

Školní vzdělávací program

pro základní vzdělávání

Škola podporující tradici

3. základní škola Cheb,
Malé náměstí 3

Školní vzdělávací program schválila pedagogická rada dne 1. 9. 2015.
Školská rada projednala Školní vzdělávací program dne 15. 9. 2015.

Obsah

1	Identifikační údaje.....	4
2.	Charakteristika školy.....	5
2.1.	Historie školy.....	5
2.2.	Úplnost a velikost školy	5
2.3.	Vybavení školy.....	5
2.4.	Charakteristika pedagogického sboru.....	6
2.5.	Charakteristika žáků.....	6
2.6.	Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce.....	6
2.7.	Spolupráce se zákonnými zástupci a jinými subjekty	6
3.	Charakteristika ŠVP	7
3.1.	Zaměření školy	7
3.2.	Výchovné a vzdělávací strategie	7
3.3.	Rozvíjení klíčových kompetencí v jednotlivých předmětech:	10
3.4.	Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	13
3.5.	Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných.....	16
3.6.	Začlenění průřezových témat.....	18
4.	Učební plán	21
4.1.	Školní učební plán pro 1. stupeň	21
4.2.	Školní učební plán pro 2. stupeň	22
4.3.	Poznámky k učebnímu plánu.....	22
5.	Učební osnovy.....	24
5.1.	JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE.....	24
5.1.1.	Český jazyk a literatura	24
5.1.2.	Cizí jazyk.....	47
5.1.3.	Další cizí jazyk	77
5.2.	MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE	84
5.2.1.	Matematika.....	84
5.3.	INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE.....	102
5.3.1.	Informatika	102
5.4.	ČLOVĚK A JEHO SVĚT	108
5.4.1.	Prvouka.....	111
5.4.2.	Přírodověda	119
5.4.3.	Vlastivěda.....	124
5.5.	ČLOVĚK A SPOLEČNOST.....	131
5.5.1.	Dějepis.....	131
5.5.2.	Výchova k občanství	141
5.6.	ČLOVĚK A PŘÍRODA.....	155
5.6.1.	Fyzika	155
5.6.2.	Chemie	165
5.6.3.	Přírodopis	173
5.6.4.	Zeměpis	179
5.7.	UMĚNÍ A KULTURA	194
5.7.1.	Hudební výchova.....	194
5.7.2.	Výtvarná výchova	202
5.8.	ČLOVĚK A ZDRAVÍ.....	209
5.8.1.	Výchova ke zdraví.....	209
5.8.2.	Tělesná výchova	209
5.9.	ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE	222
5.9.1.	Pracovní činnosti	222

5.10.	DOPLŇUJÍCÍ VZDĚLÁVACÍ OBORY.....	239
5.10.1.	ETICKÁ VÝCHOVA - integrovaný vzdělávací obor	239
5.10.2.	Volitelné předměty	243
6.	Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků	265
6.1.	Zásady klasifikace a způsob získávání podkladů pro klasifikaci	266
6.2.	Zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků	267
6.3.	Zásady pro hodnocení prospěchu a chování žáků	269
7.	Přílohy:	282
7.1.	Sebehodnocení 4. – 5. ročník.....	283
7.2.	Vlastní hodnocení žáka 2. stupně	285

1 Identifikační údaje

- název ŠVP: **Škola podporující tradici**

- škola:
  - název školy: **3. základní škola Cheb, Malé náměstí 3**
  - adresa školy: **Malé náměstí 3, 350 02 Cheb**
  - jméno ředitele: **Mgr. Pavel Černý**
  - IČO: **70987165**
  - IZO: **600066282**
  - kontakty: **e-mail - 3zscheb@seznam.cz
tel/fax – 354 422 408
jídelna - 354 422 496**

  - web: **www.3zscheb.cz**
  - dat. schránka: **aiytnnv**

- koordinátor tvorby ŠVP: **Mgr. Pavel Černý**

- zřizovatel:
  - název: **Město Cheb**
  - adresa: **Městský úřad Cheb
náměstí Krále Jiřího z Poděbrad 14
350 20 Cheb 1**

  - kontakty: **tel.: 354 440 111
fax: 354 440 550
e-mail: kontakt@mestocheb.cz**

- platnost dokumentu od:
  - datum: **1. 9. 2015**

  - podpis ředitele:

  - razítko školy

  - číslo jednací:

2. Charakteristika školy

2.1. Historie školy

Provoz školy byl zahájen postupně, jak byla škola dostavována. V první části školy byl provoz zahájen dne 1. 9. 1994. Během školního roku 1994/95 byly postupně dány do provozu všechny části včetně hřiště. Zřizovatelem školy je Město Cheb.

2.2. Úplnost a velikost školy

3. základní škola je umístěna na velkém sídlišti v Chebu. Jedná se o školu panelového typu, skládá se z 5-ti pavilonů. Pavilon 1. stupně, pavilon 2. stupně, vstup a vedení, tělocvičny a jídelna. Škola je úplná s devíti postupnými ročníky, zpravidla po dvou paralelních ročnících. Kapacita školy je stanovena podmínkami zřizovací listiny na 550 žáků. Součástí školy je školní družina s kapacitou 150 žáků. Školní družina má 3 oddělení. V areálu školy je školní jídelna, která je propojena se školou chodbami. Jídelna má kapacitu 1000 jídel.

2.3. Vybavení školy

Materiální

Žáky škola vybavuje základními učebnicemi. Škola je kvalitně vybavena učebními pomůckami, které jsou součástí sbírek jednotlivých kabinetů. Hojně je využíván výukový sw, převážně sloužící k opakování a procvičování učiva. Dále škola využívá sw pro evidenci žáků a administrativu. Škola disponuje knihovnou, která je rozdělena na 1. a 2. stupeň.

Prostorové

Školu tvoří pět propojených pavilonů. V pavilonu 1. stupně se na třech patrech nachází 8 tříd 1. stupně a sborovna 1. stupně. V pavilonu 2. stupně jsou umístěny zbylé kmenové třídy, včetně odborných učeben a kabinetů. Ke kvalitní výuce škola využívá odborné učebny Př, F, Hv, Nj, Aj, Vv, cvičný byt a dílny pro dřevo a kovovýrobu, dvě učebny výpočetní techniky. V pavilonu vedení je umístěn sekretariát, 3 oddělení školní družiny a učebna se zabudovanou interaktivní tabulí SMARTBoard a dataprojektorem. Pro zajištění tělesné výchovy slouží pavilon tělocvičen, kde žákům slouží 2 tělocvičny se šatnami a velké víceúčelové hřiště s umělým povrchem. Tělocvičny i hřiště slouží jak žákům, tak i veřejnosti v odpoledních hodinách. Škola disponuje v pavilonu 2. stupně osobním výtahem umožňujícím pohyb osobám se ZTP. V areálu školy jsou instalovány prolézačky, které slouží žákům 1. stupně a především školní družině.

Technické

Jednou z profilových oblastí, na kterou se škola zaměřuje, je informační technologie. Tomu odpovídá i vybavení školy. Škola udržuje dvě počítačové učebny, výpočetní technikou jsou rovněž vybaveny kabinety, sborovny a sekretariát. Ve všech učebnách je instalován dataprojektor sloužící k přímé výuce. V části učeben je instalovaná dotyková tabule. Všechny PC jsou propojeny v síti s přístupem na internet a mohou využívat sdílené tiskárny. Síť školy je založena na serverovém řešení, kde je zajištěn přístup jednotlivých uživatelů prostřednictvím domény, a zajištěno úložiště dat. Prostory školy jsou pokryty wifi sítí. Nadstandardně je vybaven

i kabinet Vv, který disponuje keramickou pecí a hrnčířským kruhem. Funkčně je rovněž vybaven cvičný byt a dílny.

Hygienické

Pro odpočinek slouží o velké přestávce učebny informatiky, knihovna, v prostorách 2. stupně jsou na chodbách umístěny sedáky, na 1. stupni jsou na chodbách k dispozici žebřiny. V pavilonu vedení jsou instalovány 2 ping-pongové stoly, sloužící žákům o hlavní přestávce. V odpoledních hodinách pak pro mladší žáky pracuje školní družina, kde se žáci zabývají různými aktivitami, rovněž mohou využít prolézaček na školním pozemku. Pro ostatní žáky slouží v odpoledních hodinách školní hřiště (ve vymezených termínech).

2.4. Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor je tvořen ředitelem, zástupcem ředitele, třídními a netřídními učiteli, mezi nimiž je výchovný poradce, školní metodik prevence, ICT metodik, vychovatelky školní družiny. Vzhledem k profilaci školy na informační gramotnost byla v uplynulých letech řada pedagogů proškolená v rámci projektu SIPVZ na základní úrovni (80%) a na úrovni P (40%). To dává předpoklad k efektivnímu využití informačních technologií pro přímou výuku i pro administrativu. Vzdělání v této oblasti bude škola podporovat i v budoucnu. Pedagogický sbor zvyšuje své kompetence průběžně dalšími dílčími kurzy DVPP.

2.5. Charakteristika žáků

Naprostou většinu žáků tvoří žáci ze sídliště Zlatý vrch, jen část z nich dochází z jiných oblastí města, případně dojíždí z okolních obcí. Ve škole se kromě intaktní populace nachází i žáci, kteří vyžadují speciální pozornost na základě různých poruch. Tito integrovaní žáci mají na základě spolupráce s PPP vlastní individuální vzdělávací plán. Žáci se ve velkém počtu zapojují do zájmových kroužků organizovaných školou, hojně navštěvované jsou především internetový klub, keramický kroužek, výsledky má i dramatický kroužek a pěvecký sbor, které se podílí na školních koncertech. Řada žáků školy se účastní sportovních i předmětových soutěží.

2.6. Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce

Každoročně škola organizuje pro žáky 3. a 4. tříd plavecký výcvik. Dlouhodobě skupina učitelů školy organizuje běžecké soutěže Zlatá míle. Škola je zapojena do projektů ve spolupráci s PPP, PČR, SPC, ÚP, Krajské muzeum, GVV a dalších. Na závěr roku žáci 9. ročníků organizují pro své spolužáky i učitele slavnostní rozloučení v tzv. Akademii. Škola se snaží využívat průběžné výzvy k podání projektů v rámci kraje, MŠMT, ESF. Školní družina pracuje podle tzv. tematických týdnů, kde se žáci zaměřují na výtvarnou výchovu, pracovní výchovu, hudební výchovu a dramatickou výchovu. Pohybově se realizují ve školní tělocvičně, na školním hřišti, dětském hřišti na školním pozemku případně v lesoparku na sídlišti. Škola spolupracuje se školou Mittelschule Netzkau v Německu, kde především rozvíjí komunikaci žáků při vzájemných návštěvách a podílí se na rozsahem menších projektech.

2.7. Spolupráce se zákonnými zástupci a jinými subjekty

Zákonní zástupci získávají informace o prospěchu a chování žáků i o škole prostřednictvím žákovských knížek, na třídních schůzkách, telefonicky a na

internetových stránkách školy www.3zscheb.cz. Zástupci rodičů se mohou podílet na životě školy díky Školské radě, kde mají po 3 zástupcích z řad rodičů, pedagogického sboru a zřizovatele. Dlouhodobě škola spolupracuje s PPP v oblasti práce s žáky s SPU, s PČR a OHS v rámci projektů, s DDM v rámci dalších mimoškolních aktivit. Škola žákům poskytuje v rámci osvěty řadu návštěv v Galerii výtvarného umění Cheb a Krajském muzeu Cheb.

3. Charakteristika ŠVP

3.1. Zaměření školy

ŠVP vychází z materiálně technického zabezpečení školy a současně využívá dlouhodobě úspěšných aktivit školy. Hlavní oblastí, kterou škola preferuje je **estetická výchova**, v této oblasti škola vyniká ve výtvarné výchově s keramickou dílnou, dramatické výchově podpořené recitačním kroužkem a pěveckým sborem. Druhou oblastí, která je dnes jednoznačně oborem budoucnosti je **výpočetní technika**, bez níž se lze dnes jen stěží uplatnit. Škola se snaží o skloubení užití počítače s ostatními oblastmi. Třetí oblastí jsou **cizí jazyky**, dnes rovněž předpoklad pro budoucí úspěšnou kariéru. Nabídku tvoří Aj a Nj, učební plán je koncipován tak, aby se všichni žáci seznámili s oběma jazyky, přičemž jeden si vyberou jako hlavní ve 3. ročníku, druhý pak přichází na řadu v ročníku 7. Podporou pro komunikační dovednosti v oblasti cizích jazyků jsou i mimoškolní aktivity s nabídkou dalších jazyků. Poslední oblastí zaměření školy je nabídka **mimoškolních aktivit**, která umožňuje žákům smysluplné využití času v odpoledních hodinách a další rozvoj jejich kompetencí.

3.2. Výchovné a vzdělávací strategie

<p>Kompetence k učení Vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení je využívá v procesu učení, kriticky zhodnotí výsledky svého učení, chápe nutnost celoživotního učení</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podporujeme samostatnost a tvořivost ➤ Akceptujeme různé způsoby vedoucí k cíli ➤ Velký důraz klademe na základní učivo, rozšiřující učivo je prioritně pro žáky s hlubším zájmem ➤ Využíváme literaturu a internet k vyhledávání informací, které žák dále zpracovává ➤ Při výuce podporujeme propojení s výpočetní technikou, zapojení cizích jazyků ➤ Při výuce zapojujeme postupy založené na čtení s porozuměním ➤ Hodina má svou skladbu, seznámení s cílem vlastní činnosti a zhodnocení hodiny ➤ Využíváme možných motivačních prostředků ➤ Podporujeme sebehodnocení žákovy práce ➤ Učíme práci s chybou - vysvětlujeme, že chybami se člověk učí, špatné je jen se z nich nepoučit ➤ Víme co je trpělivost, žáka umíme povzbudit ➤ Učitel je pro žáka příkladem – další vzdělávání
<p>Kompetence k řešení problémů kriticky myslí, činí uvážlivá</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Žáci jsou vedeni k upozorňování na problémy a možnému řešení problémů

<p>rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Žáci řeší úlohy propojené s praxí ➤ Podporujeme při práci logické myšlení a tvořivost ➤ Podporujeme při řešení problémů skupinovou práci ➤ Sami učitelé řeší problémové situace s rozumem, v klidu
<p>Kompetence komunikativní naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozvíjíme komunikační dovednosti žáků prioritně v českém jazyce, dále pak v cizích jazycích a v informačních technologiích ➤ Komentujeme používání nekulturního vyjadřování v médiích, v běžném životě ➤ Využíváme textů v cizím jazyce a výpočetní techniky v ostatních oblastech ➤ Podporujeme publikování a prezentace žáků ve výuce i mimo ni (školní časopis, projekty, skupinové práce, web) ➤ Učíme zvládat kritiku a sebekritiku v poklidném duchu ➤ Dáváme příležitost pro komunikaci a spolupráci mezi žáky různých věkových kategorií ➤ Učíme naslouchat druhým, sami jdeme příkladem
<p>Kompetence sociální a personální podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vytváříme prostředí pro skupinovou práci žáků ➤ Učíme žáky pracovat v týmech, rozvíjet efektivní spolupráci ➤ Učíme žáky kriticky hodnotit práci svou, týmovou, jednotlivých členů ➤ Sledujeme sociální prostředí ve třídě a učíme přístupu pomoci druhým ➤ Žáky se speciálními vzdělávacími potřebami integrujeme do výuky ➤ Podporujeme spolupráci žáků i všech pracovníků školy
<p>Kompetence občanské chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost respektuje požadavky na</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Žáci se účastní akcí podporující naše kulturní a historické tradice ➤ Účastní se sportovních akcí, pomáhají při jejich realizaci ➤ Navštěvují galerie, muzea a poznávají smysl kultury a umění v lidském životě ➤ Podílí se na řešení problémů souvisejících s ochranou životního prostředí ➤ Třídí odpad ➤ Odsuzujeme a potíráme drogy, šikanu, kriminalitu ➤ Odsuzujeme projevy rasismu, xenofobie, netolerance ➤ Dbáme na dodržování společenských norem

<p>kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví</p>	<p>chování a dodržování školních norem</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Sledujeme chování žáků, přijímáme výchovná opatření za využití odborníků – výchovný poradce, PPP, přestupková komise, Policie ➤ Podporujeme další aktivity v odpoledních hodinách jako prevenci sociálně patologických jevů ➤ Budujeme přátelské a otevřené klima ve třídě i škole, respektujeme osobnost žáka, kolegy, zákonné zástupce
<p>Kompetence pracovní využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Umíme ocenit kvalitní práci ➤ Oceňujeme snahu o odvedení práce ➤ Pomáháme žákům adaptovat se na různé pracovní podmínky ➤ Vedeme žáky k ochraně zdraví, plnění svých povinností ➤ Seznamujeme žáky s různými profesemi ➤ Pomáháme žákům v hledání svého zaměření s ohledem na budoucí povolání ➤ Vyzdvihujeme různá povolání v duchu celospolečenské prospěšnosti ➤ Upozorňujeme na aspekty ochrany životního prostředí při různých lidských činnostech

3.3. Rozvíjení klíčových kompetencí v jednotlivých předmětech:

1. stupeň		čj	cj	m	inf	prv	vl	př	hv	drv	vv	tv	pč
k učení	vyhledávání a třídění informací	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x
	operuje s obecnými termíny, znaky a symboly	x	x	x	x	x	x	x	x			x	x
	pozorování a experimenty			x	x	x		x		x	x		x
	poznává smysl a cíl učení	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	posoudí vlastní pokrok	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	kriticky zhodnotí výsledky svého učení												
k řešení problémů	rozpozná problém	x	x	x	x	x	x	x		x			
	promyslí způsob řešení	x	x	x	x	x	x	x		x			
	objevuje varianty řešení	x	x	x	x	x	x	x		x			
	volí způsoby řešení	x	x	x	x	x	x	x		x			
	ověřuje správnost řešení	x	x	x	x	x	x	x		x			
komunikativní	vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně									x			
	naslouchá druhým	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	smyslové vnímání využívá k zapojení do společnosti	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	komunikuje s okolním světem prostřednictvím technologií	x	x		x							x	
	účinně se zapojuje do diskuse	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
sociální a personální	spolupracuje ve skupině	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	ohleduplnost a úcta k druhým - dobré mezilidské vztahy	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	spolupracuje při řešení úkolu	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	rozvíjí svou sebedůvěru	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

občanské	respektuje přesvědčení druhých lidí						x	x		x	x	x		x
	chápe a řídí se společenskými normami, zákony						x	x						
	cení si tradic a dědictví	x	x				x	x		x	x	x	x	x
	poskytne účinnou pomoc	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x
	zapojuje se do kulturních a sportovních aktivit	x	x				x	x	x	x	x	x	x	x
	chrání životní prostředí	x	x				x	x	x			x	x	x
	pečuje o zdraví	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x
pracovní	dodržuje pravidla při práci	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x
	používá účinně materiály, nástroje	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x
	příprava na budoucnost	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x

2. stupeň		čj	cj	m	inf	d	vo	f	ch	př	z	hv	vv	tv	pč
k učení	vyhledávání a třídění informací	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x		x
	operuje s obecnými termíny, znaky a symboly	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	pozorování a experimenty							x	x	x	x		x	x	
	poznává smysl a cíl učení		x	x	x		x	x	x	x	x		x	x	x
	posoudí vlastní pokrok		x	x	x		x	x	x	x	x		x	x	x
	kriticky zhodnotí výsledky svého učení	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x
k řešení problémů	rozpozná problém		x	x	x		x	x	x	x	x		x	x	x
	promyslí způsob řešení		x	x	x		x	x	x	x			x	x	x
	objevuje varianty řešení		x	x	x		x	x	x	x			x	x	x
	volí způsoby řešení		x	x	x		x	x	x	x	x		x	x	x
	ověřuje správnost řešení		x	x	x		x	x	x	x	x		x	x	x

komunikativní	vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x		x
	naslouchá druhým	x	x		x		x	x	x	x	x	x	x		
	smyslové vnímání využívá k zapojení do společnosti	x					x					x	x	x	
	komunikuje s okolním světem prostřednictvím technologií				x		x				x				
	účinně se zapojuje do diskuse	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x		
sociální a personální	spolupracuje ve skupině	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x
	ohleduplnost a úcta k druhým - dobré mezilidské vztahy		x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	spolupracuje při řešení úkolu		x	x	x		x	x	x	x	x		x	x	x
	rozvíjí svou sebedůvěru		x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x
občanské	respektuje přesvědčení druhých lidí	x		x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x
	chápe a řídí se společenskými normami, zákony	x			x	x	x				x	x	x	x	x
	cení si tradic a dědictví	x	x			x	x				x	x	x		
	poskytne účinnou pomoc		x	x	x		x	x	x	x			x	x	x
	zapojuje se do kulturních a sportovních aktivit	x					x					x	x	x	
	chrání životní prostředí				x		x	x	x	x	x		x		x
	pečuje o zdraví				x		x	x	x	x			x	x	x
pracovní	dodržuje pravidla při práci		x	x	x			x	x	x	x		x	x	x
	používá účinně materiály, nástroje		x					x	x	x	x		x	x	x
	příprava na budoucnost	x	x	x	x		x	x	x	x	x		x	x	x

3.4. Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

K odchylkám ve funkci CNS dochází na základě drobného poškození mozku v raných vývojových obdobích – před porodem, při porodu a po něm. Také se může projevit vliv genetických odchylek, někdy se příčina neodhalí vůbec.

Specifické vývojové poruchy učení jsou:

1. dyslexie – specifická nebo vývojová porucha čtení
2. dysgrafie – specifická porucha psaní
3. dysortografie – specifická porucha pravopisu
4. dyskalkulie – specifická porucha matematických dovedností
5. dyspinxie – specifická porucha kreslení
6. dyspraxie – specifická porucha motoriky
7. dysmúzie – specifická porucha v oblasti hudby

Mají celou řadu společných projevů: poruchy řeči

poruchy v pravolevé orientaci
poruchy prostorové orientace
poruchy zrakové a sluchové percepce
poruchy soustředění aj.

Žáci se SPU prožívají často neúspěch a pocit méněcennosti. Porucha je překážkou v osvojování vědomostí a následně zaostávání – odraz v horší klasifikaci – demotivace ke školní práci – snížené sebehodnocení, které je ve svých důsledcích horší než porucha sama.

Pokud se porucha včas nepodchytí, žák hledá náhradní formy uplatnění, z negativního vztahu ke škole často pramení ve vyšších třídách záškoláctví i psychosomatické potíže. Častým následkem nepodchycených VPU bývají poruchy chování.

Z toho vyplývá pro učitele důležitost včasného podchycení poruchy, neboť je třeba mít na zřeteli, že vědomosti se dají osvojit i později nebo dokonce se dá žít i bez nich, ale neurotické obtíže či poruchy osobnosti jsou mnohem závažnější a trvalejší. Kladným přístupem se učitelé snaží předejít předčasnému odchodu žáků ze vzdělávání.

Po včasném odhalení, diagnostikování a rozboru příčin poruchy se stanoví správný korekční postup, jímž je nápravná péče

V nápravné péči je nutné důsledně se zaměřit na reedukaci poruchy, neomezit se jen na doučení látky, kterou si žák nestačil zapsat. Cílem reedukace by mělo být odstranění nedostatků v percepčně kognitivních funkcích podmiňujících obtíže. Tato probíhá 1 krát týdně 1 vyučovací hodinu.

Všichni žáci s diagnostikovanou výraznější poruchou 2., 3., 4. stupně (vyjádření PPP) jsou u nás integrováni v běžné třídě. Je pro ně vypracován IVP. Je to závazný pracovní materiál (vlastně smlouva) sloužící všem, kdo se podílejí na výchově a vzdělávání tohoto žáka. Vzniká na základě spolupráce mezi učitelem, pracovníkem provádějícím reedukaci, vedením školy, žákem a jeho zákonnými zástupci, pracovníkem pedagogicko – psychologické poradny nebo speciálně pedagogického centra.

Zásady pro práci s žáky se speciálně vzdělávacími potřebami

1. Žáci se zdravotním postižením

- rozpoznání specifické poruchy a doporučení vyšetření a spolupráce s odbornými školskými poradenskými zařízeními
- stanovení diferenciací a individualizace vzdělávacího procesu při organizaci činností a stanovení časové dotace
- diferenciací a individualizace při stanovení metod a forem práce
- zajištění učebních pomůcek
- zohlednění druhu, stupně i míry postižení při hodnocení výsledků žáka, hodnocení dílčích úspěchů žáka
- častější kontrola práce v hodině, reflektování potřeb žáka (individuálního pracovního tempa, klidných pracovních podmínek)
- pochvala za výkon a snahu
- spolupráce s rodinou
- vypracování individuálního vzdělávacího programu na základě doporučení PPP, SPC a žádosti ZZ
- odstranění architektonických bariér
- zajištění asistenta pedagoga
- spolupráce s odborníky z jiných resortů, s úřady práce
- zařazení žáka do nápravy učení

2. Žáci se zdravotním znevýhodněním

- rozpoznání specifické poruchy, spolupráce se školskými poradenskými zařízeními a odbornými pracovníky školských poradenských zařízení i odborníky z jiných resortů
- uplatnění principu diferenciací a individualizace vzdělávacího procesu při organizaci činností a při stanovování metod a forem práce
- zohlednění druhu, stupně a míry znevýhodnění při hodnocení výsledků vzdělávání
- umožnění využívat podpůrných opatření při vzdělávání žáků
- respektování individuálního pracovního tempa
- stanovení reálných cílů, postupné zvyšování nároků
- pochvala za výkon a snahu
- častější kontrola práce v hodině
- zabezpečení klidných pracovních podmínek pro žáka
- zajištění pravidelné komunikace a zpětné vazby od žáků i rodičů
- zajištění vhodných učebních pomůcek
- odstranění architektonických bariér a provedení potřebných změn, případných úprav školního prostředí

3. Žáci se sociálním znevýhodněním

- zajištění spolupráce s psychologem, speciálním pedagogem, sociálním pracovníkem spolupráce s odborem sociálně-právní ochrany, případně dalšími odborníky
- vypracování individuálního vzdělávacího plánu na základě spolupráce se školským poradenským zařízením a žádosti ZZ
- zajištění učebních pomůcek
- zajištění pravidelné komunikace a zpětné vazby od žáků a spolupráce s rodinou

- zajištění možnosti doučování
- zajištění pomoci asistenta pedagoga

Význam IVP:

1. Umožňuje žákovi pracovat podle jeho schopností, individuálním tempem, bez ohledu na učební osnovy, bez stresujícího porovnávání se spolužáky. Má hodnotu motivační. Cílem není hledat úlevy, ale najít optimální úroveň, na níž může žák pracovat.
2. Je pro učitele vodítkem pro individuální vyučování i hodnocení. Nové údaje získávané v průběhu výuky slouží jako zpětná vazba k úpravě plánu podle dosažených výsledků
3. Do přípravy se zapojují i zákonní zástupci, kteří se stávají spoluodpovědnými za výsledky práce žáka. Využívají tak svého práva ve vztahu k žákovi, ale též na sebe přebírají odpovědnost.
4. Aktivní účast žáka mění jeho roli. Není pasivním objektem působení učitele a zákonných zástupců, ale přebírá odpovědnost za výsledky reedukace.

Struktura IVP:

1. údaje o žákovi, rodinná anamnéza
2. diagnostika odborného pracoviště
3. pedagogická diagnostika učitele (opírá se o zkušenosti a intuici, pozorování žáka v různých situacích, v kolektivu, testy apod..)
4. závěry z diskuse se žákem a zákonným zástupcem. (pokud zákonný zástupce souhlasí s redukcí učiva vzhledem k obtížím, nemohou příznivé výsledky chápat jako signál ke studiu na střední škole. Pokud se zákonní zástupci nezajímají o přípravu na vyučování a požadují pouze úlevy, argumentujeme společnou úmluvou. Podíl žáka se mění v závislosti na věku. Příprava pomůcek, denní četba urč. poč. minut, docházka na nápravu učení).
5. vypracování plánu pro ty předměty, kde se handicap projevuje (vypracovává vyučující daného předmětu)

Při vypracování IVP učitel sleduje tyto aspekty: hlavní je použitelnost ve výuce!

Cíle krátkodobé: co by měl žák zvládnout v nejbližší době, očekávané výsledky, jak žák aktivizovat. Součástí je zvládnutí kompetencí, které umožňují žákovi samostatně pracovat, myslet, získávat poznatky, hledat a odstraňovat chyby. Musí si osvojit učební strategie, učit se řešit problémy, organizovat informace, volit vhodné postupy. Cílem není zvládnutí kvanta poznatků.

Cíle dlouhodobé: co by měl žák umět v daném ročníku. Rozhodnutí je v rukou učitele, který zná učební osnovy a úskalí výuky v tom kterém ročníku. Zná složení třídy, v níž je žák integrován. Je v pravomoci učitele provést takové úpravy osnov, které žák zvládne vzhledem ke svému postižení. Se změnami seznámí ředitel školy. Je důležité toto zvážit vzhledem k návaznosti témat ve vyšších ročnících.

Cíle vzdálené: těmi může být přechod na druhý stupeň školy, ukončení školní docházky. Klademe si otázku: „Co by měl žák zvládnout, aby splňoval profil

absolventa jednotlivých stupňů?“ V předstihu zvažovat uplatnění žáka po absolvování základní školy.

3.5. Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných

Jsou identifikováni profesionálně kvalifikovanými osobami jako žáci s předpoklady pro vysoký výkon. Vyžadují diferencované vzdělávací programy a péči nad rámec výuky běžně poskytované klasickým vzdělávacím programem k tomu, aby mohly využít své dispozice. Vysoký výkon se demonstruje v jedné či více těchto oblastí:

- všeobecné intelektové schopnosti
- specifické akademické vzdělání
- kreativní a produktivní myšlení
- schopnosti vůdcovství
- umělecké nadání
- psychomotorické schopnosti

Nadaní žáci se vyznačují:

- výbornou paměť a znalostmi
- sebeřízením
- rychlostí myšlení
- zpracováním problému (doplní si informace, zjistí si důležitost)
- pružností myšlení
- dávají přednost složitosti
- záměrným a dlouhodobým soustředěním
- časnou symbolickou aktivitou (brzy se naučí číst a psát)
- dávají přednost společnosti starších žáků
- dávají přednost samotě
- vnímají souvislosti tam, kde je většina žáků nevidí
- setkávají se s nepochopením, na které reagují afektem
- ostře vnímají pravidla a rozpory (problém ve vztahu k autoritám)
- poukazují na nesrovnalosti, odmítají se chovat konformně

Analýza:

V prostředí ZŠ se častěji vyskytují žáci s výrazně vyššími všeobecnými intelektovými schopnostmi na 1. stupni. Ti potom zpravidla odcházejí na osmileté gymnázium. Na 2. stupni z této kategorie zůstávají pak žáci výrazně nadprůměrní jen v jedné oblasti činnosti (výtvarné, hudební, pohybové).

Tyto vlastnosti osobnosti rozvíjíme především v soutěžích mezi školami, pořádaných v rámci okresu a kraje. Ve znalostních olympiádách je těmto žákům věnována zvýšená pozornost a individuální péče, zejména v přípravě na tyto soutěže. (zažít pocit úspěchu, ocenění, zlepšení sebevědomí). Dále se jejich nadání rozvíjí hlavně v kroužcích mimoškolní činnosti.

Způsoby práce s nadanými žáky:

1. akcelerace – urychlování postupu (předčasný vstup do školy, přeskočení ročníku)

2. enrichment – obohacení, rozšíření, vyšší náročnost výuky
3. účast na projektech
4. domácí příprava
5. spolupráce s rodiny

Práce učitele s nadanými žáky v běžné třídě:

- nenutit žáky opakovat základní učivo, které probírá se třídou
- poskytnout možnost zabývat se činnostmi, stimulující další rozvoj
- zjistit zájmy žáka a zohlednit je při přípravě projektů
- poskytnout volnost ve způsobu jak smysluplně využít ušetřený čas
- dovolit postupovat rychleji než spolužáci
- nechat užívat techniky vlastního objevování (vyhnout se dominantním výukovým metodám)
- důvěřovat jejich schopnostem učit se netradičními způsoby
- pomoci najít těmto žákům podobné vrstevníky
- pomoci jim stanovit vlastní cíle, s vlastním hodnocením své práce, umožnit jim volbu vlastního výběru

Práce s celou třídou:

- vést žáky k toleranci k odlišnostem v oblasti vyššího nadání a zájmů
- citlivě učit žáky sociálním dovednostem, respektovat osobnostní zvláštnosti u druhých
- vést je k pracovitosti, zájmu o vlastní rozvoj a pochopení tohoto zájmu u druhých
- motivovat k zájmu o poznání a vzdělávání
- podporovat sebevzdělávání a zdravou sebedůvěru

Důležitá je spolupráce s rodinou těchto žáků.

3.6. Začlenění průřezových témat

1. stupeň

oblast	obor	OSV	VDO	VMGES	MuV	EV	MeV
Jazyk a jazyková komunikace	český jazyk a literatura	rsp, kom					kcv
	Cizí jazyk	kom			mk		
	dramatická výchova	kre, mvz, kom					
Matematika a její aplikace		rpd, kko					
Informační a komunikační technologie		kom					kcv
Člověk jeho svět	prvouka	rsp, mvz	oss	jev			
	vlastivěda	rsp, mvz	oss	esv			
	přírodověda	rsp			lvz	zpz, vcp	
Umění a kultura	hudební výchova	rsp					
	dramatická výchova	kre, mvz, kom					
	výtvarná výchova	kre, rsp					
Člověk zdraví	tělesná výchova	spp, sro					
Člověk svět práce	pracovní činnosti	kre, sro					

2. stupeň

oblast	obor	OSV	VDO	VMGES	MuV	EV	MeV
Jazyk a jazyková komunikace	český jazyk a literatura	rsp,pli,kom	oss		kdi		tms,kcv, isr,sms,vas
	cizí jazyk	kom		esv,oes	kdi		tms,sms
	Další cizí jazyk	kom		esv,oes	kdi		tms,sms
Matematika a její aplikace		mvz,kom,kko, rpd					
Informační a komunikační technologie		rsp,pli,kom	oss				
Člověk a společnost	dějepis	rsp,pli	pde,fpo	esv,oes	epu,k di		
	výchova k občanství	spp,sro,pli,m vz,kko,hpe,psy	oss,oos,fp o,pde	esv,jev	lvz,mk ,pss	vcp,lap	tms,fvm, kcv,vas,isr
Člověk a příroda	fyzika	rsp,kko,rpd				eko,vcp, lap	prt,tms,vas
	chemie	rsp,kko,rpd				eko,vcp, lap	prt,tms,vas
	přírodopis	rsp,kko,rpd				eko,vcp, lap,zpz	prt,tms,vas
	zeměpis	rsp,kko,rpd		oes		eko,vcp, lap,zpz	prt,tms,vas
Umění a kultura	hudební výchova	psy			kdi,mk		
	výtvarná výchova	rsp,psy,kre,k ko			mk,kdi		
Člověk a zdraví	tělesná výchova	spp,sro,psy,k ko			lvz		
Člověk a svět práce	pracovní činnosti	spp,sro,kre,r pd					

Použité zkratky:

PT	zkratka	témata	zkratka
Osobnostní a sociální výchova	OSV	Rozvoj schopností poznávání	rsp
		Sebepoznání a sebepojetí	spp
		Seberegulace a sebeorganizace	sro
		Psychohygiena	psy
		Kreativita	kre
		Poznávání lidí	pli
		Mezilidské vztahy	mvz
		Komunikace	kom
		Kooperace a kompetice	kko
		Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	rpd
Výchova demokratického	VDO	Hodnoty, postoje, praktická etika	hpe
		Občanská společnost a škola	oss
		Občan, občanská společnost a stát	oos

občana		Formy participace občanů v politickém životě	fpo
		Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	pde
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	VMEGS	Evropa a svět nás zajímá	esv
Multikulturní výchova		Objevujeme Evropu a svět	oes
		Jsme Evropané	jev
	MuV	Kulturní diference	kdi
		Lidské vztahy	lvz
		Etnický původ	epu
		Multikulturalita	mk
		Princip sociálního smíru a solidarity	pss
Environmentální výchova	EV	Ekosystémy	eko
		Základní podmínky života	zpz
		Lidské aktivity a problémy životního prostředí	lap
		Vztah člověka k prostředí	vcp
Mediální výchova	MeV	práce v realizačním týmu	prt
		tvorba mediálního sdělení	tms
		fungování a vliv médií ve společnosti	fvm
		vnímání autora mediálních sdělení	vas
		stavba mediálních sdělení	sms
		interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	isr
		kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	kcv

4. Učební plán

4.1. Školní učební plán pro 1. stupeň

		Počet hodin:					Celkem:
		Ročník:					
oblast	předmět	1.	2.	3.	4.	5.	
		Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	9	10	9	
	Anglický jazyk			3	3	3	9
Matematika a její aplikace	Matematika	4	5	5	5	5	24
Informační a komunikační technologie	Informatika					1	1
Člověk jeho svět	Prvouka	2	2	3			7
	Vlastivěda				1,5	2	3
	Přírodověda				1,5	2	4
Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	1	1	5
	Výtvarná výchova	1	1	1	2	2	7
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	2	2	2	2	2	10
Člověk a svět práce	Pracovní činnosti	1	1	1	1	1	5
celkem		20	22	25	25	26	118
možná		2	0	1	1	0	4
maximum		22	22	26	26	26	122

4.2. Školní učební plán pro 2. stupeň

		Počet hodin:				
		Ročník:				
oblast	předmět	6.	7.	8.	9.	Celkem:
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	5	4	4	4	17
	Anglický jazyk	3	3	3	3	12
	Německý jazyk		2	2	2	6
Matematika a její aplikace	Matematika	5	4	4	4	17
Člověk a společnost	Dějepis	2	3	2	2	9
	Výchova k občanství	1	1	1	1	4
Člověk a příroda	Fyzika	2	2	2	1	7
	Chemie			2	2	4
	Přírodopis	2	2	2	1	7
	Zeměpis	2	2	1	2	7
Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	1	4
	Výtvarná výchova	2	1	2	2	7
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	3	2	2	2	9
Člověk a svět práce	Pracovní činnosti	2	2	2	2	8
volitelné předměty			1	1	2	4
celkem		30	30	31	31	122
možná		0	0	1	1	2
maximum		30	30	32	32	124

4.3. Poznámky k učebnímu plánu

V ŠVP jsou ve 4. a 5. ročníku integrovány předměty český jazyk a literatura s dramatickou výchovou s celkovou dotací 5h, v 6. až 9. ročníku integrovány předměty výchova k občanství a výchova ke zdraví v předmětu nazvaném výchova k občanství s úhrnou dotací 1h týdně. Ve 4. ročníku v 1. pololetí se vyučují 2h přírodovědy a 1h vlastivědy, ve 2. pololetí se vyučují 2h vlastivědy a 1h přírodovědy. Informační a komunikační technika je vyučována v rámci pracovních činností a dále jsou využívány učebny VT v rámci jednotlivých předmětů. Výuka vlastní počítačové gramotnosti probíhá v rámci pracovních činností. V rámci pracovních činností se žáci seznámí kromě informatiky s technickými pracemi, přípravou pokrmů, domácností. Členění je dle aktuálních provozních podmínek. Svět práce je zařazen stabilně v 9. ročníku. V rámci nabídky volitelných předmětů si žáci v 7. a 8. ročníku v rámci 1 vyučovací hodiny týdně a v 9. ročníku v rámci 2 vyučovacích hodin mohou vybrat z nabídky seminářů z fyziky, zeměpisu, přírodopisu, chemie, základů administrativy, domácnosti, dramatické výchovy. Tato nabídka je každý rok upřesněna podle

možností školy. Do školního vzdělávacího plánu je dále integrován rozšiřující vzdělávací obor – Etická výchova dle upřesnění v kapitole 5.10.1.

5. Učební osnovy

5.1. JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

5.1.1. Český jazyk a literatura

Charakteristika vyučovacího předmětu

1. stupeň

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu:

Vyučovací předmět Český jazyk a literatura se vyučuje jako samostatný předmět v této časové dotaci:

1. ročník 9 hodin týdně
2. ročník 10 hodin týdně
3. ročník 9 hodin týdně
4. ročník 8 hodin týdně
5. ročník 7 hodin týdně

Žáci s SPU si osvojují učivo v hodinách Náprava učení 1 hodinu týdně.

V rámci předmětu je v 1. ročníku výuka psaní součástí hodinové dotace českého jazyka, v 2. ročníku 1 hodina týdně a ve 3. ročníku ½ hodiny týdně. Ve všech ročnících 1. stupně je součástí vyučovacího předmětu dramatická výchova. Dramatická výchova je zařazena do hodin literatury (čtení) nebo slohu. Dramatická výchova nemá pevné časové rozvržení, zařazuje se do výuky průběžně vzhledem k vyučovanému tématu.

Výuka probíhá v kmenových třídách, v učebně informatiky s PC a v učebně se SMART tabulí. Upřednostňovanou formou realizace předmětu je vyučovací hodina, do kterých mohou být zařazeny krátkodobé i dlouhodobé projekty.

Předmět je formálně členěn na tři okruhy – jazykovou výchovu, slohovou a komunikační výchovu a literární výchovu. Na 1. stupni je ve výuce literatury kladen značný důraz na čtení – plynulost, přesnost, přednes a čtení s porozuměním.

Klíčové kompetence

Kompetence v jazykové výchově:

Žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka a k poznávání a rozlišování jeho dalších forem. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování. Při rozvíjení potřebných znalostí a dovedností se uplatňují a prohlubují i jejich obecné intelektové dovednosti, např. dovednosti porovnávat různé jevy a jejich shody a odlišnosti, třídít je podle určitých hledisek a dospívat k zobecnění. Český jazyk se tak od počátku vzdělávání stává nejen nástrojem získávání většiny informací, ale i předmětem poznávání.

Kompetence v komunikační a slohové výchově:

Žáci se učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení (mluvená i psaná), číst s porozuměním, kultivovaně psát a mluvit a rozhodovat se na základě přečteného i vnímaného textu. Žáci se učí výstižně formulovat a sdělovat své myšlenky, prožitky a pocity, rozumět různým typům textů, jež se vztahují k nejrůznějším situacím ve škole i mimo ni, analyzovat je a kriticky posuzovat jejich obsah. Ve vyšších ročnících se učí posuzovat a hodnotit také formální stránku textů a jejich výstavbu.

Kompetence v literární výchově:

Žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora i formulovat vlastní názory o přečteném díle. Učí se také rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky i schopnosti tvořivé recepce, interpretace a produkce literárního textu. Žáci dospívají k takovým poznatkům a prožitkům, které mohou pozitivně ovlivnit jejich postoje, životní hodnotové orientace a obohatit jejich duchovní život.

Kompetence v dramatické výchově:

Převládajícími kompetencemi realizovanými v dramatické výchově jsou komunikace, řešení problémů, city, spolupráce, tvořivost, zdravý způsob života. Významným výstupem předmětu je rozvoj žákovy osobnosti – jeho slovní zásoby – socializace.

2. stupeň

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět **český jazyk a literatura** se vyučuje jako samostatný předmět

v 6. ročníku – 5 hodin týdně

7., 8., 9. ročníku - 4 hodiny týdně.

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu český jazyk a literatura je zaměřeno na:

- rozvíjení kultivovaného písemného i ústního projevu
- vyjádření reakcí a pocitů žáků
- pochopení role v různých komunikačních situacích
- orientaci při vnímání okolního světa i sebe sama.
- porozumění různým druhům psaných i mluvených jazykových projevů, poznání záměru autora, hlavní myšlenky
- vnímání literatury jako specifického zdroje poznání a prožitků
- využívání různých zdrojů informací (slovníky, encyklopedie, katalogy, bibliografie, internet) pro rozšiřování znalostí a dovedností potřebných k dalšímu vzdělávání a sebevzdělávání

Vyučovací předmět **český jazyk a literatura** je úzce spjat s *dramatickou výchovou* (literatura, sloh), *dějepisem* (např. období Velké Moravy – misijní činnost Konstantina a Metoděje, husitství, veleslavínské období, období národního obrození), *informačními a komunikačními technologiemi* (komunikace prostřednictvím elektronické pošty, dodržování vžitých konvencí a pravidel – forma vhodná pro danou technologii, náležitosti apod.), *hudební výchovou* (lidová slovesnost, melodrama, písničkáři, ...).

Průřezová témata

OSV – mluvní cvičení, verbální a neverbální sdělení, poznávání lidí dle příběhů, dovednost zapamatovat si, soc. dovednosti, mezilidské vztahy, řešení problémů,...

VDO – demokratické zásady v dílech spisovatelů, formování volních a charakterových rysů (sebekontrola, rozvíjení vynalézavosti, nápaditosti, tvořivosti,...)

EGS – poznávání života v jiných zemích (deníky, cestopisy,...)

EV – lidová slovesnost a příroda, člověk a příroda, příroda a dobrodružství,...

MDV – výběr literatury, mediální sdělení a jeho hodnocení, reklama, zpravodajství, média v každodenním životě, spolupráce se školním časopisem
MKV – Češi a národní obrození

klíčové kompetence

Kompetence k učení

Učitel

vede žáky k vyhledávání a třídění informací
vede žáky k užívání správné terminologie
zohledňuje rozdíly ve znalostech a pracovním tempu jednotlivých žáků
sleduje při hodině pokrok všech žáků
vede žáky k využívání výpočetní techniky

Žáci

- vyhledávají a třídí informace a propojují je do širších významových celků
- osvojují si základní jazykové a literární pojmy
- kriticky hodnotí výsledky svého učení a diskutují o nich
- využívají prostředků výpočetní techniky

Kompetence k řešení problémů

Učitel

zadáva úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů
vede žáky k plánování postupů

Žáci

- vyhledávají informace vhodné k řešení problému
- využívají získaných vědomostí a dovedností k objevování různých variant řešení
- samostatně řeší problémy a volí vhodné způsoby řešení
- uvážlivě rozhodují

Kompetence komunikativní

Učitel

zadáva úkoly, při kterých žáci mohou spolupracovat
vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé
vede žáky k výstižné argumentaci

Žáci

- formulují a vyjadřují své myšlenky a názory v logickém sledu, výstižně a kultivovaně se vyjadřují ústně i písemně
- naslouchají promluvám druhých lidí a vhodné na ně reagují
  - účinně se zapojují do diskuse a vhodně obhajují své názory
  - rozumí různým typům textů a záznamů
  - využívají informačních a komunikačních prostředků

Kompetence sociální a personální

Učitel

vyžaduje dodržování pravidel slušného chování
dodává žákům sebedůvěru
vede žáky k dodržování pravidel

Žáci :

- účinně spolupracují ve skupině
- podílejí se na utváření příjemné atmosféry v týmu
- věcně argumentují

Kompetence občanské

Učitel

zadáva skupině úkoly způsobem, který vylučuje, aby jeden žák pracoval za ostatní
motivuje žáky k prozkoumávání názorů a pohledů lišících se od jejich vlastních
motivuje žáky k zájmu o kulturní dědictví

Žáci

- respektují přesvědčení druhých lidí
- chrání naše tradice, kulturní i historické dědictví
- aktivně se zapojují do kulturního dění
- mají pozitivní postoj k uměleckým dílům

Kompetence pracovní

Učitel

vede žáky k dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví
učitel vede žáky k využívání znalostí v běžné praxi
vede k dodržování bezpečnostních pravidel pro práci s výpočetní technikou

Žáci

- dodržují hygienu práce
- dodržují bezpečnostní pravidla pro práci s výpočetní technikou
- využívá svých znalostí v běžné praxi

období	učivo	výstup	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
1. ročník	KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA		
	čtení		
	praktické čtení - technika čtení; čtení pozorné, plynulé; znalost orientačních prvků v textu; věcné čtení; čtení jako zdroj informací; klíčová slova	plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti	OSV – rozvoj schopností poznávání
	naslouchání		

praktické naslouchání - zdvořilé, vyjádření kontaktu s partnerem; věcné naslouchání - pozorné, soustředěné, aktivní	porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti	
mluvený projev		
základy techniky mluveného projevu hlasu - výslovnost, vyjadřování závislé na komunikační situaci; komunikační žánry: pozdrav, oslovení, omluva; základní komunikační pravidla - zdvořilé vystupování, nonverbální prostředky řeči (mimika, gesta) komunikace při vytváření výchovného kolektivu - představení se, vytvoření základních komunikačních pravidel kolektivu, zdvořilost, otevřená komunikace	pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost, osvojí si oslovování křestními jmény, používání vhodných forem pozdravu, naslouchání, dodržování jednoduchých komunikačních pravidel ve třídě, poděkování, omluvu, přiměřenou gestikulaci	OSV – komunikace dramatická výchova EtV1
písemný projev		
základní hygienické návyky (správné sezení, držení psacího náčiní, hygiena zraku, zacházení s grafickým materiálem); technika psaní (úhledný, čitelný a přehledný písemný projev); formální úprava textu	zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním - píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky, kontroluje vlastní písemný projev	HV - rytmus, tempo, nádech
JAZYKOVÁ VÝCHOVA		
zvuková stránka jazyka		
sluchové rozlišení hlásek, výslovnost samohlásek, souhlásek a souhláskových skupin; modulace souvislé řeči (tempo, intonace a přízvuk)	rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky	OSV - komunikace
slovní zásoba a tvoření slov		
slova a pojmy, význam slov	rozšiřuje si slovní zásobu	
tvarosloví	rozlišuje slabiky, hlásky	
skladba	seznamuje se správným pořádkem slov ve větě; rozlišuje článek, nadpis, řádek a odstavec	
LITERÁRNÍ VÝCHOVA		
poslech literárních textů		
poezie a próza	rozliší prózu od poezie	
tvořivé činnosti s literárním textem		
přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu; prvky dramatizace textu	čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřeného věku	OSV – komunikace dramatická výchova
výtvarný doprovod čteného textu	vyjadřuje jednoduchou kresbou klíčové prvky čteného textu	VV - ilustrace

	Základy literární teorie a historie		
	základní literárněvědné pojmy; literární druhy a žánry: pohádka, hádanka, říkanka, báseň; spisovatel, kniha, čtenář, básník	seznamuje se se základními literárními pojmy	OSV – rozvoj schopností poznávání
	DRAMATICKÁ VÝCHOVA		
	komunikační dovednosti		
	práce s dechem, správné tvoření hlasu, držení těla, verbální a neverbální komunikace	zvládá základy správného dechu, hlasu, artikulace a správného držení těla	OSV – komunikace HV - rytmus, tempo, nádech
	komunikace v běžných životních situacích	přijímá pravidla hry	
	inscenační prostředky, postupy a přednes	dokáže hlasem a pohybem vyjadřovat základní emoce	OSV – mezilidské vztahy
	dramatické umění		
	loutkové divadlo	projevuje svůj zážitek z dramatického díla	
2. ročník	KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA		
	čtení	☐	
	praktické čtení (technika čtení, čtení pozorné, plynulé), věcné čtení (čtení jako zdroj informací, čtení vyhledávací)	Plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti	OSV – rozvoj schopností poznávání
	naslouchání	☐	
	praktické naslouchání (zdvořilé, vyjádření kontaktu s partnerem); věcné naslouchání (pozorné, soustředěné, aktivní - zaznamenat slyšené, reagovat otázkami)	respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru	
	mluvený projev		
	základy techniky mluveného projevu (dýchání, výslovnost), vyjadřování závislé na komunikační situaci; komunikační žánry pozdrav, oslovení, omluva, prosba, vzkaz; základní komunikační pravidla (oslovení, zdvořilé vystupování), neverbální prostředky řeči (mimika, gesta)	pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči, volí vhodné verbální i neverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích na základě vlastních zážitků vytvoří krátký mluvený projev, seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh	OSV – komunikace dramatická výchova, VV - ilustrace k textu EtV3
	písemný projev		

základní hygienické návyky (správné sezení, držení psacího náčiní, hygiena zraku, zacházení s grafickým materiálem); technika psaní (úhledný, čitelný a přehledný písemný projev, formální úprava textu); žánry písemného projevu: adresa, blahopřání, pozdrav z prázdnin, vzkaz	zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním, píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena a slabiky; kontroluje vlastní písemný projev píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení	
JAZYKOVÁ VÝCHOVA		
<i>zvuková stránka jazyka</i>		
sluchové rozlišení hlásek, výslovnost samohlásek, souhlásek a souhláskových skupin	rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, čtení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky	HV - rytmus
<i>slovní zásoba a tvoření slov</i>		
slova a pojmy, význam slov, antonyma, synonyma	porovnává významy slov, zvláště slova opačného a podobného významu, slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná	
<i>tvarosloví</i>		
slovní druhy - podstatná jména, slovesa, předložky, spojky	porovnává a třídí slova podle zobecněného významu - děj, osoba, zvíře, věc věc, okolnost, vlastnost, rozlišuje slovní druhy v základním tvaru, užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves, spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy	OSV – rozvoj schopností poznávání
<i>skladba</i>		
věta jednoduchá	rozliší v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření zvolí vhodné jazykové i zvukové prostředky	dramatická výchova
<i>pravopis</i>		

lexikální	odůvodní a napíše správně i/y po tvrdých a měkkých souhláskách, dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě mě - mimo morfologický šev velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování	IVT
LITERÁRNÍ VÝCHOVA		
poslech literárních textů		
pohádka a její rysy	rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odliší pohádku od ostatních vyprávění	
tvořivé činnosti s literárním textem		
přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod	čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku, vyjadřuje své pocity z přečteného textu, pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností	EtV11
základy literární teorie a historie		
základní literárněvědné pojmy; literární druhy a žánry: pohádka, hádanka, říkanka, báseň; spisovatel, ilustrátor kniha, čtenář, básník, divadlo, herec, režisér	užívá základní literární pojmy	
DRAMATICKÁ VÝCHOVA		
komunikační dovednosti		
práce s dechem, správné tvoření hlasu, držení těla, verbální a neverbální komunikace	zvládá základy správného tvoření dechu, hlasu, artikulace a správného držení těla; dokáže hlasem a pohybem vyjadřovat základní emoce a rozpoznávat je v chování druhých	OSV – komunikace HV - rytmus, tempo, nádech
komunikace v běžných životních situacích	Rozlišuje herní a reálnou situaci, přijímá pravidla hry, vstupuje do jednoduchých rolí a přirozeně v nich jedná, zkoumá témata a konflikty na základě vlastního jednání, na základě vlastních zkušeností rozlišuje náladu, povahu aj. z melodie hlasu	OSV – komunikace, kreativita
inscenační prostředky, postupy a přednes	dokáže hlasem a pohybem vyjadřovat základní emoce	
dramatické umění		

	divadelní, filmová, televizní, rozhlasová a multimediální tvorba	orientuje se v současné umělecké tvorbě, spolupracuje ve skupině na tvorbě jevištní situace, prezentuje ji před spolužáky, sleduje prezentace ostatních, reflektuje s pomocí učitele svůj zážitek z dramatického díla (divadelního, filmového, televizního, rozhlasového)	
	základní divadelní druhy - loutkové, pohybové a taneční divadlo	dokáže hlasem a pohybem vyjadřovat základní emoce a rozpoznávat je v chování druhých	
3. ročník	KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA		
	čtení		
	praktické čtení (technika čtení, čtení pozorné, plynulé, znalost orientačních prvků v textu); věcné čtení (čtení jako zdroj informací, čtení vyhledávací, klíčová slova)	plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřeně složitým	
	naslouchání		
	praktické naslouchání (zdvořilé, vyjádření kontaktu s partnerem); věcné naslouchání (pozorné, soustředěné, aktivní – zaznamenat slyšené, reagovat otázkami)	respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru	
	mluvený projev		
	základy techniky mluveného projevu	pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost	
	vyjadřování		
	závislé na komunikační situaci; komunikační žánry: pozdrav, oslovení, omluva, prosba, vzkaz, zpráva, oznámení, vypravování, dialog na základě obrazového materiálu; základní komunikační pravidla (oslovení, zahájení a ukončení dialogu, střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování), mimojazykové prostředky řeči (mimika, gesta)	volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev	dramatická výchova EtV4 EtV5
	písemný projev		

upevňování základních hygienických návyků	píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev	Ma
technika psaní		
(úhledný, čitelný a přehledný písemný projev, formální úprava textu); žánry písemného projevu: adresa, blahopřání, pozdrav z prázdnin, omluvenka; zpráva, oznámení, pozvánka, vzkaz, inzerát, dopis, popis; jednoduché tiskopisy (přihláška, dotazník), vypravování	píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení; seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh	OSV – komunikace Vv
JAZYKOVÁ VÝCHOVA		
zvuková stránka jazyka		
párové souhlásky	rozlišuje párové souhlásky, odůvodní správný pravopis při jejich psaní	
modulace souvislé řeči (tempo, intonace, přízvuk)	rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova	
slovní zásoba a tvoření slov		
slova a pojmy	porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost	
význam slov, slova jednoznačná a mnohoznačná, <u>antonyma</u> , <u>synonyma</u> ; stavba slova (kořen, část předponová a příponová, koncovka)	porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná	OSV – rozvoj schopností poznávání
tvarosloví		
slovní druhy (u zájmen pouze osobní zájmena); tvary slov	rozlišuje ohebné slovní druhy v základním tvaru; užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves	IVT
skladba		
věta jednoduchá a souvětí	spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy	
pravopis		

psaní i/y po obojetných souhláskách v kořeni slova - vyjmenovaná slova; psaní velkých písmen u vlastních jmen osob, zvířat, věcí a místních pojmenování	odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě - mimo morfologický šev; velká písmena v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování	IVT
LITERÁRNÍ VÝCHOVA		
<i>poslech literárních textů</i>		
porozumění obsahu čteného textu	umí soustředěně naslouchat čtenému textu	OSV – rozvoj schopností poznávání
<i>zážitkové čtení a naslouchání</i>		
přednes textu	vyjadřuje své pocity z přečteného textu	
vlastní výtvarný doprovod	dokáže vyjádřit kresbou zkratku přečteného textu	Vv
<i>tvořivé činnosti s literárním textem</i>		
přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod	čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku	OSV – komunikace Dramatická výchova
<i>základy literární historie a teorie</i>		
literární druhy a žánry: rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, bajka, povídka; spisovatel, básník, kniha, čtenář; divadelní představení, herec, režisér; verš, rým, přirovnání	užívá s porozuměním základní literární pojmy a pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností	
<i>rozšiřující učivo</i>		
základní skladební dvojice	rozezná podmět a přísudek ve větě	
DRAMATICKÁ VÝCHOVA		
<i>komunikační dovednosti</i>		
práce s dechem, správné tvoření hlasu, držení těla, verbální a neverbální komunikace	zvládá základy správného dechu, hlasu, artikulace a správného držení těla; dokáže hlasem a pohybem vyjadřovat základní emoce	OSV – komunikace kreativita Hv - tempo, nádech, melodie, Tv
komunikace v běžných životních situacích	rozlišuje na základě vlastních zkušeností náladu, povahu aj. z melodie hlasu	OSV – mezilidské vztahy

	Komunikace v herních situacích a v situacích skupinové inscenační tvorby	zkoumá témata a konflikty na základě vlastního jednání	
	proces dramatické tvorby		
	náměty a témata v dramatických situacích – jejich nalézání a vyjadřování	reflektuje svůj zážitek z dramatického díla; rozlišuje na základě vlastních zkušeností základní divadelní druhy	
	dramatická situace, příběh - řazení situací v časové následnosti	vstupuje do jednoduchých rolí a přirozeně v nich jedná	
	přednes	sleduje prezentace ostatních	OSV - kreativita
	dramatické umění		
	divadelní, filmová, televizní, rozhlasová a multimediální tvorba	orientuje se v současné umělecké tvorbě	
	základní divadelní druhy - loutkové, pohybové a taneční divadlo	dokáže hlasem a pohybem vyjadřovat základní emoce a rozpoznávat je v chování druhých	OSV – mezilidské vztahy Hv
4. ročník	KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA		
	čtení		
	praktické čtení (technika čtení, čtení pozorné, plynulé, znalost orientačních prvků v textu)	čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas	VV -ilustrace
	věcné čtení - čtení vyhledávací, klíčová slova	rozliší podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk	OSV – rozvoj schopností poznávání
	čtení jako zdroj informací	podstatné informace zaznamená, posoudí úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení rozpozná manipulativní komunikaci v reklamě	
	naslouchání		
	zaznamenat slyšené - pozorné a soustředěné naslouchání, reagovat otázkami	rozliší podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamená, posoudí úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení	OSV – rozvoj schopností poznávání
	mluvený projev		
	střídání rolí mluvčího a posluchače; zdvořilé vystupování, mimojazykové prostředky řeči (mimika,gesta); komunikační žánry: omluva, prosba, zpráva, oznámení, vypravování	reprodukuje přiměřeně složitě sdělení a zapamatuje si podstatná fakta; vede správně dialog, telefonický rozhovor, umí zanechat vzkaz na záznamníku	OSV – komunikace
	vyjadřování závislé na komunikační situaci	zvolí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru	Hv- tempo,nádech

spisovný jazyk	rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji využívá podle komunikační situace	OSV - komunikace
<i>písemný projev</i>		
žánry písemného projevu: blahopřání, omluvenka, zpráva, oznámení, dopis, popis, vypravování	píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry	VI - orientace
formální úprava textu	sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě sestaví krátký projev s dodržáním časové posloupnosti	OSV – komunikace Dramatická výchova
JAZYKOVÁ VÝCHOVA		
<i>zvuková stránka jazyka</i>		
sluchové rozlišení hlásek, výslovnost samohlásek, souhlásek a souhláskových skupin	průběžné osvojování jazyka jako nástroje dorozumívání, vytváření vztahu k jazyku	OSV – rozvoj schopností poznávání
<i>tvarosloví</i>		
význam slova; slova <u>jednoznačná</u> a <u>mnohoznačná</u> , <u>synonyma</u> , <u>antonyma</u>	porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová	
příbuzná slova	vyhledává v textu slova příbuzná	
stavba slova - kořen, část předponová a příponová, koncovka	rozliší základní části slova, slovo základové a odvozené, rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku, rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary	
slovní druhy	určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém projevu	
slovesné tvary - určité, neurčité	dokáže rozpoznat určité a neurčité tvary sloves	
mluvnické kategorie sloves - osoba, číslo, čas	dokáže určit mluvnické kategorie u sloves	
Skladba	vyhledá základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označí základ věty	
věta jednoduchá a souvětí	odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí	
spojovací výrazy	užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje	
<i>pravopis</i>		
psaní i/y po obojetných souhláskách (mimo koncovku); vyjmenovaná slova a slova příbuzná se	píše správně i/y po obojetných souhláskách	IVT

slovy vyjmenovanými		
vzory podstatných jmen	píše správně i/y v koncovkách ohebných slov	
shoda podmětu s přísudkem	seznámí se se shodou podmětu s přísudkem	
LITERÁRNÍ VÝCHOVA		
poslech literárních textů		
čtení vlastních knih a učebních textů	vyjádří své dojmy z četby a zaznamená je	OSV komunikace
porozumění obsahu čteného textu	volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma	Dramatická výchova
orientace v textu	při jednoduchém rozboru literárního textu používá elementární literární pojmy	MeV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
zážitkové čtení		
přednes textu	rozliší různé typy uměleckých a neuměleckých textů	
dramatizace	vyjádří své názory a pocity	
vlastní výtvarný doprovod	dokáže vyjádřit kresbou zkratku přečteného textu	VV -ilustrace
tvořivé činnosti s literárním textem		
přednes vhodných literárních textů	předčítá a recituje	OSV – komunikace dramatická výchova
dramatizace	vyjádří své názory a pocity	
vlastní výtvarný doprovod	dokáže vyjádřit kresbou zkratku přečteného textu	
základy literární teorie a historie		
základní literárněvědné pojmy	při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy	
literární druhy a žánry: pohádka, hádanka, říkanka, báseň; spisovatel, kniha, čtenář, básník; verš, rým, přirovnání; bajka, povídka	rozezná některé literární druhy a žánry báseň - rým, verš, sloka	MeV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
DRAMATICKÁ VÝCHOVA		
komunikační dovednosti		
práce s dechem, správné tvoření hlasu, držení těla, verbální a neverbální komunikace	Propojuje somatické dovednosti a kombinuje je za účelem vyjádření vnitřních stavů a emocí vlastních i určité postavy, zvládá základy správného dechu, hlasu, artikulace a správného držení těla; dokáže hlasem a pohybem vyjadřovat základní emoce	Tv, Hv - nádech, tempo OSV – kreativita OSV – mezilidské vztahy
herní dovednosti – vstup do role, jevištní postava	Pracuje s pravidly hry a jejich variacemi, dokáže vstoupit do role a v herní situaci přirozeně přesvědčivě jednat	OSV - komunikace
Komunikace v herních	Rozpoznává témata a	

	situacích a v situacích skupinové inscenační tvorby	konflikty v situacích a příbězích, nahlíží na ně z pozic různých postav, zabývá se důsledky jednání postav, zkoumá témata a konflikty na základě vlastního jednání	
	proces dramatické tvorby		
	náměty a témata v dramatických situacích – jejich nalézání a vyjadřování	reflektuje svůj zážitek z dramatického díla; rozlišuje na základě vlastních zkušeností základní divadelní druhy	EtV8 OSV – mezilidské vztahy
	dramatická situace, příběh - řazení situací v časové následnosti	vstupuje do jednoduchých rolí a přirozeně v nich jedná pracuje ve skupině na vytvoření menšího inscenačního tvaru a využívá přitom různých výrazových prostředků	
	typová postava - směřování k její hlubší charakteristice, činoherní i loutkářské prostředky	vstupuje do jednoduchých rolí a přirozeně v nich jedná	
	přednes	Prezentuje inscenační tvar před spolužáky a na základě sebereflexe a reflexe spolužáků a učitele na něm dále pracuje, sleduje a hodnotí prezentace svých spolužáků	
	dramatické umění		
	divadelní, filmová, televizní, rozhlasová a multimediální tvorba	orientuje se v současné umělecké tvorbě	
	základní stavební prvky dramatu - situace, postava, konflikt	rozpoznává témata a konflikty v situacích a příbězích, nahlíží na ně z pozic různých postav	OSV - mezilidské vztahy
	základní divadelní druhy - činohra, zpěvohra, loutkové, pohybové a taneční divadlo	reflektuje s pomocí učitele svůj zážitek z dramatického díla (divadelního, filmového, televizního, rozhlasového)	
5. ročník	KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA		
	čtení		
	praktické čtení (technika čtení, čtení pozorné, plynulé, znalost orientačních prvků v textu)	čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas	
	věcné čtení (čtení jako zdroj informací, čtení vyhledávací, klíčová slova)	rozliší podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamená	OSV – rozvoj schopností poznávání
	naslouchání		
	praktické naslouchání (zdvořilé, vyjádření kontaktu s partnerem); věcné naslouchání (pozorné, soustředěné, aktivní -	posoudí úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení	MeV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

zaznamenat slyšené, reagovat otázkami)		
mluvený projev		
základy techniky mluveného projevu (dýchání, tvoření hlasu, výslovnost), komunikační žánry: pozdrav, oslovení, omluva, prosba, vzkaz, zpráva, oznámení, dialog na základě obrazového materiálu;	reprodukuje obsah přiměřeně složitě sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost	OSV - komunikace
základní komunikační pravidla (oslovení, zahájení a ukončení dialogu, střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování), nonverbální prostředky řeči (mimika, gesta)	vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku, rozpozná manipulativní komunikaci v masmédiích, zejména v reklamě	MeV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení EtV6
vyjadřování závislé na komunikační situaci	zvolí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru; vyjadřuje se podle komunikační situace	
písemný projev		
formální úprava textu	píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry	
technika psaní - úhledné, čitelné a přehledné písemné žánry písemného projevu: adresa, blahopřání, pozdrav z prázdnin, omluvenka, zpráva, oznámení, pozvánka, vzkaz, inzerát, dopis, popis, postup činnosti; jednoduché projev a formální úprava textu; tiskopisy- přihláška a dotazník	sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytvoří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržением časové posloupnosti	VV - ilustrace, VI - orientace, OSV - komunikace
JAZYKOVÁ VÝCHOVA		
zvuková stránka jazyka		
sluchové rozlišení hlásek, souhlásek a hláskových skupin, modulace souvislé řeči - tempo, intonace a přízvuk	průběžné osvojování jazyka jako nástroje dorozumívání, vytváření vztahu k jazyku	
slovní zásoba a tvoření slov	rozliší základní části slova, slovo základové a odvozené	
slova a pojmy, význam slov, slova jednoznačná a mnohoznačná, antonyma, synonyma, homonyma; stavba slova (kořen, předpona, přípona, koncovka)	porovnává významy slov, vyhledá v textu slova příbuzná; ovládá pravopis souhláskových skupin na styku předpony nebo přípony a kořene	OSV – rozvoj schopností poznávání
tvorba přídavných jmen	chápe tvoření přídavných jmen odvozených od podstatných jmen zakončených na -s, -ský, -ští	
tvarosloví		
slovní druhy	rozliší a správně užívá	OSV – rozvoj schopností

	všechny slovní druhy, umí určit druh plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém projevu	poznávání
tvary slov	dokáže určit mluvnické kategorie u podstatných jmen a sloves	
druhy přídavných jmen	rozliší druhy přídavných jmen	IVT
druhy zájmen - osobní zájmena	seznamuje se s druhy zájmen, nahrazování zájmen jmény, používá správně osobní zájmena mě/ mně	IVT
druhy číslovek	seznamuje se s druhy číslovek, správně rozliší číslovky v textu	M
spisovný jazyk	rozliší spisovné a nespisovné tvary slov	
skladba		
základní skladební dvojice	vyhledá základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označí základ věty	OSV – rozvoj schopností poznávání
věta jednoduchá a souvětí	odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí	
spojovací výrazy	užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje	
koncovky ohebných slov	píše správně i/y v koncovkách ohebných slov	
pravopis		
pravopis skupin bě/bje, vě/vje, pě, mě/ mně	ovládá pravopis skupin bě/bje, vě/vje, pě, mě/ mně	
pravopis i/y po obojetných souhláskách (mimo koncovku).	píše správně i/y po obojetných souhláskách	
předpony s-, z-, vz-	dokáže odůvodnit pravopis psaní předpon s-, z-, vz-	
předložky s, z	rozliší předpony a předložky s, z	IVT
dělení slov na konci řádku	umí rozdělit slovo na konci řádku	
lexikální základy syntaktického pravopisu - shoda přísudku s holým podmětem	zvládá základní příklady syntaktického pravopisu	
LITERÁRNÍ VÝCHOVA		
poslech literárních textů		
čtení vlastních knih a učebních textů	vyjadřuje a zaznamenává vlastní dojmy z četby	MeV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
porozumění obsahu čteného textu	volně reprodukuje text podle svých schopností	
orientace v textu	rozezná hlavní myšlenku literárního díla	
zážitkové čtení		
přednes textu	výrazně čte umělecké texty	
literární postavy	všímá si postavů literárních	MeV – kritické čtení a

	postav	vnímání mediálních sdělení
studijní čtení	čte naučné texty, rozlišuje podstatné od méně podstatného	
slovníky, encyklopedie	vyhledá v textu klíčová slova a dané pojmy	VI, Př
druhy a typy textů	rozliší různé typy uměleckých a neuměleckých textů	
<i>tvořivé činnosti s literárním textem</i>		
přednes vhodných literárních textů	předčítá a recituje	OSV – komunikace Dramatická výchova
volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu	tvoří vlastní literární text na dané téma	
dramatizace	vyjádří své názory a pocity	
vlastní výtvarný doprovod	dokáže vyjádřit kresbou zkratku přečteného textu	OSV - komunikace
<i>základy literární teorie a historie</i>		
základní literárněvědné pojmy	při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy	
literární druhy a žánry: pohádka, hádanka, říkanka, báseň; spisovatel, kniha, čtenář, básník, divadlo, herec, režisér; lyrika, epika, verš, rým, přirovnání, básnický přívlastek; bajka, povídka; čas a prostředí děje, řeč autora a postav	rozezná některé literární druhy a žánry báseň - rým, verš, sloka	
DRAMATICKÁ VÝCHOVA		
<i>komunikační dovednosti</i>		
práce s dechem, správné tvoření hlasu, držení těla, verbální a neverbální komunikace	zvládá základy správného dechu, hlasu, artikulace a správného držení těla; dokáže hlasem a pohybem vyjadřovat základní emoce	OSV – komunikace, kreativita Tv, Hv - tempo, nádech
herní dovednosti – vstup do role, jevištní postava	dokáže vstoupit do role a v herní situaci přirozeně přesvědčivě jednat, prezentuje inscenační tvar před spolužáky a na základě sebereflexe a reflexe spolužáků a učitele na něm dále pracuje, sleduje a hodnotí prezentace svých spolužáků	
Komunikace v herních situacích a v situacích skupinové inscenační tvorby	zkoumá témata a konflikty na základě vlastního jednání	
<i>proces dramatické tvorby</i>		
náměty a témata v dramatických situacích – jejich nalézání a vyjadřování	reflektuje svůj zážitek z dramatického díla; rozlišuje na základě vlastních zkušeností základní	OSV – kreativita OSV – mezilidské vztahy

		divadelní druhy	
	dramatická situace, příběh - řazení situací v časové následnosti	Pracuje ve skupině na vytvoření menšího inscenačního tvaru a využívá přítom různých výrazových prostředků	
	typová postava - směřování k její hlubší charakteristice, činoherní i loutkářské prostředky	vstupuje do jednoduchých rolí a přirozeně v nich jedná	OSV komunikace
	dramatická situace, příběh - řazení situací v časové následnosti	nahlíží na situace a příběhy z pozic různých postav	
	přednes	sleduje prezentace ostatních	
	dramatické umění		
	základní stavební prvky dramatu - situace, postava, konflikt	rozpoznává témata a konflikty v situacích a příbězích, nahlíží na ně z pozic různých postav, propojuje somatické dovednosti a kombinuje je za účelem vyjádření vnitřních stavů a emocí vlastních i určité postavy	
	divadelní, filmová, televizní, rozhlasová a multimediální tvorba	orientuje se v současné umělecké tvorbě	
	základní divadelní druhy - činohra, zpěvohra, loutkové, pohybové a taneční divadlo	reflektuje s pomocí učitele svůj zážitek z dramatického díla (divadelního, filmového, televizního, rozhlasového)	OSV – kreativita – mezilidské vztahy - komunikace

ročník	učivo	výstup	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
6. ročník	Obecné poučení o jazyce (jazykové příručky)	dokáže pracovat se základními jazykovými příručkami	
	Zvuková stránka jazyka (spisovná a nespisovná výslovnost)	odliší spisovný a nespisovný jazykový projev	
	Slovní zásoba a tvoření slov (způsoby tvoření slov a obohacování slovní zásoby)	rozpozná nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov	
	Pravopis (lexikální a morfologický)	ovládá pravopisné jevy lexikální a morfologické	
	Tvarosloví (slovní druhy)	dokáže rozpoznat ohebné a neohebné slovní druhy	
	Skladba (základní větné členy)	Rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě - uvědomuje si vztah mezi základními větnými členy	
	Pravopis (shoda přísudku s podmětem)		
	Oslovení	rozpozná jednoduché případy manipulativní komunikace	OSV – mluvní cvičení, verbální a neverbální sdělení EtV 13, EtV 14

	Korespondence (vzkaz, pohled, dopis)	osvojuje si základní normy písemného vyjadřování, zvládá jednoduchou grafickou úpravu textu	
	Vypravování, popis, charakteristika	dokáže odlišit a použít přímou a nepřímou řeč	EGS – rodinné příběhy z cest
	Dialog a monolog v životě (řečnictví)	V mluveném projevu užívá verbálních, nonverbálních paralingálních prostředků řeči - dokáže výstižně vyjadřovat vlastní postoje a pocity	MKV – charakteristika člověka EtV 16
		komunikuje pohotově a přiměřeně v běžných komunikačních situacích	MDV – mediální sdělení (jeho hodnocení) EtV 13
	Lidová slovesnost (hádanky, říkadla, rozpočítadla, slovní hříčky,...)	rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších	HV - lidové písně, lidová slovesnost, hudební pojmy a nástroje
	Pohádky	přednáší z paměti literární texty přiměřené věku	Dě - křesťanství, Židé
	Poezie a próza s tématem Vánoc (bible)	zvládá dramtizaci jednoduchého textu	Dě – starověké Řecko a Řím
	Řecké eposy, řecké báje a pověsti, římské báje	vyjádří své pocity z přečteného textu	VV - řecké a římské umění EtV 15
	Příběhy odvahy a dobrodružství	podle svých schopností volně reprodukuje text, případně tvoří vlastní literární text na dané téma	OSV – projekt Pohádka, poznávání lidí dle příběhů, dovednost zapamatovat si (báseň)
			MDV – výběr literatury
			EGS – život žáků v jiných zemích
			EV – lidová slovesnost a příroda, příroda a dobrodružství
7. ročník	Tvarosloví (ohebné slovní druhy, důraz na slovesa, neohebné slovní druhy)	ovládá pravopisné jevy morfologické	
	Slovní zásoba (význam slova, slova jednoznačná, mnohoznačná, synonyma)	chápe přenášení pojmenování	
	Skladba (stavba věty – základní a rozvíjející větné členy)	používá samostatně výkladové a jiné slovníky pro určení významu slova	
	Subjektivní popis	rozlišuje větné členy, ovládá základní pravopisné jevy syntaktické ve větě jednoduché	
	Charakteristika (přímá, nepřímá)	rozlišuje slohové rozvrstvení slovní zásoby, dokáže popsat své city, pocity, nálady	OSV – mluvní cvičení, poznávání lidí EtV 22
	Referát, recenze (beseda o uměleckém díle), reklama	dokáže výstižně vyjádřit charakteristické rysy popisované osoby	EV – příroda a já EtV 13
	Výpisky a výtah	dokáže rozpoznat manipulativní působení projevu	EGS – cestování EtV 17
		dokáže chápat literární text jako zdroj informací a prožitků, formuluje vlastní	ČJ – využití literárních textů

		názory na umělecké dílo	
		učí se formulovat hlavní myšlenky textu, dokáže vytvořit výpisky, referát	MDV - reklama
	Bajky	jednoduše a výstižně charakterizuje hlavní žánry literatury	VV, HV - románské, gotické umění (stav., soch., mal.) + hudba
	Pověsti (české), kroniky	formuluje vlastní názory na přečtený text	Dě - Velká Morava, český stát - Přemyslovci, Lucemburkové EtV 24
	Balady a romance,	orientuje se v základních literárních pojmech (viz. učivo)	OSV – mezilidské vztahy
	literatura doby Karla IV. a husitství	výrazně čte nebo přednáší vhodný literární text	MKV – charakter. člověka
	Cestopisy	Vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích	EGS - cestování
8. ročník	Obecné poučení o jazyce (skupiny jazyků, rozvrstvení národního jazyka)	má přehled o slovanských a světových jazycích, spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova	Ukázky z české literatury
	Slovní zásoba (obohacování, slova přejatá a jejich skloňování)	Rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek v souvětí - určuje druhy vedlejších vět	Cizí jazyky
	Tvarosloví (slovesa)	ovládá pravopisné jevy syntaktické ve větě jednoduché	
	Skladba (věta jednoduchá a souvětí)		
	Životopis	používá jazykové prostředky pro daný slohový útvar	ČJ (lit.) – literární texty
	Výklad	rozlišuje pojmy, fakta, názory, hodnocení	odborné předměty
	Úvaha (aktuální témata)	rozeznává jazykové i mimojazykové prostředky komunikace	OSV – mluvní cvičení, sebepoznání a sebepojetí
	Řečnictví	ovládá základy studijního čtení, formuluje hlavní myšlenky textu	VDO – občanská odpovědnost, angažovanost každého žáka (řečnictví) EtV 23
		uvědomuje si potřebu spisovné výslovnosti ve veřejném projevu	EV – životní prostředí MDV – zpravodajství, média v každodenním životě
	Renesance a humanismus	Uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře	VV, HV, Dě – renesance, humanismus, baroko
	Baroko, klasicismus		OV – humanismus
	Národní obrození a 1. pol. 19. století		ČJ (sloh) – životopis
	Literatura 2. pol. 19. století a literatura přelomu 19. a 20. stol.	Uceleně reprodukuje přečtený text, popisuje jazyk literárního díla, vlastními slovy interpretuje smysl díla	Dě – národní obrození, 2. pol. 19. stol. VV, HV – umělecké směry 2. pol. 19. st. a přelomu

		Rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty	19. a 20. stol. EtV 21
			MKV – Češi a Evropa a NO MDV – knihy, noviny,... a NO
9. ročník	Obecné poučení o jazyce (původ a základy vývoje češtiny)		Na základě výběru textu
	Slovní zásoba (homonyma, antonyma, odborné názvy)	zvládá výstavbu souvislého textu a různé způsoby jeho členění	
	Tvarosloví (vlastní jména a názvy)	určuje druhy souvětí	
	Skladba (souvětí, pořádek slov ve větě, stavba textu)	ovládá pravopisné jevy syntaktické v souvětí	
	Úřední písemnosti	zvládá výstavbu souvislého textu a různé způsoby jeho členění	VDO - úřední styk občana s úřady
	Reportáž, cestopis	chápe roli mluvčího a posluchače	EGS - reportáž z cestování
	Diskuze (sdělovací prostředky)	doдрžuje zásady dorozumívání (komunikační normy), vyjádří kritický postoj k manipulativní komunikaci, rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru	MDV - diskuze, druhy sdělovacích prostředků, sdělovací prostředky a my EtV 13, EtV 16
	Výstavba a členění textu	vyjádří ústně či písemně své zážitky, názory, nálady, pokouší se o vlastní literární texty	OSV - mluvní cvičení EtV 22
	Funkční styly	zvládá základní normy písemného vyjadřování a grafickou úpravu textu	EV - vztah člověka k životnímu prostředí (reportáž)
	Literatura 1. pol. 20. století (česká i světová) – meziválečná poezie a próza, odraz války v literatuře (ztracená generace)	Rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora	CJ – literární texty
	Literatura 2. pol. 20. století – oficiální, exilová a samizdatová česká literatura, moderní román	orientuje se v základních literárních směrech 20. st.	VV, HV – umění 20. století
	má přehled o významných představitelích české a světové literatury	OV – problémy lidské nesnášenlivosti	
	Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěv divadla a kina, vyjadřuje názory na umělecké dílo Tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie	Dě – dějiny 20. století VDO - demokratické zásady v dílech spisovatelů	

	Porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování	
--	---	--

5.1.2. Cizí jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Ve vzdělávací oblasti „Jazyk a jazyková komunikace“ byla stanovena tato hodinová dotace:

3. – 9. ročník 3h.týdně první cizí jazyk

Přispívá k objevování skutečností, které přesahují oblast zkušeností zprostředkovaných mateřským jazykem. Poskytuje základy pro komunikaci v rámci Evropy. Pomáhá překonávat jazykové bariéry a přispívá ke zvýšení mobility. Umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné tradice. Vytváří podmínky pro spolupráci na mezinárodních projektech. Ve 3. ročníku si žák vytváří pozitivní vztah k jazyku. Učí se porozumět každodenním výrazům a základním frázím. Využívá především poslechu spojeného s následným opakováním textu. Psaní je zaměřeno na opis a přepis. Využíváme her, říkadel a písní. Gramatiku přijímá jako součást textů. Nevyučuje se odděleně. Využívá souvislostí. Následující dva ročníky rozvíjejí pasivní i aktivní slovní zásobu a učí žáci základy gramatiky.

Na 2. stupni směřuje vzdělávání v oblasti jazyka k dosažení úrovně A2. Vytvářejí a prohlubují se podmínky pro spolupráci na mezinárodních projektech a partnerství. Rozvíjí se zejména schopnost komunikace v jazyce, porozumění a spolupráce. Rozšiřuje se aktivní slovní zásoba, zdokonalují se gramatické dovednosti. Pro výuku jsou využívány standardní třídy, jazyková učebna a speciální učebny- pro výuky informatiky a SMART Board.

Průřezová témata

OSV- rozvíjení dovedností pro spolupráci, základy dobré komunikace, cvičení dovednosti zapamatování, vnímání a soustředění, vedení a organizování práce ve skupině, rozvoj kreativity,

VDČ - podporuje komunikativní a dialogické schopnosti a dovednosti, prohlubuje schopnost aktivního naslouchání, chápání významu pravidel, respektování kulturních odlišností, rozvíjet schopnost sebehodnocení a sebekritiky,

VMEGS - utváření pozitivních ke kulturní rozmanitosti, rozvíjí schopnost nacházet společné znaky a odlišnosti v projevech kultury,

MkV - vnímat odlišnost jako prostředek k obohacení, harmonický rozvoj osobnosti, integrace jedince, komunikovat s příslušníky různých sociokulturních skupin, spolupracovat s nimi, vnímat cizí jazyk jako nástroj dorozumění a celoživotního vzdělávání,

EV - vést k odpovědnému vztahu k přírodě, napomáhat spolupráci v péči o životní prostředí,

MV - tvorba mediálních sdělení pro výstup školních projektů, utváření týmů, komunikace a spolupráce v týmu, práce s internetem, prezentace, divadelní představení

Mezipředmětové vztahy

1. stupeň - prvouka, vlastivěda, matematika, výtvarná, pracovní a hudební výchova

2. stupeň - zeměpis, informatika, občanská a rodinná výchova, výchova hudební a výtvarná, volitelné předměty- domácnost, dílny

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- Vytváří pozitivní vztah k předmětu. Učí se kriticky hodnotit výsledky svého učení.
- Využívá vhodný způsob pro vlastní učení.

Kompetence k řešení problémů

- Snaží se rozpoznat a pochopit problém.
- Kontrolou si ověřuje správnosti řešení.
- Vyhledává informace k řešení problému.
- Je schopen obhájit svá rozhodnutí.

Kompetence komunikativní

- Naslouchá promluvám jiných.
- Využívá obrazových materiálů pro komunikaci.
- Získává komunikativní dovednosti v cizím jazyce.
- Formuluje své myšlenky v ústním i písemném projevu.
- Zapojuje se do jednoduché diskuse.
- Využívá informační technologie.

Kompetence sociální a personální

- Práce ve skupině, spolupráce s ostatními.
- V případě potřeby poskytnout pomoc.
- Vytváří si představu o sobě samém

Kompetence občanské

- Projevuje smysl pro kulturu a tvořivost.
- Zapojuje se do kulturních aktivit.
- Účastní se spolupráce s partnerskými školami.

Kompetence pracovní

- Používá bezpečně vybavení učebny.
- Dodržuje vymezená pravidla.
- Adaptuje se na různé pracovní podmínky.

Anglický jazyk

ročník	Učivo	výstupy	Mezipředmětové vztahy a průřezová témata
3. ročník	<ul style="list-style-type: none"> • Čte a vyslovuje srozumitelně jednotlivá slova • Reprodukuje slovní zásobu ze známé tématické oblasti v přiměřeném rozsahu • Pozdraví a krátce se představí • Rozumí jednoduchým pokynům učitele • Zeptá se a jednoduše odpoví na dotaz jméno/ věk osoby • Klade krátké ano/ne otázky k ověření správnosti svého odhadu • Píše jednoduchá slova a věty dle předlohy a přečte je • Pojmenuje věci, které jsou mu blízké, a napíše je • Reaguje na na jednoduché, každodenně používané příkazy a žádosti • Rozumí pomalému a správně vyslovovanému dialogu <p>Texty: Pozdravy Pokyny a příkazy ve škole Jednoduchá žádost Dialog Dotazy a krátké odpovědi Řídky, básničky, písničky Komiksy</p> <p>Tematické okruhy: Abeceda Barvy Číslo 1 – 20 Školní potřeby Zvířata Části lidského těla Rodina Oblečení Dny, měsíce Povolání Slovesa pohybu Jídel,</p>	<p>Řečové dovednosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumí jednoduchým pokynům učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, reaguje na ně verbálně i neverbálně • zopakuje a použije slova a slovní spojení se, kterými se v průběhu výuky setkal • rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu • přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení • rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu • píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy 	<p>MuV multikulturalita, význam angličtiny jako prostředku mezinárodní komunikace</p> <p>OSV sociální rozvoj – komunikace (řeč zvuků, slov, porovnávání a naslouchání)</p> <p>Mezipředmětové vztahy:</p> <p>M - sčítání a odčítání do 20),</p> <p>Člověk a kultura dramatická výchova (písničky, básničky a hry),</p> <p>Člověk a jeho svět (zeměpisná orientace, zvířata a jejich prostředí),</p> <p>EtV2</p>

	<p>Hračky Nálady, pocity</p> <p>Jazykové prostředky: Osobní zájmena Člen neurčitý Pravidelné tvoření množ. čísla podst. jm. Základní přídavná jména Sloveso: „have got“ a „to be“ v otázce, odpovědi Sloveso“ like“ v kladné větě a otázce</p>		
4. ročník	<ul style="list-style-type: none"> • rozumí smyslu přiměřeně obtížných nahrávek • rozumí hledané informaci v nahrávce • rozumí jednoduchým pokynům učitele a reaguje na ně • vyhledává známa slova a věty v jednoduchých textech • přiřazuje známá slova a věty k obrázkům • přečte nahlas a srozumitelně krátký text obsahující známou slovní zásobu • v jednoduchých textech, které jsou doplněny obrázky a jsou o známých tématech, vyhledá požadovanou informaci • správně odpoví na otázky k jednoduchému textu • vyhledá neznámá slova ve slovníku • napíše pohlednici a jednoduchou zprávu kamarádovi • jednoduše popíše obrázek • zopakuje z paměti básničku či říkanku • vyjádří jednoduché základní informace, které obměňuje s použitím osvojené slovní zásoby • pozdraví a rozloučí se • zeptá se na čas a odpoví, kolik je hodin • jednoduše o něco požádá a poděkuje 	<p>Poslech s porozuměním:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností • rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojených témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu • rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a pokud má k dispozici vizuální oporu <p>Mluvení:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapojí se do jednoduchých rozhovorů • sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samostatného, rodiny, školy, volného času a dalších 	<p>VMEGS (Evropa a svět nás zajímá, srovnání zvyků a tradic)</p> <p>MuV Multikulturalita – Lidské vztahy</p> <p>OSV sociální rozvoj – komunikace (cvičení pozorování a empatického naslouchání)</p> <p>Mezipředmětové vztahy:</p> <p>M - sčítání a odčítání, porovnávání</p> <p>Člověk a kultura (písničky, básničky a dramatizace)</p> <p>Člověk a jeho svět (zeměpisné reálie, zvířata a jejich prostředí, prehistorická zvířata),</p> <p>Člověk a zdraví (zdravý životní styl, sporty)</p>

<p>Texty: Pozdravy Jednoduchá žádost, poděkování Jednoduché pokyny a příkazy ve škole Jednoduchý popis Pohlednice, dopis Jednoduchý dotaz Řídky, básničky, písničky Komiksy Jednoduché obrázkové knihy</p> <p>Tematické okruhy: Číslo 1 – 20 Hudební nástroje Školní třída, škola Zvířata Části lidského těla Město Oblečení Dny, měsíce, roční období Počasí Čas, hodiny Základní jídlo, potraviny Osoby narozenin a vybraných svátků Televizní programy Zdraví Sport</p> <p>Jazykové prostředky: Tázací a přivlastňovací zájmena Vybraná příj. jména Podstatná jména Člen neurčitý, určitý Vazba „ <i>there is/ there are</i>“ Sloveso: „ <i>have got</i>“ Sloveso: „ <i>to be</i>“ Sloveso „ <i>can</i>“ v kladné větě, otázce a v záporu Přítomný čas prostý Přítomný čas průběhový Minulý čas sloves „ <i>had, was/were</i>“ - seznámení Předložky místa a času Určování času, otázky na čas Slovosled kladné a záporné věty Otázka, krátká odpověď kladná i záporná Pravopis – základní pravidla psaní slov Spojování hlásek do slov a jejich výslovnost Základní fonetické znaky</p> <p>Mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět</p>	<p>osvojených témat</p> <ul style="list-style-type: none"> • odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samostatného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojených témat a podobné otázky pokládá <p>Čtení s porozuměním:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojeným tématům • rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu <p>Produktivní řečové dovednosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu <p>Psaní:</p> <ul style="list-style-type: none"> • napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života • vyplní osobní údaje do formuláře 	
--	---	--

	Jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění		
5. ročník	<ul style="list-style-type: none"> nalezne známá slova a věty v jednoduchých textech, např. o rodině a volném čase rozumí krátkým a jednoduchým pokynům v textu rozumí krátkému textu s obrázky, např. plakát, blahopřání vyhledává informace k jednoduchému tématu v časopise nebo na webové stránce pochopí obsah a smysl jednoduchého dialogu a nahrávky srozumitelně vyslovuje jednoduchý čtený text se známou slovní zásobou v jednoduchém textu vyhledá požadovanou informaci vytvoří odpověď na otázku na základě jednoduchého a známého textu neznámá slova vyhledá ve slovníku napiše pohlednici, blahopřání, krátký neformální dopis kamarádovi vyplní osobní údaje do formuláře odpoví na krátkou jednoduchou zprávu ústně i písemně reprodukuje hlavní myšlenky textu s pomocí obrázku nebo osnovy na základě poslechu krátké konverzace shrne její obsah písemně i ústně svými slovy vyjádří smysl textu mluví krátkými větami v zadané roli, pozdraví, zeptá se a odpoví na otázky a rozloučí se mluví o tom, co má a nemá rád, co se mu líbí a nelíbí 	<p>Poslech s porozuměním:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojených témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a pokud má k dispozici vizuální oporu <p>Mluvení:</p> <ul style="list-style-type: none"> zapojí se do jednoduchých rozhovorů sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samostatného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojených témat odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samostatného, rodiny, školy, volného času a dalších 	<p>VMEGS (Evropa a svět nás zajímá, srovnání zvyků a tradic)</p> <p>MuV Multikulturalita (specifické rysy jazyků a jejich rovnocennostnaslouchání druhých)</p> <p>OSV Komunikace (sdělení v různých situacích, aktivní naslouchání)</p> <p>Mezipředmětové vztahy:</p> <p>M - sčítání a odčítání, porovnávání</p> <p>Člověk a kultura (písničky, básničky a dramatizace)</p> <p>Člověk a jeho svět (zeměpisné reálie, zvířata a jejich prostředí, prehistorická zvířata),</p> <p>Člověk a zdraví (zdravý životní styl, sporty)</p> <p>EtV2</p>

<p>Texty: Pozdravy Blahopřání Jednoduchá žádost, poděkování Jednoduché pokyny v textu Jednoduchý neformální dopis Pohlednice Plakát, leták Říkanky, básničky, písničky Komiksy Jednoduché obrázkové knihy</p> <p>Tematické okruhy: Číslo 1 – 100 Domov a rodina Názvy povolání Škola a vyučovací předměty Volný čas a záliby Denní režim Lidské tělo Město Oblečení Dny, měsíce, roční období Počasí Čas, hodiny Jídlo a potraviny Vánoce, Velikonoce a jiné svátky</p> <p>Jazykové prostředky: Zájmena tázací, přivlastňovací Přídavná jména Člen neurčitý, určitý Vazba „<i>there is/ there are</i>“ Sloveso: „<i>have got</i>“ Sloveso: „<i>to be</i>“ Sloveso „<i>can</i>“ Množné číslo podst.jm. Základní a řadové číslovky Plnovýznamová slovesa pro každodenní činnosti Přítomný čas prostý Přítomný čas průběhový Předložky místa a času Wh - otázky Pořádek slov ve větě a v otázce Otázka, krátká odpověď kladná i záporná Základní fonetické znaky Základní pravidla výslovnosti slov Pravopis ovojených slov a tvarů</p> <p>Mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět Jsou tolerovány elementární</p>	<p>osvojených témat a podobné otázky pokládá</p> <p>Čtení s porozuměním:</p> <ul style="list-style-type: none"> vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojeným tématům rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu <p>Produktivní řečové dovednosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu <p>Psaní:</p> <ul style="list-style-type: none"> napiše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života vyplní osobní údaje do formuláře 	
---	---	--

	chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění		
ročník	učivo	výstup	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
6. ročník	<p>Texty</p> <ul style="list-style-type: none"> - Formální a neformální - Popis třídy pozdravy - Referát na známe téma - Ilustrované příběhy, komiksy <p>Tematické okruhy</p> <ul style="list-style-type: none"> - Číslovky 1 – 1000 - Osobní údaje - Jídelníček a stravovací návyky - Denní režim <p>Tematické okruhy</p> <ul style="list-style-type: none"> - přítomný čas prostý – kladná a záporná oznamovací věta, otázka, krátké odpovědi, otázky ,ano / ne‘, otázky s tázacími zájmeny <ul style="list-style-type: none"> - příslovce častosti děje - řadové číslovky - předložky času - přítomný čas průběhový – kladná a záporná oznamovací věta, otázka, krátké odpovědi, otázky ,ano / ne‘, otázky s tázacími zájmeny <ul style="list-style-type: none"> - přítomný čas prostý vs přítomný čas průběhový - předmětná zájmena - sloveso to be v minulém čase – kladná a záporná oznamovací věta, otázka, krátké odpovědi, otázky ,ano / ne‘, otázky s tázacími zájmeny <ul style="list-style-type: none"> - minulý čas pravidelných sloves - kladná a záporná oznamovací věta, otázka, krátké odpovědi, otázky ,ano / ne‘, otázky s tázacími zájmeny <ul style="list-style-type: none"> - minulý čas nepravidelných sloves - kladná a záporná oznamovací věta, otázka, krátké odpovědi, otázky ,ano / ne‘, otázky s tázacími zájmeny 	<p>RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumí tématu a obsahu jednoduchého a zřetelně pronášeného projevu, vyprávění či rozhovoru, které se týkají kalendářního roku, svátků a oslav narozenin, volného času a domácích prací - v pomalu a zřetelně pronášeném projevu, který se vztahuje ke kalendářnímu roku, svátkům a oslavě narozenin, k volnému času a domácím pracím, zachytí konkrétní informace, příp. konkrétní číselné informace - s vizuální oporou rozumí obsahu textu o svátcích ve Velké Británii a vyhledá v něm konkrétní informace - zeptá se na základní informace týkající se každodenních činností a dat a na podobné otázky adekvátně odpoví - mluví o své rodině, kamarádech, škole, zájmech, volnočasových aktivitách a činnostech v domácnosti - jednoduše a v krátkých větách popíše svůj den a kalendářní rok - odpoví na otázky týkající se školních prázdnin a svátků v ČR - rozumí krátkým a jednoduchým textům z běžného života, který se vztahují ke kalendářnímu roku, svátkům, každodenním činnostem, volnočasovým aktivitám či domácím pracím, rozumí tématu a obsahu textů - v textu, který se vztahuje k výše uvedeným tématům, vyhledá konkrétní informace i konkrétní číselné informace 	<p>OSV - kom VMEGS - esv</p> <p>MKV - kdj</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - rozumí obsahu textu o měření času a vyhledá v něm konkrétní číselné údaje - vyhledá v dvojjazyčném slovníku význam neznámého slova nebo slovního spojení a ověří si výslovnost v elektronickém slovníku - napíše o svém způsobu života, tj. o volnočasových aktivitách, každodenních činnostech, domácích pracích, svátcích, o oslavě narozenin či činnostech typických pro určitý měsíc <p>PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> - popíše svůj denní režim sdělí, co dělat o víkendu - stručně popíše na základě výchozího textu - napíše několik vět o sobě a o svoje rodině - na základě otázek a odpovědí k textu sdělí hlavní myšlenku k textu - zeptá se na cenu, např. jízdenky, zboží <p>INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI</p> <p>Domluví se s kamarády, v kolik hodin a kde se sejdou</p>	<p>MuV - kdj</p> <p>OSV - kom</p>
7. ročník	<p>Texty</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pozdravení a seznámení - Budoucí plány a rozhodnutí - Návrhy a nabídky - Promluva - Jednoduchý popis - Ilustrované příběhy, komiksy - Písně - Žádost a prosba - Dopis a e-mail - Poděkování a omluva <p>Tematické okruhy</p> <ul style="list-style-type: none"> - stravovací návyky - reálie anglicky mluvících zemí – jak Britové tráví a trávili dovolenou - počasí - reálie anglicky mluvících zemí – Spojené království, USA 	<p>RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> - zeptá se spolužáka, co rád jí a pije, a na stejné otázky odpoví - se spolužákem vede řízený rozhovor v restauraci či kavárně - zeptá se kamaráda na jeho stravovací návyky a na stejné otázky odpoví - popíše různé druhy počasí - popíše počasí typické pro ČR - odpoví na otázky geografického kvízu - porovná vlastnosti, kvalitu či vzhled - zeptá se spolužáka, co se chystá udělat, a na stejné otázky odpoví - pojmenuje filmové žánry 	<p>OSV - kom</p> <p>MuV - kdj</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - s vizuální oporou vyhledá v textu o stravovacích návycích ve Velké Británii konkrétní informace - s vizuální oporou rozumí textu o běžných potravinách, které pocházejí z různých částí světa - rozumí obsahu krátkého textu, popisu počasí v různých částech Británie, a vyhledá v něm konkrétní informace - rozumí obsahu komiksového příběhu a vyhledá v něm konkrétní informace - v tabulce vyhledá číselné informace - rozumí obsahu dobrodružného příběhu, identifikuje hlavní postavy příběhu a seřadí obrázky z příběhu ve správném pořadí - v dobrodružném příběhu vyhledá specifické informace - rozumí obsahu textu o britském filmu a vyhledá v něm konkrétní informace s vizuální oporou rozumí textu o tom, jak natočit film - zeptá se spolužáka, co rád jí a pije a na stejné otázky odpoví - se spolužákem vede řízený rozhovor v restauraci či kavárně - zeptá se kamaráda na jeho stravovací návyky a na stejné otázky odpoví - popíše různé druhy počasí - popíše počasí typické pro ČR, odpoví na otázky geografického kvízu - porovná vlastnosti, kvalitu či vzhled - zeptá se spolužáka, co se chystá udělat, a na stejné otázky odpoví - pojmenuje filmové žánry a uvede příklady filmů - navrhne kamarádovi, co podniknou, kde a kdy se sejdou, a na podobné návrhy adekvátně reaguje <p>jídlo, stravovací návyky,</p>	
--	---	--

		<p>jídelníček, v kavárně, v restauraci, nákupní seznam, příprava jídla – recept, geografické názvy, pojmenování a počasí</p> <ul style="list-style-type: none"> - TV programy, filmové žánry, kultura - domluva schůzky, návrhy moderní technologie, média - samostatně vyhledá v dvojjazyčném slovníku význam neznámého slova nebo slovního spojení a ověří si výslovnost v elektronickém slovníku <p>PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> - stručně popíše vzhled věci, zvířete, člověka a místa - na základě výchozího textu napíše několik vět o sobě a o svoje rodině - na základě otázek a odpovědí k textu sdělí hlavní myšlenku k textu - vyžádá si jednoduché informace v obchodě, v restaurace, na nádraží, na poště a u lékaře <p>INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI</p> <p>Při aktivitách se jednoduchým způsobem - domluví se spolužáky na pravidlech</p>	<p>VMEGS - esv</p> <p>OSV - kom</p>
8. ročník	<p>Texty</p> <ul style="list-style-type: none"> - Omluva, žádost, prosba - Poděkování a reakce na poděkování - Navrhování přijímání a odmítání návrhů - Písně <p>Tematické okruhy</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cestování - Volný čas - Hudba a film - Divadlo <p>Jazykové prostředky</p> <ul style="list-style-type: none"> - přítomný čas průběhový – kladná a záporná oznamovací věta, otázka, krátké odpovědi, 	<p>RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> - při čtení nahlas užívá správné frázování slovní a větný přízvuk, výšku a sílu hlasu, tempo řeči pro zajištění plynulosti čtení - rozumí popisu života svého vrstevníka - rozumí životopisu známé osobnosti a vyhledá v něm konkrétní informace - rozliší jednotlivé mluvčí a činnosti, které dělali o víkendu, - rozliší jejich pocity - rozumí popisu způsobu života typické britské rodiny a vyhledá v textu konkrétní informace - rozumí obsahu písně, 	<p>OSV - kom</p> <p>MuV - kdj</p>

<p>otázky ,ano / ne', otázky s tázacími zájmeny</p> <ul style="list-style-type: none"> - přítomný čas průběhový – kladná a záporná oznamovací věta, otázka, krátké odpovědi, otázky ,ano / ne', otázky s tázacími zájmeny - přítomný čas prostý vs přítomný čas průběhový - sloveso to be v minulém čase – kladná a záporná oznamovací věta, otázka, krátké odpovědi, otázky ,ano / ne', otázky s tázacími zájmeny - minulý čas prostý pravidelných a nepravidelných sloves - kladná a záporná oznamovací věta, otázka, krátké odpovědi, otázky ,ano / ne', otázky s tázacími zájmeny - spojky a prostředky textové návaznosti - budoucí čas will – vyjádření rozhodnutí a nabídky - kladná a záporná oznamovací věta, otázka, krátké odpovědi, otázky ,ano / ne', otázky s tázacími zájmeny - vyjádření budoucího děje pomocí going to - vyjádření předpovědi do budoucna - kladná a záporná oznamovací věta, otázka, krátké odpovědi, otázky ,ano / ne', otázky s tázacími zájmeny - spojky a prostředky textové návaznosti - minulý čas průběhový – kladná a záporná oznamovací věta, otázka, krátké odpovědi, otázky ,ano / ne', otázky s tázacími zájmeny - minulý čas průběhový vs minulý čas prostý - spojky a prostředky textové návaznosti, např. but, however 	<p>kteřá se týká hlavního tématu lekce</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumí obsahu rozhovoru o cestování vesmírem a vyhledá v něm konkrétní informace - rozumí obsahu rozhovoru, který se vztahuje k přípravě večírku teenagerů, a zachytí v něm konkrétní informace - rozumí slyšenému textu, který se týká předpovědí vztahujících se na způsob života lidstva v budoucnosti, - v textu vyhledá specifické informace - rozumí obsahu písně, která se týká hlavního tématu lekce - rozumí popisu činnosti v minulosti - rozumí obsahu zpráv o katastrofách v různých částech světa, ke konkrétním zemím přiřadí konkrétní katastrofy - rozumí popisu života svého vrstevníka - rozumí popisu rodiny a vyhledá v něm konkrétní informace - rozumí obsahu komiksového detektivního příběhu a najde v něm konkrétní informace - rozumí textu, který popisuje vývoj moderního člověka, v textu vyhledá konkrétní informace a konkrétní číselné informace - rozumí obsahu rozhovoru o cestování vesmírem a vyhledá v něm konkrétní informace - rozumí tématu komiksového příběhu a vyhledá v něm konkrétní informace - rozumí dotazníku, který se týká jeho plánů do budoucna - rozumí textu o dopravě a dopravních prostředcích ve Velké Británii a vyhledá v něm konkrétní informace - rozumí textu o sluneční soustavě a najde v něm 	<p>VMEGS - esv</p>
--	--	--------------------

	<p>specifické informace</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumí popisu činnosti v minulosti - rozumí novinovému článku, který popisuje přírodní katastrofu, a vyhledá v něm konkrétní informace - rozumí obsahu detektivního příběhu a popisu místa činu a v příběhu vyhledá specifické informace - rozumí textu o vzniku Spojeného království a vyhledá v něm specifické informace - rozumí textu o časových pásmech a vyhledá v něm konkrétní informace, příp. konkrétní číselné informace - zeptá se kamaráda, co dělal o víkendu a jak se cítil, a na stejné otázky odpoví - mluví o sobě, své rodině a svých kamarádech - zapojí do krátkých, jasně strukturovaných rozhovorů, ve kterých sdělí, co rád dělá či nedělá - pozve kamaráda na nějakou akci - reaguje na pozvání na nějakou akci popíše způsob života typické české rodiny - zeptá se spolužáka na plány do budoucna a na podobné otázky odpoví - mluví o svých plánech a představách do budoucna - adekvátně reaguje v běžných každodenních formálních i neformálních situacích, - pomocí slovních spojení a vět se zapojí do krátkých, jasně strukturovaných rozhovorů, ve kterých sdělí, co hodlá dělat, kam půjde, nebo nabídne pomoc - zeptá se kamaráda na činnosti v minulosti a v uplynulých dnech a na podobné otázky adekvátně odpoví - simuluje rozhovor mezi 	<p>MuV - kdj Iniciativa ve ztížených podmínkách – pozitivní formulace problému, pomoc anonymnímu člověku, veřejná osobní angažovanost – EtV 24</p>
--	--	--

	<p>reportérem a svědkem přírodní katastrofy</p> <ul style="list-style-type: none"> - popíše události na obrázku, popíše místnosti v domě či bytu a zařízení jednotlivých místností - adekvátně reaguje v běžných každodenních neformálních situacích, kde vyjádří své pocity a sdělí, co se mu líbí či nelíbí <p>popíše průběh neobvyklé události</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozvede děj detektivního příběhu - rozumí popisu života svého vrstevníka - rozumí popisu rodiny a vyhledá v něm konkrétní informace - rozumí obsahu komiksového detektivního příběhu a najde v něm konkrétní informace - rozumí textu, který popisuje vývoj moderního člověka, v textu vyhledá konkrétní informace a konkrétní číselné informace - rozumí obsahu rozhovoru o cestování vesmírem a vyhledá v něm konkrétní informace - rozumí tématu komiksového příběhu a vyhledá v něm konkrétní informace - rozumí dotazníku, který se týká jeho plánů do budoucna - rozumí textu o dopravě a dopravních prostředcích ve Velké Británii a vyhledá v něm konkrétní informace - rozumí textu o sluneční soustavě a najde v něm specifické informace - rozumí popisu činnosti v minulosti - rozumí novinovému článku, který popisuje přírodní katastrofu, a vyhledá v něm konkrétní informace - rozumí obsahu detektivního příběhu a popisu místa činu a v příběhu vyhledá specifické informace	
--	---	--

		<p>- rozumí textu o vzniku Spojeného království a vyhledá v něm specifické informace</p> <p>- rozumí textu o časových pásmech a vyhledá v něm konkrétní informace, příp. konkrétní číselné informace, životní etapy, rodina, každodenní činnosti a volnočasové aktivity, co máme či nemáme rádi, pozvání pocity a nálady, moderní technologie, média, vesmír domov a pracoviště, volba povolání, dopravní prostředky, cestování každodenní činnosti a volnočasové aktivity, přírodní katastrofy, bydlení, domy, nábytek, pocity a nálady, moderní technologie, média</p> <p>- práce se slovníkem využívá slovníkové příručky, cizojazyčný i výkladový slovník</p> <p>PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI</p> <p>- ústně i písemně předá základní informace osobě, své rodině, a škole</p> <p>- napíše jednoduchý text o svém oblíbeném filmu, hudbě a knize</p> <p>- v samotném ústním projevu mluví o každodenních tématech</p> <p>- aktivně se účastní rozhovoru a diskuse o každodenních tématech</p> <p>- svými slovy vypráví jednoduchý příběh</p> <p>- samostatně shrne obsah mluveného či čteného textu, ústně sestaví otázku, žádost, prosbu,</p> <p>INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI</p> <p>- zahájí, udrží a ukončí jednoduchý rozhovor na známe téma</p> <p>- jednoduše se domluví v reálných situacích, např. v obchodě, nádraží, na poště</p>	<p>VMEGS - esv</p>
9.	Texty	RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ	

<p>ročník</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Jednoduché ilustrované příběhy, komiksy - Zjednodušená literární díla - Rozhovor - Popis - Jednoduché vyprávění <p>Tematické okruhy</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zaměstnání - Přátelství - Rodinné vztahy - Rodokmen <p>Jazykové prostředky</p> <ul style="list-style-type: none"> - neurčitý člen a / an, určitý člen the s názvy míst - neurčitá zájmena every- / some- / any- / no- + -body / -thing - přítomný čas průběhový – vyjádření blízké budoucnosti - návrhy Shall ...?, What about ...? - zájmena a prostředky textové návaznosti - předpřítomný čas prostý - kladná a záporná oznamovací věta, otázka, krátké odpovědi, otázky ,ano / ne‘, otázky s tázacími zájmeny, ever, never, just - spojky a prostředky textové návaznosti - should / shouldn't / must / mustn't / don't have to - příslovce - prostředky textové návaznosti, např. later, suddenly, ... 	<p>DOVEDNOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> - při čtení nahlas užívá správné frázování slovní a větný přízvuk, výšku a sílu hlasu, tempo řeči pro zajištění plynulosti čtení - rozumí rozhovorům v turistickém informačním centru a v rozhovorech vyhledá konkrétní informace - rozumí popisu cesty - rozumí tématu a obsahu pohádkového příběhu, seřadí obrázky v chronologickém pořadí - v popisu snů identifikuje jednotlivé mluvčí a přiřadí k nim konkrétní informace - rozumí textu o historii a zajímavých místech v New Yorku, v textu vyhledá specifické údaje, včetně údajů číselných - rozumí obsahu písně, která se týká hlavního tématu lekce - rozumí popisu životních ambic vrstevníků - v pomalu a zřetelně pronášeném projevu, který popisuje činnosti lidí, zachytí konkrétní informace - rozumí obsahu článku o negativním dopadu turistů na nejvyšší horu světa - v pomalu a zřetelně pronášeném projevu, který popisuje neobvyklou činnost jedince, který tak chtěl upozornit na problém globálního oteplování, zachytí konkrétní informace - rozumí obsahu a pointě rozhovoru vrstevníků a vyhledá v něm specifické informace - rozumí obsahu textu o hrdinech a hrdinkách v dějinách Anglie a identifikuje jednotlivé postavy a jejich povolání - v promluvě, jež se týká pravidel bezpečnosti na internetu, identifikuje jednotlivé problémy - rozumí obsahu písně, která se týká hlavního 	<p>OSV - kom</p>
---------------	--	---	------------------

	<p>tématu lekce</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumí obsahu jednoduchého a zřetelně pronášeného dialogu, který se týká zdravotních potíží vrstevníka - rozumí krátkým rozhovorům, kde účastníci sdílejí své problémy a radí si - rozumí textu, který se týká pravidel chování žáků ve škole, a najde v něm konkrétní informace - v pomalu a zřetelně pronášeném projevu, který se vztahuje k výše uvedeným osvojovaným tématům, zachytí konkrétní informace - rozumí rozuzlení zápletky události z rozhovoru účastníků, zachytí výrazy vyjadřující překvapení a porozumění - rozumí rozhovorům, kde vrstevníci navrhuji různé činnosti a reagují na návrhy jak kladně, tak záporně - rozumí obsahu písně, která se týká hlavního tématu lekce - rozumí obsahu popisu Londýna a popisu pobytu v Londýně a vyhledá v něm konkrétní informace - rozumí tématu a pointě komiksového příběhu a najde v něm specifické informace - rozumí popisu cesty -v pohádkovém příběhu vyhledá konkrétní informace - rozumí komiksovému příběhu na pokračování, který obsahuje běžné každodenní fráze, a najde v něm specifické údaje - rozumí popisu skutečné události, vypuknutí morové nákazy v Anglii, a v popisu vyhledá konkrétní informace, včetně číselných údajů - v textu, který popisuje životní ambice vrstevníků, vyhledá konkrétní informace 	<p>MuV - kdj</p>
--	---	------------------

	<ul style="list-style-type: none"> - rozumí obsahu a pointě komiksového příběhu a rozliší v něm činnosti jednotlivých postav - v článku popisujícím negativní dopad turistů na nejvyšší horu světa vyhledá konkrétní informace - v textu o hrdinech a hrdinkách v dějinách Anglie najde specifické informace - rozumí obsahu textu týkajícího se bezpečnosti online a vyhledá v něm konkrétní informace - rozumí obsahu komiksového příběhu a vyhledá v něm konkrétní informace - rozumí běžným nápisům na veřejných místech, ve městě, apod. - rozumí obsahu jednotlivých epizod příběhu a seřadí je správně chronologicky, v příběhu pak vyhledá konkrétní informace - rozumí obsahu textu, který popisuje lidské oko a dává rady, jak se uchovat zdravý zrak, v textu vyhledá specifické informace - zeptá se na cestu a na podobné otázky adekvátně odpoví - s vizuální oporou reprodukuje příběh - sdělí, co bude dělat v nejbližší době - adekvátně reaguje v běžných každodenních neformálních situacích, zapojí se do krátkých, jasně strukturovaných rozhovorů, ve kterých sdělí, co bude dělat, a navrhne kamarádovi, co podniknou spolu ve volném čase - sdělí, co již udělal či neudělal, zažil či ještě nezažil - vede rozhovor reportéra a sportovce, který chce upozornit na negativní důsledky činností lidstva 	OSV - kom
--	---	-----------

	<ul style="list-style-type: none"> - adekvátně reaguje v běžných každodenních formálních i neformálních situacích, užívá vhodných hovorových výrazů - vede se spolužákem rozhovor na téma bezpečného chování uživatelů internetu - vypráví jednoduchý příběh související s osvojovanými tématy - zeptá se kamaráda na činnosti v minulosti a v uplynulých dnech a na podobné otázky adekvátně odpoví - simuluje rozhovor mezi reportérem a svědkem přírodní katastrofy - popíše události na obrázku, popíše místnosti v domě či bytu a zařízení jednotlivých místností - adekvátně reaguje v běžných každodenních neformálních situacích, kde vyjádří své pocity a sdělí, co se mu líbí či nelíbí - popíše průběh neobvyklé události - rozvede děj detektivního příběhu - rozumí rozhovorům v turistickém informačním centru a v rozhovorech vyhledá konkrétní informace - rozumí popisu cesty - rozumí tématu a obsahu pohádkového příběhu, seřadí obrázky v chronologickém pořadí - v popisu snů identifikuje jednotlivé mluvčí a přiřadí k nim konkrétní informace - rozumí textu o historii a zajímavých místech v New Yorku, v textu vyhledá specifické údaje, včetně údajů číselných - rozumí obsahu písně, která se týká hlavního tématu lekce - rozumí popisu životních ambicí vrstevníků - v pomalu a zřetelně pronášeném projevu, který popisuje činnosti lidí, zachytí konkrétní 	<p>Iniciativa ve ztížených podmínkách – pozitivní formulace problému, pomoc anonymnímu člověku, veřejná osobní angažovanost – EtV 24</p>
--	--	---

		<p>informace</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumí obsahu článku o negativním dopadu turistů na nejvyšší horu světa - v pomalu a zřetelně pronášeném projevu, který popisuje neobvyklou činnost jedince, který tak chtěl upozornit na problém globálního oteplování, zachytí konkrétní informace - rozumí obsahu a pointě rozhovoru vrstevníků a vyhledá v něm specifické informace - rozumí obsahu textu o hrdinech a hrdinkách v dějinách Anglie a identifikuje jednotlivé postavy a jejich povolání - v promluvě, jež se týká pravidel bezpečnosti na internetu, identifikuje jednotlivé problémy - rozumí obsahu písně, která se týká hlavního tématu lekce - rozumí obsahu jednoduchého a zřetelně pronášeného dialogu, který se týká zdravotních potíží vrstevníka - rozumí krátkým rozhovorům, kde účastníci sdílejí své problémy a radí si - rozumí textu, který se týká pravidel chování žáků ve škole, a najde v něm konkrétní informace - v pomalu a zřetelně pronášeném projevu, který se vztahuje k výše uvedeným osvojovaným tématům, zachytí konkrétní informace - rozumí rozuzlení zápletky události z rozhovoru účastníků, zachytí výrazy vyjadřující překvapení a porozumění - rozumí rozhovorům, kde vrstevníci navrhují různé činnosti a reagují na návrhy jak kladně, tak záporně - rozumí obsahu písně, která se týká hlavního tématu lekce 	
--	--	--	--

Německý jazyk

Ročník	Učivo	Výstupy	Mezipředmětové vztahy a průřezová témata
8. ročník	Wir sind wieder da. Was soll ich schon kennen - opakování učiva 7.ročníku		OSV - kom EtV30
	Die Ferien, Jahreszeiten (Sommer und Herbst), Garten		
	správná výslovnost: průběžná korektura nedostatků		zeměpis, informatika PT - výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
	poslech s porozuměním: dopřovat chybějící část textu, co je správně x chybně, zaznamenat informace, ověřit správnost informace, trénovat soustředěný poslech, porozumět odhadem, dávat si informace do souvislostí, přiřazování textu		
	čtení s porozuměním: obrázkové čtení, najít odpověď v textu, čtení tiché i hlasité, přiřadit text k obrázku, sestavit jednoduchou osnovu, vybrat a doplnit správný výraz podle obsahu a smyslu textu, čtení souvislejších textů	žák užívá osvojených mluvnických tvarů při časování i skloňování, reaguje na základní pokyny učitele, upevňuje si pravidla výslovnosti, dle schopností reprodukuje text podle osnovy, dle své jazykové úrovně napíše spolužákovi dopis z prázdnin, využívá pro práci v hodině slovník, seznamuje se s dalšími mluvnickými jevy, je veden k systematickému uspořádání učiva, dle svých schopností uplatňuje v jazyce získané mluvnické dovednosti v ústním i písemném projevu, charakterizuje dané roční období, dodržuje pravopis produktivně osvojených slov, zvládne procvičování jazyka na PC, čte texty přiměřeného rozsahu, snaží se odvodit pravděpodobný význam slov z kontextu, dle svých schopností vede dialog	
	ústní projev: vyprávění podle osnovy, jednoduchý popis obrázku či situace, dialogy s obměnami, tvoření otázek a odpovědí, jednoduchý monologický projev k danému tématu, vyjádřit přiměřenou formou vlastní myšlenku, volně dokončit text, jednoduchá reprodukce textu		
	písemný projev: psát věty ve se správným slovosledem, doplnit chybějící text, přepsat spojený text s využitím mluvnických dovedností, procvičovací cvičení, kreativní psaní - dopis z prázdnin, inzerát, sestavit věty ze slov		
	gramatické kompetence: minulý čas silných sloves, užití frekventovaných předložek, - otázky "Wo?", "Wohin?", skloňování přídavných jmen - úvod, modální slovesa, seznámit se s významem slovesa werden		
	Reisen, Sport, meine Pläne, meine Zukunft		OSV - kom EtV24
	poslech s porozuměním: řadit text či obrázku správně podle obsahu textu, co je správně x chybně, doplnit chybějící část textu, zaznamenat důležité informace,		
čtení s porozuměním:			

přiřazování částí textu k obrázkům, vyhledávání klíčových slov, sestavování jednoduché osnovy k textu, vyhledávání odpovědí, co je správně x chybně, obměna textu - využití synonym		
ústní projev: vyjádřit vlastní myšlenku, dialogy s obměnami, jednoduché vtípy, vyprávění podle osnovy, jednoduchý popis činnosti		
písemný projev: tvoření otázek a odpovědí, doplnit chybějící text, procvičovací cvičení, kreativní psaní: pozdrav, inzerát, jednoduché sdělení		
gramatické kompetence: vedlejší věty s frekventovanými spojkami, užívání předložek se 3.a 4.pádem, sloveso werden - úvod, perfektum silných sloves, skloňování přídavných jmen		
Winter und Weihnachten - Wetterberich, Sportarten im Winter, der Nikolaustag, Adventzeit, Frohe Weihnachten, Weihnachtsgrüße, Weihnachtswünsche, Heiligabend, Weihnachtsbaum, Weihnachtsgeschenke, Weihnachtslieder, Weihnachtsbräuche,		OSV – kom EtV30
výslovnost: průběžná korektura nedostatků		hudební a výtvarná výchova, dílny, informatika, PT - multikulturní výchova, výchova dem. občana
poslech s porozuměním: texty se zimní a vánoční tematikou, snaha o porozumění textu bez snahy porozumět každému slovu,		
čtení s porozuměním: čtení souvislejšího textu, rozhovory, vyhledávání úryvků, skládání vět ze slov, vyhledávání v textu, obrázkové čtení, připravit výrobek podle návodu	žák umí reprodukovat báseň, zvládne písničky s vánoční a zimní tematikou, rozšíří si znalosti o tradicích Vánoc v sousedních zemích, zvládne podle své jazykové úrovně popsat vánoční zvyk, vyjádří své přání či prosbu (i písemně), napíše vánoční pozdrav, rozvíjí si aktivní slovní zásobu v daném tématickém okruhu	
ústní projev: vyjádřit přání či prosbu, vyprávění podle obrázku, popsat jednoduchý vánoční zvyk,		
písemný projev: přepis vět, říkadla, dopisování odpovědí, doplňování výrazů do textu, vánoční přání, počáteční písmena slov		
gramatické kompetence: užití perfekta, slovesa s odlučitelnými předponami, zájmena osobní a přivlastňovací - 3. a 4.p., frekventované předložky se 3. a 4.p.		
Schule, Freunde, Gesundheit		OSV - kom

výslovnost: průběžná korektura nedostatků		zeměpis, rodinná výchova, přírodopis PT - osobnostní a sociální výchova
poslech s porozuměním: doplnit na základě poslechu chybějící informace či krátkou část textu, rozvíjet soustředěný poslech, označit správnou odpověď, odpovědět na otázku,	žák dle své jazykové úrovně vypráví podle osnovy, písemně vyjadřuje svoji myšlenku, vnímá souvislejší text při poslechu, odhaduje význam slov, orientuje se v textu, pracuje se slovníkem, čte souvislejší text (komiks), rozvíjí si aktivní slovní zásobu v daném tematické okruhu,	
čtení s porozuměním: najít správnou variantu, doplnit text vhodně podle obsahu, odhadnout význam slov, co k sobě patří, postupné vyhledávání souvislostí, čtení souvislejších textů, vyhledávat odpovědi s více možnostmi	seznamuje se s uplatňováním gramatických jevů, je veden k užívání správných tvarů sloves v perfektu, užívá v textu frekventované předložky, plní zadané úkoly ve skupině, čte text přiměřeného rozsahu, vytváří a obměňuje krátké texty s využitím gram. dovedností	
ústní projev: procvičování dialogů s obměnami, volná reprodukce podle osnovy, jednoduchou formou vyjádřit vlastní myšlenku, dokončení příběhu na základě vlastní fantazie, jednoduchý popis osoby,		
písemný projev: volné dokončení textu, procvičovací cvičení, kreativní psaní -e-mail, doplnit chybějící text vhodně dle obsahu,		
gramatické kompetence: perfektum silných sloves, správné užívání frekventovaných předložek se 3. a 4.p., vedlejší věty, zvrtná slovesa, přídavná jména - skloňování, přídavná jména názvů měst,		
Schule und Schulsachen		OSV - kom
Ostern - Osterngrüße, Abzehlreime, Was ist fasten? Osternbräuche, basteln		
výslovnost: průběžná korektura nedostatků		výtvarná a hudební výchova, PT - výchova dem. člověka, multikulturní výchova, osobnostní a soc.výchova
poslech s porozuměním: dokončování rýmů, poslechy s velikonoční tematikou	žák se učí vyhledávat a tvořit rýmy, naučí se jednoduchá říkadla a básničky, zvládne napsat jednoduchý velikonoční pozdrav, seznámí se s velikonočními zvyky v sousedním Německu, dle svých schopností se pokusí napsat jednoduchý příběh s využitím vlastní fantazie	
čtení s porozuměním: tiché i hlasité čtení, vyhledávání odpovědí, co je správně, čtení podle obrázku, vytvořit dekoraci podle návodu		
ústní projev: jednoduchá říkadla, básničky, vyprávění podle osnovy, dialogy, dramatizace		
písemný projev: velikonoční přání, kreativní psaní - obměna příběhu		

	<p>gramatické kompetence: využití frekventovaných předložek, osobní zájmena a přivlastňovací zájmena, užití perfekta</p> <p>Natur, Freizeit, Märchen und Sagen, Hobbys</p> <p>výslovnost: průběžná korektura nedostatků</p> <p>poslech s porozuměním: naučit se soustředění při poslechu, nesnažit se porozumět každému výrazu, snažit se dávat informace do souvislostí, zaznamenávat informace z textu, rozhodnout, zda se psaný text shoduje se slyšeným, videoprogram, doplnit chybějící text, označit správnou variantu,</p> <p>čtení s porozuměním: řadit věty podle obsahu textu, doplnit chybějící text, vybrat správnou variantu, čtení komiksu, jednoduchého příběhu či pohádky, rýmování, seřadit správně části textu, vyhledat konkrétní informace, doplnit vhodné výrazy do textu</p> <p>ústní projev: dramatizace textu, dialogy s obměnami, popis obrázku, tvořit věty kombinací slov, vyprávění podle osnovy,</p> <p>písemný projev: volné dokončení textu, procvičovací cvičení, doplňování do textu, kreativní psaní - sestavit příběh výběrem vhodných vět, Elfchen - příběh z 11 slov v pěti řádcích (je dán přesný počet slov v daném řádku), pozdrav z výletu</p> <p>gramatické kompetence:préteritum - úvod,slovosled ve vedlejších větách, sloveso werden, nejfrekventovanější předložkové vazby, skloňování zájmen,</p>	
		OSV - kom
		rodinná výchova, zeměpis, PT - výchova dem.občana, enviromentální výchova, osobnostní a soc.výchova
	žák vypráví podle osnovy, jednoduše charakterizuje roční období a popíše počasí, orientuje se v textu, zvládne vyhledat příslušnou informaci, učí se zachytit a zapsat chybějící informace na základě poslechu, zdokonaluje se v kreativním psaní, upevňuje si mluvnické dovednosti, poznává významná kulturní místa v sousedním Německu, pracuje s dvojjazyčným slovníkem, práce s mapou, s plánkem města	
9. ročník	<p>Wir sind wieder da. Was soll ich schon kennen - opakování učiva 8.ročníku</p> <p>Die Ferien, Lernen, mein Beruf, meine Zukunft, Kultur</p> <p>správná výslovnost: průběžná korektura nedostatků</p> <p>poslech s porozuměním: dopňovat chybějící část textu, co je správně x chybně, zaznamenat informace,ověřit správnost informace, trénovat soustředěný poslech, porozumět odhadem, dávat si informace do souvislostí, přiřazování textu</p>	OSV – kom EtV30
	žák užívá osvojených mluvnických tvarů při časování i skloňování, upevňuje si pravidla výslovnosti, dle schopností reprodukuje text podle osnovy, , využívá pro práci v hodině slovník, seznamuje se s dalšími mluvnickými jevy, je veden	zeměpis, informatika,občanská a rodinná výchova PT - výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech,osobnostní a soc. výchova

<p>čtení s porozuměním: najít odpověď v textu, čtení tiché i hlasité souvislých textů, sestavit jednoduchou osnovu, vybrat a doplnit správný výraz podle obsahu a smyslu textu,</p>	<p>k systematickému uspořádání učiva, dle svých schopností uplatňuje v jazyce získané mluvnické dovednosti v ústním i písemném projevu, dodržuje pravopis produktivně osvojených slov, zvládne procvičování jazyka na PC, čte texty přiměřeného rozsahu, snaží se odvodit pravděpodobný význam slov z kontextu, dle svých schopností vede dialog, dle schopností vyhledává informace, domluví se v běžných životních situacích</p>	
<p>ústní projev: vyprávění podle osnovy, popis obrázku či situace, dialogy s obměnami, tvoření otázek a odpovědí, monologický projev k danému tématu dle jazykových schopností, vyjádřit přiměřenou formou vlastní myšlenku, volně dokončit text, přiměřeně náročná reprodukce textu</p>		
<p>písemný projev: psát věty ve se správným slovosledem, doplnit chybějící text, přepsat spojený text s využitím mluvnických dovedností, procvičovací cvičení, kreativní psaní - vyjádřit vlastní myšlenku, přání, představu, sestavit věty ze slov</p>		
<p>gramatické kompetence: préteritum silných a smíšených sloves, užití frekventovaných předložek, budoucí čas- sloveso werden, stupňování přídavných jmen a příslovcí, frekventované podřadící spojky, zpodstatnělá přídavná jména - seznámení,</p>		
<p>Reisen, Sport, meine Pläne, meine Zukunft</p>		<p>OSV - kom EtV30</p>
<p>poslech s porozuměním: řadit text či obrázky správně podle obsahu textu, co je správně x chybně, doplnit chybějící část textu, zaznamenat důležité informace,</p>		
<p>čtení s porozuměním: přiřazování částí textu k obrázkům, vyhledávání klíčových slov, sestavování jednoduché osnovy k textu, vyhledávání odpovědí, co je správně x chybně, obměna textu - využití synonym</p>		
<p>ústní projev: vyjádřit vlastní myšlenku, dialogy s obměnami, jednoduché vtipy, vyprávění podle osnovy, jednoduchý popis činnosti</p>		
<p>písemný projev: tvoření otázek a odpovědí, doplnit chybějící text, procvičovací cvičení, kreativní psaní: pozdrav, inzerát, jednoduché sdělení</p>		
<p>gramatické kompetence: vedlejší věty s frekventovanými</p>		

spojkami, užívání předložek se 3.a 4.pádem, sloveso werden - úvod, perfektum silných sloves, skloňování přídavných jmen		
Winter und Weihnachten - Wetterberich,Sportarten im Winter, der Nikolaustag, Adventzeit, Frohe Weihnachten, Weihnachtsgrüße, Weihnachtswünsche, Heiligabend, Weihnachtsbaum, Weihnachtsgeschenke, Weihnachtslieder, Weihnachtsbräuche,		
výslovnost: průběžná korektura nedostatků		
poslech s porozuměním: texty se zimní a vánoční tematikou, snaha o porozumění textu bez snahy porozumět každému slovu,		
čtení s porozuměním: čtení souvislejšího textu, rozhovory, vyhledávání úryvků,skládání vět ze slov, vyhledávání v textu, obrázkové čtení, připravit výrobek podle návodu	žák umí reprodukovat báseň, zvládne písničky s vánoční a zimní tematikou,rozšíří si znalosti o tradicích Vánoc v sousedních zemích, zvládne podle své jazykové úrovně popsat vánoční zvyk, vyjádří své přání či prosbu (i písemně), napíše vánoční pozdrav, rozvíjí si aktivní slovní zásobu v daném tématickém okruhu	hudební a výtvarná výchova, dílny, informatika, PT - multikulturní výchova, výchova dem. občana,
ústní projev: vyjádřit přání či prosbu, vyprávění podle obrázku, popsat jednoduchý vánoční zvyk,		
písemný projev: přepis vět, říkadla, dopisování odpovědí , doplňovaná výrazů do textu, vánoční přání, počáteční písmena slov		
gramatické kompetence: užití perfekta, slovesa s odlučitelnými předponami, zájmena osobní a přivlastňovací - 3. a 4.p., frekventované předložky se 3. a 4.p.		
Umwelt, Medien, Interesse		
výslovnost: průběžná korektura nedostatků	žák dle své jazykové úrovně vypráví podle osnovy, písemně vyjadřuje svoji myšlenku, vnímá souvislejší text při poslechu, odhaduje význam slov, orientuje se v textu, pracuje se slovníkem, čte souvislejší text (komiks), rozvíjí si aktivní slovní zásobu v daném tématické okruhu, seznamuje se s uplatňováním gramatických jevů, je veden k užívání správných tvarů sloves v perfektu, užívá v textu frekventované předložky,	
poslech s porozuměním: doplnit na základě poslechu chybějící informace či krátkou část textu, rozvíjet soustředěný poslech, označit správnou odpověď, odpovědět na otázku, zaznamenat informaci, utvořit jednoduchou osnovu		zeměpis,rodinná výchova, informatika, PT - osobnostní a sociální výchova, mediální výchova,enviromentální výchova
čtení s porozuměním: najít správnou variantu, doplnit text vhodně podle obsahu, odhadnout význam slov, co k sobě patří, postupné vyhledávání souvislostí, čtení souvislejších textů, vyhledávat odpovědi s více možnostmi		
ústní projev: procvičování		

dialogů s obměnami, volná reprodukce podle osnovy, jednoduchou formou vyjádřit vlastní myšlenku, dokončení příběhu na základě vlastní fantazie, vyjádření vlastní myšlenky,	plní zadané úkoly ve skupině, čte text přiměřeného rozsahu, vytváří a obměňuje krátké texty s využitím gram. dovedností	
písemný projev: volné dokončení textu, procvičovací cvičení, kreativní psaní -e-mail, vyplnit formulář, doplnit chybějící text vhodně dle obsahu,		
gramatické kompetence: préteritum silných a smíšených sloves, správné užívání frekventovaných předložek se 3. a 4.p., vedlejší věty, trpný rod-úvod, nepřímé otázky, frekventované předložkové vazby		
Schule und Schulsachen		
Ostern - Osterngrüße, Abzehlreime, Was ist fasten? Osternbräuche, basteln		
výslovnost: průběžná korektura nedostatků		výtvarná a hudební výchova, informatika PT - výchova dem.člověka, multikulturní výchova, osobnostní a soc.výchova
poslech s porozuměním: dokončování rýmů, poslechy s velikonoční tematikou	žák se učí vyhledávat a tvořit rýmy, naučí se jednoduchá říkadla a básničky, zvládne napsat jednoduchý velikonoční pozdrav, seznámí se s velikonočními zvyky v sousedním Německu, dle svých schopností se pokusí napsat jednoduchý příběh s využitím vlastní fantazie	
čtení s porozuměním: tiché i hlasité čtení, vyhledávání odpovědí, co je správně, čtení podle obrázků, vytvořit dekoraci podle návodu		
ústní projev: básničky, vyprávění podle osnovy, dialogy, dramatizace		
písemný projev: velikonoční přání, kreativní psaní - obměna příběhu		
gramatické kompetence: využití frekventovaných předložek, osobní zájmena a přivlastňovací zájmena, užití préterita, vedlejší věty		
Freunde, Mode, Feste feiern, Kultur		
výslovnost: průběžná korektura nedostatků	žák vypráví podle osnovy, orientuje se v textu, zvládne vyhledat příslušnou informaci, učí se zachytit a zapsat chybějící informace na základě poslechu, zdokonaluje se v kreativním psaní, upevňuje si mluvnické dovednosti, poznává významná kulturní místa v sousedním Německu, pracuje s dvojjazyčným slovníkem,	rodinná výchova, zeměpis, PT - výchova dem.občana, osobnostní a soc.výchova, výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech,
poslech s porozuměním: naučit se soustředění při poslechu, nesnažit se porozumět každému výrazu, snažit se dávat informace do souvislostí, zaznamenávat informace z textu, rozhodnout, zda se psaný text shoduje se slyšeným, doplnit chybějící text, označit správnou variantu,		
čtení s porozuměním: řadit věty podle obsahu textu, doplnit chybějící text, vybrat správnou		

variantu, čtení komiksu, pohádky, souvislejšího příběhu, rýmování, seřadit správně části textu, vyhledat konkrétní informace,	zvládne plnění přiměřených úkolů na PC, tvoří gramaticky správně krátké texty, vyplní jednoduchý formulář, čte plynule souvislejší texty, rozumí jednoduché konverzaci, zvládne vést dialog dle svých jazykových schopností,	
ústní projev: dramatizace textu, dialogy s obměnami, popis obrázku, tvořit věty kombinací slov, vyprávění podle osnovy, vyprávět o sobě (minulost - přítomnost - budoucnost),		
písemný projev: volné dokončení textu, procvičovací cvičení, doplňování do textu, kreativní psaní - sestavit příběh výběrem vhodných vět, napsat inzerát, e- mail,		
gramatické kompetence: préteritum silných, smíšených i modálních sloves, vybrané předložkové vazby, zájmenná příslovce - seznámení, slovosled v souvětí, frekventované souřadící a podřadící spojky, infinitiv závislý - s "zu", genitiv - seznámení, rozšiřující učivo konjunktiv - opisný tvar s "würden"		

Německý jazyk se podle předchozí verze ŠVP vyučuje jako 1. cizí jazyk pouze v 8. a 9. ročníku ve školním roce 2015/16 a v 9. ročníku ve školním roce 2016/17. Dále se vyučuje jen jako druhý cizí jazyk – viz kapitola 5.1.3. Další cizí jazyk.

5.1.3. Další cizí jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Ve vzdělávací oblasti „Jazyk a jazyková komunikace“ byla stanovena tato hodinová dotace:

7. - 9. ročník 2h. týdně druhý cizí jazyk

Přispívá k objevování skutečností, které přesahují oblast zkušeností zprostředkovaných mateřským jazykem. Poskytuje základy pro komunikaci v rámci Evropy. Pomáhá překonávat jazykové bariéry a přispívá ke zvýšení mobility. Umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné tradice. Vytváří podmínky pro spolupráci na mezinárodních projektech. Učí se porozumět každodenním výrazům a základním frázím. Využívá především poslechu spojeného s následným opakováním textu. Psaní je zaměřeno na opis a přepis. Využíváme her, říkadel a písní. Gramatiku přijímá jako součást textů. Nevyučuje se odděleně. Využívá souvislostí. Následující dva ročníky rozvíjejí pasivní i aktivní slovní zásobu a učí žáci základy gramatiky.

Vzdělávání v oblasti jazyka směřuje k dosažení úrovně A1. Vytvářejí a prohlubují se podmínky pro spolupráci na mezinárodních projektech a partnerství. Rozvíjí se zejména schopnost komunikace v jazyce, porozumění a spolupráce. Rozšiřuje se aktivní slovní zásoba, zdokonalují se gramatické dovednosti. Pro výuku jsou využívány standardní třídy, jazyková učebna a speciální učebny- pro výuky informatiky a SMART Board.

Průřezová témata

OSV- rozvíjení dovedností pro spolupráci, základy dobré komunikace, cvičení dovednosti zapamatování, vnímání a soustředění, vedení a organizování práce ve skupině, rozvoj kreativity,

VDČ - podporuje komunikativní a dialogické schopnosti a dovednosti, prohlubuje schopnost aktivního naslouchání, chápání významu pravidel, respektování kulturních odlišností, rozvíjet schopnost sebehodnocení a sebekritiky,

VMEGS - utváření pozitivních ke kulturní rozmanitosti, rozvíjí schopnost nacházet společné znaky a odlišnosti v projevech kultury,

MkV - vnímat odlišnost jako prostředek k obohacení, harmonický rozvoj osobnosti, integrace jedince, komunikovat s příslušníky různých sociokulturních skupin, spolupracovat s nimi, vnímat cizí jazyk jako nástroj dorozumění a celoživotního vzdělávání,

EV - vést k odpovědnému vztahu k přírodě, napomáhat spolupráci v péči o životní prostředí,

MV - tvorba mediálních sdělení pro výstup školních projektů, utváření týmů, komunikace a spolupráce v týmu, práce s internetem, prezentace, divadelní představení

Mezipředmětové vztahy

2. stupeň - zeměpis, informatika, občanská a rodinná výchova, výchova hudební a výtvarná, volitelné předměty- domácnost, dílny

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- Vytváří pozitivní vztah k předmětu. Učí se kriticky hodnotit výsledky svého učení.
- Využívá vhodný způsob pro vlastní učení.

Kompetence k řešení problémů

- Snaží se rozpoznat a pochopit problém.
- Kontrolou si ověřuje správnosti řešení.
- Vyhledává informace k řešení problému.
- Je schopen obhájit svá rozhodnutí.

Kompetence komunikativní

- Naslouchá promluvám jiných.
- Využívá obrazových materiálů pro komunikaci.
- Získává komunikativní dovednosti v cizím jazyce.
- Formuluje své myšlenky v ústním i písemném projevu.
- Zapojuje se do jednoduché diskuse.
- Využívá informační technologie.

Kompetence sociální a personální

- Práce ve skupině, spolupráce s ostatními.
- V případě potřeby poskytnout pomoc.
- Vytváří si představu o sobě samém

Kompetence občanské

- Projevuje smysl pro kulturu a tvořivost.
- Zapojuje se do kulturních aktivit.
- Účastní se spolupráce s partnerskými školami.

Kompetence pracovní

- Používá bezpečně vybavení učebny.
- Dodržuje vymezená pravidla.
- Adaptuje se na různé pracovní podmínky.

Německý jazyk

Ročník	Učivo	Výstupy	Mezipředmětové vztahy a průřezová témata
7. ročník	pravidla komunikace v běžných každodenních situacích – pozdrav, poděkování, představování	• Vyslovuje a čte foneticky a správně	HV (intonace a výslovnost), Ma (číslovky),

	<p>jednoduchá sdělení – adresa, blahopřání, omluva</p> <p>tematické okruhy – domov, rodina, škola, volný čas a zájmová činnost</p> <p>slovní zásoba a tvoření slov – význam slov v kontextu, fonetické znaky, výslovnost, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov</p> <p>základní gramatické struktury a typy vět, základy lexikálního principu pravopisu slov – věta jednoduchá, tvorba otázky a záporu, pořádek slov ve větě</p>	<p>v přiměřeném rozsahu slovní zásoby</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozumí jednoduchým pokynům a větám, adekvátně na ně reaguje • Rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům • Rozumí krátkému jednoduchému textu, pokud má vizuální oporu, vyhledá v něm informaci, používá abecední slovník, učebnice • Pochopí obsah a smysl jednoduché, pomalé a pečlivě vyslovované konverzace dvou osob s dostatkem času pro porozumění 	<p>Vv – (barvy)</p> <p>OSV - kom</p> <p>OSV - kom</p> <p>EtV24 – formulace problému</p> <p>HV – výslovnost a intonace</p> <p>ČJ - slovní druhy (podstatná jména a slovesa)</p>
	Rozšiřující učivo		
	<p>jednoduchá sdělení – pozdrav a dopis z prázdnin, žádost</p> <p>tematické okruhy – oblékání, nákupy, příroda a počasí, tradice a zvyky, svátky, důležité zeměpisné údaje</p> <p>slovní zásoba a tvoření slov – synonyma, antonyma</p>	<p>zapojí se do jednoduchých rozhovorů, odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho, rodiny, školy, volného času, podobné otázky pokládá</p>	<p>OSV - kom</p> <p>MuV - kdi</p>
8. a 9. ročník		Receptivní řečové dovednosti	
	<p>pravidla komunikace v běžných každodenních situacích – pozdrav, poděkování, představování</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozumí známým slovům a jednoduchým větám se vztahem k osvojovaným tématům • rozumí obsahu a smyslu jednoduchých autentických materiálů (časopisy, obrazové a poslechové materiály) a využívá je při své práci • čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty obsahující známou slovní zásobu • vyhledá v jednoduchém textu potřebnou informaci a vytvoří odpověď na otázku ➤ používá dvojjazyčný slovník 	<p>HV- intonace a výslovnost</p> <p>Z - (zeměpisné údaje německy mluvících zemí),</p> <p>EtV24 – formulace problému</p> <p>MA -číslovky</p> <p>OSV - kom</p> <p>MuV – kdi</p> <p>EtV30 – ekonomické hodnoty</p> <p>ČJ - slovníky</p>
	<p>tematické okruhy – domov, rodina, škola, volný čas a zájmová činnost, oblékání, nákupy, příroda a počasí, tradice a zvyky, svátky, důležité zeměpisné údaje</p>		
		Produktivní řečové dovednosti	
	<p>-jednoduchá sdělení – adresa, blahopřání, pozdrav a dopis z prázdnin, omluva, žádost</p>	<ul style="list-style-type: none"> • sestaví gramaticky a formálně správně jednoduché písemné 	<p>OSV-kom</p> <p>MuV - kdi</p>

		sdělení, krátký text a odpověď na sdělení; vyplní své základní údaje do formulářů	
	slovní zásoba a tvoření slov – synonyma, antonyma, význam slov v kontextu		
	tematické okruhy – domov, rodina, škola, volný čas a zájmová činnost, oblékání, nákupy, příroda a počasí, tradice a zvyky, svátky, důležité zeměpisné údaje	<ul style="list-style-type: none"> reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu a jednoduché konverzace 	MV – Přírodopis (zvířata, zelenina, ovoce),
	základní gramatické struktury a typy vět, (tolerance elementárních chyb, nenarušujících smysl sdělení) základy lexikálního principu pravopisu slov – věta jednoduchá, tvorba otázky a záporu, pořádek slov ve větě	<ul style="list-style-type: none"> obměňuje krátké texty se zachováním smyslu textu, rozumí obsahu a smyslu jednoduchých autentických materiálů (časopisy, obrazové a poslechové materiály) a využívá je při své práci 	
		Interaktivní řečové dovednosti	
	jednoduchá sdělení – adresa, blahopřání, pozdrav a dopis z prázdnin, omluva, žádost	<ul style="list-style-type: none"> aktivně se zapojí do jednoduché konverzace, pozdraví a rozloučí se s dospělým i kamarádem, poskytne požadovanou informaci 	OSV - kom

Anglický jazyk

ročník	učivo	výstup	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
7. ročník	<p>Texty</p> <ul style="list-style-type: none"> pozdravy psaní pohledů dotazy a odpovědi situace v obchodě <p>Tematické okruhy</p> <ul style="list-style-type: none"> vlastní jména osob a zemí druhy pozdravů čísla 0 – 100 předměty ve třídě barvy abeceda části těla domácí zvířata (mazlíčci) dny v týdnu <p>škola</p> <ul style="list-style-type: none"> ceny rodina, osobní údaje, věk oblíbené věci <p>Tematické prostředky</p> <ul style="list-style-type: none"> osobní zájmena „já“, „ono“ 	<p>RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> pozdraví a představí se užívá čísla 0 – 100 pojmenuje předměty kolem sebe se zeptá na osobní údaje zodpoví dotazy na osobní údaje nakoupí v běžném obchodě zeptá se na cenu uvede a zeptá se na detailnější osobní údaje <p>PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> rozumí instrukcím běžným ve výuce užívá abecedu k hláskování popíše umístění předmětů sestaví jednoduchý text 	OSV -kom

	<ul style="list-style-type: none"> - ukazovací zájmeno „toto“ - neurčitý a určitý člen - tázací zájmena - předložky „v“, „na“, „pod“ - pravidelné a nepravidelné množné číslo podstatných jmen - přivlastňovací pád podstatných jmen - rozkazovací způsob 2.os. j.č. a mn.č. - vazba „there is/there are“ - sloveso „být“ - přivlastňovací zájmena - výslovnost hlásek „th“, „i:“, „i“ - intonace vět - sloveso „mít“ - ukazovací zájmena „toto“, „tito“, „tyto“ - množné číslo podstatných jmen - výslovnost širokého a uzavřeného „e“ - intonace „ano/ne“ otázek 	<p>na pohlednici</p> <ul style="list-style-type: none"> - odpoví na otázku „Kde je?“ - rozliší a uvede rozdíly v popisu jednoduchého obrázku - pojmenuje dny v týdnu - zeptá se a odpoví na školní rozvrh hodin <p>INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> - zeptá se na význam slov - prezentuje svoje znalosti v projektu „Komunikace“ - prezentuje svoje znalosti v projektu „Můj svět“ 	
8. ročník	<p>Texty</p> <ul style="list-style-type: none"> - volný čas - popis místa a předmětů - označení objektů v mapě - objednávka v restauraci - psaní krátké zprávy - popis osoby - popis činnosti - nákup v obchodě <p>Tematické okruhy</p> <ul style="list-style-type: none"> - čas, časové údaje - aktivity denního režimu - aktivity ve volném čase - schopnosti - místnosti a nábytek v domě - místa a budovy ve městě - přídavná jména popisující vzhled - domácí práce - oblečení <p>Tematické prostředky</p> <ul style="list-style-type: none"> - uvedení času - přítomný čas prostý - výslovnost otevřeného a uzavřeného „u“ - výslovnost zeslabených hlásek - intonace „wh“ („k-“) otázek 	<p>RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumí a užívá údaje o čase – hodiny a dny - zeptá se a odpoví na otázku týkající se činností ve volném čase - zeptá se a odpoví na dotazy o schopnostech - popíše místnost - zeptá se na umístění předmětů - popíše osobu - popíše rodinu - popíše aktuální činnost <p>PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> - popíše svůj denní režim - uvede další osobní údaje - popíše polohu vybraných míst a budov ve městě - objedná si jídlo v restauraci - koupí si oblečení 	OSV - kom

	<ul style="list-style-type: none"> - slovesa „mocht“ a „muset“ - vazba „there is“ a „there are“ - předložky místa - rozkazovací způsob pro 1.os. mn.č. - výslovnost „h“ - výslovnost otevřeného a uzavřeného „o“ - výslovnost „š“ - výslovnost „ě“ ve větách - přítomný čas průběhový - srovnání přítomného času prostého a průběhového - víceslabiční slova - výslovnost „s“ a „z“ 	<ul style="list-style-type: none"> - vede jednoduchý rozhovor v obchodě <p>INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> - prezentuje svoje znalosti v projektu „Volný čas“ - prezentuje svoje znalosti v projektu „ Místa v mém životě“ - prezentuje svoje znalosti v projektu „Lidé“ 	MuV - kdj
9 ročník	<p>Texty</p> <ul style="list-style-type: none"> - setkání - situace ve třídě - situace v obchodě - osobní rozhovor <p>narozenin</p> <ul style="list-style-type: none"> - psaní pohledů - dotazy a odpovědi - dopis učitelí - nehody <p>Tematické okruhy</p> <ul style="list-style-type: none"> - rodina a přátelé - osobní údaje - fyzický popis - barvy - šaty - sporty - čísla - předměty ve třídě - rodina - činnosti - nakupování a ceny - počasí a měsíce v roce - zvyky a koníčky - divoká zvířata, mazlíčci - části těla - fyzický popis - zdraví - lékaři a zubaři - škola <p>Jazykové prostředky</p> <ul style="list-style-type: none"> - přítomný čas prostý průběhový - určitý a neurčitý člen - předložky - vazba „there is/are“ - přítomný čas prostý - přítomný čas průběhový 	<p>RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> - pozdraví a představí se - zeptá se na aktuální dění - koupí něco v obchodě - poznamená si datum - klade otázky typu „Kde jsi byl?“ - zeptá se a odpoví na zdraví - napíše krátký dopis nebo delší vzkaz svému učitelí <p>PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> - zeptá se a odpoví na osobní údaje - popíše průběh roku po jednotlivých měsících - pojmenuje důležité události v roce - rozumí slyšenému textu a reprodukuje ho v jednoduchých větách - vede rozhovor s odborníkem na zvířata - popíše osobu na základě osobních údajů a osobních věcí - porozumí obsahu slyšeného příběhu v minulosti - klade „wh“ otázky - porozumí obsahu krátkého textu na téma „Návštěva u zubaře“ <p>INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> - popíše osoby a předměty 	OSV - kom

	<ul style="list-style-type: none"> - řadové číslovky - datum - výslovnost „i“ a „í“ - přízvuk slov - přídavná jména „dlouhý/krátký“ - osobní zájmena v předmětu - ukazovací zájmena - zájmeno „nějaký“ - přízvuk ve slově, tiché hlásky - minulý čas slovesa „být“ - minulý čas pravidelných sloves - minulý čas nepravidelných sloves - kladná věta a otázka v minulém čase - výslovnost koncovek sloves v minulém čase - oslabená výslovnost slov ve větě 	<ul style="list-style-type: none"> - prezentuje svoje znalosti v projektu „Můj život“ - popíše zvířata vypráví příběh v přítomnosti - prezentuje svoje znalosti v projektu „Moje oblíbené zvíře“ -vypráví příběh podle obrázků - rozumí obsahu čteného textu – příběhu v minulém čase popisující menší nehodu - rezentuje svoje znalosti v projektu „Život v minulosti“ 	<p>MuV - kdj</p> <p>Iniciativa ve ztížených podmínkách – pozitivní formulace problému, pomoc anonymnímu člověku, veřejná osobní angažovanost - EtV24</p>
--	--	---	---

5.2. MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE

5.2.1. Matematika

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu:

Vyučovací předmět Matematika se vyučuje jako samostatný předmět v této časové dotaci:

1. ročník 4 hodin týdně
2. – 3. ročník 5 hodin týdně
4. - 5. ročník 5 hodin týdně
6. ročník 5 hodin týdně
7. – 9. ročník 4 hodiny týdně.

Výuka probíhá v kmenových třídách, v učebně informatiky s PC a v učebně se SMART tabulí. Upřednostňovanou formou realizace předmětu je vyučovací hodina, do kterých mohou být zařazeny krátkodobé i dlouhodobé projekty.

Vzdělávací oblast Matematika a její aplikace je v základním vzdělávání založena především na aktivních činnostech, které jsou typické pro práci s matematickými objekty a pro užití matematiky v reálných situacích. Poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě a umožňuje tak získávat matematickou gramotnost. Pro tuto svoji nezastupitelnou roli prolíná celým základním vzděláváním a vytváří předpoklady pro další úspěšné studium.

Vzdělávání klade důraz na důkladné porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům. Žáci si postupně osvojují některé pojmy, algoritmy, terminologii, symboliku a způsoby jejich užití.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru **Matematika a její aplikace** je rozdělen na čtyři tematické okruhy. V tematickém okruhu *Číslo a početní operace* na prvním stupni, na který navazuje a dále ho prohlubuje na druhém stupni tematický okruh *Číslo a proměnná*, si žáci osvojují aritmetické operace v jejich třech složkách: dovednost provádět operaci, algoritmické porozumění (proč je operace prováděna předloženým postupem) a významové porozumění (umět operaci propojit s reálnou situací). Učí se získávat číselné údaje měřením, odhadováním, výpočtem a zaokrouhlováním. Seznamují se s pojmem proměnná a s její rolí při matematizaci reálných situací.

V dalším tematickém okruhu *Závislosti, vztahy a práce s daty* žáci rozpoznávají určité typy změn a závislostí, které jsou projevem běžných jevů reálného světa, a seznamují se s jejich reprezentacemi. Uvědomují si změny a závislosti známých jevů, docházejí k pochopení, že změnou může být růst i pokles a že změna může mít také nulovou hodnotu. Tyto změny a závislosti žáci analyzují z tabulek, diagramů a grafů, v jednoduchých případech je konstruují a vyjadřují matematickým předpisem nebo je podle možností modelují s využitím vhodného počítačového software nebo grafických kalkulátorů. Zkoumání těchto závislostí směřuje k pochopení pojmu funkce.

V tematickém okruhu *Geometrie v rovině a v prostoru* žáci určují a znázorňují geometrické útvary a geometricky modelují reálné situace, hledají podobnosti a odlišnosti útvarů, které se vyskytují všude kolem nás, uvědomují si vzájemné polohy objektů v rovině (resp. v prostoru), učí se porovnávat, odhadovat, měřit délku, velikost úhlu, obvod a obsah (resp. povrch a objem), zdokonalovat svůj grafický projev. Zkoumání tvaru a prostoru vede žáky k řešení polohových a metrických úloh a problémů, které vycházejí z běžných životních situací.

Důležitou součástí matematického vzdělávání jsou *Nestandardní aplikační úlohy a problémy*, jejichž řešení může být do značné míry nezávislé na znalostech a dovednostech školské matematiky, ale při němž je nutné uplatnit logické myšlení. Tyto úlohy by měly prolínat všemi tematickými okruhy v průběhu celého základního vzdělávání. Žáci se učí řešit problémové situace a úlohy z běžného života, pochopit a analyzovat problém, utřídit údaje a podmínky, provádět situační náčrty, řešit optimalizační úlohy. Řešení logických úloh, jejichž obtížnost je závislá na míře rozumové vyspělosti žáků, posiluje vědomí žáka ve vlastní schopnosti logického uvažování a může podchytit i ty žáky, kteří jsou v matematice méně úspěšní.

Žáci se učí využívat prostředky výpočetní techniky (především kalkulátory, vhodný počítačový software, určité typy výukových programů) a používat některé další pomůcky, což umožňuje přístup k matematice i žákům, kteří mají nedostatky v numerickém počítání a v rýsovacích technikách. Zdokonalují se rovněž v samostatné a kritické práci se zdroji informací.

1. stupeň

Klíčové kompetence

Kompetence v okruhu Číslo a početní operace:

Na prvním stupni si žáci osvojují aritmetické operace v jejich třech složkách: dovednost provádět operaci, algoritmičké porozumění (proč je operace prováděna předloženým postupem) a významové porozumění (umět operaci propojit na reálné situace). Učí se získávat číselné údaje měřením, odhadováním, výpočtem a zaokrouhlováním. Seznamují se s pojmem proměnná a s její rolí při matematizaci reálných situací.

Kompetence v okruhu Vztahy, závislosti a práce s daty:

Žáci rozpoznávají určité typy změn a závislostí, které jsou projevem běžných jevů reálného světa, a seznamují se s jejich reprezentacemi. Uvědomují si změny a závislosti známých jevů, docházejí k pochopení, že změnou může být růst i pokles, a že změna může mít také nulovou hodnotu. Tyto změny a závislosti žáci analyzují z tabulek, diagramů a grafů, v jednoduchých případech je konstruují a vyjadřují matematickým předpisem nebo je podle možností modelují s využitím vhodného počítačového software nebo grafických kalkulátorů.

Kompetence v okruhu Geometrie v rovině a v prostoru:

Žáci určují a znázorňují geometrické útvary a geometricky modelují reálné situace, hledají podobnosti a odlišnosti útvarů, které se vyskytují všude kolem nás, uvědomují si vzájemné polohy objektů v rovině (resp. v prostoru), učí se porovnávat, odhadovat, měřit délku, velikost úhlu, obvod a obsah (resp. povrch a objem), zdokonalovat svůj grafický projev. Zkoumání tvaru a prostoru vede žáky k řešení polohových a metrických úloh a problémů, které vycházejí z běžných životních situací.

Žáci se učí využívat prostředky výpočetní techniky (především kalkulátory, vhodný počítačový software, určité typy výukových programů) a používat některé další pomůcky, což umožňuje přístup k matematice i žákům, kteří mají nedostatky v numerickém počítání a v rýsovacích technikách. Zdokonalují se rovněž v samostatné a kritické práci se zdroji informací.

2. stupeň

Průřezová témata

Mediální výchova, Osobnostní a sociální výchova,

Mezipředmětové vztahy

Fyzika, Zeměpis, Chemie

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- Žáci si vybírají a využívají pro efektivní učení vhodné způsoby a metody, plánují, organizují a řídí vlastní učení.
- Vyhledávají a třídí informace a na základě jejich pochopení a propojení je efektivně využívají v tvůrčích činnostech a praktickém životě
- Operují s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojují je do širších celků
- Žáci samostatně pozorují a experimentují, získané výsledky porovnávají, kriticky posuzují a vyvozují z nich závěry pro využití v budoucnosti.
- Žáci posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení.

Kompetence k řešení problémů

- Žáci vnímají nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, naplánují způsob řešení problémů a využívají k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- Umí vyhledat informace vhodné k řešení problému, využívají získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení.
- Samostatně řeší problémy, volí vhodné způsoby řešení problémů.

Kompetence komunikativní

- Žáci se vyjadřují výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu.
- Naslouchají promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reagují, účinně se zapojují do diskuse, obhajují svůj názor a vhodně argumentují.
- Využívají informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem.
-

Kompetence sociální a personální

- Žáci účinně spolupracují ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu.
- Podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, v případě potřeby poskytnou pomoc nebo o ni požádají.

- Přispívají k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápou potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňují zkušenosti druhých lidí.

Kompetence občanské

- Žáci chápou základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, jsou si vědomy svých práv a povinností ve škole i mimo školu.
- Rozhodují se zodpovědně podle dané situace, poskytnou dle svých možností účinnou pomoc.
- Projevují pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost.
- Chápou základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektují požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhodují se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti

Kompetence pracovní

- Využívají znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření
- Orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení

období	učivo	výstup	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
1. ročník	ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE		
	<i>přirozená čísla</i>		
	číselná a obrázková řada	využívá číselné a obrázkové řady k numeraci do 20, doplňuje do ní dle zadaného logického schématu, orientuje se vlevo - vpravo, před - za	OSV- řešení problémů a rozhodovací dovednosti
	počítání předmětů v oboru 0 - 20; vytváření různých konkrétních souborů s daným počtem prvků	používá přirozená čísla k modelování reálných situací; počítá předměty v daném souboru a vytváří soubory s daným počtem prvků	
	čtení a porovnávání čísel v oboru 0 - 20	čte a porovnává čísla do dvaceti; užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti	
	sčítání a odčítání do 20 bez přechodu přes základ v desítkové soustavě	sčítá a odčítá do dvaceti bez přechodu přes desítku	
	zápis čísla v desítkové soustavě, zobrazení na číselné ose	umí zapsat čísla do 20 a vyznačuje jejich obraz na číselné ose	PV- jemná motorika
	řešení a vytváření slovních úloh na porovnávání čísel, sčítání a odčítání v oboru do 20 bez přechodu přes základ	řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace	OSV- řešení problémů a rozhodovací dovednosti
sčítání a odčítání do 20 s přechodem přes základ v desítkové soustavě	sčítá a odčítá do dvaceti s přechodem přes desítku		

	slovní úlohy s využitím vztahů o n-více (méně)	řeší a tvoří úlohy s využitím vztahů o n-více (méně)	
	ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY		
	<i>závislosti a jejich vlastnosti</i>		
	orientace v čase - sledování jednoduchých závislostí na čase během dne: příchod do školy, odchod ze školy, délka vyučovací hodiny, délka přestávky; doba snídaně, oběda a večeře	orientuje se v čase - rok, měsíc, den a hodina; sleduje časovou přímku během dne - denní režim	OSV- řešení problémů a rozhodovací dovednosti
	GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU		
	<i>základní útvary v rovině</i>		
	čtverec, obdélník, trojúhelník a kruh	rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary; nachází v realitě jejich reprezentaci	MP -PV- jemná motorika
	<i>základní útvary v prostoru</i>		
	krychle, kvádr a koule	nachází v realitě reprezentaci krychle, kvádrů a koule; rozezná je a modeluje	
2. ročník	ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE		
	<i>přirozená čísla</i>		
	číselný obor 0 - 100	používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru do 100 (včetně), vytváří soubory s daným počtem prvků do 100	
	zápis a čtení čísla v desítkové soustavě; numerace v oboru do 100	čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla,	MP -VV
	lineární uspořádání čísel - číselná řada, číselná osa	zobrazí číslo na číselné ose, užívá lineární uspořádání	
	porovnávání čísel, jednoduché početní operace	užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti, provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly	
	součet a rozdíl čísel, výpočty se závorkami	sčítá a odčítá v oboru do 20-ti s přechodem přes desítku, sčítá a odčítá v oboru do 100 s přechodem přes desítku	
	řešení a vytváření slovních úloh na porovnávání čísel, sčítání a odčítání a úloh s využitím vztahů o n-více (méně) v oboru do 100	řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace	OSV- řešení problémů a rozhodovací dovednosti
	násobek, násobení jako opakované sčítání	rozpozná vztahy mezi násobením a opakovaným sčítáním	
	názorné zavedení násobení a dělení na souborech různých předmětů	umí spoje násobílek 2, 3, 4, 5, dělí v oboru těchto násobílek	
	činitel, záměna činitelů	seznamuje se s pojmem činitel; používá komutativnost při násobení činitelů	
	násobky 2, 3, 4, 5, dělení v oboru těchto násobílek	umí dělit v oboru násobílek 2, 3, 4, 5	

	vztahy mezi násobením a dělením v oboru těchto násobílek	uvědomuje si vztahy mezi násobením a dělením	
	ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY		
	<i>závislosti a jejich vlastnosti</i>		
	sledování jednoduchých závislostí na čase např. změna teploty během dne; příchod do školy; délka vyučovací hodiny; délka přestávky; doba snídaně; oběda	orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času - hodina, minuta, sekunda; sleduje časovou přímku během dne - denní režim	OSV- řešení problémů a rozhodovací dovednosti
	tabulky	doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel, využívá při tom stávající znalosti naučených početních operací	
	GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU		
	<i>základní útvary v rovině</i>		
	lomená čára, úsečka, bod, a přímka	rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa	
	čtverec, obdélník, trojúhelník, kruh	nachází v realitě jejich reprezentaci; rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině	
	délka úsečky, jednotky délky - cm, m	porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky	MP - PV - čistota a přesnost
	<i>základní útvary v prostoru</i>		
	kvádr, krychle	rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci	
	ROZŠÍŘUJÍCÍ UČIVO		
	zaokrouhlování	umí zaokrouhlit číslo na desítky	
	sčítání více než dvou čísel; odčítání více než jednoho čísla; řešení slovních úloh s nadbytečnými nebo nedostačujícími údaji	sčítá více než dva sčítance, řeší zajímavé slovní úlohy - rozvoj logického uvažování	
	závislost různých činností na průběhu času během dne, grafické znázornění; závislost různých činností během týdne, měsíce	popisuje jednoduché závislosti z praktického života	OSV- řešení problémů a rozhodovací dovednosti
	násobky 6,7,8,9, násobení a dělení v oboru těchto násobílek	umí násobit a dělit v oboru násobílek 6,7,8,9	
3. ročník	ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE		
	<i>přirozená čísla</i>		
	numerace 0 - 1 000	čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti	MP - VV
	zápis čísla v desítkové soustavě; zobrazení na číselné ose	užívá lineární uspořádání čísel; umí najít obraz čísla na číselné ose	
	sčítání a odčítání přirozených čísel do 1 000	provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly	
	automatizace spojů násobení; násobení a dělení 10	násobí a dělí v celém oboru násobílek násobí a dělí 10	

	dělení se zbytkem	zná pojem neúplný podíl, umí dělit se zbytkem	
	násobení mimo obor násobilky do 1 000	násobí jednociferného činitele dvojciferným mimo obor násobílek do 1 000	
	písemné algoritmy sčítání a odčítání	provádí písemné sčítání a odčítání do 1 000	OSV- řešení problémů a rozhodovací dovednosti
	slovní úlohy - aplikace běžných situací	řeší a tvoří slovní úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace	
	ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY		
	<i>závislosti a jejich vlastností</i>		
	číselná závislost - tabulky	popisuje jednoduché číselné závislosti z běžného života	(prolíná učivem v řešení slovních úloh)
	diagramy, grafy, tabulky, jízdní řady	doplňuje tabulky, schémata a posloupnosti čísel	
	GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU		
	<i>základní útvary v rovině</i>		
	polopřímka, <u>úsečka</u> , <u>bod</u> ; délka úsečky - jednotky délky (mm, <u>cm</u> , dm, <u>m</u> , km)	umí sestrojit úsečku dané délky; rozlišuje rozdíl mezi přímkou a polopřímkou - pojmy: počáteční bod polopřímky; odhaduje vzdálenosti	MP - PV - geometrické pomůcky jako nástroje, správná údržba a zacházení s nimi
	<u>čtverec</u> , kružnice, <u>obdélník</u> , <u>trojúhelník</u> , <u>kruh</u> ; jednoduché souměrné rovinné útvary	rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary; rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině; umí sestrojit trojúhelník pomocí kružítka (věta sss)	
	obvod čtverce a obdélníku	seznamuje se s pojmem obvod	
	<i>základní útvary v prostoru</i>		
	<u>kvádr</u> , <u>krychle</u>	rozezná jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich zástupce	
	ROZŠÍŘUJÍCÍ UČIVO		
	zaokrouhlování do 1 000, na <u>10</u> a <u>100</u>	umí zaokrouhlit přirozené číslo do 1 000 na 10 a 100	
	dělení jednociferným dělitelem mimo obor násobílek	umí dělit s rozkladem násobek mimo obor násobílek	
4. ročník	ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE		
	<i>Přirozená čísla, celá čísla, zlomky</i>		
	numerate v oboru do 1 000 000;	čte čísla do 1 000 000; zaokrouhluje přirozená čísla; využívá nejjednodušších případů kvantitativního vyjádření části celku zlomkem modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku	OSV- řešení problémů a rozhodovací dovednosti Rozšiřující učivo
	zápis čísla v desítkové soustavě a jeho znázornění (číselná osa, teploměr, model)	zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000 000	
	sčítání a odčítání přirozených čísel	sčítá a odčítá přirozená čísla v	

v oboru do 1 000 000	oboru do 1 000 000	
násobilka	násobí a dělí 10, 100 a 1 000	
vlastnosti početních operací v oboru čísel; pořadí početních úkonů (přednosti početních operací)	využívá při pamětném i písemném počítání vlastností pro sčítání a násobení - komutativnosti a asociativnosti; provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel; řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace	OSV- řešení problémů a rozhodovací dovednosti
písemné algoritmy početních operací - písemné násobení jednociferným a víceciferným činitelem; písemné dělení jednociferným dělitelem	provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel	
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY		
<i>závislosti a jejich vlastnosti</i>		
vyhledávání a třídění potřebných dat; orientace v čase	orientuje se v čase, převádí jednotky času, popisuje jednoduché závislosti z praktického života vyhledává, sbírá a třídí data	MP - přírodověda, vlastivěda, Čj - sloh, dramatická výchova
<i>diagramy, grafy, tabulky, jízdní řády</i>		
čtení a sestavování jednoduchých tabulek a grafů; orientace v jednoduchém jízdním řádu	doplňuje grafy, tabulky podle daných závislostí; umí se zorientovat v jízdním řádu MHD čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy	MP – informatika práce na PC Rozšiřující učivo
GEOMETRIE V ROVINĚ A PROSTORU		
<i>základní útvary v rovině</i>		
<u>úsečka</u> , polopřímka a <u>přímka</u> ,	sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry	
vzájemná poloha dvou přímek v rovině	užívá jednoduché konstrukce a dokáže sestavit rovnoběžky a kolmice; zná pojem průsečík	
<u>poloměr</u> a <u>průměr kruhu a kružnice</u>	umí rozpoznat rozdíl mezi kruhem a kružnicí; matematický zápis	MP -PV - geometrické pomůcky jako nástroje, správná údržba a zacházení s nimi
<u>konstrukce trojúhelníka, čtverce, obdélníka</u> ; souměrnost rovinných útvarů	narýsuje a znázorní základní rovinné útvary, rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru	
jednotky délky (mm, cm, dm, m, km)	určuje základní jednotky délky; provádí odhad vzdáleností; používá vztahy mezi jednotkami délky	
obvod čtverce, obdélníku a mnohoúhelníku	vypočítá obvod n-úhelníku sečtením délek jeho stran	
<i>základní útvary v prostoru</i>		
kvádr, krychle, válec	pozná daná tělesa	

	NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY	řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky	
	ROZŠÍŘUJÍCÍ UČIVO		
	zlomek	užívá nejjednodušších případů kvantitativního vyjádření části celku zlomkem modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným základem v oboru kladných čísel	
	ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE		
	číselná osa; zápis čísla v desítkové soustavě a jeho znázornění (číselná osa, teploměr, model)	porovnává přirozená čísla a zobrazuje je na číselné ose, porovnává přirozená čísla a zobrazuje je na číselné ose, zaokrouhluje přirozená čísla	MP -Př - téma Vesmír
	početní operace s čísly	sčítá a odčítá přirozená čísla z paměti a písemně	OSV- řešení problémů a rozhodovací dovednosti
	násobilka	písemně násobí až čtyřciferným činitelem	
	dělení	písemně dělí jedno- nebo dvoj- ciferným dělitelem	
	vlastnosti početních operací	využívá vlastnosti početních výkonů - komutativnost, asociativnost, distributivnost	
	slovní úlohy	řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel	OSV- řešení problémů a rozhodovací dovednosti
	odhad	provádí odhady výpočtu	
	desetinná čísla - zlomky		
	Přirozená čísla, celá čísla, desetinná čísla, zlomky	Modeluje a určí část celku, Používá zápis ve formě zlomku, porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným základem v oboru kladných čísel; Přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose des.číslo dané hodnoty, porozumí významu znaku „ - „ pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose	
	ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY		
	závislosti a jejich vlastnosti		
	tabulka - dosazování do tabulky závisle a nezávisle proměnnou	dosazuje v tabulce závisle a nezávisle proměnnou vyhledává, sbírá a třídí data	OSV – kooperace a kompetice
	graf	podle tabulky sestavuje graf	
	tabulky a diagramy	čte a sestavuje tabulky a diagramy různých závislostí	OSV – kooperace a kompetice

5.
ročník

soustava souřadnic	sestrojuje a čte jednoduché grafy v soustavě souřadnic		
osová souměrnost ve čtvercové síti	umí využít čtvercové sítě k vymodelování osově souměrného útvaru rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru		
GEOMETRIE V ROVINĚ A PROSTORU			
<i>základní útvary v rovině</i>			
konstrukce čtverce a obdélníku	umí sestrojit konstrukci obdélníku a čtverce sčítá a odčítá graficky úsečky, určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran	MP - PV - jemná motorika	
rovnoběžky a kolmice	zdokonaluje se v rýsování rovnoběžek a kolmic procházejících daným bodem	MP - PV - geometrické pomůcky jako nástroje, správná údržba a zacházení s nimi	
trojúhelník	umí sestrojit pravoúhlý trojúhelník		
jednotky	určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu		
výpočet obsahu obdélníka a čtverce	odhaduje a vypočítává obsah obdélníka a čtverce podle vzorce		
<i>základní útvary v prostoru</i>			
<u>kvádr</u> , <u>krychle</u> , jehlan, koule, kužel, <u>válec</u>	bezpečně pozná jednotlivá tělesa, popisuje jejich části		
sítě těles	rozvíjí svoji prostorovou představivost	MP -VV	
NESTANDARTNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY			
řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky	řeší slovní úlohy různého typu, magické čtverce, Sudoku atd.	OSV – kooperace a kompetice	
číselné a obrázkové řady	přiřazuje do číselné a obrázkové řady;		
ROZŠÍŘUJÍCÍ UČIVO			
rovnostranný a rovnoramenný trojúhelník	poznává rozdíly mezi pravoúhlým, rovnostranným a rovnoramenným trojúhelníkem		
jednotky obsahu	převádí jednotky obsahu		
tělesa	poznává rozdíly mezi hranolem a kvádrem		
ročník	učivo	výstup	mezipředmětové vztahy, průřezová témata

6. ročník	ČÍSLO A PROMĚNNÁ		
	Dělitelnost přirozených čísel		
	násobek, dělitel	modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel	
	znaky dělitelnosti	rozezná prvočíslo a číslo složené	
	prvočísla a čísla složená	provede rozklad přirozeného čísla na prvočinitele	
	soudělná a nesoudělná čísla	určí čísla soudělná a nesoudělná	
	společný násobek n( )	určí nejmenší společný násobek a největší společný dělitel dvou až tří přirozených čísel	
	společný dělitel D( )	řeší jednoduché slovní úlohy vedoucí k určení nejmenšího společného násobku 2 - 3 přirozených čísel, nebo největšího společného dělitele 2 - 3 přirozených čísel	
	Desetinná čísla		
	Zlomek, pojem desetinné číslo, porovnávání d.č., zaokrouhlování, sčítání a odčítání, násobení a dělení 10, 100, ..., násobení d.č., dělení, výpočty na kalkulačce s pamětí, rozvinutý zápis čísla v desítkové soustavě	provádí operace v oboru kladných desetinných čísel, zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, analyzuje a řeší jednoduché problémy, užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek - část	OSV-mvz, kom, kko, rpd
	GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU		
	Úhel		
	pojem úhlu, přímý, pravý úhel, osa úhlu, shodnost úhlů, velikost, porovnávání, sčítání, odčítání, násobení, dělení úhlů, vedlejší, vrcholové, souhlasné, střídavé úhly	určuje velikost úhlů měřením a výpočtem	
	Osová souměrnost		
	shodnost geom. útvarů, osová souměrnost a její vlastnosti, osově souměrné obrazce	načrtne a sestrojí rovinné útvary, načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru v osově souměrnosti, určí osově souměrný útvar	
	Trojúhelník		
	základní pojmy, vnitřní, vnější úhly trojúhelníku, trojúhelníková nerovnost	zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů,	
	konstrukce trojúh. ze tří stran, rr a rs trojúhelník, výšky, těžnice, kružnice opsaná a vepsaná trojúhelníku, pravidelné mnohoúhelníky	využívá potřebnou matematickou symboliku, načrtne a sestrojí trojúhelník	
	Objem a povrch kvádra a krychle		
zobrazení kvádra a krychle v	určuje a charakterizuje krychli a	MP - fyzika	

	rovnoběžném promítání, objem těles v krychlové síti, objem a povrch kvádru a krychle, jednotky objemu	kvádr, analyzuje jejich vlastnosti, odhaduje a vypočítá jejich objem a povrch, načrtne a sestrojí síť, načrtne a sestrojí obraz v rovině	
	NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY		
	číselné a logické řady, číselné a obrázkové analogie, logické a netradiční geom. úlohy	užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací, řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí	
7. ročník	ČÍSLO A PROMĚNNÁ		
	Zlomky		
	pojem zlomku	uvede daný zlomek v základním tvaru	
	znázornění na číselné ose	porovná dva zlomky	
	krácení a rozšiřování	zobrazí daný zlomek na číselné ose	
	porovnávání	určí společného jmenovatele dvou až tří zlomků	
	smíšená čísla	sečte a odečte dva až tři zlomky	
	sčítání a odčítání	vynásobí a vydělí dva zlomky	
	převrácené číslo, násobení a dělení	upraví smíšené číslo na zlomek a naopak	
	zlomky a desetinná čísla	převede zlomek na desetinné číslo a naopak	
	složené zlomky	užívá zlomky při řešení praktických situacích	
	slovní úlohy	řeší slovní úlohy vedoucí k základním operacím se zlomky	
	Celá čísla		
	kladná a záporná celá čísla	zapiše záporné a kladné číslo a zobrazí je na číselné ose	
	porovnávání		
	sčítání a odčítání	sčítá a odčítá, násobí a dělí celá čísla	
	násobení a dělení		
	Racionální čísla		
	porovnávání	zobrazí dané racionální číslo na číselné ose, porovná dvě racionální čísla	
	početní výkony	sčítá a odčítá, násobí a dělí dvě racionální čísla, řeší slovní úlohy na užití celých a racionálních čísel, modeluje konkrétní situace, v nichž užívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel	OSV- mvz,kom,kko,rpd
Poměr. Přímá a nepřímá úměrnost			
porovnávání čísel, poměr, převrácený poměr	porovná dvě veličiny poměrem, užívá různé způsoby		

	kvantitativního vyjádření vztahu celek - část	
měřítko plánu a mapy	zvětší (zmenší) danou hodnotu v daném poměru	MP - zeměpis
změna v daném poměru	rozdělí celek na dvě (tři) části v daném poměru, daný poměr zjednoduší krácením	
pravoúhlá soustava souřadnic, přímá úměrnost	řeší slovní úlohy z praxe s využitím poměru	
nepřímá úměrnost	využívá dané měřítko při zhotovování jednoduchých plánů a čtení map	
slovní úlohy	zapiše tabulku přímé, nepřímé úměrnosti	
úměra, trojčlenka	určí zda daná závislost je nebo není přímá (nepřímá) úměrnost a své tvrzení zdůvodní	
slovní úlohy	řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů	OSV- mvz,kom,kko,rpd
Procenta. Úroky.		
pojem %	určí kolik procent je daná část z celku	
základní úlohy na % - výpočet z, p, č	určí jak velkou část celku tvoří daný počet procent	
jednoduché úrokování	určí celek z dané části a příslušného počtu procent	
výpočty z praxe	řeší slovní úlohy na výpočet počtu procent, procentové části, celku	OSV- mvz,kom,kko,rpd
diagram	řeší jednoduché příklady na výpočet úroků	
promile	řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)	
GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU		
Shodnost, středová souměrnost		
shodnost rovinných útvarů	určí shodné útvary	
shodnost trojúhelníků	užívá věty o shodnosti útvarů sss, sus, usu	
středová souměrnost	sestrojí trojúhelník zadaný sss, sus, usu	
útvary souměrné podle středu	načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové souměrnosti, určí středově souměrný útvar	
Čtyřúhelníky		
základní pojmy	načrtne a sestrojí čtyřúhelník	
rovnoběžníky	charakterizuje a třídí základní rovinné útvary	
obsah a obvod trojúhelníku	odhaduje a vypočítá obsah a obvod trojúhelníku, rovnoběžníku, lichoběžníku	
lichoběžníky		OSV- mvz,kom,kko,rpd
Hranoly		
základní pojmy	určuje a charakterizuje hranol,	

		analyzuje jejich vlastnosti	
	povrch a objem hranolu	odhaduje a vypočítá objem a povrch hranolu, načrtne a sestrojí síť hranolu, načrtne a sestrojí obraz hranolu v rovině	
	NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY		
	číselné a logické řady, číselné a obrázkové analogie, logické a netradiční geometrické úlohy	užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací, řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí	
8. ročník	ČÍSLO A PROMĚNNÁ		
	Druhá mocnina a odmocnina, Pythagorova věta		
	určení druhé mocniny pomocí tabulek		
	určení druhé odmocniny pomocí tabulek	užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu	
	mocnina a odmocnina s použitím kalkulátoru	určuje druhou mocninu a druhou odmocninu pomocí tabulek a kapesního kalkulátoru	
	Pythagorova věta	zná Pythagorovu větu a užívá ji v praxi	MP - fyzika
	užití Pythagorovy věty	řeší slovní úlohy vedoucí k užití Pythagorovy věty	OSV- mvz,kom,kko,rpd
	Výrazy		
	číselný výraz, hodnota číselného výrazu	určí hodnotu daného číselného výrazu	
	proměnná, výraz s proměnnou	zapiše slovní text pomocí výrazů s proměnnými v jednoduchých případech	
	celistvý výraz, mnohočlen		
	dosazování do výrazu	matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných	
	sčítání a odčítání mnohočlenů	sčítá a odčítá celistvé výrazy	
	násobení mnohočlenu jednočlenem, dělení mnohočlenu jednočlenem	násobí a dělí výraz jednočlenem	
	vytýkání	upraví výraz vytýkáním před závorku	
	násobení mnohočlenu mnohočlenem	násobí dvojčlen dvojčlenem, trojčlen trojčlenem	
	užití vzorců $(a \pm b)^2$, $a^2 - b^2$	užívá vzorce $(a \pm b)^2$, $a^2 - b^2$ ke zjednodušení výrazů	
	Lineární rovnice		
	rovnost, nerovnost		
	lineární rovnice s jednou neznámou		
ekvivalentní úpravy lineárních rovnic	řeší lineární rovnice pomocí ekvivalentních úprav, provádí zkoušku správnosti svého řešení		

řešení lineárních rovnic s ekvivalentními úpravami, zkouška	řeší slovní úlohy vedoucí k řešení lineární rovnice	MP - fyzika
slovní úlohy (směsi, pohyb, práce)	formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic	MP - chemie
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY		
Základy statistiky		
statistický soubor a jeho třídění	vyhledává, porovnává, vyhodnocuje a zpracovává data, porovnává soubory dat	
jednotka, znak, četnost	určí četnost jednotlivých hodnot a zapíše ji do tabulky	
aritmetický průměr	vypočítá aritmetický průměr	
modus a jeho užití	určí z dané tabulky modus	
čtení diagramů	čte tabulky a grafy a umí je interpretovat v praxi	
sloupkový a kruhový diagramu	čte a sestrojí různé diagramy a grafy s údaji uvedenými v procentech	OSV- mvz,kom,kko,rpd
GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU		
Kruh, kružnice, válec, koule		
kruh, kružnice		
vzájemná poloha kružnice a přímky, konstrukce tečny, tětva	sestrojí tečnu ke kružnici z daného bodu ležícího vně kružnice, sestrojí tečnu ke kružnici v daném bodu kružnice	
vzájemná poloha dvou kružnic	určí vzájemnou polohu přímky a kružnice, určí vzájemnou polohu dvou kružnic	OSV- mvz,kom,kko,rpd
obsah kruhu, délka kružnice	vypočítá obsah a obvod kruhu, délku kružnice	
Thaletova věta	užije Thaletovu větu v praxi	
válec, síť	určuje, charakterizuje válec, analyzuje vlastnosti, načrtne a sestrojí síť válce	
povrch a objem válce, koule	odhaduje a vypočítá objem a povrch válce, koule	MP - fyzika
řešení slovních úloh	řeší slovní úlohy vedoucí k výpočtům obsahu a obvodu kruhu, délky kružnice, objemu a povrchu válce, koule	
Konstrukční úlohy		
základní pravidla přesného rýsování a jejich užití	používá základní pravidla přesného rýsování	
množiny bodů dané vlastnosti	využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh	
jednoduché konstrukční úlohy	sestrojí rovnoběžky s danou přímkou v dané vzdálenosti, sestrojí soustředné kružnice	
řešení konstrukčních úloh na sestrojování trojúhelníků,	sestrojí trojúhelník podle vět sss, sus, usu	
rovnoběžníků, lichoběžníků	sestrojí trojúhelníky a čtyřúhelníky zadané různými prvky v jednodušších případech	

		Analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu, využívá potřebnou matematickou symboliku	
	NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY		
	číselné a logické řady		
	číselné a obrázkové analogie	užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení jednodušších úloh a problémů	
	logické a netradiční geometrické úlohy	řeší úlohy na prostorovou představivost	
	Rozšiřující učivo		
	ČÍSLO A PROMĚNNÁ		
	Mocniny s přirozeným exponentem		
	třetí mocnina	určuje mocniny s přirozeným mocnitelem	
	n-tá mocnina čísla, mocniny 10	zapiše dané číslo v desítkové soustavě pomocí mocnin deseti a ve zkráceném tvaru $a \cdot 10^n$, kde $1 \leq a < 10$	MP - fyzika
	operace s mocninami a jejich vlastnosti		MP - chemie
	mocnina součinu, zlomku, mocniny, kombinované příklady	umí provádět základní početní operace s mocninami	
9. ročník	ČÍSLO A PROMĚNNÁ		
	Soustavy lin. rovnic se 2 neznámými		
	řešení soustav lineárních rovnic se dvěma neznámými	řeší soustavu dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými a provádí zkoušku řešení	
	sl.úlohy na pohyb, na společnou práci, na směsi	řeší slovní úlohy pomocí soustav dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými	MP - chemie
	náročnější sl. úlohy	formuluje a řeší reálnou situaci pomocí soustav lineárních rovnic	MP - fyzika
	Základy finanční matematiky		
	úrok, jistina		
	úroková míra	vypočítá úrok z dané jistiny za určité období při dané úrokové míře	EtV 30
	jednoduché úrokování	určí hledanou jistinu	
	výpočty z praxe	vypočítá úrok z úroku	OSV- mvz,kom,kko,rpd
	ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY		
Funkce			
funkce, def. obor	rozezná funkční vztah od jiných vztahů, určí definiční obor funkce a množinu hodnot funkce		
graf, rostoucí a klesající funkce	vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem		
konstantní funkce	sestrojí graf lineární funkce, nepřímé úměrnosti $y = k/x$		

lineární funkce, graf řešení soustavy rovnic	řeší graficky soustavu dvou lineárních rovnic	
nepřímá úměrnost a její graf	matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů užívá probrané funkce při řešení úloh z praxe	OSV- mvz,kom,kko,rpd
GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU		
Podobnost		
podobnost	určí podobné útvary v rovině, užívá věty o podobnosti trojúhelníku	
poměr podobnosti	určí a použije poměr podobnosti	MP - zeměpis
věty o podobnosti	sestrojí rovinný obraz podobný danému	
dělení úsečky v daném poměru	rozdělí úsečku dané délky v daném poměru	
plány, mapy	užívá poměr podobnosti při práci s plány a mapami	OSV- mvz,kom,kko,rpd
Jehlan, kužel		
jehlan - síť, objem a povrch	charakterizuje jehlan, kužel a analyzuje jejich vlastnosti, načrtne a sestrojí jejich síť	
kužel - síť, objem a povrch	odhadne a vypočítá objem a povrch jehlanu, kužele	
	načrtne sestrojí obraz jehlanu, kužele v rovině	
NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY		
číselné a logické řady		
číselné a obrázkové analogie	užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací	
logické a netradiční geometrické úlohy	řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí	MP - fyzika
Rozšiřující učivo		
ČÍSLO A PROMĚNNÁ		
Lomený výraz		
lomený výraz, def. obor, poč. operace	určuje podmínky, za kterých má daný lomený výraz smysl	
krácení a rozšiřování	krátí a rozšiřuje lomené výrazy	
sčítání a odčítání	sčítá a odčítá dva až tři lomené výrazy	
násobení a dělení, složený lomený výraz	násobí a dělí dva lomené výrazy, upraví složený lomený výraz	
Řešení lin. rovnic s neznámou ve jmenovateli		
Řešení lin. rovnic s neznámou ve jmenovateli	řeší jednoduché lineární rovnice s neznámou ve jmenovateli	
slovní úlohy	využívá lineární rovnice s	

	neznámou ve jmenovateli k řešení reálných situací	
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY		
Lomená funkce		
kvadratická funkce		
GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU		
Goniometrické funkce		
fce sin, fce cos	užívá goniometrické funkce sinus cosinus a tangens ostrého úhlu při řešení úloh z praxe	
fce tg	užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků	
užití goniom. fcí	analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu	MP - fyzika

5.3. **INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE**

5.3.1. Informatika

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu:

Předmět Informatika je vyučován v pátém ročníku, na 2. stupni v rámci pracovních činností v 6. až 9. ročníku po dvou hodinách týdně, zde jsou žáci rozděleni do skupin a střídají po pololetí jednotlivé náplně pracovních činností dle aktuálních provozních možností.

Informatika jako obor zabývající se zákonitostmi vzniku, zpracování, přenosu a využívání informací má i pro běžný praktický život žáků v současném, technicky vyspělém světě vzrůstající význam. Získané dovednosti jsou nezbytným předpokladem uplatnění na trhu práce i podmínkou k efektivnímu rozvíjení profesní i zájmové činnosti.

Žáci jsou vedeni k chápání a správnému užívání pojmů z oblasti hardware, software a práce v síti. Dále jsou vedeni k praktickému zvládnutí práce s grafikou, textem a ve volitelném předmětu Informatika s tabulkami a tvorbě prezentací. Všechny tyto nástroje se žáci učí používat pro zpracování informací, které se učí vyhledávat na Internetu s ohledem na autorská práva. Žáci jsou seznamováni s pravidly bezpečného chování v internetové síti. Pro vzájemnou komunikaci a předávání souborů se učí používat elektronickou poštu.

Nejdůležitější integrovaná průřezová témata:

Mediální výchova, Výchova demokratického občana, Osobnostní a sociální výchova, Environmentální výchova

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- zadávanými úkoly jsou žáci vedeni k samostatnému objevování možností využití informačních a komunikačních technologií v praktickém životě, pro toto poznávání využívají zkušeností s jiným SW, spolupráci s ostatními žáky, nápovědu (help) u jednotlivých programů, literaturu apod.

- tím, že žáci mohou využívat svých poznámek při praktických úkolech, se žáci učí pořizovat si takové poznámky, které jim pak pomohou při praktické práci s technikou

Kompetence k řešení problémů

- žáci jsou vedeni zadáváním úloh a projektů k tvořivému přístupu při jejich řešení, učí se chápat, že v životě se při práci s informačními a komunikačními technologiemi budou často setkávat s problémy, které nemají jen jedno správné řešení, ale že způsobů řešení je více

- vyučující v roli konzultanta - žáci jsou vedeni nejen k nalézání řešení, ale také k jeho praktickému provedení a dotažení do konce

Kompetence komunikativní

- žáci se také učí pro komunikaci na dálku využívat vhodné technologie – některé práce odevzdávají prostřednictvím elektronické pošty

- při komunikaci se učí dodržovat vžitá konvence a pravidla (forma vhodná pro danou technologii, náležitosti apod.)

Kompetence sociální a personální

- při práci jsou žáci vedeni ke kolegiální radě či pomoci, případně při projektech se učí pracovat v týmu, rozdělit a naplánovat si práci, hlídat časový harmonogram apod.

- žáci jsou přizváni k hodnocení prací - žák se učí hodnotit svoji práci i práci ostatních, při vzájemné komunikaci jsou žáci vedeni k ohleduplnosti a taktu, učí se chápat, že každý člověk je různě chápavý a zručný

Kompetence občanské

- žáci jsou seznamováni s vazbami na legislativu a obecné morální zákony (SW pirátství, autorský zákon, ochrana osobních údajů, bezpečnost, hesla ...) tím, že je musí dodržovat (citace použitého pramene, ve škole není žádný nelegální SW, žáci si chrání své heslo ...)

- při zpracovávání informací jsou žáci vedeni ke kritickému myšlení nad obsahy sdělení, ke kterým se mohou dostat prostřednictvím Internetu i jinými cestami, jsou seznamováni s tím, že na internetu není vše dobře a jen záleží na správném vyhodnocení informací a dat

Kompetence pracovní

- žáci dodržují bezpečnostní a hygienická pravidla pro práci s výpočetní technikou

- žáci mohou využít ICT pro hledání informací důležitých pro svůj další profesní růst

období	učivo	výstup	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
5.ročník	ZÁKLADY PRÁCE S POČÍTAČEM		
	základní pojmy informační činnosti – informace, informační zdroje, informační instituce	využívá základní standardní funkce počítače a jeho nejběžnější periferie	
	struktura, funkce a popis počítače a přídatných zařízení	respektuje pravidla bezpečné práce s hardware i software a postupuje poučeně v případě jejich závady	
	operační systémy a jejich základní funkce	chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím	MeV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
	seznámení s formáty souborů (doc, gif, bmp)	ovládá práci s textovými a grafickými editory a pozná základní formáty souborů. Seznámí se s tvorbou animací.	OSV - komunikace
	multimediální využití počítače	tvořivě využívá softwarových a hardwarových prostředků při prezentaci své práce	MeV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení EtV21
	jednoduchá údržba počítače, postupy při běžných problémech s hardware a software	dokáže si udělat ve složkách pořádek, zná rozdíl mezi měkkým a tvrdým restartem	OSV - řešení problémů a rozhodovací dovednosti
	zásady bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik spojených s dlouhodobým využíváním výpočetní techniky	pracuje šetrně s výpočetní technikou s ohledem na duševní i fyzické zdraví	OSV - řešení problémů a rozhodovací dovednosti
VYHLEDÁVÁNÍ INFORMACÍ A KOMUNIKACE			

společenský tok informací (vznik, přenos, transformace, zpracování, distribuce informací)	při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty	MeV – kritické čtení a vnímání a mediálních sdělení
základní způsoby komunikace (e-mail, chat, telefonování)	vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích	
metody a nástroje vyhledávání informací	komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení	OSV - komunikace
formulace požadavku při vyhledávání na internetu, vyhledávací atributy	formuluje svůj požadavek a využívá při práci s počítačem algoritmické myšlení	OSV - komunikace
ZPRACOVÁNÍ A VYUŽITÍ INFORMACÍ		
základní funkce textového a grafického editoru	pracuje s textem a obrázkem v textovém a grafickém editoru	

6. ročník			
	Postup zapnutí a vypnutí počítače, přihlášení do a odhlášení ze sítě	Umí správně zapnout a vypnout stanici a přihlásit se do a odhlásit ze sítě.	
	Historie vývoje počítačů	Dokáže historicky zařadit vznik prvních počítačů (sálových) a vznik osobních počítačů. Uvědomuje si trendy ve vývoji výpočetní techniky – miniaturizace a zvyšování výkonu a kapacit.	D - 2. svět. válka až souč.
	Složení PC - základní sestava a periferie	Pochopí, že hardware a software tvoří neoddělitelnou součást osobního počítače. Respektuje pravidla bezpečného a správného zacházení s hardware i software.	
	HW - HARDWARE Skříň (základní jednotka) – procesor, pevný disk (HDD), operační paměť (RAM), základní deska, zdroj, mechaniky (disketová, CD, DVD) Periferie: • vstupní zařízení (klávesnice, myš, skener, mikrofon, digit. fotoaparát ...) • výstupní zařízení (monitor, tiskárna, reproduktory ...)	Vysvětlí význam pojmu HARDWARE, pojmenuje a zařadí nejběžnější součásti a zařízení počítače.	
	SW – SOFTWARE • operační systémy • aplikace (textové editory, grafické editory, výukové programy, komunikační programy ...)	Programy, které zná, umí zařadit do příslušné skupiny (podskupiny). Chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím.	Příklady výukových programů pro různé předměty. VDO – Hodnoty, postoje, praktická etika (SW pirátství)
	Práce se složkami a soubory: • pojem: manažery (příklady: M602, Správce souborů, Tento počítač, Průzkumník, ...) • pojmy: disk (logický), složka (adresář), • postupy vytvoření, přejmenování, kopírování, přesunu a odstranění	Orientuje se ve struktuře složek, rozlišuje místní a síťové disky. Dokáže vytvořit složku nebo prázdný soubor, přejmenovat je, zkopírovat či přesunout, případně je odstranit .	

	složky či souboru		
	Popis klávesnice	Dokáže aktivně používat klávesnici nejen k psaní textu, ale i k ovládní počítače.	
	Základy počítačové grafiky, Rastrové a vektorové programy	Poznává vlastnosti bitmapové grafiky, ovládá základy postupů při práci s grafickým editorem. Dovede nainstalovat síťovou tiskárnu, aktivně využívá náhled a umí ho využít při tisku. Uplatňuje základní estetická a typografická pravidla při práci s textem a obrazem.	Vv – práce s obrázky a textem, OSV – kreativita
	Internet		
	co to je, kdy vznikl, vybrané služby Internetu: web, e-mail	Nezaměňuje pojmy Internet a web. Poznává různé typy internetových prohlížečů, dokáže chránit své osobní údaje v internetové síti. Ví co je to hypertext a dokáže surfovat po netu.	MV – kritický přístup k informacím, ověřování zdrojů EMVGS – vyhledávání a komunikace informací o světě MV – komunikace s lidmi z různ. Kultur EtV21
	El. pošta = e-mail • vztah k Internetu • příklady poštovních programů (Pegasus Mail, MS Outlook, MS Outlook Express) • spuštění poštovního programu, odeslání zprávy, čtení došlých zpráv, odpověď (Reply) a poslání zprávy někomu jinému (Forward)	Dokáže napsat zprávu, přečíst si došlou zprávu, odpovědět na došlou zprávu pomocí funkce odpověď (Reply) a poslat kopii došlé zprávy někomu dalšímu pomocí funkce poslat jinému (Forward).	OSV – pravidla komunikace
7. roč.			
	Textové editory • uložení, otevření souboru • pohyb v dokumentu (klávesnice, myš) • označení části textu do bloku (klávesnice, myš) • kopírování, přesun částí textu • psaní, oprava textu (vel. pís. s diakritikou, další znaky) • formát písma a odstavce (menu, panel nástrojů) • vložení obrázku - WordArt, klipart, automatické tvary – formát obrázku (velikost, barvy a čáry - výplň a ohraničení) • vložení obrázku ze souboru (ohraničení, obtékání) • tvorba tabulek vč. úpravy jejich vzhledu, pojmy buňka, sloupec, řada	V některém z textových editorů dokáže otevřít existující soubor upravit vlastnosti písma a odstavce, příp. vložit obrázek, změnit jeho vlastnosti a umístit jej v textu. Dokáže uložit změny na stejné místo nebo jinam, příp. pod jiným názvem. Z obrázků dokáže v textovém editoru vytvořit jednoúčelový plakát apod. Dokáže vytvořit tabulku, upravit její vzhled, vyplnit ji daty (text, čísla) nebo obrázky.	Čj - pravopis, sloh
	Internet		
	hledání informací na internetu: WWW = world wide web = web: • vztah k Internetu	Ovládá základní pojmy internetu: domovská stránka, portál, hypertext. Umí využívat internetové	Vyhledávání webovských stránek o tématech z

	<ul style="list-style-type: none"> • příklady prohlížečů webovských stránek (Internet Explorer, Netscape Navigator) • pohyb po webu: <ul style="list-style-type: none"> - přes hypertextové odkazy - známá adresa - jednoduché vyhledávání • ukládání z webu: <ul style="list-style-type: none"> - obrázek - celá stránka 	vyhledávače a vyhledávací portály. Na webu dokáže vyhledat stránku o určitém tématu, uložit ji, příp. uložit pouze obrázek. Vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích. Komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení. Dodržuje při komunikaci s počítačem zásady algoritmizace a formalizace.	různých předmětů. VDO – svoboda slova (i jeho nebezpečí), pluralita názorů EtV21
	Vývojové trendy informačních technologií		
	Hodnota a relevance informací a informačních zdrojů, metody a nástroje jejich ověřování	Ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost	
8. roč.			
	Práce se složkami a soubory: <ul style="list-style-type: none"> • připomenutí postupů vytvoření, přejmenování, kopírování, přesunu a odstranění složky či souboru včetně variant (menu, myš, klávesové zkratky) 	Samostatně si uspořádává data na svém uživatelském kontě.	
	Textové editory <ul style="list-style-type: none"> • formát písma a odstavce (připomenutí) • styly – přidělení, upravení, vytvoření nového, generování obsahu • vložení jakéhokoliv obrázku • spolupráce s dalšími aplikacemi, např. s internetem) • číslování stránek, vzhled stránky (velikost, okraje) 	Dokáže upravit vzhled dokumentu, chápe význam stylů a dokáže je prakticky používat. S citem dokáže uplatnit obrázky v textu. Má plně pod kontrolou uspořádání textu a dalších objektů na stránce. Zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové a grafické formě. Uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s textem a obrazem.	Procvičování pomocí praktických úloh: vytvoření referátu, diplomu, pozvánky ...
	Počítačová grafika, rastrové a vektorové programy	Chápe rozdíl mezi bitmapovou a vektorovou grafikou, její výhody i nevýhody. Umí si nakreslit obrázek v grafickém editoru.	
	Tabulkový editor, vytváření tabulek, porovnávání dat, jednoduché vzorce	Ovládá práci s textovými, grafickými editory i tabulkovými editory a využívá vhodných aplikací	
	Počítačové sítě <ul style="list-style-type: none"> • vývoj od terminálů, přes archit. klient – server až po mezinárodní počítačovou síť Internet • sítě podle rozlohy – LAN, WAN • podle propojení – kabel (metalické, optické), vzduchem (satelit, mikrovlny) • podle režimu připojení – vytáčená linka (offline), pevná linka (online) 	Chápe souvislost vývoje počítačových sítí s vývojem počítačů. Dokáže vysvětlit rozdíl mezi lokální a rozsáhlou počítačovou sítí, dokáže uvést příklady. Chápe rozdíly mezi připojením typu pevná linka a vytáčená linka.	
9. roč.			
	Práce se složkami a soubory: <ul style="list-style-type: none"> • připomenutí postupů vytvoření, přejmenování, kopírování, přesunu a odstranění složky či souboru včetně variant (menu, myš, klávesové zkratky) 	Samostatně si uspořádává data na svém uživatelském kontě.	

<p>El. pošta = e-mail</p> <ul style="list-style-type: none"> • připomenutí připojení přílohy (Attachment) k odesílané zprávě, uložení přílohy z došlé zprávy 	<p>El. poštu suverénně používá pro komunikaci i pro odesílání souborů (prací).</p>	<p>OSV – pravidla komunikace</p>
<p>Služby internetu (úschovna, elektronická pohlednice)</p>	<p>Využívá aktivně i další služby internetu.</p>	
<p>Komprimace dat</p>	<p>Při posílání souborů na síti dokáže data zabalit do archivu a také rozbalit.</p>	
<p>Prezentace informací (webové stránky, prezentační programy, multimédia)</p>		
<p>Tvorba webových stránek</p> <ul style="list-style-type: none"> • základy tvorby web. stránek v editoru • pozadí, písmo, vložení tabulky a její využití pro uspořádání textu a obrázků na stránce, vložení obrázku, vytvoření hypertextového odkazu 	<p>Dokáže vytvořit soubor webových stránek propojených hypertextovými odkazy..</p>	<p>OSV – kreativita, Čj – sloh, pravopis</p>
<p>Ochrana práv k duševnímu vlastnictví, copyright, informační etika</p>	<p>Používá informace z různých informačních zdrojů a vyhodnocuje jednoduché vztahy mezi údaji. Pracuje s informacemi v souladu se zákonem o duševním vlastnictví.</p>	
<p>Práce s informacemi</p> <ul style="list-style-type: none"> • analýza tématu • vyhledávání informací v informačních zdrojích, informační zdroje (web, e-mail, el. konference, knihovny, informační střediska ...) • zpracování informací • vytvoření výstupního dokumentu – forma krátké polo odborné písemné práce (titulní list, citování použitých pramenů) 	<p>K zadanému tématu dokáže vyhledat informace, zpracovat je a prezentovat na uživatelské úrovni v textové, grafické a multimediální formě, splňující formální i estetické nároky.</p>	

5.4. ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu:

Vyučování probíhá v kmenových třídách, počítačové učebně a v učebně s interaktivní tabulí. Využit lze i speciální učebny pro výuku domácnosti. Ve vzdělávací oblasti „Člověk a jeho svět“ byla stanovena tato hodinová dotace:

1. období	Prvouka	1.ročník	2 hod
		2. ročník	2 hod.
		3. ročník	3 hod.
2. období	Vlastivěda	4. ročník	1 hod.
		5. ročník	2 hod.
	Přírodověda	4. ročník	2 hod.
		5. ročník	2 hod.

Tato oblast je koncipována pouze pro 1. stupeň základního vzdělávání. Vymezuje vzdělávací obsah týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky zdraví a dalších témat. Uplatňuje pohled do historie i současnosti. Směřuje také k dovednostem pro praktický život. Rozvíjí poznatky a prvotní zkušenosti žáků získané v rodině a předškolním vzdělávání. Žáci se učí pozorovat a pojmenovat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti. Utváří si prvotní ucelený obraz světa. Poznávají sebe i své nejbližší okolí a postupně se seznamují s místně i časově vzdálenějšími osobnostmi i ději. Učí se vnímat lidi a vztahy mezi nimi, všítat si krásy lidských výtvorů i přírodních jevů. Učí se soustředěně pozorovat a přemýšlet. Učí se také vnímat základní vztahy ve společnosti, vyjadřovat své myšlenky a poznatky, reagovat na podněty druhých. Pro úspěšné vzdělávání v této oblasti jsou především prožitky vycházející z konkrétních či modelových situací, propojení s reálným životem a využití praktických zkušeností žáků.

Vzdělávací obsah je členěn do pěti tematických okruhů.

V tematickém okruhu **Místo, kde žijeme**, se žáci učí poznávat nejbližší okolí, chápat organizaci života v rodině, ve škole, obci i společnosti. Důraz je kladen na dopravní výchovu, praktické poznávání místních i regionálních skutečností. Všechny činnosti a úkoly by měly probudit kladný vztah k místu bydliště a postupně utvářet vztah k naší zemi.

V tematickém okruhu **Lidé kolem nás**, si žáci postupně osvojují a upevňují základy slušného chování a jednání. Uvědomují si význam a podstatu tolerance, pomoci a vzájemné úcty. Seznamují se nejen se základními právy a povinnostmi, ale i s problémy společnosti a světa.

V tematickém okruhu **Lidé a čas**, se žáci učí orientaci v dějích a čase. Poznávají, jak a proč se čas měří, jak události postupují v čase a utvářejí historii věcí a dějů. Vycházejí od nejnámějších událostí v rodině, obci a regionu a postupují k nejdůležitějším okamžikům v historii naší země. Jsou vedeni samostatně vyhledávat a zkoumat informace z dostupných zdrojů.

V tematickém okruhu **Rozmanitost přírody** žáci poznávají Zemi jako planetu Sluneční soustavy. Poznávají obrovskou rozmanitost a proměnlivost živé i neživé přírody. Jsou vedeni k pochopení významu ochrany přírody a zlepšení životního prostředí. Na základě praktického poznávání okolní krajiny i dalších informací se učí hledat důkazy o proměnách přírody, učí se využívat a hodnotit svá pozorování a záznamy a sledovat vliv lidské činnosti na přírodu.

V tématickém okruhu **Člověk a jeho zdraví** poznávají žáci člověka jako živou bytost, která má své biologické a fyziologické potřeby a funkce. Seznamují se s tím, co je pro člověka vhodné a nevhodné z hlediska denního režimu, hygieny i výživy. Získávají základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci, první pomoci, bezpečném chování v různých životních situacích včetně mimořádných událostí. Postupně si uvědomují odpovědnost za zdraví a bezpečnost svojí i ostatních.

Průřezová témata:

1. Osobnostní a sociální výchova

- přispívá k utváření dobrých vztahů ve třídě i mimo ni
- rozvíjí základní dovednosti pro komunikaci a spolupráci
- učí postupně zvládat projevy vlastního chování
- napomáhá primární prevenci sociálně patologických jevů a škodlivých způsobů chování

2. Výchova demokratického občana

- vede k dodržování lidských práv
- vytváří vědomí vlastní zodpovědnosti
- učí schopnosti aktivního naslouchání
- rozvíjí disciplinovanost, sebehodnocení a samostatnost
- utváří hodnoty, jako jsou tolerance a spravedlivost
- motivuje k ohleduplnosti a ochotě pomoci druhým
- vede k respektování kulturních odlišností

3. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- pomáhá překonávat předsudky
- kultivuje postoj k Evropě
- utváří pozitivní postoj ke kulturní rozmanitosti

4. Multikulturní výchova

- učí komunikovat a spolupracovat s příslušníky odlišných skupin
- učí přijmout druhého jako jedince se stejnými právy
- chápe multikulturu jako prostředek vzájemného obohacování
- vytváří vztah k cizímu jazyku jako nástroji k dorozumívání

5. Enviromentální výchova

- vede k odpovědnosti ve vztahu k přírodě
- podněcuje aktivitu a ohleduplnost ve vztahu k životnímu prostředí
- vede k uvědomování si podmínek života a možnosti jejich ohrožování
- pěstuje návyky pro každodenní chování a jednání vůči životnímu prostředí

6. Mediální výchova

- učí využívat potenciál médií jako zdroje informací
- vytváří představu o roli médií
- rozvíjí komunikační schopnost při vystupování
- přispívá k využívání vlastních schopností v týmové práci

Mezipředmětové vztahy:

Matematika, český jazyk, cizí jazyk, výtvarná, tělesná, hudební a pracovní výchova. Využívají se základy práce na PC.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení je efektivně využívá v procesu
- učení
- samostatně pozoruje a experimentuje
- získává pozitivní vztah k učení
- učí se posoudit vlastní pokrok

Kompetence k řešení problémů

- využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem
- učí se samostatně řešit problém, užívá při řešení problémů logické, matematické postupy
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů
- uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí

Kompetence komunikativní

- vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- naslouchá promluvám druhých
- vyjadřuje své myšlenky a názory
- využívá informační a komunikační prostředky

Kompetence sociální a personální

- spolupracuje ve skupině
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj

Kompetence občanské

- je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví
- rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví
- respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí

Kompetence pracovní

- používá bezpečně a účinně materiály
- dodržuje vymezená pravidla
- využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech

5.4.1. Prvouka

období	učivo	výstup	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
1. ročník	MÍSTO, KDE ŽIJEME		MP - ČJ, M, PČ OSV- rozvoj schopností poznávání
	domov		
	prostředí domova, bydliště, dům - jeho členění, označení, adresa, byt - místnosti, funkce, vybavení; orientace v místě bydliště	vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí	MP - TV, PČ VDO – občanská společnost a škola
	škola	□	
	prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy; riziková místa a situace třída - školní režim a řád, organizace práce ve škole, orientace v prostorách školy, pracovní návyky, základní prvky verbální komunikace v mezilidských vztazích - pozdrav, otázka, prosba, poděkování, omluva	orientuje se v okolí a prostorách školy; dodržuje školní režim a spolupracuje s třídním kolektivem, osvojí si oslovování křestními jmény, používání vhodných forem pozdravu, naslouchání, dodržování jednoduchých komunikačních pravidel ve třídě, poděkování, omluvu, přiměřenou gestikulaci	Mp -TV, ČJ OSV – mezilidské vztahy EtV2
	město a místní krajina		
	jeho části, ulice, parky, náměstí, pošta, zdravotní zařízení, obchody, policie, stanice hromadné dopravy, řeka, minulost a současnost města	poznává části města, orientuje se podle důležitých budov; dokáže jednoduchým způsobem popsat trasu ze svého bydliště nebo od školy k jednoduchým a známým cílům v okolí bydliště nebo školy; umí si poradit v situaci, kdy se ztratí a dostane do méně známých míst svého města	
	LIDÉ KOLEM NÁS		MP –ČJ OSV – rozvoj schopností poznávání
	rodina		
	postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy - úcta, pomoc, život a funkce rodiny, práva a povinnosti členů rodiny, významné události v rodině	rozlišuje příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností	
soužití lidí			
mezilidské vztahy, komunikace, pomoc nemocným; chování lidí - vlastnosti lidí, pravidla slušného chování, ohleduplnost, etické	projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i	OSV – mezilidské vztahy MP - ČJ EtV7	

zásady, zvládání vlastní emocionality, rizikové situace, rizikové chování, předcházení konfliktům akceptace druhého – zážitek přijetí pro každého žáka, nácvik přátelského přijetí, umění odpustit, pomocí empatie předpokládat reakci druhých	nedostatkům reflektuje situaci druhých a adekvátně poskytuje pomoc	
právo a spravedlnost	☐	
základní lidská práva a práva žáků, práva a povinnosti žáků školy	rozpozná ve svém okolí nevhodné chování a jednání a vyjadřuje nesouhlas s takovým chováním	
LIDÉ A ČAS	☐	MP -ČJ, HV, PČ
orientace v čase	☐	OSV- rozvoj schopností poznávání
části dne – denní režim, roční období	využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě; rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti	
orientace v čase	vyhledává a porovnává na příkladech skutečnosti týkající se odlišností způsobu života rodiny, zvyků a práce lidí dříve a nyní	
ROZMANITOST NEŽIVÉ A ŽIVÉ PŘÍRODY, OCHRANA PŘÍRODY		OSV- rozvoj schopností poznávání
rostliny		
znaky života, životní potřeby a projevy, výživa, stavba těla, význam v přírodě pro člověka	roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě	
živočichové		
znaky života, životní potřeby a projevy, výživa, význam v přírodě pro člověka	roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků	
ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody		
odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů	pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích	
živelné pohromy a ekologické katastrofy, rizika v přírodě – rizika spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi; mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi	uvědomuje si význam svého správného počínání v přírodě, ve městě - dodržuje pořádek, neničí okolní přírodu	
ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ		OSV – mezilidské vztahy MP - VV, PČ, TV, HV

	lidské tělo stavba těla, základní funkce a projevy, životní potřeby člověka; péče o zdraví,- zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, výběr a uchovávání potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim,nemoci přenosné a nepřenositelné,ochrana předinfekcemi přenosnými krví(hepatitida) drobné úrazy a poranění, prevence nemocí a úrazů, první pomoc při drobných poraněních, osobní, intimní a duševní hygiena	uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle, projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví; rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času;	OSV- rozvoj schopností poznávání
	osobní bezpečí krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek; bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky; předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky), šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí Přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví – služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku.	chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných	
	Mimořádné události a rizika Mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení (varovný signál evakuace, zkouška sirén); požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru); integrovaný záchranný systém	reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech	
2. ročník	MÍSTO, KDE ŽIJEME		OSV- rozvoj schopností poznávání
	domov prostředí domova, bydliště, dům - jeho členění, označení, adresa, byt - místnosti, funkce, vybavení; orientace v místě bydliště	vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí, začlení svou obec (město) do příslušného kraje a oblužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)	VDO – občanská společnost a škola
	škola	☐	
	prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy,riziková místa a situace třída - školní režim a řád,	orientuje se v okolí a prostorách školy; dodržuje školní režim a spolupracuje s třídním	OSV- rozvoj schopností poznávání

organizace práce ve škole, orientace v prostorách školy, pracovní návyky	kolektivem	
město a místní krajina		
její části, ulice, parky, náměstí, pošta, zdravotní zařízení, obchody, police, stanice hromadné dopravy; řeka a jiné významné přírodniny města; minulost a současnost města	rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost	
LIDÉ KOLEM NÁS		OSV – mezilidské vztahy MP - ČJ, HV, PČ, VV
rodina		
postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy - úcta, pomoc, život a funkce rodiny, práva a povinnosti členů rodiny, významné události v rodině	rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům, odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností	OSV - mezilidské vztahy EtV3
soužití lidí		
mezilidské vztahy, komunikace, pomoc nemocným; chování lidí - vlastnosti lidí, pravidla slušného chování	projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům	
právo a spravedlnost	□	
základní lidská práva a práva žáků, práva a povinnosti žáků školy	rozpozná ve svém okolí nevhodné chování a jednání; uvědomuje si práva a povinnosti žáka školy	
LIDÉ A ČAS	□	MP - M, ČJ
orientace v čase	□	
určování času, číst na ciferníku hodiny, půlhodiny, čtvrt hodiny, minuty, sekundy, měření času, části dne - denní režim, kalendářní a školní rok, roční doby	využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě; rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti, umí vyčíst a pojmenovat aktuální čas z ciferníku hodin	MP -VV, PČ, ČJ
současnost a minulost v našem životě		
průběh lidského života, minulost, současnost a budoucnost	pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije, uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o	

	lidské společnosti, soužití, zvyčích a o práci lidí, na příkladech porovnává minulost a současnost	
ROZMANITOST NEŽIVÉ A ŽIVÉ PŘÍRODY, OCHRANA PŘÍRODY		OSV- rozvoj schopností poznávání
rostliny		
znaky života, životní potřeby a projevy, výživa, stavba těla, význam v přírodě pro člověka	pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích	
živočichové		
znaky života, životní potřeby a projevy, výživa, stavba těla u některých živočichů, význam v přírodě pro člověka	určí a roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě	
ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody		OSV- rozvoj schopností poznávání
odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů	pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích, provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů	
živelné pohromy a ekologické katastrofy	uvědomuje si význam svého správného počínání v přírodě, ve městě - dodržuje pořádek, neničí okolní přírodu	
ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ		MP - ČJ,PČ, VV
lidské tělo		
Stavba těla, základní funkce a projevy, životní potřeby člověka, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, základy lidské reprodukce, vývoj jedince	uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví	OSV – mezilidské vztahy
péče o zdraví		
Zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, výběr a způsoby uchovávání potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim, nemoci přenosné a nepřenosné, ochrana před infekcemi přenosnými krví (hepatitida, HIV/AIDS), drobné úrazy a poranění, prevence nemocí a úrazů, první pomoc při drobných poraněních, osobní, intimní a duševní hygiena	dodržuje pitný a stravovací režim; hygienickými návyky předchází nemocem; seznamuje se se zásadami poskytnutí první pomoci	
osobní bezpečí		

	bezpečné chování v rizikovém prostředí, bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce a cyklisty, krizové situace (šikana, týrání)	Rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných; chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná, v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek	
	situace hromadného ohrožení		
	znaky hromadného ohrožení	reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech	
3. ročník	MÍSTO, KDE ŽIJEME		MP -M, ČJ, CJ, VV, PČ OSV – rozvoj schopností poznávání
	město a místní krajina		
	poloha města v krajině, minulost a současnost města, významné budovy, dopravní síť riziková místa a situace, armáda ČR	začlenění svého města do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí a ve městě; městská doprava - autobusové linky jako spojnice částí města	OSV – rozvoj schopností poznávání
	okolní krajina, místní oblast, region		
	zemský povrch a jeho tvary, vodstvo na pevnině, rozšíření půd, rostlinstva a živočichů, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí, orientační body a linie, světové strany	rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost, vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí	
	LIDÉ KOLEM NÁS		OSV – mezilidské vztahy
	soužití lidí		
	mezilidské vztahy, komunikace, obchod, firmy, zájmové spolky, politické strany, církve, pomoc nemocným, sociálně slabým, společný „evropský dům“, principy demokracie	odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností	VDO – občanská společnost a škola
	chování lidí		
	vlastnosti lidí, pravidla slušného chování, principy demokracie,	projevuje toleranci k přirozeným	VDO – občanská společnost a škola

ohleduplnost, etické zásady, zvládnání vlastní emocionality, rizikové situace, rizikové chování, předcházení konfliktům	odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům	
právo a spravedlnost		
základní lidská práva a práva žáka, práva a povinnosti žáků školy, protiprávní jednání a korupce, právní ochrana občanů a majetku včetně nároku na reklamaci vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné-hmotný a nehmotný majetek – rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti-hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení – banka jako správce peněz, úspory, půjčky	rozpozná ve svém okolí nevhodné chování a jednání, kterým se porušují základní lidská práva nebo demokratické principy	
LIDÉ A ČAS		OSV – rozvoj schopností poznávání
orientace v čase a časový řád		
čas jako fyzikální veličina, dějiny jako časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace, denní režim a roční období	rozeřňuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti	OSV – mezilidské vztahy
současnost a minulost v našem životě		
průběh lidského života, státní svátky a významné dny	uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost	
regionální památky		
péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost	pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky a významné události regionu	
báje, mýty, pověsti		
minulost kraje a předků, domov, vlast a rodný kraj	interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije	
ROZMANITOST PŘÍRODY		MP - M, PČ, ČJ OSV – rozvoj schopností poznávání
látky a jejich vlastnosti		
třídění látek, změny látek a skupenství, vlastnosti, porovnávání látek	provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změní základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů	OSV – rozvoj schopností poznávání
voda a vzduch		
výskyt, vlastnosti a formy vody, oběh vody v přírodě, vlastnosti, složení, proudění vzduchu, význam pro život	uvědomuje si význam vody a vzduchu pro život	OSV – rozvoj schopností poznávání
rostliny, houby, živočichové		

znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života, výživa a stavba těla u některých nejznámějších druhů, význam v přírodě a pro člověka	roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě	
životní podmínky		
rozmanitost podmínek života na Zemi; význam ovzduší, vodstva, půd, rostlinstva a živočišstva na Zemi	pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích	
živelné pohromy a ekologické katastrofy, rizika v přírodě – rizika spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi, mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi	uvědomuje si význam svého správného počínání v přírodě, ve městě - dodržuje pořádek, neničí okolní přírodu	
ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ		MP - VV, PČ, TV
lidské tělo		
stavba těla, základní funkce a projevy, životní potřeby člověka, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, základy lidské reprodukce, vývoj jedince partnerství, manželství, rodičovství, základy sexuální výchovy- rodina. Vztahy v rodině, partnerské vztahy, osobní vztahy, etická stránka vztahů, etická stránka sexuality	uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví	
péče o zdraví, zdravá výživa		
denní režim, pitný režim, zdravý životní styl, správná výživa, výběr a způsob uchovávání potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim, nemoci přenosné a nepřenositelné, ochrana před infekcemi přenosnými krví (hepatitida, HIV/AIDS) drobné úrazy a poranění, prevence nemocí a úrazů při drobných poraněních, první pomoc návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií	dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných; seznamuje se se zásadami poskytnutí první pomoci	OSV – mezilidské vztahy
osobní bezpečí		
bezpečné chování v rizikovém prostředí, bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky, předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky), šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru, označování nebezpečných látek přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví, čísla tísňového volání,	uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu, chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná a v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné žáky, rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času, uplatňuje základní pravidla bezpečného	

správný způsob volání na tísňovou linku	chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných, ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek	
mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená-postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén) požáry (příčiny a prevence vzniku požáru, ochrana a evakuace při požáru), integrovaný záchranný systém		MP - ČJ, M, PČ OSV- rozvoj schopností poznávání
znaky hromadného ohrožení	reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech	

5.4.2. Přírodověda

období	učivo	výstup	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
4. ročník	ROZMANITOST NEŽIVÉ A ŽIVÉ PŘÍRODY, OCHRANA PŘÍRODY		
	<i>látky a jejich vlastnosti</i>		
	třídění látek, změny skupenství, vlastnosti látek a jejich porovnání	založí jednoduchý pokus, vyhodnotí a vysvětlí výsledky svého pozorování, porovnává smysly vlastnosti jednotlivých látek	MV - PV -pokusy s horninami OSV – rozvoj schopností poznávání
	měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek	na základě měření dostupnými měřicími nástroji a přístroji získává informace o látkách	MV - MA - práce s jednotkami
	<i>voda a vzduch</i>		
	výskyt, vlastnosti a formy skupenství vody	založí jednoduchý pokus, vyhodnotí a vysvětlí výsledky svého pozorování	OSV – rozvoj schopností poznávání
	oběh vody v přírodě	vysvětlí princip koloběhu vody v přírodě	
	vzduch - jeho význam, vlastnosti, složení a proudění	objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislost mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka	EV – základní podmínky života
<i>Horniny , nerosty a půda</i>			
některé hospodářsky významné horniny a nerosty	vysvětlí rozdíl mezi horninou a nerostem; na základě ukázek nejznámějších hornin a nerostů získává informace o jejich vlastnostech a použití	EV – vztah člověka k prostředí	

vznik, význam a zvětrávání půdy	nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činnostmi člověka; založí jednoduchý pokus, který na základě získaných informací vyhodnotí	OSV – rozvoj schopností poznávání
rostliny, houby a živočichové		
znaky života, životní potřeby, projevy, průběh a způsob života rostlin, hub a živočichů	porovnává základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy	EV –vztah člověka k přírodě, MV-ČT - práce s odbornou literaturou
výživa a stavba těla některých neznámějších živých organismů	porovnává stavbu těla rostlin, hub a živočichů a zjišťuje základní rozdíly ve stavbě jejich těla	MV - VV
životní podmínky		
rozmanitost životních podmínek	porovnává základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy	OSV – rozvoj schopností poznávání
význam ovzduší, vodstva, půd, rostlinstva a živočichů na Zemi, podnebí, počasí	zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí	EV –vztah člověka k prostředí
rovnováha v přírodě		
propojenost živé a neživé přírody	objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislost mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka	EV - vztah člověka k prostředí EV - základní podmínky života
vzájemné vztahy mezi organismy	založí jednoduchý pokus, vyhodnotí a vysvětlí výsledky svého pozorování	
základní společenstva	třídí organismy do známých skupin, porovnává vztahy mezi jednotlivými společenstvi; objevuje na základě zkoumání života živočichů potravní řetězce jednotlivých skupin	OSV – rozvoj schopností poznávání
ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody		
odpovědnost lidí za stav přírody, ochrana životního prostředí, ochrana	zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě	EV – vztah člověka k prostředí

	živočichů a rostlin; likvidace odpadů	a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat	
	živelné pohromy a ekologické katastrofy rizika v přírodě – rizika spiojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi, mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi	zkoumá příčiny živelných pohrom a katastrof v přírodě, hledá souvislosti v negativních postojích člověka k přírodě stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí, v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit	
	ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ		
	<i>péče o zdraví, zdravá výživa</i>		
	Režim dne, pitný režim a zdravá strava	účelně organizuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho praventivní ochranou	OSV – rozvoj schopností poznávání
	<i>návykové látky a zdraví</i>		
	nebezpečnost návykových látek	předvádí v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání nabízených návykových látek	Muv – lidské vztahy
	<i>osobní nebezpečí</i>		
	bezpečné chování v rizikovém prostředí; bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce a cyklisty	uplatňuje znalosti o silničním provozu - dopravní značky a pravidla silničního provozu - v modelových situacích, na dopravním hřišti vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista rozpozná život ohrožující zranění	MuV – lidské vztahy
	<i>situace hromadného ohrožení</i>		
	znaky hromadného ohrožení	uplatňuje účelné způsoby chování v modelových situacích simulujících mimořádné události a v situacích ohrožujících zdraví	
5. ročník	ROZMANITOST NEŽIVÉ A ŽIVÉ PŘÍRODY, OCHRANA PŘÍRODY		
	<i>Horniny, nerosty a půda</i>		

hospodářsky významné horniny a nerosty; zvětrávání, vznik půdy a její význam	třídí jednoduché nerosty a horniny; založí jednoduchý pokus, vyhodnotí a vysvětlí výsledky svého pozorování	MV - PV - pokusy s horninami
vesmír a Země		
sluneční soustava, den a noc, roční období, vznik Země	vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období	MV- MA - práce s jednotkami OSV – rozvoj schopností poznávání
rostliny, houby a živočichové		
znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života, výživa, stavba těla u nejnámějších druhů; význam v přírodě pro člověka	porovnává základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu jednoduché klíče a atlasy, založí jednoduchý pokus, vyhodnotí a vysvětlí výsledky svého pozorování	EV – vztah člověka k prostředí, MV - ČT - práce s odbornou literaturou
životní podmínky		
životní podmínky - rozmanitost podmínek života na Zemi, význam ovzduší, vodstva, půd, rostlinstva a živočišstva na Zemi; podnebí a počasí	zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí; porovnává základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy	EV – vztah člověka k prostředí EV - základní podmínky života
rovnováha v přírodě		
rovnováha v přírodě - vzájemné vztahy mezi organismy, základní společenstva	objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka	EV – základní podmínky života
ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody		
ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody - odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů,	zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat	EV – vztah člověka k prostředí
živelné pohromy a ekologické katastrofy	zkoumá příčiny živelných pohrom a katastrof v	

	přírodě, hledá souvislosti v negativních postojích člověka k přírodě stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí, v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit	
ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ		
<i>lidské tělo</i>		
lidské tělo – stavba těla, základní funkce a projevy, životní potřeby člověka	využívá znalostí lidského těla k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života	EtV5 OSV – rozvoj schopností poznávání
pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, základy lidské reprodukce, vývoj jedince	dokáže pojmenovat primární a sekundární rozdíly mezi mužským a ženským tělem; rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození	EtV7 OSV – rozvoj schopností poznávání
Partnersví, manželství, rodičovství, základy sexuální výchovy-rodina, vztahy v rodině, partnerské vztahy, osobní vztahy, etická stránka vztahů, etická stránka sexuality	uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku	MuV – lidské vztahy
<i>péče o zdraví, zdravá výživa</i>		
péče o zdraví-zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, výběr a způsoby uchovávání potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim,	účelně organizuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob	MuV – lidské vztahy
nemoci přenosné a nepřenosné, ochrana před infekcemi přenosnými krví (hepatitida, HIV/AIDS), drobné úrazy a poranění, prevence nemocí a úrazů, první pomoc při drobných poraněních, osobní, intimní a duševní hygiena, hygiena odívání a aktivní pohyb, reklamní vlivy	uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou, ošetří drobná a střední poranění a zajistí lékařskou pomoc, rozpozná život ohrožující zranění a zajistí lékařskou pomoc	OSV – rozvoj schopností poznávání
<i>návykové látky a zdraví</i>		
návykové látky a zdraví – návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, odmítání návykových látek, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií	předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek; uvědomuje si nebezpečí závislosti na hracích automatech - gamblerství	EtV12

osobní nebezpečí		
bezpečné chování v rizikovém prostředí, bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky, předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky), krizové situace - vhodná a nevhodná místa pro hru, označování nebezpečných látek	uplatňuje znalosti o silničním provozu - dopravní značky a pravidla silničního provozu - v modelových situacích, na dopravním hřišti; , vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista	
krizové situace (šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání), brutalita a jiné formy násilí v médiích, přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví - služba odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku	není lhostejný k týrání, brutalitě, šikaně a jiným formám násilí; projeví svůj názor a zastane se slabšího jedince	MuV – lidské vztahy
situace hromadného ohrožení		
znaky hromadného ohrožení; rizika v přírodě - rizika spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi, mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi - mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená - postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén), požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru) integrovaný záchranný systém	uplatňuje účelné způsoby chování v modelových situacích simulujících mimořádné události; stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných události; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit	

5.4.3. Vlastivěda

ročník - období	učivo	výstup	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
4. ročník	MÍSTO, KDE ŽIJEME		
	mapy obecně zeměpisné a tematické		
	základní principy orientace na mapě; obsah, grafika, vysvětlivky; význam barevného značení	seznámí se s mapou jako zmenšeným zobrazením skutečnosti; umí vyčíst základní jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky a pracuje s legendou, rozlišuje mezi náčrtky, plány a základními typy map,	OSV – rozvoj schopností poznávání
	druhy map a rozdíly mezi nimi; orientace podle větvových stran na mapě i v přírodě; práce s kompasem	pozoruje rozdílnosti map obecně zeměpisných a tematických; určí hlavní a	

	vedlejší světové strany na mapě i v přírodě a řídí se podle zásad bezpečného pobytu a pohybu v přírodě; pracuje s kompasem; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapě ČR	
místní region		
naše město, místní krajina - její částí, poloha města v krajině, minulost a současnost našeho města; významné budovy ve městě, dopravní síť riziková místa a situace	určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu v rámci krajiny a státu; vypráví o důležitých historických meznících našeho regionu; orientuje se v místní veřejné dopravě a v jízdním řádu - umí vyhledat příslušný spoj podle jízdního řádu MHD	OSV – rozvoj schopností poznávání
okolní krajina - místní region; zemský povrch a jeho tvary; vodstvo na pevnině, rozšíření půd, rostlinstva a živočichů; vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí, orientační body a linie	uvede a charakterizuje významné přírodní oblasti v regionu - povrch, vodstvo, rostlinstvo a živočichové; seznámí se s chráněnými přírodními oblastmi v okolí bydliště	VDO – občanská společnost a škola
naše vlast		
domov, krajina, národ; základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva, státní symboly armáda ČR	rolišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam	OSV – rozvoj schopností poznávání
cestování - srovnání krajiny a přírody v naší vlasti s krajinou v cizině; zážitky z vlastních cest	zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti a jiných zemích	OSV - mezilidské vztahy
LIDÉ KOLEM NÁS		
rodina		
role členů rodiny; život a funkce rodiny; příbuzenské a mezigenerační vztahy	vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi členy rodiny; popisuje život rodiny - využívá srovnání své zkušenosti se zkušenostmi svých spolužáků k utvoření vlastního názoru	OSV – mezilidské vztahy
soužití lidí		
mezilidské zájmové spolky, politické strany, církve, pomoc nemocným, sociálně slabým, společný "evropský dům" principy demokracie	vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole (mezi chlapci a dívkami), v rodině, v obci (městě) rozlišuje základní rozdíly	OSV - -mezilidské vztahy

	mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu a řešení	
chování lidí		
vlastnosti lidí, pravidla slušného chování ohleduplnost, etické zásady, zvládnání vlastní emocionality, rizikové situace, rizikové chování, předcházení konfliktům	rozpozná ve svém okolí chování a jednání, která se už tolerovat nemonou a která se porušují základní lidská práva nebo demokratické principy	OSV - -mezilidské vztahy
právo a spravedlnost		
základní lidská práva a práva žáka; práva a povinnosti žáků školy; protiprávní jednání a korupce právní ochrana občanů a majetku včetně nároku na reklamaci soukromého vlastnictví duševních hodnot vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné, hmotný a nehmotný majetek, rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti, hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení, banka jako správce peněz, úspory, půjčky	seznáme se se základními lidskými právy, právy a povinnostmi žáků - školáků; rozpozná znaky protiprávního jednáním orientuje se v zájladních formách vlastnictví, používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy	VDO – občanská společnost a škola
kultura		
globální problémy; významné sociální problémy; problémy konzumní společnosti; nesnášenlivost mezi lidmi, globální problémy přírodního prostředí	poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy společnosti a navrhne možnosti zlepšení kulturního městského prostředí;	VMEGS – Evropa a svět nás zajímá
LIDÉ A ČAS		
orientace v čase a časový řád		
historie jako časový sled událostí; pojmy letopočet, generace; státní svátky a významné dny	pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy; srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik; objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů	VDO – občanská společnost a škola
významné události našich dějin		
současnost a minulost v našem životě - proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby	zdůvodní základní význam ochrany historických movitých i duchovních památek	OSV – rozvoj schopností poznávání
regionální památky - péče o památky, lidé a obory zkoumající	využívá nejrůznější informace z dostupných	MP – ČJ -práce s encyklopediemi

	minulost	zdrojů - archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií pro pochopení minulosti	
	báje, mýty, pověsti - minulost rodného města, regionu a země	rozeznává současnost a minulost; seznamuje se s bájemi, mýty a pověstmi města, regionu a země	MV -ČT - pověsti a báje
	období prehistorie, Sámova říše, Velká Morava, Přemyslovci, Lucemburkové, Jagelonci, Habsburkové do r. 1740	orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti,; seznamuje se se životem významných historických osobností a jejich historickým přínosem	
5. ročník	MÍSTO, KDE ŽIJEME		
	mapy obecně zeměpisné a tematické		
	obsah, grafika, vysvětlivky; legenda turistické mapy - grafika a značky	Rozlišuje mezi náčrtý, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokoulí	OSV – rozvoj schopností poznávání MV- VV
	orientace podle mapy - světové strany; dodržování zásad bezpečného chování v přírodě	určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pobytu v přírodě	
	místní region		
	orientace podle místní turistické mapy	pracuje s turistickou mapou místní krajiny	OSV – rozvoj schopností poznávání
	naše město, riziková místa a situace, místní krajina - jeho části, poloha v krajině, minulost a současnost města, význačné budovy, dopravní síť	určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu	Vdo - občanská společnost a škola
	cestovní ruch v místním regionu	uvede a charakterizuje významné atraktivity cestovního ruchu a střediska rekreace v regionu	
	hospodářství a průmysl v místním regionu	uvede a charakterizuje významné zemědělské, průmyslové oblasti v regionu a uvede významné výrobní podniky a služby	MV-IT vytváří představu o roli médií
	regionální památky - péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost	uvede významné rodáky a předky, kulturní a historické památky regionu, významné události a jejich místa; chápe význam regionálních tradic a symbolů	OSV – mezilidské vztahy
regiony ČR			
Praha a vybrané oblasti ČR -	vyhledá typické regionální	OSV – rozvoj	

surovinové zdroje, výroba, služby a obchod	zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kulturu; vyhledá na mapě hlavní sídelní střediska jednotlivých regionů	schopností poznávání
hlavní přírodní a společenské atraktivitu cestovního ruchu a rekreace v oblastech ČR	jednoduchým způsobem posoudí význam cestovního ruchu a rekreace z přírodního, historického a ekonomického hlediska	
chráněné krajinné oblasti ČR, národní parky; aktuální problémy životního prostředí	uvede nejvýznamnější velkoplošná chráněná území v ČR	MP – PŘ - vztah k přírodě
současný stav a aktuální problémy životního prostředí v ČR	jmenuje příklady chráněných území přírody	
naše vlast		
národ, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva, státní symboly, armáda ČR	rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam	
Evropa a svět		
kontinenty, evropské státy, EU, cestování	zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti s jinými evropskými zeměmi	VMEGS – Evropa a svět nás zajímá
poloha ČR v Evropě	určí polohu ČR v Evropě	VMEGS – Evropa a svět nás zajímá
sousední státy ČR	určí polohu sousedních států ČR, stručně posoudí jejich přírodní tvářnost, hospodářskou a společenskou vyspělost	MV – CJ - vytváří vztah k cizímu jazyku
práce s mapou Evropy	vyjmenuje a vyhledá na mapách významné evropské státy, významná evropská města a střediska cestovního ruchu	VMEGS – Evropa a svět nás zajímá
střední a západní Evropa	orientuje se na mapách střední a západní Evropy	
LIDÉ KOLEM NÁS		
rodina		
postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny, práce fyzická a duševní, zaměstnání	vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině nebo ve městě	OSV- mezilidské vztahy
soužití lidí		
mezilidské vztahy, komunikace, principy demokracie; obchod, firmy, zájmové spolky, politické strany, církve, pomoc nemocným, sociálně slabým, společný „evropský dům“	rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu řešení	OSV- mezilidské vztahy
chování lidí		

vlastnosti lidí, pravidla slušného chování, - ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality; rizikové situace; rizikové chování, předcházení konfliktům	rozpozná ve svém okolí jednání a chování, které nelze tolerovat, a které porušuje základní lidská práva nebo demokratické principy	OSV- mezilidské vztahy
právo a spravedlnost		
základní lidská práva a práva žáka, práva a povinnosti žáků školy; protiprávní jednání a korupce, právní ochrana občanů a majetku včetně nároku na reklamaci, soukromého vlastnictví, duševních hodnot	zná základní lidská práva a jedná v souladu s nimi; respektuje práva svých spolužáků; rozpozná protiprávní chování	Vdo - občanská společnost a škola
vlastnictví		
soukromé, veřejné, osobní, společné; hmotný a nehmotný majetek; rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti; hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení; banka jako správce peněz, úspory, půjčky	orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy	
právní ochrana občanů a majetku, soukromého vlastnictví a duševních hodnot	poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na nápadné změny a problémy ve smyslu porušování práva na soukromé vlastnictví; klade hodnoty duševní nad hodnoty fyzické - sestaví žebříček hodnot	Vdo - občanská společnost a škola
kultura		
podoby a projevy kultury; kulturní instituce masová kultura a subkultura	poznává význam slova kultura; vyjmenuje obecné a regionální kulturní instituce	OSV- mezilidské vztahy
základní globální problémy – významné sociální problémy, problémy konzumní společnosti, nesnášenlivost mezi lidmi, globální problémy přírodního prostředí	poznává aktuální problémy společnosti; vysvětlí pojem konzumní společnost; uvědomuje si důvody nesnášenlivosti mezi lidmi a předchází jim	
LIDÉ A ČAS		
současnost a minulost v našem životě		
historický vývoj způsobu života - bydlení a proměna předmětů denní potřeby	rozeznává současné a minulé; orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti;	MV – ČJ -práce s encyklopediemi

	zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek	
<i>významné události našich dějin</i>		
období rozmachu habsburské monarchie; konec habsburské monarchie; 1. sv. válka; vznik samostatného Československého státu; období "První republiky"; 2. sv. válka; významné osobnosti jednotlivých historických období	srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifíků	OSV – rozvoj schopností poznávání
historický význam a důvody vzniku státních svátků a významných dnů	objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů	
vědecké vynálezy - vynálezy mění svět, přírodu a chování lidí	posoudí změny ve způsobu života v novověku, vyloží význam vědy a techniky pro rozvoj výroby	MV – PČ - činnosti s obrazovými materiály, modely

5.5. ČLOVĚK A SPOLEČNOST

5.5.1. Dějepis

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět **dějepis** se vyučuje jako samostatný předmět v 6., 8. a 9. ročníku dvě hodiny týdně, v 7. r. tři hodiny týdně.

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu dějepis směřuje k:

- - rozvíjení vlastního historického vědomí
- - vnímání obrazu hlavních vývojových linií
- - získávání orientace v historickém čase
- - pochopení souvislostí dějinných událostí a procesů
- - chápání kulturní rozmanitosti světa
- - utváření pozitivního hodnotového systému

Mezipředmětové vztahy

zeměpis – orientace v prostoru, územní rozsah států,...

matematika, fyzika, přírodopis, chemie – vědecké poznatky, rozvoj vědy a techniky,...

výtvarná výchova – stavební slohy, umělecká díla, významní umělci,...

hudební výchova – vývoj hudebních projevů, významní skladatelé,...

jazyky – významní spisovatelé a jejich tvorba,...

občanská výchova – člověk a společnost, stát a státní zřízení, lidská a občanská práva, volební systém,...

tělesná výchova – odkaz řecké kultury, olympijské hry,...

Průřezová témata

OSV – komunikace, soc. dovednosti, mezilidské vztahy, kooperace, řešení problémů, kreativita,...

VDO – demokracie, despotie, tyranie, občanská práva, náboženská nesnášenlivost, tolerance, občanská společnost, volební systém, formy vlády, totalita, rasismus, holocaust, ideologie,...

EV – člověk a příroda, příroda a první civilizace, historické památky, dopad průmyslové revoluce na přírodu, zásahy do přírodních poměrů,...

MKV – sblížení a prolínání kult. vlivů v období helénismu, náš etnický původ, předsudky, stereotypy, husitství, poznávání jiných kultur, mezinárodní solidarita,...

EGS – integrace Evropy, vliv Říma na raně středověké státy, formování evropských států, křížové výpravy, mír. poselství Jiřího z Poděbrad, reformace, význam objevení Ameriky, buržoazní a buržoazně demokratické revoluce,...

MDV – národní obrození, propaganda, sdělovací prostředky a politika,...

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

Učitel

zadáva úkoly, při kterých žáci vyhledávají a kombinují informace z různých zdrojů
vede žáky k užívání správné terminologie a symboliky

zadáva úkoly, které vyžadují využití poznatků z různých předmětů

vede k zamyšlení nad historickým vývojem

Žák

- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě

- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí,

- propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na společenské a kulturní jevy

Kompetence k řešení problémů

Učitel

zařazuje rozmanité aktivity (diskuse, výklad, kreslení, řešení problémů, ICT, AV technika,)

zařazuje metody, při kterých žáci sami docházejí k závěrům a řešením

vede ke kritickému myšlení a logickému uvažování

Žák

- vyhledává informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti

- samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení

- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit

Kompetence komunikativní

Učitel

vede žáky přesnému a výstižnému vyjadřování

zařazuje do výuky diskuzi

vede žáky k věcnému argumentování

vede žáky k práci s různými typy textů

vede k využívání informačních a komunikačních prostředků

Žák

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu

- účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje

- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů,...

- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem

Kompetence sociální a personální

Učitel

vytváří příznivé klima třídy

dodává žákům sebedůvěru

podle potřeby žákům v činnostech pomáhá

Žák

- účinně spolupracuje ve skupině

- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu

- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu,

Kompetence občanské

Učitel

reflektuje při výuce společenské i přírodní dění

vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé

motivuje žáky k prozkoumávání názorů a pohledů lišících se od jejich vlastních

pěstuje v žácích vztah k tradicím, národnímu, historickému a kulturnímu dědictví

Žák

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí

- odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí

- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy

- respektuje, chrání a oceňuje naše tradice a kulturní i historické dědictví

- projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit

Kompetence pracovní

Učitel

požaduje dodržování dohodnuté kvality práce

umožňuje žákům vzájemně si radit a pomáhat

vede žáky k využívání znalostí v běžné praxi

Žák

dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky

využívá svých znalostí v běžné praxi

ročník - období	učivo	výstup	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
6. ročník	Pravěk		
	Úvod do učiva	osvojí si práci s časovou přímkou	
	Význam zkoumání dějin	osvojí si základní periodizaci dějin	

Získávání informací o dějinách	dokáže pracovat s pojmy prostor, čas	
Historické prameny	uvede konkrétní příklady zdrojů informací o minulosti pojmenuje instituce, kde jsou shromažďovány	
	Uvede konkrétní příklady důležitosti a potřebnosti dějepisných poznatků	
Starší doba kamenná		
způsob života jednotlivých vývojových typů člověka	rozpozná vývojová stadia člověka	Z – světové strany, světadíly
	seznámí se se způsoby obživy a soužití lidí	VV – pravěké malby, pojmy
		OSV – komunikace, soc. dovednosti, mezilidské vztahy, kooperace, řešení problémů
		EV – člověk a příroda
Mladší doba kamenná		
způsob života a obživy	počopí podmínky a důsledky přechodu k zemědělství	Z - zemědělské oblasti
počátky řemesel	počopí podmínky vzniku řemesel	OSV – kreativita – výroba keramiky
Doba kovů		
rozvoj řemesel a obchodu	počopí důsledky oddělení řemesel od zemědělství jako podmínky pro rozvoj obchodu	Z – orientace v mapě
zánik rodové společnosti		
Naše země v období pravěku	Uvede příklady archeologických kultur na našem území	
Starověk		
Oblasti starověkého východu	počopí souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem starověkých států	EV – příroda a první civilizace
charakteristické rysy oblasti	seznámí se s podstatou společenského uspořádání	
vývoj společnosti		
náboženské představy		
počátek písma a kultury	Uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví	Etv 31
přínos starověkých civilizací		
Řecko		
kořeny řecké civilizace	počopí podstatu antické demokracie	VV – řecké umění (stavitelství, sochařství, malířství)
archaické a klasické období	chápe přínos řecké civilizace pro rozvoj evropské kultury	ČJ (lit.) - eposy, řecké báje a pověsti
Makedonie		VDO – demokracie, despotie, tyranie
helénismus	uvědomí si prolínání	MKV – sblížování a

		kulturních vlivů	prolínání kult. vlivů v období helénismu
	Řím	Uvede osobnosti antiky a jejich přínos pro evropskou kulturu, zrod křesťanství	
	království	učí se chápat formy státní moci	VV – římské umění (stavitelství, sochařství, malířství)
	republika	uvědomí si význam křesťanství pro vznik raně feudálních států, judaismus	ČJ (lit.) - římské báje
	císařství	získá představu o životě a jednání osobností a společenských skupin	ČJ (sloh) – mluvní cvičení, řečnictví
	počátky křesťanství	popíše s pomocí mapy územní rozsah římské říše	VDO – občanská práva
	římská kultura	dokáže porovnat barbarské civilizace se světem antiky	EGS – integrace Evropy, vliv Říma na raně střed. státy
	rozpad římské říše	uvědomí si rozdílný vývoj v různých částech Evropy	
7. ročník	Středověk		
	Raný středověk	osvojí si periodizaci středověku	
	nový etnický obraz Evropy	seznámí se s uspořádáním společnosti raně feudálního státu, formování národních států	VV – byzantské, arabské umění, románský sloh (archit., soch., malířství)
	byzantská, arabská a franská říše	učí se chápat úlohu křesťanství a víry	ČJ – první písemné památky, české pověsti, kroniky
	první státní útvary na našem území	uvědomí si obohacení Evropy kulturními podněty z Orientu porovnává rysy jednotlivých kultur	OV - národ, vlast, čeští církevní patroni
	český stát v době knížecí	seznámí se se státopornou úlohou panovnických dynastií, objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu	EGS – formování evropských států, klíč. události – vznik Sváté říše římské, křížové výpravy
	formování prvních státních celků v Evropě	uvědomí si duchovní odkaz patronů českých zemí	MKV – náš etnický původ
	boj mezi mocí světskou a církevní	učí se charakteristice dobového životního stylu z hlediska sociálního	EV – historické památky EtV 29
	křížové výpravy		
	románská kultura a životní styl raného středověku	ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské kultury	
	Vrcholný středověk		
rozvoj řemesel a obchodu, vznik měst a jejich význam	učí se chápat změny politické, hospodářské, sociální a kulturní	ČJ – kroniky, doba Karla IV., rozvoj češtiny, Hus, rozvoj vzdělání	

český stát za vlády posledních Přemyslovců	seznámí se s rozmachem českého státu a jeho významem ve střední Evropě	VV – gotické umění (stav., soch., malířství)
nástup Lucemburků a vláda Karla IV.	učí se charakteristice dobového životního stylu z hlediska sociálního i etnického	HV – gotická hudba, husitské písně
gotická kultura a životní styl jednotlivých vrstev v období vrcholného středověku	seznámí se s problémy, které vedly ke kritice církve a vyústily v českou reformaci uvede příklady gotické kultury	OV - náš region (historie)
konflikt mezi Anglií a Francií	učí se chápat historický rozměr pojmů tolerance a intolerance	VDO – Magna charta 1215 – vznik parlamentu
kritika poměrů v církvi a husitství v Čechách	vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám	MKV – předsudky, stereotypy kat. církve, husitství
	Vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život	EV – historické památky
Pozdní středověk		
doba poděbradská	uvědomí si okolnosti vzniku středoevropského soustátí	VV – pozdní gotika
doba jagellonská		(stav., soch., mal.)
		EGS – mírové poselství Jiřího z Poděbrad
		Projekty: Husitská Praha, Životní styl ve středověku, Osobnosti středověku
Raný novověk		
Počátky novověku	osvojí si periodizaci novověku	VV, HV – renesance (stavit., soch., malířství, hudba)
humanismus	seznámí se s pojmy humanismus, renesance a jejich projevy v kultuře, myšlení a životě lidí	ČJ (lit.), OV – humanismus
objevné plavby a jejich společenské důsledky	poznává důvody a význam objevných plaveb a důsledky pronikání evropských civilizací do nově objevených zemí	MKV – poznávání jiných kultur
náboženská reformace	seznámí se s pojmem reformace, jejími příčinami a cíli	OV – typy států, složky státní moci
počátky absolutních monarchií	chápe podstatu pojmů absolutní moc, absolutismus	EGS – reformace, klíč. události – 1492 – objevení Ameriky
český stát v předbělohorských poměrech	učí se chápat postavení českých zemí v habsburské monarchii i v podmínkách Evropy - rozdělení na katolický a reformační blok	MKV – předsudky, stereotypy kat. církve
třicetiletá válka	chápe důsledky náboženské	EtV 29

		nesnášenlivosti	
8. ročník	Raný novověk		
	občanská válka v Anglii	osvojí si pojmy parlamentarismus a konstituční monarchie	
	Období od 2. pol. 17. stol. do konce 18. stol.		
	baroko a životní styl	učí se rozpoznávat projevy barokní kultury	VV, HV – baroko (stav., soch., mal., hudba)
	upevňování vlády Habsburků po třicetileté válce	seznájí se se situací českých zemích a vybraných evropských zemí po třicetileté válce	ČJ (lit.) – baroko
	rozvoj vzdělanosti v době osvícenství	chápe význam osvícenství jako významného myšlenkového předělu, který ovlivnil politický vývoj u nás v Evropě i na americkém kontinentu	VDO – rekatolizace, náb. nesnášenlivost
	české země za vlády Marie Terezie a Josefa II.	ujasní si pojem osvícenský absolutismus	ČJ (lit.) – osvícenství, klasicismus
	situace ve Francii, Rusku a Prusku, vzestup Velké Británie	uvědomí si rozpor mezi projevy absolutní moci a snahami nastupující buržoazie	ČJ (lit) – poč. národního obrození
	boj amerických osad za nezávislost, vznik Spojených států amerických	chápe pojem kolonie, charakterizuje soupeření mezi velmocemi, uvědomí si význam boje za svobodu	VDO – USA, Fr. – revoluce (Listina práv a svobod, ústava)
			EGS – revoluce USA, Fr., VB, 1848
			EV – historické památky
	Novověk od konce 18. stol. do r. 1914		
	Velká francouzská revoluce, její průběh a význam pro Francii i evropské dějiny	uvědomí si důsledky definitivního rozbití středověkých politických, hospodářských a společenských struktur	VV, HV – klasicismus, romantismus (stav., soch., mal., hudba)
	napoleonské války a jejich důsledky	uvědomí si prudký rozvoj průmyslu jako předpoklad a katalyzátor společenských změn, dopad na živ. prostředí	ČJ (lit) – národní obrození, romantismus
průmyslová revoluce, modernizace společnosti, změna sociální struktury	uvědomí si emancipační hnutí národů jako důsledek změn ve vývoji společnosti	VDO – občanská společnost	
národní a osvobozenecská hnutí v Evropě, pojem vlastenectví a požadavek národa na svobodný rozvoj	chápe národní obrození jako jev celoevropský, jehož výsledkem je utvoření novodobých národů	EV – prům. revoluce – dopad na živ. prostředí a přírodní zdroje, tech. vynálezy	
utváření novodobého českého národa	seznájí se s příčinami a průběhem českého národního obrození	MDV – NO – obroda čes. jaz., knihy, noviny...	
rok 1848 v Evropě a v Čechách	uvědomí si význam	ČJ (lit.), VV, HV –	

		obrozeneckých snah významných osobností	umění 2. pol. 19. stol. a přelomu 19. a 20. stol.
	postavení českých zemí v habsburské monarchii ve 2. pol. 19. stol., základní rysy české politiky, její představitelé	uvědomí si dokončení boje jednotlivých skupin jako předpoklad ustavení moderních politických stran	MKV – rasismus – otrokářství v USA
	procesy sjednocování v Německu a v Itálii	chápe emancipační hnutí českého národa jako výrazný projev dané doby (snaha ohrožující existenci mnohonárodnostní monarchie)	
	občanská válka v USA	seznámí se s úsilím o vytvoření jednotlivých národních celků	
		chápe historický rozměr pojmu rasismus, základní politické proudy	
9. ročník	Moderní doba		
	Situace v letech 1914 – 1948		
	první světová válka	učí se chápat 1. pol. 20. stol. jako období dvou nejničivějších světových válek	vznik totalitního zřízení
	situace v Rusku, ruské revoluce	učí se chápat okolnosti vzniku samostatné ČSR, její vnitřní a zahraniční situaci v období první republiky	OV – problémy lidské nesnášenlivosti
	vznik Československa, hospodářsko-politický rozvoj republiky, sociální a národnostní problémy	uvědomí si změnu mezinárodněpolitických vztahů vznikem komunistického režimu, totalitarismu a vypjatého nacionalismu	životní názor (náboženství) EtV 20, EtV 29
	mezinárodně politická situace Evropy ve 20. letech	uvědomí si souvislost mezi nepříznivým stavem ekonomiky a tendencí řešit problémy extrémními způsoby	MDV - propaganda
	počátky fašistického hnutí	chápe historický rozměr pojmu nacionalismus, extremismus, agrese	ČJ (lit.) – literatura 1. pol. 20. stol.
	SSSR v meziválečném období	učí se vnímat rozmanitost projevů kultury a přínos národní a evropské kultury k tomuto odkazu	VV, HV – umění 1. pol. 20. stol.
	světová hospodářská krize a její důsledky	seznámí se s vnitřní a zahraniční politikou ČSR v období druhé republiky, protektorátu	VDO – volební systém, formy vlády, ČSR – Češi x Němci x Židé
	první projevy fašistické agrese, vznik válečných ohnisek	učí se účtět k odkazu účastníků odboje	EGS – 1. a 2. sv. válka jako mezníky vývoje, vznik SN
	kultura, věda a technika před vypuknutím 2. světové války	učí se chápat poválečný vývoj Československa, který vyústil v únorové události 1948	MKV – rasismus 20.st., lid. solidarita během válek
	cesta k Mnichovu, Mnichovská	chápe možnost různé	EV – prům. revoluce

dohoda a její důsledky	interpretace historických faktů a nutnost kritického přístupu k interpretacím	a živ. prostředí, tech. Vynálezy EtV 20
Protektorát Čechy a Morava	seznámí se s postavením Československa v jeho mezinárodních souvislostech	OSV+VDO – holocaust (projekt)
druhá světová válka		OSV - totalitní režim
domácí a zahraniční odboj		
mezinárodní konference a poválečné uspořádání světa		
poválečné Československo v letech 1945 – 1948		
únorový převrat 1948		
Dějiny od poloviny 20. století do současnosti		
postavení Československa a jeho postupné začleňování do sféry vlivu SSSR, projevy sovětizace Československa ve všech oblastech společenského života i v každodenním životě lidí	učí se rozpoznávat znaky totalitní společnosti	OV – mezinárodní organizace, mezinárodní vztahy
studená válka, rozdělení světa do vojenských bloků	učí se chápat vznik a problémy existence bipolárního světa	VDO – ČSR a komunismus, formy vlády, Listina práv a svobod a Charta 77 EtV 25
rozpad koloniálního systému, mimoevropský svět	uvědomí si nutnost respektovat identitu druhých	EGS – Východ x Západ, NATO, Varšavská smlouva
vnitřní situace v zemích východního bloku (krizové projevy)	seznámí se s vnitřní situací v naší republice (události r. 1968)	EV – zásahy do přírod. poměrů (SSSR)
charakteristika západních zemí (na vybraných příkladech)	učí se chápat postupný rozpad východního bloku rozkladem komunistických systémů	VDO – formy vlády
krize sovětského impéria a „perestrojka“	seznámí se s vnitřní situací v naší republice v roce 1989 a s vývojem v 90. letech – vznik ČR	ČJ (lit.)– literatura 2. pol. 20. stol. EtV 24
obnova demokracie ve východní Evropě a „sametová revoluce“	ustavení demokrat. režimu	VV, HV – umění 2. pol. 20. stol.
rozpad Československa, vznik ČR	hrozba terorismu	EGS – revoluce 1989, začlenění ČR do integračního procesu – vstup do EU
Česká republika na přelomu tisíciletí	vliv médií na každodenní život a politické dění	MDV – sdělovací prostředky a politika EtV 21
technika, věda a kultura ve 2. pol. 20. stol., evropská integrace, globalizace Moderní doba	ujasnění si začlenění ČR do integračního procesu (vstup do EU) na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky rozpozná klady a	

	<p>Rozdělený a integrující se svět</p>	<p>nedostatky demokratických systémů charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv zhodnotí postavení ČR v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické a vojenské spolupráce posoudí postavení rozvojových zemí prokáže základní orientaci v problémech současného světa</p>	<p>EtV 25</p>
--	--	---	---------------

5.5.2. Výchova k občanství

(výchova k občanství - VO+ výchova ke zdraví - VZ)

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět výchova k občanství integruje tento předmět s výukou ke zdraví, vyučuje se v 6. – 9. ročníku s časovou dotací 1 hodina týdně.

VO:

- postupné formování a rozvíjení občanského profilu žáků
- orientace ve významných okolnostech společenského života
- utváření vztahů žáků ke skutečnosti
- formování vnitřních postojů žáků k důležitým oblastem lidského života
- formování vědomí odpovědnosti za vlastní život
- vedení k sebepoznávání

VZ:

- preventivní ochrana zdraví
- základní hygienické, stravovací, pracovní i jiné zdravotně preventivní návyky
- dovednosti odmítat škodlivé látky
- předcházení úrazům
- získávání orientace v základních otázkách sexuality a uplatňování odpovědného sexuálního chování
- upevnění návyků poskytovat základní první pomoc
- ochrana zdraví za mimořádných událostí

Průřezová témata

VO:

OSV - sociální rozvoj, osobnostní rozvoj

VDO - občan, občanská společnost a stát, formy participace občanů v politickém životě, principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

EGS - Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět, jsme Evropané

MKV - kulturní diference, lidské vztahy, etnický původ, multikulturalita, princip sociálního smíru a solidarity

EV - lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí

MDV - tvorba mediálního sdělení, práce v realizačním týmu

VZ:

VDO - angažovaný přístup k druhým, zásady slušnosti, tolerance, odpov. chování

OSV – obecné modely řešení problémů, zvládání rozhodovacích situací, poznávání sebe a lidí a jednání ve specifických rolích a situacích

MKV – schopnost zapojovat se do diskuze, rozeznat argumentaci a výrazové prostředky komerční i politické reklamy

EV – vysoké oceňování zdraví a chápání vlivu prostředí na vlastní zdraví i zdraví ostatních lidí

EGS – osvojování evropských hodnot, svoboda lidské vůle, humanismus, morálka, kritické myšlení,...

Mezipředmětové vztahy

Fyzika, Zeměpis, Dějepis, Přírodopis, Český jazyk

Klíčové kompetence

VO:

Kompetence k učení

- Žáci vybírají a využívají vhodné způsoby a metody pro efektivní učení, propojují získané poznatky do širších celků, nalézají souvislosti.
- Žáci získané poznatky hodnotí, třídí a vyvozují z nich závěry

Postup: - vedení žáků k ověřování důsledků
- poskytování metod, při kterých docházejí k objevům, řešením a závěrům žáci
- zadávání úkolů způsobem, který umožňuje volbu různých postupů.

Kompetence k řešení problémů

- Žáci tvořivě přistupují k řešení problému, umí vyhledat vhodné informace, pracovat s nimi a umí nalézt řešení.
- žáci umí kriticky myslet a jsou schopni hájit svá rozhodnutí

Postup: - kladení otevřených otázek
- volný přístup k pomůckám

Kompetence komunikativní

- žáci formulují a vyjadřují své myšlenky a názory souvisle a kultivovaně
- žáci umí naslouchat promluvám druhých lidí, vhodně na ně reagují
- žáci komunikují na odpovídající úrovni
- žáci umí využívat ke komunikaci vhodné technologie

Postup: - zájem o náměty, názory, zkušenosti žáků
- vedení žáků k výstižnému, souvislému a kultivovanému projevu podněcování žáků k argumentaci
- vytváření příležitostí pro komunikaci mezi žáky

Kompetence sociální a personální

- žáci umí spolupracovat v týmu, vzájemně si naslouchají a pomáhají,
- žáci upevňují dobré mezilidské vztahy
- žáci umí hodnotit svoji práci i práci ostatních

Postup: - hodnocení žáků způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok
- vedení žáků k tomu, aby na základě jasných kritérií hodnotili své činnosti.

Kompetence občanské

- žáci znají legislativu a obecné morální zákony a dodržují je
- žáci respektují názory ostatních
- žáci si formují volní a charakterové rysy
- žáci se zodpovědně rozhodují podle dané situace

Postup: - vyžadování dodržování pravidel slušného chování
- vedení žáků k prezentaci jejich myšlenek a názorů

Kompetence pracovní

- žáci jsou vedeni k efektivitě při organizování vlastní práce

Postup: - dodávání sebedůvěry

- napomáhání podle potřeby při cestě ke správnému řešení
- vedení ke správnému způsobu používání techniky a vybavení

VZ:

Kompetence k učení

Žáci jsou vedeni k

- efektivnímu učení
- vyhledávají a třídí informace, využívá je v procesu učení
- vytváří si komplexnější pohled na přírodní a společenské jevy
- plánují, organizují a řídí vlastní učení

Učitel

- se zajímá o náměty, názory, zkušenosti žáků
- zadává úkoly, které vyžadují využití poznatků z různých předmětů
- zařazuje metody, při kterých docházejí k závěrům, řešením sami žáci
- sleduje při hodině pokrok všech žáků

Kompetence k řešení problémů

Žáci

- vnímají nejrůznější problémové situace – mimořádné situace, krizové situace a plánují
- způsob řešení problémů
- vyhledávají informace vhodné k řešení problémů
- kriticky myslí
- jsou schopni obhájit svá rozhodnutí

Učitel

- klade otevřené otázky
- ukazuje žákovi cestu ke správnému řešení prostřednictvím jeho chyb
- podněcuje žáky k argumentaci

Kompetence komunikativní

Žáci

- komunikují na odpovídající úrovni
- si osvojí kultivovaný ústní projev
- účinně se zapojují do diskuze
- uplatňují bezpečné a odpovědné sexuální chování s ohledem na zdraví a etické partnerské vztahy

Učitel

- vede žáky k výstižnému, souvislému a kultivovanému projevu
- vytváří příležitosti k interpretaci či prezentaci různých textů, obrazových materiálů, grafů
- vytváří příležitosti pro relevantní komunikaci mezi žáky

Kompetence sociální a personální

Žáci

- spolupracují ve skupině
- se podílí na utváření příjemné atmosféry v týmu
- v případě potřeby poskytnou pomoc nebo o ni požádají

Učitel

- zadává úkoly, při kterých mohou žáci spolupracovat
- vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé
- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování

Kompetence občanské

Žáci

- respektují názory ostatních
- si formují volní a charakterové rysy
- se zodpovědně rozhodují podle dané situace
- chápou základní ekologické souvislosti, respektují požadavky na kvalitní životní prostředí
- rozhodují se v zájmu podpory a ochrany zdraví

Učitel

- vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé
- umožňuje, aby žáci na základě jasných kritérií hodnotili svoji činnost nebo její výsledky
- se zajímá, jak vyhovuje žákům jeho způsob výuky

Kompetence pracovní

Žáci

- si zdokonalují grafický projev
- jsou vedeni k efektivitě při organizování vlastní práce
- mohou využít ICT pro hledání informací
- využívají znalostí v běžné praxi
- ovládají základní postupy první pomoci

Učitel

- umožňuje žákům, aby při hodině pracovali s odbornou literaturou, encyklopediemi
- vede žáky k dodržování obecných pravidel bezpečnosti

ročník - období	učivo	výstup	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
6. ročník	Rodinný život		
	rodina a příbuzenské vztahy	chápe, že v průběhu let se struktura rodiny i její vnitřní život mění	MP - Vv, Čj - M rodokmen, - tabulky o hospodaření PT - OSV
	manželství a rodičovství	uvědomuje si, že manželství vyžaduje vzájemné pochopení, respektování zájmů partnera	EtV14
	rodinný život a bezpečí	uvědomuje si důležitost ochranné funkce rodiny	EtV28
	Z historie		
	významné osobnosti	uvědomí si, že skutečně významným činí člověka nejen talent, ale hlavně práce a vůle, umí vysvětlit přínos některých	Osobnosti MP - D – významné osobnosti

	významných osobností	
naši prezidenti		
Naše vlast		
naše škola – život ve škole, práva a povinnosti žáků, význam a činnost žákovské samosprávy, společná pravidla a normy; vklad vzdělání pro život	zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje	OSV - mvz
naše obec, region, kraj – důležité instituce, zajímavá a památná místa, významní rodáci, místní tradice; ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku		
naše vlast – pojem vlasti a vlastenectví; zajímavá a památná místa, co nás proslavilo, významné osobnosti; státní symboly, státní svátky, významné dny	objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání; objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání	
kulturní život – rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, kulturní tradice; kulturní instituce; masová kultura, prostředky masové komunikace, masmédia	zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají; kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí	
VÝCHOVA KE ZDRAVÍ		
VZTAHY MEZI LIDMI A FORMY SOUŽITÍ		
vztahy ve dvojici – kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství	respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě; vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví; vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví	OSV – mvz EtV18
podobnost a odlišnost lidí – projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání; osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter; vrozené předpoklady, osobní potenciál	objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života	
vnitřní svět člověka – vnímání, prožívání, poznávání a posuzování	posoudí vliv osobních vlastností na dosahování	EtV26

skutečnosti, sebe i druhých lidí, systém osobních hodnot, sebehodnocení; stereotypy v posuzování druhých lidí	individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek; rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání	
ZDRAVÝ ZPŮSOB ŽIVOTA A PÉČE O ZDRAVÍ		
výživa a zdraví – zásady zdravého stravování, pitný režim, vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví; poruchy příjmu potravy	usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví; vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí; dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky+ dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky	OSV – rpd Př - výživa
vlivy vnějšího a vnitřního prostředí na zdraví – kvalita ovzduší a vody, hluk, osvětlení, teplota		
RIZIKA OHROŽUJÍCÍ ZDRAVÍ A JEJICH PREVENCE		
stres a jeho vztah ke zdraví – kompenzační, relaxační a regenerační techniky k překonávání únavy, stresových reakcí a k posilování duševní odolnosti	samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím	OSV – hpe TV - pohyb
bezpečné chování a komunikace – komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, bezpečný pohyb v rizikovém prostředí, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií, sebeochrana a vzájemná pomoc v rizikových situacích a v situacích ohrožení	vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi, uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí	
HODNOTA A PODPORA ZDRAVÍ		
celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci – složky zdraví a jejich interakce, základní lidské potřeby a	uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a	OSV – hpe OSV - psy

	jejich hierarchie	jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěř se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc	
	podpora zdraví a její formy – prevence a intervence, působení na změnu kvality prostředí a chování jedince, odpovědnost jedince za zdraví, podpora zdravého životního stylu, programy podpory zdraví	projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce	
	ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ		
	majetek, vlastnictví – formy vlastnictví; hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana; hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví	rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady; sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti, dodržuje zásady hospodárnosti a vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi	VMEGS - jve
	peníze – funkce a podoby peněz, formy placení	na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení	
7. ročník	ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI		
	lidská setkání – přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen; lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti	zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu	OSV – kom Z – menšiny D - středověk
	vztahy mezi lidmi – osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace; konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti	uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem; objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné	

	názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám; rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti	
zásady lidského soužití – morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování; dělba práce a činností, výhody spolupráce lidí	posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci	
ČLOVĚK JAKO JEDINEC		
ZDRAVÝ ZPŮSOB ŽIVOTA A PÉČE O ZDRAVÍ		
tělesná a duševní hygiena, denní režim – zásady osobní, intimní a duševní hygieny, otužování, denní režim, vyváženost pracovních a odpočinkových aktivit, význam pohybu pro zdraví, pohybový režim	vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví	OSV – psy OSV - rsp
RIZIKA OHROŽUJÍCÍ ZDRAVÍ A JEJICH PREVENCE		
auto-destruktivní závislosti – psychická onemocnění, násilí mířené proti sobě samému, rizikové chování (alkohol, aktivní a pasivní kouření, zbraně, nebezpečné látky a předměty, nebezpečný internet), násilné chování, těžké životní situace a jejich zvládnutí, trestná činnost, dopink ve sportu	posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví	
dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví – bezpečné prostředí ve škole, ochrana zdraví při různých činnostech, bezpečnost v dopravě, rizika silniční a železniční dopravy, vztahy mezi účastníky silničního provozu vč. zvládnutí agresivity, postup v případě dopravní nehody (tísňové volání, zajištění bezpečnosti)	projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc	OSV - rpd
ochrana člověka za mimořádných událostí – klasifikace mimořádných událostí, varovný signál a jiné způsoby varování, základní úkoly ochrany obyvatelstva, evakuace, činnost po mimořádné události, prevence vzniku mimořádných událostí	uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí	
osobní rozvoj – životní cíle a plány, životní perspektiva, adaptace na životní změny, sebezvědomí; význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji	popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat	OSV - spp

		zdravou sebedůvěru	
	ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ		
	hospodaření – rozpočet domácnosti, úspory, investice, úvěry, splátkový prodej, leasing; rozpočet státu, typy rozpočtu a jejich odlišnosti; význam daní	sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti, dodržuje zásady hospodárnosti a vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi;	MeV – prd M – statistika, hospodaření D - pravěk
	ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO		
	právní základy státu – znaky státu, typy a formy státu; státní občanství ČR; Ústava ČR; složky státní moci, jejich orgány a instituce, obrana státu	rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky	VDO - oos
	státní správa a samospráva – orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly	rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu	
	Prevence zneužívání návykových látek		
	pozitivní životní cíle a hodnoty; alkoholismus a kouření	uvádí do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika, spojená se zneužíváním návykových látek	PT - OSV – rpđ (řešení problémů, rozhodovací dovednosti)
	modelové situace zaměřené na nácvik odmítání	chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni	
	MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT		
	evropská integrace – podstata, význam, výhody; Evropská unie a ČR	popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování	
8. ročník	ČLOVĚK JAKO JEDINEC		
	ZMĚNY V ŽIVOTĚ ČLOVĚKA A JEJICH REFLEXE		
	sexuální dospívání a reprodukční zdraví – zdraví reprodukční soustavy, sexualita jako součást formování osobnosti, zdrženlivost, předčasná sexuální zkušenost, promiskuita; problémy těhotenství a rodičovství mladistvých; poruchy pohlavní identity	uvědomit si, že během vývoje organismu nedochází jen ke změnám fyzickým a fyziologickým, ale také psychickým a sociálním; respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a	OSV - sociální rozvoj (poznávání lidí, mezilidské vztahy)

	pozitivními životními cíli; chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování □	
dětství, puberta, dospívání – tělesné, duševní a společenské změny	učit se rozeznávat i své záporní stránky a umět s nimi pracovat; projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce ; respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví	
sebepojetí, sebevědomí, utváření vědomí vlastní identity, zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností pro řešení problémů v mezilidských vztazích; pomáhající a prosociální chování, dopad vlastního jednání a chování	rozdlišuje, v čem spočívá rozdíl mezi zdravým sebevědomím a přehnaným sebevědomím	OSV - osobnostní rozvoj (seberegulace, psychohygienu, kreativita)
typy temperamentu	uvědomit si rozdílnost reakcí lidí s rozdílným temperamentem, zjišťuje svůj typ temperamentu	
vlohy, schopnosti	uvědomuje si, že vlohy je třeba rozvíjet vlastní činností	
PSYCHICKÉ PROCESY A STAVY		
vnímání, představy	seznámí se s pojmy vjem, smyslové vnímání, sociální vnímání, uvědomuje si závislost vnímání na ostatních vjemech	OSV - osobnostní rozvoj (rozvoj schopností poznání)
paměť, zapomínání, pozornost	vyzkouší si různé druhy paměti, zamyslí se, co ulehčuje pozornost a co ji naopak ztěžuje	
jak se učím (mozkové polokoule)	hledá odlišnosti mezi jednotlivými druhy činností; zamyslí se nad tím, jakým způsobem nás učení celý život provází	
ZDRAVÝ ZPŮSOB ŽIVOTA A PÉČE O ZDRAVÍ		
ochrana před přenosnými chorobami – základní cesty přenosu nákaz a jejich prevence, nákazy respirační, přenosné potravou, získané v přírodě, přenosné krví a sexuálním kontaktem, přenosné bodnutím hmyzu a stykem se zvířaty	uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc	MUV - lvz

RIZIKA OHROŽUJÍCÍ ZDRAVÍ A JEJICH PREVENCE		
skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita – šikana a jiné projevy násilí; formy sexuálního zneužívání dětí; kriminalita mládeže; komunikace se službami odborné pomoci	respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli; chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování	
manipulativní reklama a informace – reklamní vlivy, působení sekt	uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí	
ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ		
banky a jejich služby - aktivní a pasivní operace, úročení, pojištění, produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků	vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využit	VDO – oos M – procenta, úroky
výroba, obchod, služby – jejich funkce a návaznost	uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu; rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti	
principy tržního hospodářství – nabídka, poptávka, trh; tvorba ceny, inflace; podstata fungování trhu; nejčastější právní formy podnikání	na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz; rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané	OSV – kre D – vznik manufaktur
ČLOVĚK, STÁT A PRAVO		
principy demokracie – znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu; politický pluralismus, sociální dialog a jejich význam; význam a formy voleb do zastupitelstev	objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů; vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů	VDO - pde
lidská práva – základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana; úprava lidských práv a práv dětí v	přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje	VDO - fpo

	dokumentech; poškozování lidských práv, šikana, diskriminace	práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, rozumí povinnostem občana při zajišťování obrany státu; objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství	
	MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT		
	mezinárodní spolupráce – ekonomická, politická a bezpečnostní spolupráce mezi státy, její výhody; významné mezinárodní organizace (Rada Evropy, NATO, OSN aj.)	uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy, včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích	VMEGS – esv, oes
	VZTAHY MEZI LIDMI A FORMY SOUŽITÍ		
	vztahy ve dvojici – kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství	posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví	OSV – mvz EtV13
	SEXUÁLNÍ VÝCHOVA		
	partnerské vztahy	podporuje pozitivní vztahy, jako jsou přátelství, různé podoby lásky, partnerské vztahy, manželské a rodičovské	PT - OSV (sociální rozvoj - poznávání lidí, mezilidské vztahy) EtV27
	kuplířství, prostituce, pornografie	chápe etické normy v oblasti sexuálního chování, posoudí a odmítá jakékoliv formy sexuálního násilí, které snižuje lidskou důstojnost	EtV15 EtV17
	narození dítěte	analyzuje různé možnosti vedení porodu, rizika alternativních porodů	
9. ročník	RODINA A ZÁKONY		
	zákon o rodině		EtV28
	rodiče a žáci		
	ZDRAVÝ ZPŮSOB ŽIVOTA A PÉČE O ZDRAVÍ		
	PÉČE O DUŠEVNÍ ZDRAVÍ		
	péče o duševní zdraví obohacuje náš život	vysvětlí souvislosti mezi fyzickým, duševním a sociálním zdravím, posoudí vztah mezi uspokojováním potřeb člověka a hodnotou zdraví	PT - OSV (osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání, sebepoznání a sebepojetí)
	hry na sebepoznání	aplikuje hry na sebepoznání a využívá je k relaxaci i k	EtV16

		poznání sebe i druhých	
	plán prevence civilizačních chorob	zhodnotí význam preventivních prohlídek pro zachování zdraví a prevenci onemocnění, aktivně se podílí na programech podpory zdraví	PT - OSV (osobnostní rozvoj - kreativita, psychohygiena)
	ochrana před chronickými nepřenosnými chorobami a před úrazy – prevence kardiovaskulárních a metabolických onemocnění; preventivní a léčebná péče; odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů (úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě), základy první pomoci	usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví	
	ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO		
	právní řád České republiky – význam a funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, soustava soudů; právní norma, předpis, publikování právních předpisů	provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci; dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují a uvědomuje si rizika jejich porušování	VDO – fpo EtV30
	protiprávní jednání – druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce, trestní postizitelnost; porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu vlastnictví	rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů; diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání	
	právo v každodenním životě – význam právních vztahů; důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající; základní práva spotřebitele; styk s úřady	rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady	
	MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT		
	globalizace – projevy, klady a zápory; významné globální problémy včetně válek a terorismu, možnosti jejich řešení	uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory; uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva; objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni – v obci, regionu; uvede příklady mezinárodního	VMEGS – esv Z – politologie EtV25

		terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání, objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru	
--	--	--	--

5.6. ČLOVĚK A PŘÍRODA

5.6.1. Fyzika

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět fyzika se vyučuje v 6. až 8. ročníku s časovou dotací 2 hodiny týdně. V 9. ročníku 1h týdně.

Předmět navazuje na výuku zejména matematiky, prvouky, vlastivědy a přírodovědy na stupni prvním. Z průřezových témat mají na fyziku návaznost hlavně environmentální výchova, výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, osobnostní a sociální výchova.

Obsahově se fyzika člení do několika oblastí, které pokrývají široké spektrum přírodních jevů.

V předmětu fyzika si žáci osvojují, především na základě pozorování, měření a experimentování, nejdůležitější fyzikální pojmy, veličiny a zákonitosti potřebné k porozumění fyzikálních jevům a procesům, vyskytujícím se v přírodě, v běžném životě i v technické i technologické praxi. Významně přispívá k rozvoji rozumových schopností žáků, k přechodu od převážně názorného poznání k poznání reflektujícím prvky vědeckého poznání, učí žáky přesnému vyjadřování, rozvíjí jejich specifické zájmy a uvádí je do možností a perspektiv moderních technologií.

Ve fyzice se snažíme o rozvoj většiny životních kompetencí, převládajícími jsou řešení problémů, tvořivost, učení, komunikace, spolupráce a zdraví. K jejich dosahování volíme takové formy a metody výuky, které žákům umožňují optimální zvládnutí učiva. Jedná se o aktivizující činnosti podporující samostatnost a tvořivost realizující se formou problémového vyučování, skupinové a laboratorní práce. Výchovně - vzdělávacích cílů se snažíme dosahovat i s ohledem na individuální osobnosti žáků, žáci s SPU pracují s ohledem na jejich IVP. Žákům se zájmem a nadáním umožňujeme individuální rozvoj například zadáváním složitějších problémových úkolů, přípravou pokusů a podobně.

Spolu s ostatními přírodovědnými předměty směřuje výuka fyziky i k tomu, aby si žáci uvědomovali bohatost a mnohotvárnost skutečnosti i existenci souvislostí a zákonitostí v ní, aby si uvědomovali hodnotu vědeckého poznání i potřebu jeho využívání ku prospěchu jedince i lidské společnosti.

Formy a metody práce se užívají podle charakteru učiva a cílů vzdělávání:

- frontální výuka s demonstračními pomůckami
- skupinová práce (s využitím pomůcek, přístrojů a měřidel, pracovních listů, odborné literatury)
- samostatné pozorování
- krátkodobé projekty

Průřezová témata

Mediální výchova, Osobnostní a sociální výchova, Environmentální výchova

Mezipředmětové vztahy

Matematika, Zeměpis, Chemie, Přírodopis

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- Žáci si vybírají a využívají pro efektivní učení vhodné způsoby a metody, plánují, organizují a řídí vlastní učení.
- Vyhledávají a třídí informace a na základě jejich pochopení a propojení je efektivně využívají v tvůrčích činnostech a praktickém životě
- Operují s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojují je do širších celků
- Žáci samostatně pozorují a experimentují, získané výsledky porovnávají, kriticky posuzují a vyvozují z nich závěry pro využití v budoucnosti.
- Žáci posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení.

Kompetence k řešení problémů

- Žáci vnímají nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, naplánují způsob řešení problémů a využívají k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- Umí vyhledat informace vhodné k řešení problému, využívají získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení.
- Samostatně řeší problémy, volí vhodné způsoby řešení problémů.

Kompetence komunikativní

- Žáci se vyjadřují výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu.
- Naslouchají promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reagují, účinně se zapojují do diskuse, obhajují svůj názor a vhodně argumentují.
- Využívají informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem.

Kompetence sociální a personální

- Žáci účinně spolupracují ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu.
- Podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, v případě potřeby poskytnou pomoc nebo o ni požádají.
- Přispívají k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápou potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňují zkušenosti druhých lidí.

Kompetence občanské

- Žáci chápou základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, jsou si vědomy svých práv a povinností ve škole i mimo školu.
- Rozhodují se zodpovědně podle dané situace, poskytnou dle svých možností účinnou pomoc.
- Projevují pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost.
- Chápou základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektují požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhodují se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti

Kompetence pracovní

- Využívají znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření
- Orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení

ročník - období	učivo	výstup	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
6. ročník	Látka a těleso, difúze	rolišuje látku a těleso, dovede uvést příklady látek a těles, uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí	OSV - rsp
	Rozdělení látek na pevné, kapalné a plynné	popíše rozdíl mezi látkou pevnou, kapalnou a plynou a vlastnosti, kterými se od sebe liší	EV- eko změny skupenství- počasí-srážky, atd. možnost vzniku eroze
	Síla působící na těleso	rozpozná, zda na dané těleso působí síla a pomocí prodloužené pružiny porovná podle velikosti dvě působící síly, změří sílu siloměrem	
	Elektrické vlastnosti látek	určí na základě znalosti druhu elektrického náboje, zda se budou dvě tělesa elektricky přitahovat, odpuzovat nebo na sebe nebudou elektricky působit, ví jak lze elektrovat těleso.	
	Částicové složení látek, složení atomu (jádro, obal, proton, neutron a elektron)	správně používá pojem atom, molekula, iont. Má představu o tom, z čeho se skládá atom. Uvede druh elektrického náboje protonu, elektronu a neutronu. Umí vyhledat prvek v periodické tabulce prvků podle protonového čísla.	Ch-návaznost v 8.roč.- atomy, ionty, prvky, chem.vazba OSV - rsp
	Fyzikální veličiny	ovládá značky a jednotky základních veličin, vyjádří hodnotu veličiny a přiřadí jednotku, fyzikální veličiny dokáže vyjádřit v různých jednotkách (d, V, m, t, t)	M - převody jednotek, násobení a dělení desetinných čísel
	Délka	změří délku tělesa, výsledek zapsat a vyjádřit v různých jednotkách	M - geometrie; Z - práce s mapou
	Hmotnost	změří hmotnost pevných a kapalných těles na sklonných a rovnoramenných vahách a výsledek zapíše ve	

		vhodné jednotce	
	Objem	změří objem kapalného a pevného tělesa pomocí odměrného válce a zapsat výsledek	M - výpočet objemu pravidelných geometrických těles
	Hustota	z hmotnosti a objemu vypočítá hustotu, s porozuměním používá vztah $\rho = m/V$, měří hustoměrem, pracuje s tabulkami. Vypočítá hmotnost stejnorodého tělesa.	M - jednoduché výpočty, dosazení do vzorce
	Teplota	změří teplotu pomocí teploměrů, určí rozdíl teplot z naměřených hodnot	Z, PŘ - klimatické podmínky
	Teplotní roztažnost těles	předpoví, zda se délka či objem tělesa při změně teploty zvětší nebo zmenší	Z, D - stavebnictví
	Čas	změří časový úsek pomocí stopek a orientuje se na ciferníku hodin	OV - roční a denní režim, Tv - měření výkonů, D - historie měření času
	Gravitační síla, gravitační pole	užívá s porozuměním vztah mezi gravitační silou působící na těleso a hmotností tělesa $F = m \cdot g$ při řešení jednoduchých úloh	
	Magnetické vlastnosti látek	zjistí zda na těleso působí magnetická síla. Dokáže popsat využití magnetické síly v praktických situacích, ověří existenci magnetického pole. U konkrétního magnetu dokáže pokusně určit druh pólu a graficky znázornit indukční čáry	
	Světlo, zdroj světla	rozpozná ve svém okolí různé zdroje světla, rozliší mezi zdrojem světla a tělesem, které světlo pouze odráží	Z - duha, maják, šíření světla; PŘ - lidské smysly; D - historie optiky
	Přímočaré šíření světla, rychlost světla ve vakuu a v různých prostředích; stín, zatmění Slunce a Měsíce	využívá poznatku, že se světlo šíří přímočaře, objasní vznik stínu. Dokáže popsat zatmění Slunce a Měsíce. Umí popsat fáze Měsíce.	Z - střídání ročních období, Poloha Slunce na obloze během dne a během roku.; D - Alexandria a starověká vzdělanost; Tv - osvětlení sportovišť; M - poměr. Podobnost trojúhelníků. Určování velikostí nepřístupných objektů; PŘ - rostliny rostoucí ve stínu a polostínu
7.	Odraz světelného paprsku,	využívá zákona odrazu	

ročník	zobrazení odrazem na rovinném, dutém a vypuklém zrcadle (kvalitativně);	světla na rozhraní dvou optických prostředí k nalezení obrazu v rovinném zrcadle	
	Zrcadla (rovinná a kulová)	pokusně určí rozdíl mezi dutým a vypuklým zrcadlem a dokáže uvést příklad jejich využití v praxi, najde pokusně ohnisko dutého zrcadla	
	Lom světla, zobrazení lomem tenkou spojkou a rozptylkou (kvalitativně), rozklad bílého světla hranolem	rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami	
	Optické čočky	pozná podle tvaru optické čočky zda jde o rozptylku či o spojku. Používá uvedené znalosti o lomu světla při zobrazení předmětu tenkou čočkou. Dokáže prakticky využívat znalosti o lupě k pozorování světa. Objasní krátkozrakost a dalekozrakost oka a pozná podstatu jejich nápravy brýlemi. dokáže popsat, z čeho jsou složeny jednoduché optické přístroje a jak se využívají v běžném životě	
	Pohyb tělesa, pohyb rovnoměrný a nerovnoměrný; pohyb přímočarý a křivočarý	rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu.. Dokáže popsat pohyb tělesa podle trajektorie a dráhy. Dokáže experimentálně určit rychlost rovnoměrného a průměrnou rychlost nerovnoměrného pohybu a používat vztah $v = s/t$. Vyjádří grafem závislost dráhy na čase při rovnoměrném pohybu a odečítat z něho hodnoty dráhy, času nebo rychlosti.	Př – pohyb živočichů Tv – pohyb při různých sportech M – výpočet, grafy Ov - doprava
	Síla, skládání sil, síly v praxi výslednice dvou sil stejných a opačných směrů	změří velikost působící síly, určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici, určí výpočtem i graficky velikost a směr výslednice dvou sil	

	stejných či opačných směrů.	
Těžiště tělesa	určí pokusně těžiště tělesa a pro praktické situace využívá fakt, že poloha těžiště závisí na rozložení látky v tělese	
Gravitační síla a pole, přímá úměrnost mezi gravitační silou a hmotností tělesa	Dokáže charakterizovat gravitační sílu jako působení gravitačního pole, které je kolem každého tělesa. Využívá vztah mezi gravitační silou a hmotností: $F_g = m \cdot G$	
Posuvné účinky síly. Newtonovy pohybové zákony	využívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích	bezpečnost silničního provozu – setrvačnost – bezpečnostní pásy
Otáčivé účinky síly, rovnováha na páce a pevné kladce	aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů	
Deformační účinky síly, tlaková síla a tlak – vztah mezi tlakovou silou, tlakem a obsahem plochy, na niž síla působí	v jednoduchých případech určí velikost a směr působící tlakové síly. Užívá s porozuměním vztah mezi tlakem, tlakovou silou a obsahem plochy na niž síla působí	EV-vcp, lap železniční – silniční doprava, přetěžování kamiónů – škody na komunikacích
Tření třecí síla – smykové tření,	užívá s porozuměním poznatek, že třecí síla závisí na druhu materiálu a drsnosti třecích ploch, ale nikoli na jejich obsahu, navrhne způsob zvětšení nebo zmenšení třecí síly	
Mechanické vlastnosti kapalin	využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů	Z – lodní doprava a regulace vodních toků Př – zalévání rostlin
Pascalův zákon	užívá Pascalův zákon k vysvětlení funkce hydraulických zařízení	
Hydrostatický tlak, hydraulická zařízení, souvislost mezi hydrostatickým tlakem, hloubkou a hustotou kapaliny	vysvětlí vznik hydrostatického tlaku a s porozuměním používá vztah $p = h \cdot \rho \cdot g$ k řešení problémů a úloh	
Vztlaková síla působící na tělesa v kapalině (plování, vznášení se a potápění těles v kapalině) Archimédův zákon – vztlaková síla; potápění, vznášení se a plování těles v klidných tekutinách	objasní vznik vztlakové síly a určí její velikost a směr v konkrétní situaci, předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní	OSV – rpd - záchrana tonoucího
Mechanické vlastnosti plynů		
Atmosférický tlak a tlak plynu v	vysvětlí vznik	Z – atmosféra Země

	uzavřené nádobě, souvislost atmosférického tlaku s některými procesy v atmosféře	atmosférického tlaku, změří ho a určí tlak plynu v uzavřené nádobě	EV-eko předpověď počasí EV-vcp,lap znečištění ovzduší, exhalace
	Vesmír Sluneční soustava – její hlavní složky; měsíční fáze, hvězdy – jejich složení	popíše Sluneční soustavu a má představu o pohybu vesmírných těles (na základě poznatků o gravitačních silách), odliší planetu a hvězdu, popíše hlavní součásti Sluneční soustavy (planety, měsíce, planetky, komety), má představu, jaké děje se odehrávají na Slunci, objasní střídání dne a noci, ročních období a vznik jednotlivých měsíčních fází	Z - popis Sluneční soustavy
8. ročník	Mechanická práce. Výkon	rozumí pojmu mechanická práce a výkon, dokáže určit, kdy těleso ve fyzice práci koná, s porozuměním používá vztah $W=Fs$ a $P=W/t$ při řešení problémů a úloh	
	Polohová a pohybová energie	z vykonané práce určí v jednoduchých případech změnu polohové a pohybové energie, je schopen porovnat pohybové energie těles na základě jejich rychlostí a hmotností	
	Vnitřní energie tělesa	vysvětlí změnu vnitřní energie tělesa při změně teploty, využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh	
	Tepelná výměna	rozpozná v přírodě a v praktickém životě některé formy tepelné výměny (vedením, tepelným zářením)	tepelná izolace - - šetření energií
	Teplo přijaté a odevzdané tělesem	dokáže určit množství tepla přijatého a odevzdaného tělesem, zná-li hmotnost, měrnou tepelnou kapacitu a změnu teploty tělesa (bez změny skupenství)	EV-vcp,lap globální oteplování Země-skleníkový efekt
	Změny skupenství, – tání a tuhnutí, skupenské teplo tání; vypařování a kapalnění; hlavní faktory ovlivňující vypařování a teplotu varu kapaliny	rozpozná jednotlivé skupenské přeměny a bude schopen uvést praktický příklad (tání,	změny skupenství- předpověď počasí, voda

	tuhnutí, vypařování, var, kondenzace, sublimace a desublimace), určí skupenské teplo tání u některých látek, zjistí, kdy nastává kapalnění vodní páry ve vzduchu, dokáže vysvětlit základní meteorologické děje, objasní jev anomálie vody a jeho důsledky v přírodě	
Akustika - zvuk, zdroj zvuku, látkové prostředí jako podmínka vzniku šíření zvuku, rychlost šíření zvuku v různých prostředích; odraz zvuku na překážce, ozvěna; pohlcování zvuku; výška zvukového tónu	určí, co je v jeho okolí zdrojem zvuku, pozná, že k šíření zvuku je nezbytnou podmínkou látkové prostředí, chápe odraz zvuku jako odraz zvukového vzruchu od překážky a dovede objasnit vznik ozvěny, využívá s porozuměním poznatek, že rychlost zvuku závisí na prostředí, kterým se zvuk šíří	
Tón, výška tónu, kmitočet tónu, hlasitost zvuku	zjistí, že výška tónu je tím větší, čím větší je jeho kmitočet, rozumí pojmu hlasitost zvuku a má představu, jak hlasité jsou různé zdroje zvuku v jeho okolí, určí možnosti, jak omezit nepříznivý vliv nadměrně hlasitého zvuku na člověka	
Meteorologie	Uvede základní měřené veličiny a přístroje k jejich měření	
Elektrický proud - zdroj napětí, spotřebič, spínač, elektrické a magnetické pole – elektrická a magnetická síla; elektrický náboj;	pokusně ověří, za jakých podmínek prochází obvodem elektrický proud, sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu, rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí, rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností, změří elektrický proud a elektrické napětí, umí nakreslit některé elektrotechnické značky	
Elektrické napětí		
Pravidla bezpečné práce zkrat	dodržuje pravidla bezpečné práce při zacházení s elektrickými zařízeními, objasní nebezpečí vzniku zkratu a	OSV – rpd bezpečné zacházení s elektrospotřebiči, první pomoc při úrazu el.

		popíše možnosti ochrany před zkratem	proudem
	Ohmův zákon, elektrický odpor, tepelné účinky elektrického proudu; elektrický odpor;	používá s porozuměním Ohmův zákon pro kovy v úlohách ($R = U/I$), pochopí, že odpor vodiče se zvětšuje s rostoucí délkou a teplotou vodiče, zmenšuje se se zvětšujícím se obsahem jeho průřezu a souvisí s materiálem, ze kterého je vodič vyroben	
	Jednoduchý a rozvětvený elektrický obvod	správně sestaví jednoduchý a rozvětvený elektrický obvod podle schématu, volí k jednotlivým spotřebičům vhodný zdroj napětí, odliší zapojení spotřebičů v obvodu za sebou a vedle sebe a určí výsledné elektrické napětí, výsledný elektrický proud a výsledný odpor spotřebičů	
	Vedení elektrického proudu v kapalinách a v plynech	rozliší pokusně vodič od izolantu, uvede příklady vedení elektrického proudu v kapalinách a v plynech z běžného života a z přírody	
	Elektrická práce. Elektrická energie a výkon.		
9. ročník	Vedení elektrického proudu v kapalinách a v plynech	rozliší pokusně vodič od izolantu, uvede příklady vedení elektrického proudu v kapalinách a v plynech z běžného života a z přírody	– šetření el. energií (žárovka – zářivka)
	Elektromagnetická indukce, střídavý proud, transformátor, stejnosměrný elektromotor	rozliší stejnosměrný proud od střídavého na základě jejich časového průběhu, využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní, popíše funkci transformátoru a jeho využití při přenosu elektrické energie	MeV – tms fvm, vas OSV - kko
	Vedení elektrického proudu v polovodičích	dovedou objasnit podstatu PN přechodu, podstatu stavby a funkce polovodičové diody a zapojit ji v závěrném a propustném směru do	

	obvodu. Pracuje s voltampérovou charakteristikou polovodičové diody (odečítat z ní hodnoty napětí a proudu)	
Výroba a přenos elektrické energie, obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie	dokáže popsat způsob výroby a přenosu elektrické energie, popíše některé nepříznivé vlivy při výrobě elektrické energie v elektrárnách na životní prostředí	– alternativní zdroje energie, Elektrická energie, výroba el.energie a její vliv na životní prostředí
Elektromagnetické záření, frekvence, vlnová délka, druhy záření	Vysvětlí jaké jsou základní charakteristiky záření, uvede druhy záření a jejich praktické využití	MeV - fvm
Štěpení atomového jádra, štěpná reakce, jaderný reaktor, jaderná energie, jaderná elektrárna, ochrana lidí před radioaktivním zářením	vysvětlí, jak se štěpí atomové jádro, pojem řetězová reakce a popíše, na jakém principu funguje jaderný reaktor, porozumí jak je zajištěn bezpečný provoz v jaderné elektrárně, dokáže popsat nepříznivý vliv radioaktivního a ultrafialového záření na lidský organismus	jaderná energie- výhody a nevýhody, vliv na životní prostředí, freony- ozonová díra- škodlivý vliv UV záření EtV31

5.6.2. Chemie

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět chemie se vyučuje v 8. až 9. ročníku s časovou dotací 2 hodiny týdně. Předmět navazuje na výuku zejména matematiky, prvouky, vlastivědy a přírodovědy na stupni prvním. Z průřezových témat mají na chemii návaznost hlavně environmentální výchova, osobnostní a sociální výchova. Vyučování probíhá většinou ve speciální učebně chemie. Obsahově se chemie člení do několika oblastí, které pokrývají široké spektrum přírodních jevů.

Chemie svým činnostním a badatelským charakterem výuky umožňuje žákům hlouběji porozumět zákonitostem přírodních procesů, a tím si uvědomovat i užitečnost přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě. Zvláště významné je, že při studiu přírody specifickými poznávacími metodami si žáci osvojují i důležité dovednosti. Jedná se především o rozvíjení dovednosti soustavně, objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat a měřit, vytvářet a ověřovat hypotézy o podstatě pozorovaných přírodních jevů, analyzovat výsledky tohoto ověřování a vyvozovat z nich závěry. Žáci se tak učí zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti či vztahy mezi nimi, klást si otázky (Jak? Proč? Co se stane, jestliže?) a hledat na ně odpovědi, vysvětlovat pozorované jevy, hledat a řešit poznávací nebo praktické problémy, využívat poznání zákonitostí přírodních procesů pro jejich předvídání či ovlivňování.

Žáci postupně poznávají složitost a mnohotvárnost skutečnosti, podstatné souvislosti mezi stavem přírody a lidskou činností, především pak závislost člověka na přírodních zdrojích a vlivy lidské činnosti na stav životního prostředí a na lidské zdraví. Učí se zkoumat změny probíhající v přírodě, odhalovat příčiny a následky ovlivňování důležitých místních i globálních ekosystémů a uvědoměle využívat své přírodovědné poznání ve prospěch ochrany životního prostředí a principů udržitelného rozvoje. Komplexní pohled na vztah mezi člověkem a přírodou, jehož významnou součástí je i uvědomování si pozitivního vlivu přírody na citový život člověka, utváří - spolu s fyzikálním, chemickým a přírodopisným vzděláváním - také vzdělávání zeměpisné, které navíc umožňuje žákům postupně odhalovat souvislosti přírodních podmínek a života lidí i jejich společenství v blízkém okolí, v regionech, na celém území ČR, v Evropě i ve světě.

Formy a metody práce se užívají podle charakteru učiva a cílů vzdělávání:

- frontální výuka s demonstračními pomůckami
- skupinová práce (s využitím pomůcek, přístrojů a měřidel, pracovních listů, odborné literatury)
- samostatné pozorování
- krátkodobé projekty

Průřezová témata

Mediální výchova, Osobnostní a sociální výchova, Environmentální výchova

Mezipředmětové vztahy

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- Žáci si vybírají a využívají pro efektivní učení vhodné způsoby a metody, plánují, organizují a řídí vlastní učení.
- Vyhledávají a třídí informace a na základě jejich pochopení a propojení je efektivně využívají v tvůrčích činnostech a praktickém životě
- Operují s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojují je do širších celků
- Žáci samostatně pozorují a experimentují, získané výsledky porovnávají, kriticky posuzují a vyvozují z nich závěry pro využití v budoucnosti.
- Žáci posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení.

Kompetence k řešení problémů

- Žáci vnímají nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, naplánují způsob řešení problémů a využívají k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- Umí vyhledat informace vhodné k řešení problému, využívají získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení.
- Samostatně řeší problémy, volí vhodné způsoby řešení problémů.

Kompetence komunikativní

- Žáci se vyjadřují výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu.
- Naslouchají promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reagují, účinně se zapojují do diskuse, obhajují svůj názor a vhodně argumentují.
- Využívají informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem.

Kompetence sociální a personální

- Žáci účinně spolupracují ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu.
- Podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, v případě potřeby poskytnou pomoc nebo o ni požádají.
- Přispívají k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápou potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňují zkušenosti druhých lidí.

Kompetence občanské

- Žáci chápou základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, jsou si vědomy svých práv a povinností ve škole i mimo školu.
- Rozhodují se zodpovědně podle dané situace, poskytnou dle svých možností účinnou pomoc.
- Projevují pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost.
- Chápou základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektují požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhodují se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti

Kompetence pracovní

- Využívají znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření
- Orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení

ročník - období	učivo	výstup	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
8. ročník	Úvod do chemie-vymezení předmětu chemie,látky,tělesa	zařadí chemii mezi přírodní vědy,uvede čím se zabývá	F
		Rozliší fyzikální tělesa a látky	
		uvede příklady chemických dějů	
	Bezpečnost práce v laboratoři a při pokusech	zná zásady bezpečné práce, dovede poskytnout první pomoc, umí při volat pomoc, zná telefon.číslo záchranné služby	OSV-rpd
		uvede příklady nebezpečných chem.látek a zásady bezpečné práce s nimi	
	Vlastnosti látek	pozná skupenství a jejich přeměny(tání,tuhnutí,vypařování,zkapalnění, sublimace)	F
		uvede základní fyz. a chem. vlastnosti látek (barva, zápach, hustota, teplota varu, kujnost)	
	Směsi		
	Různorodé, stejnorodé (roztoky)	rozliší různorodé a stejnorodé směsi	F, M
	Složky směsí	rozliší různé druhy různorodých směsí (suspenze, emulze, pěna, dým, mlha), uvede příklady z běžného života	
		uvede příklad pevné, kapalné a plynné stejnorodé směsi	
	Složení roztoků	umí pracovat s pojmy: složky roztoku, rozpouštěná látka, rozpouštědlo, rozpustnost, koncentrovanější, zředěnější, nasycený a nenasycený roztok	
		vysvětlí faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek	
	Hmotnostní zlomek	s pomocí vzorce spočítá příklady na výpočet složení roztoků (hmotnost roztoku, hmotnost rozpuštěné látky, hmotnostní zlomek)	
	připraví roztok daného		

	složení	
Oddělování složek směsí		
Filtrace	sestaví jednoduchou filtrační aparaturu a provede filtraci	
Destilace	popíše jednoduchou destilační aparaturu a vysvětlí princip destilace	
Usazování	navrhne postup oddělování složek směsí v běžném životě	
Krystalizace	vysvětlí princip usazování a krystalizace	
Voda a vzduch	rozezná a pojmenuje různá skupenství vody v přírodě, uvede význam vody pro existenci života	OSV-rpd F, PŘ, Rv
	uvede základní vlastnosti vody a její užití v praxi	
	umí vyjmenovat druhy vod, příklady jejich výskytu a využití	
	umí popsat koloběh vody v přírodě	
	zná složení vzduchu,	
	umí označit kyslík jako nezbytnou složku pro hoření látek ve vzduchu	
	zná telefon. číslo hasičů, vysvětlí princip hašení	
	zná poskytnutí pomoci při popáleninách, číslo rychlé zdravotnické pomoci	
	umí popsat co je teplotní inverze a smog, skleníkový efekt, vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich příčinu a důsledky	
	uvede příklady znečišťování vody a vzduchu	
	uvede význam vody a vzduchu pro chem. výrobu	
	navrhne preventivní opatření a způsob likvidace znečištění	
Částicové složení látek	zná pojmy atomové jádro, elektronový obal, proton, neutron, elektron, valenční elektron, valenční vrstva, protonové a nukleonové číslo	F
	používá pojmy atom, molekula a umí vysvětlit rozdíl mezi nimi	
	slovně popíše složení atomu, vznik kationu a anionu z neutrálních atomů	
Chem. prvky, periodická soustava	používá značky a názvy nejznámějších chem. Prvků	

	(H,He,Li,B,C,N,O,F,Ne,Na,Mg,Al,Si,P,S,Cl,Ar,K,Ca,Cr,Mn,Fe,Ni,Cu,Zn,As,Se,Br, Kr, Rb,Sr,Ag,Cd,Sn,Sb,Te,I,Xe,Cs,Ba,Os,Pt,Au,Hg,Pb,Bi,Po,At,Rn, Fr,Ra	
	umí pracovat s tabulkou (Period. soustava prvků), umí určit periodu, skupinu, vyhledá názvy prvků k daným protonovým číslům a naopak, zapíše správně ke značce prvku protonové číslo vyhledá prvky s podobnými vlastnostmi	
	popíše rozdíly mezi kovy a nekovy, usuzuje na možné vlastnosti, uvede příklady využití	
Chem. vazba, chem. sloučeniny	používá pojmy chem.látka,chem.prvek,chem.sloučenina,chem.vazba	F
	ze vzorce chem. sloučeniny odvodí kvalitativní i kvantitativní složení chem. látky (počet prvků, jejich název, počet atomů v molekule, určí charakter chem. vazby podle elektronegativity	
Chem. reakce - výchozí látky a produkty, úpravy (vyčíslení chem. Rovnic)	rozliší výchozí látky a produkty chem. reakce	
	umí zapsat slovně popsany chem. děj chem. rovnicí	
	umí zapsat vybrané chem. reakce jednoduchými chem. rovnicemi, uvede příklady důležitých chem. reakcí, roztřídí chem. reakce a zhodnotí využívání, určí vliv faktorů na průběh chem.reakcí	
Látkové množství, molární hmotnost	provede jednoduché výpočty z chem.rovnic s využitím vztahů pro n , M, m, V, c	
Zákon zachování hmotnosti	uvede zákon zachování hmotnosti pro chem.reakce	
Oxidy, oxid. číslo, CO, CO ₂ , SO ₂ , SO ₃ , NO, NO ₂ , CaO	umí vysvětlit pojem oxid, oxid. číslo atomů prvků v oxidech, zapíše z názvů vzorce oxidů a naopak, popíše vlastnosti a použití vybraných oxidů, posoudí vliv těchto látek na životní prostředí	
Sulfidy	určí oxidační číslo atomů prvků v sulfidech	
PbS,ZnS	zapíše z názvů vzorce sulfidů a ze vzorců jejich	

		názvy	
	Halogenidy	určí oxidač.číslo atomů prvků v halogenidech	
	Fluoridy, chloridy, bromidy, jodidy	zapiše z názvů vzorce halogenidů a naopak	
		popíše vlastnosti, použití a význam chloridu sodného	
	Kyselost a zásaditost roztoků, pH	rozeře kyselá a zásaditá roztoky pomocí indikátorů pH	
	Hydroxidy - NaOH, KOH, Ca(OH) ₂ , NH ₄ OH	bezpečně rozpouští hydroxidy, poskytne první pomoc při zasažení těmito látkami	
		zapiše z názvů vzorce hydroxidů a naopak, popíše vlastnosti a použití vybraných hydroxidů	
	Kyseliny - kyslíkaté a bezkyslíkaté	zapiše z názvů vzorce kyslíkatých kyselin a naopak	
		zapiše z názvů vzorce vybraných bezkyslíkatých kyselin (HCl, HF, HBr, HI, HCN, H ₂ S) a naopak	
		popíše vlastnosti a použití vybraných kyselin	
		řadí bezpečně roztoky kyselin, poskytne první pomoc při zasažení těmito látkami	
	Neutralizace	zná obecně reaktanty a produkty neutralizace	
		ze zadání konkrétních reaktantů dokáže určit názvy a vzorce produktů, zná příklady užití neutralizace v praxi	
	Soli	rozeře, které látky patří mezi soli, zná pravidla názvosloví, zná vybrané metody přípravy solí	Z, Př
	Průmyslová hnojiva	uveče význam prům. hnojiv	
	Stavební pojiva	zná vlastnosti a použití nejznámějších stavebních pojiv (pálené a hašené vápno, sádra, beton)	
	Keramika	vysvětlí pojem keramika, uveče příklady využití, posoudí vliv zástupců sloučenin na živ. prostředí	
9. ročník	Redoxní reakce	zná pojmy oxidace, redukce, určí, které ze známých reakcí patří mezi redoxní reakce	
	Oxidace a redukce		
	Výroba železa a oceli	zná princip výroby surového železa a oceli	Z - ocelářský průmysl
	Koroze	vysvětlí pojem koroze,	

	uvede příklady činitelů ovlivňujících rychlost koroze, zná způsoby ochrany před korozí	
Elektrolýza	objasní podstatu elektrolýzy, uvede příklady praktického využití	F
Galvanický článek	zná princip galvanického článku a uvede příklady prakt. využití	
Energie a chem. reakce	umí vysvětlit rozdíl mezi exotermickou a endotermickou reakcí	
Chem. reakce - exo. a endotermické	uvede příklady fosilních a prům. vyráběných paliv, popíše jejich vlastnosti a použití	Z - těžba ropy, uhlí, plynu
Obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie	rozlišuje obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie	Př- ochrana přírody
	umí posoudit vliv spalování různých paliv na životní prostředí	
	zná pravidla bezpečnosti práce s topnými plyny	
	rozpozná označení hořlavých látek, zná zásady bezpečné manipulace s těmito látkami	
	umí poskytnout první pomoc při popáleninách	
	zná telefon.číslo hasičů a způsoby hašení požáru	EV
Uhlovodíky	rozliší anorganické a organické sloučeniny	
Alkany, alkeny, alkiny, areny (methan, ethan, propan, butan, ethylen, propylen, acetylen, benzen, naftalen)	zná obecné vlastnosti uhlovodíků, rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich vzorce, vlastnosti, použití	Př
Deriváty uhlovodíků	rozliší pojmy:uhlovodíky,deriváty uhlovodíků, zdroje	
Halogenové deriváty	rozliší uhlovodíkový zbytek a charakteristickou skupinu	
Alkoholy, fenoly	rozliší a zapíše vzorce daných derivátů, uvede vlastnosti a příklady použití těchto látek	
Aldehydy, ketony		
Karboxylové kyseliny		
Estery, esterifikace, ethylester k. octové	uvede výchozí látky a produkty esterifikace a rozliší esterifikaci mezi ostatními typy chem. reakcí	
Přírodní látky - cukry, tuky, bílkoviny, vitamíny	umí rozlišit skupiny přírodních látek, uvede příklady zdrojů těchto látek pro člověka	Př

Fotosyntéza	uvede výchozí látky, produkty a podmínky fotosyntézy	
Plasty a syntetická vlákna (polyethylen, polypropylen, polystyren, PVC, polyamidová a polyesterová vlákna)	rozpozná plasty od dalších látek, uvede příklady názvů, vlastnosti a použití	
	posoudí vliv používání plastů na životní prostředí	
Chemie a společnost	zná pravidla bezpečné práce s chem. látkami běžně používanými v domácnosti (lepidla, barvy, laky, čisticí prostředky..)	EV
	zná významné chem. závody v naší republice	
	vysvětlí pojem biotechnologie, uvede příklady	MV
	Objasní jednání při mimořádných situacích (havárie, únik látek)	
	zhodnotí využívání surovin dnes a v budoucnosti	
Zásady poskytnutí první pomoci, Zákony a předpisy pro nakládání s chem. látkami	zná pojmy léčiva, analgetika, antipyretika, pesticidy, herbicidy, fungicidy, insekticidy	
	zná nebezpečí užívání drog a jiných návykových látek	Př

5.6.3. Přírodopis

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu:

Předmět navazuje na výuku zejména matematiky, prvouky, vlastivědy a přírodovědy na stupni prvním. Z průřezových témat mají na chemii návaznost hlavně environmentální výchova, osobnostní a sociální výchova.

Vyučovací předmět přírodopis se vyučuje v 6. až 8. ročníku s časovou dotací 2 hodiny týdně, v 9. ročníku 1 hodinu týdně.

Přírodopis svým činnostním a badatelským charakterem výuky umožňuje žákům hlouběji porozumět zákonitostem přírodních procesů, a tím si uvědomovat i užitečnost přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě. Zvláště významné je, že při studiu přírody specifickými poznávacími metodami si žáci osvojují i důležité dovednosti. Jedná se především o rozvíjení dovednosti soustavně, objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat a měřit, vytvářet a ověřovat hypotézy o podstatě pozorovaných přírodních jevů, analyzovat výsledky tohoto ověřování a vyvozovat z nich závěry. Žáci se tak učí zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti či vztahy mezi nimi, klást si otázky (Jak? Proč? Co se stane, jestliže?) a hledat na ně odpovědi, vysvětlovat pozorované jevy, hledat a řešit poznávací nebo praktické problémy, využívat poznání zákonitostí přírodních procesů pro jejich předvídání či ovlivňování.

Žáci postupně poznávají složitost a mnohotvárnost skutečnosti, podstatné souvislosti mezi stavem přírody a lidskou činností, především pak závislost člověka na přírodních zdrojích a vlivy lidské činnosti na stav životního prostředí a na lidské zdraví. Učí se zkoumat změny probíhající v přírodě, odhalovat příčiny a následky ovlivňování důležitých místních i globálních ekosystémů a uvědoměle využívat své přírodovědné poznání ve prospěch ochrany životního prostředí a principů udržitelného rozvoje. Komplexní pohled na vztah mezi člověkem a přírodou, jehož významnou součástí je i uvědomování si pozitivního vlivu přírody na citový život člověka, utváří - spolu s fyzikálním, chemickým a přírodopisným vzděláváním - také vzdělávání zeměpisné, které navíc umožňuje žákům postupně odhalovat souvislosti přírodních podmínek a života lidí i jejich společenství v blízkém okolí, v regionech, na celém území ČR, v Evropě i ve světě.

Formy a metody práce se užívají podle charakteru učiva a cílů vzdělávání:

- frontální výuka s demonstračními pomůckami
- skupinová práce (s využitím pomůcek, přístrojů a měřidel, pracovních listů, odborné literatury)
- samostatné pozorování
- krátkodobé projekty

Průřezová témata

Mediální výchova, Osobnostní a sociální výchova, Environmentální výchova

Mezipředmětové vztahy

Fyzika, Zeměpis, Chemie

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- Žáci si vybírají a využívají pro efektivní učení vhodné způsoby a metody, plánují, organizují a řídí vlastní učení.
- Vyhledávají a třídí informace a na základě jejich pochopení a propojení je efektivně využívají v tvůrčích činnostech a praktickém životě
- Operují s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojují je do širších celků
- Žáci samostatně pozorují a experimentují, získané výsledky porovnávají, kriticky posuzují a vyvozují z nich závěry pro využití v budoucnosti.
- Žáci posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení.

Kompetence k řešení problémů

- Žáci vnímají nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, naplánují způsob řešení problémů a využívají k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- Umí vyhledat informace vhodné k řešení problému, využívají získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení.
- Samostatně řeší problémy, volí vhodné způsoby řešení problémů.

Kompetence komunikativní

- Žáci se vyjadřují výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu.
- Naslouchají promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reagují, účinně se zapojují do diskuse, obhajují svůj názor a vhodně argumentují.
- Využívají informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem.

Kompetence sociální a personální

- Žáci účinně spolupracují ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu.
- Podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, v případě potřeby poskytnou pomoc nebo o ni požádají.
- Přispívají k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápou potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňují zkušenosti druhých lidí.

Kompetence občanské

- Žáci chápou základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, jsou si vědomy svých práv a povinností ve škole i mimo školu.
- Rozhodují se zodpovědně podle dané situace, poskytnou dle svých možností účinnou pomoc.
- Projevují pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost.
- Chápou základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektují požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhodují se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti

Kompetence pracovní

- Využívají znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření

- Orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení

ročník - období	učivo	výstup	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
6. ročník	Uspořádání živého světa	vysvětlí, co zkoumají jednotlivé biologické vědy	Z - planeta Země
	Ekosystém a vztahy v něm, potravní řetězce, sítě, pyramidy	vysvětlí vzájemné vztahy organismů v přírodě vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců a zhodnotí význam	EV-zpz
	Buňka - její stavba, rozdíly mezi buňkami	popíše rostlinnou, živočišnou, bakteriální buňku, objasní funkci jejich základních organel	
		vysvětlí rozdíl mezi nebuněčným, jednobuň. a mnohobuněčným organismem, uvede příklady	
		vysvětlí pojmy: pletivo, tkáň, orgán, orgánová soustava, organismus	
		pracuje s mikroskopem, připraví jednoduchý mikroskopický preparát	
	Rozmnožování	vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti	
	Projevy života, fotosyntéza	vymezí základní projevy života, uvede jejich význam, vysvětlí základní princip fotosyntézy, její význam pro rostlinu a život na zemi	Ch 8-oxidace
	Třídění organismů	dokáže rozřadit organismy do říší	
	Viry, bakterie	pochopí rozdíl mezi bakterií a virem	
		uvede kladný a záporný význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka	
	Prvoci, žahavci, ploštěnci, hlísti, měkkýši, kroužkovci, členovci	popíše vnitřní a vnější stavbu těla vybraných živočichů	Př 8-roztoči a onemocnění nervové soustavy
		rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje do hlavních taxonomických skupin	
		rozlišuje vnitřní a vnější parazity	
	Význam živočichů, jejich rozšíření, ochrana	zhodnotí význam živočichů v přírodě a význam pro člověka, posoudí rozšíření a nutnost ochrany	Ch-insekticidy
	Kvasinky, plísně	uvede zástupce a význam nejznámějších hub bez plodnic	
Houby s plodnicemi	rozlišuje naše nejznámější jedlé		

	a jedovaté houby s plodnicemi, jejich význam, vysvětlí různé způsoby výživy hub	
Lišejníky-stavba, symbioza, výskyt, význam	objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníků	
Buňka, pletiva, orgány, orgánové soustavy, části rostlin.těla	popíše uspořádání rostlinného těla,vysvětlí význam jednotlivých částí, objasní vnější a vnitřní stavbu těchto částí, uvede praktické příklady funkcí orgánů	
	dokáže rozlišit nižší a vyšší rostlinu	
Poznávání a zařazování daných zástupců běžných druhů řas,	třídí a zařadí vybrané rostliny,vysvětlí význam výtrusných rostlin v přírodě	
mechorostů, kapraďorostů a nahosemenných rostlin	podle charakteristických znaků rozlišuje hlavní zástupce nahosemenných rostlin	
Ekosystém les	zná význam lesa a způsoby jeho ochrany aplikuje praktické metody poznávání přírody dodržuje bezpečnost práce	EV-eko
	uvede význam daných rostlinných zástupců v přírodě a pro člověka	
Stavba rostlinného těla	vysvětlí funkci jednotlivých částí rostlinného těla (kořen, stonek, list, květ, plod)	
	pochopí význam charakteristických znaků pro určování rostlin	
Cévnaté rostliny Nahosemenné rostliny Krytosemenné rostliny	vysvětlí rozdíl mezi nahosemennou a krytosemennou rostlinou, uvede konkrétní příklady	
	rozliší podle morfologických znaků základní čeledi rostlin	
	zná významné zástupce jednotlivých čeledí, dokáže je zařadit, určuje podle klíčů a atlasů	
7. ročník	zná příklady využití kulturních rostlin vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí	
Cévnaté rostliny		
Ekosystém lesopark	zná význam lesoparku a způsoby jeho ochrany	EV-eko
Třídění organismů	vysvětlí význam a zásady třídění organismů	
	rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických	Z-rozšíření organismů,migrace

		skupin	
	Strunatci paryby, ryby, obojživelníci, plazi, ptáci	zhodnotí význam živočichů v přírodě a význam živočichů pro člověka vysvětlí funkci jednotlivých orgánů	
	Význam živočichů, jejich rozšíření, ochrana a chov	posoudí rozšíření a nutnost ochrany živočichů	
	Savci	popíše stavbu těla savců a základní charakteristiku	
	Význam živočichů, jejich rozšíření, ochrana a chov	podle charakteristických znaků rozlišuje základní řady savců a správně roztrídí vybrané zástupce	
		vysvětlí přizpůsobení savců prostředí a způsobu života	
		pozná vybrané zástupce	
		zhodnotí význam těchto živočichů v přírodě a pro člověka, zásady bezpečného chování, posoudí rozšíření a nutnost ochrany živočichů	
8. ročník	Etologie	Odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí	
	Vývoj člověka	objasní biologickou a společenskou podstatu člověka umí vysvětlit vývoj člověka	
	Orgánové soustavy člověka, stavba a funkce	zná lidské rasy a jejich charakteristické znaky	Tv - udržování kondice
	Soustava opěrná a pohybová, oběhová, dýchací, trávicí, vylučovací, kůže,	vysvětlí základní stavbu, funkci jednotlivých orgánových soustav člověka, uvede vzájemné vztahy	F - přeměna energie
	smyslové orgány, řídicí orgány - nervová a smyslová soustava	objasní podstatu řízení lidského organismu na modelových příkladech předvede různé způsoby poskytnutí předlékařské první pomoci	Ch - cukry, tuky, bílkoviny, oxidy, spalování
	Ochrana zdraví, nebezpečí poškození jednotlivých částí lidského organismu, zásady první pomoci, epidemie, zdravý způsob života, styk člověka s prostředím	zhodnotí význam zdraví a potřebu jeho ochrany, uvede základní poznatky o imunitním systému a jeho podpoře, zhodnotí nebezpečí drog	Rv EtV - 22
	Rozmnožování, vývin jedince, rodičovství, funkce rodiny, nebezpečí pohlavních chorob a AIDS, hlavní období lidského života, druhotné pohlavní znaky	popíše rozmnožování člověka objasní vznik a vývin nového jedince od početí do stáří uvede různé způsoby ochrany před pohlavními chorobami	Rv EtV - 27
	Vztahy člověka k životnímu prostředí	zhodnotí svůj vztah k prostředí, zdůvodní nezbytnost komplexní péče o životní prostředí	EV-lap
	Genetika, přenos dědičných informací, Mendelovy zákony	vysvětlí souvislosti mezi dědičností a proměnlivostí organismů	Ch-nukleové kyseliny
	Výzkum dědičnosti, význam pro	Uvede příklady dědičnosti	OSV-rpd

	člověka - ochrana zdraví, šlechtitelství	v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů, zhodnotí význam výzkumu dědičnosti pro člověka	
9. ročník	Země, vznik, stavba - litosféra (nerosty, horniny), hydrosféra, atmosféra, půda, význam pro život lidí, ochrana a využití přír. zdrojů, vliv podnebí a počasí na ekosystémy, ohrožené ekosystémy, ochrana	vysvětlí teorii vzniku Země	
		uvede souvislosti jednotlivých zemských sfér s životem na Zemi	
	Mineralogie, třídění nerostů	orientuje se ve stupnici tvrdosti, rozliší prvky souměrnosti	F, Ch - terminologie
		rozpozná vybrané nerosty na základě charakteristických vlastností, zná význam některých důležitých nerostů	Ch - chem. značky, vzorce, rudy
	Petrologie	rozlišuje horniny vyvřelé, usazené, přeměněné, popíše způsob jejich vzniku	
		zná význam a použití důležitých hornin (žula, břidlice, vápenec)	
	Geologické děje - vnitřní, vnější	rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, uvede konkrétní příklady, geolog. vývoj a stavba území ČR	Z - pohoří v ČR, ve světě
		popíše druhy zvětrávání	
	Pedologie	rozlišuje hlavní půdní typy a druhy	
		porovná význam půdních činitelů pro vznik půdy	
	Éry vývoje Země	rozlišuje jednotlivé geologické éry podle charakteristických znaků a typických organismů	
	Ekologie	orientuje se v základních ekologických pojmech (ekosystém, populace, společenstvo, biom, potravní řetězec)	
	Zásahy člověka do globálních dějů	objasní vztahy mezi podmínkami prostředí a životem	EV-lap
Nebezpečí ekologických katastrof (skleníkový efekt, snižování koncentrace ozónu, znečišťování složek prostředí, likvidace tropických pralesů), mimořádné události způsobené přír. vlivy, nejčastější mimořádné události v ČR, ochrana před nimi	Uvede na základě pozorování význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj a udržení života na Zemi zhodnotí nebezpečí ekologických katastrof	EV - lap	
Odpovědnost lidí	uvede příklady své vlastní aktivní účasti na ochraně přírody	OSV-rsp EtV - 31	

5.6.4. Zeměpis

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, organizační a časové vymezení

Předmět zeměpis je vyučován jako samostatný předmět v 6., 7., 9. ročníku dvě hodiny týdně. V 8. ročníku jednu hodinu týdně.

Zeměpis se vyučuje v odborné učebně, vybavené počítačem, dataprojektorem, meotarem, promítacím plátnem. Řád učebny zeměpisu je nedílným vybavením učebny, dodržování uvedených pravidel je pro každého žáka závazné. Je možné využít k výuce i odbornou učebnu s interaktivní tabulí Smart Board.

Vzdělávání v předmětu zeměpis směřuje k:

- získávání a rozvíjení orientace v geografickém prostředí, osvojování hlavních geografických objektů, jevů, pojmů a používání poznávacích metod
- získávání a rozvíjení dovedností pracovat se zdroji geografických informací
- respektování přírodních hodnot, lidských výtvorů a k podpoře ochrany životního prostředí
- rozvoji trvalého zájmu o poznávání vlastní země a regionů světa jako nedílné součásti životního způsobu moderního člověka
- rozvíjení kritického myšlení a logického uvažování
- aplikování geografických poznatků v praktickém životě

Formy a metody práce podle charakteru učiva a cílů vzdělávání:

- frontální výuka s demonstračními pomůckami, obrazovým materiálem
- skupinová práce (s využitím map, pracovních listů, odborné literatury, časopisů, internetu)
- zeměpisné vycházky s pozorováním
- projekty

Mezipředmětové vztahy

Předmět zeměpis úzce souvisí s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověka příroda:

- chemie: znečištění atmosféry, hydrosféry, biosféry, ... chemický průmysl
- fyzika: sluneční soustava, vesmír, ...
- přírodopis: rozšíření živočichů a rostlin, biotopy, CHKO, národní parky, ...

Mezipředmětové vztahy jsou aplikovány i na předměty z ostatních vzdělávacích oblastí:

- matematika: měřítko mapy, převody jednotek, práce s grafy, diagramy, ...
- ICT: zdroj aktuálních informací a jejich zpracování
- dějepis: kultura národů, historie států, ... náboženství, tradice

Průřezová témata

- VDO: občanská společnost a stát; formy participace občanů v politickém životě; principy demokracie

- OSV: rozvoj schopností poznávání; seberegulace, sebeorganizace; kreativita; poznávání lidí; mezilidské vztahy; komunikace; kooperace; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje
- EV: ekosystémy; základní podmínky života; problémy životního prostředí; vztah člověka k prostředí
- MDV: kritické čtení a vnímání mediálního sdělení; interpretace vztahu mediálního sdělení a reality; stavba mediálního sdělení; tvorba mediálního sdělení; práce v realizačním týmu
- EGS: objevování Evropy, světa
- MKV: kulturní diference; lidské vztahy; etnický původ; multikulturalita; principy solidarity

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- žáci vybírají a využívají vhodné způsoby a metody pro efektivní učení, propojují získané poznatky do širších celků, nalézají souvislosti
- žáci získané poznatky kriticky posuzují, porovnávají a formulují závěry
- žáci poznávají smysl a cíl učení, mají pozitivní vztah k učení

Učitel vede žáky:

- k vyhledávání, shromažďování, třídění, porovnávání informací
- k používání odborné terminologie
- k nalézání souvislostí mezi získanými poznatky a využití v praxi
- k využívání vlastních zkušeností a poznatků z jiných předmětů

Kompetence komunikativní

- žáci formulují a vyjadřují své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřují se souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- žáci se učí naslouchat promluvám druhých lidí, vhodně na ně reagují

Učitel vede žáky:

- ke komunikaci mezi sebou a učitelem a k dodržování předem stanovených pravidel vzájemné komunikace
- k naslouchání a respektování názorů druhých
- k interpretaci či prezentaci různých textů, obrazových materiálů, grafů a jiných forem záznamů v písemné i mluvené podobě

Kompetence k řešení problémů

- žáci jsou schopni pochopit problém, vyhledat k němu vhodné informace, diskutovat o možnostech řešení
- žáci se učí myslet kriticky, jsou schopni hájit svá rozhodnutí

Učitel vede žáky:

- k vyhledávání a kombinování informací z různých informačních zdrojů
- k využívání metod, při kterých docházejí k objevům, řešením a závěrům sami žáci
- k argumentaci, k diskusi na dané téma, k obhajování svých výroků
- k odpovědím na otevřené otázky
- k práci s chybou

Kompetence sociální a personální

- žáci spolupracují ve skupinách na základě vytvořených pravidel, upevňují dobré mezilidské vztahy, pomáhají si a jsou schopni o pomoc požádat, učí se vzájemnému naslouchání

Učitel vede žáky:

- k využívání skupinového a inkluzivního vyučování
- k utváření pocitu zodpovědnosti za svá jednání
- k ochotě pomoci a o pomoc požádat
- k spoluúčasti na vytváření kritérií hodnocení a k následnému hodnocení svých výsledků
- k dodržování dohodnuté kvality, postupů, termínů
- k občanské odpovědnosti za vytváření podmínek pro udržitelný rozvoj v lokálním a globálním měřítku

Kompetence občanské

- žáci respektují názory druhých, uvědomují si svá práva a povinnosti ve škole i mimo školu
- žáci se rozhodují zodpovědně podle dané situace
- žáci chápou základní environmentální problémy, respektují požadavky na kvalitní životní prostředí, jednájí v zájmu trvale udržitelného rozvoje

Učitel vede žáky:

- k dodržování pravidel slušného chování
- k pochopení práv a povinností v souvislosti s principem trvale udržitelného rozvoje
- k tomu, aby brali ohled na druhé
- k vytváření osobních představ o geografickém a životním prostředí

Kompetence pracovní

- žáci jsou seznámeni s pravidly bezpečného chování v terénu
- žáci jsou vedeni k efektivní práci

Učitel vede žáky:

- k dodržování pravidel bezpečného chování v terénu
- k vyhledávání a využívání různých zdrojů informací
- k bezpečné manipulaci s pracovním náčiním
- k péči o všechny svěřené pracovní pomůcky

ročník - období	učivo	výstup	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
6. ročník	postavení Země ve vesmíru	objasní postavení Slunce ve vesmíru a popíše planetární systém a tělesa sluneční soustavy charakterizuje polohu, povrch, pohyby Měsíce, jednotlivé fáze Měsíce aplikuje poznatky o vesmíru a o sluneční soustavě v pohledu na zemské těleso orientuje se na hvězdné obloze, rozumí pojmům:	MeV –vas OSV – rpd F – sluneční soustava, skupenství látek Čj – Galaxie x galaxie Př – život ve vesmíru D – stáří kosmu, existence lidstva M – jednotky vzdáleností, porovnávání velikosti planet

	planeta, hvězda, planetky, měsíce, meteorická tělesa, komety, Galaxie, cizí galaxie	
<p> tvar, rozměry a pohyby planety Země</p>	<p> používá v praktických příkladech znalosti o kulatosti planety Země</p> <ul style="list-style-type: none"> - orientuje se v přírodě podle Slunce - hodnotí důsledky otáčení Země kolem vlastní osy a oběhu Země kolem Slunce pro praktický život na Zemi - vysvětlí délku trvání dnů a nocí na Zemi a pravidelné střídání ročních období - vysvětlí podstatu polárního dne a noci - dokáže v praxi využít znalosti o jarní a podzimní rovnodennosti, zimním a letním slunovratu v praxi 	<p> EGS – oes</p> <p> OSV – rpd</p> <p> MuV - ivz</p> <p> M – porovnávání rozměrů Slunce, Měsíce, Země</p> <p> F – gravitační síla Země</p> <p> D – vývoj poznání o tvaru Země</p> <p> Ov – kalendář</p> <p> Př – roční období – změny v přírodě, život na Měsíci</p> <p> Čj – 2 významy slova den</p>
<p> glóbus</p> <p> měřítko glóbu</p>	<p> používá glóbus jako zmenšený a zjednodušený model planety Země k demonstraci rozmístění oceánů, kontinentů a klasifikaci základních tvarů</p> <p> zemského povrchu</p>	<p> EGS - oes</p> <p> OSV - rsp</p> <p> M - práce s měřítkem, převody jednotek, poměr</p> <p> Čj - skloňování slova glóbus</p>
<p> různé druhy plánů a map, jejich měřítko</p> <p> obsah a grafika map, barvy, výškopis, polohopis, vysvětlivky (mapový klíč)</p> <p> orientace plánu a mapy vzhledem ke světovým stranám</p> <p> přepočítání vzdáleností</p> <p> práce s atlasem</p> <p> statistická data, tabulky, praktická cvičení</p>	<p> používá různé druhy plánů a map, umí je orientovat</p> <p> přepočítávat vzdálenosti podle různých měřítek</p> <p> seznámí se se znázorněním výškopisu a polohopisu na mapách</p> <p> prokáže aktivní znalost smluvených značek, vrstevnic, výškových kót, nadmořské výšky, hloubnic</p> <p> vyhledá potřebné informace v mapových atlasech, orientuje se v jejich obsahu a rejstříku</p>	<p> EV - zpz</p> <p> OSV - kko</p> <p> EGS - esv</p> <p> M - práce s měřítkem, převody jednotek, poměr</p> <p> Př - tématické mapy</p> <p> D - tématické mapy</p> <p> Vv - estetická stránka mapy</p> <p> Čj - názvosloví</p> <p> Zeměpisná vycházka - práce s mapou, orientace v krajině</p>
<p> poledníky</p> <p> rovnoběžky</p>	<p> používá zeměpisnou síť a s pomocí zeměpisných souřadnic určuje</p>	<p> EGS - oes</p> <p> M - polokružnice,</p>

	<p>zeměpisné souřadnice</p> <p>zeměpisná síť</p> <p>určování absolutní (matematické) geografické polohy</p> <p>určování časových pásem</p>	<p>na globusu i mapě absolutní (matematickou) geografickou polohu jednotlivých lokalit na Zemi</p> <p>vysvětlí příčiny rozdílného času jednotlivých míst na Zemi, pochopí účel časových pásem a úlohu hlavního a 180. poledníku pro určování času na Zemi,</p> <p>dokáže stanovit místní čas rozumí pojmům: poledník, rovnoběžka, zemský rovník, zeměpisná síť, nadhlavník</p> <p>obratníky, polární kruh, datová mez</p>	<p>určování času</p> <p>Ov - režim dne-časová pásma</p>
	<p>krajinná sféra Země a její složky</p> <p>pevninské a oceánské tvary zemského povrchu</p> <p>význam jednotlivých přírodních složek na Zemi</p> <p>(litosféra, atmosféra, hydrosféra, pedosféra, biosféra)</p>	<p>vysvětlí pojem krajinná sféra orientuje se v objektech, jevech a procesech v jednotlivých složkách přírodní sféry</p> <p>rozpoznává souvislost mezi jednotlivými přírodními složkami krajinné sféry</p> <p>objasní stavbu zemského tělesa, dna oceánu</p> <p>posuzuje zemský povrch - reliéf jako výsledek složitějšího působení endogenních a exogenních činitelů a lidských činností</p> <p>s porozuměním pracuje s pojmy: počasí, podnebí meteorologické prvky, celkový oběh vzduchu v atmosféře</p> <p>vymezí a vyhledá na mapách různé podnebné pásy a porovnává je</p> <p>pozoruje, zaznamenává a vyhodnocuje počasí v místě svého bydliště</p> <p>seznájí se s rozložením vody na Zemi</p> <p>porozumí a vyhledá na mapách pojmy: oceán, moře, pohyby mořské vody, vodní toky, ledovce</p> <p>podpovrchová voda, bezodtokové oblasti, jezera</p> <p>bažiny, umělé vodní nádrže</p>	<p>Př - vznik krajinných sfér, endogenní, exogenní děje, horniny a nerosty, rozmístění fauny a flóry na Zemi, rozmanitost organismů, živá složka půdy, člověk v různých životních podmínkách, ekosystémy, fotosyntéza</p> <p>Čj - četba, synonyma - podnebí, klima</p> <p>F - teplota, tlak, hustota, změny</p> <p>skupenství</p> <p>Ov - šetření vodou, čistota ovzduší</p> <p>M - nadmořská výška</p> <p>D - časová představa o pohybu</p> <p>kontinentů</p> <p>Vv - tvorba projektu</p> <p>ICT - Internet-zdroj informací,</p> <p>tvorba projektu</p> <p>ENV - klimatické změny, ekosystémy, význam vody, kvalita ovzduší, podmínky pro život</p>

	<p>popíše složení půdy, půdní typy a druhy a jejich hospodářské využití, rozumí pojmům mateční hornina, humus, eroze půdy vysvětlí význam, využití a ochranu půdy, příčiny úbytku půdy ve světě objasní uspořádání bioty v závislosti na zeměpisné šířce a nadmořské výšce vymezení geografická šířková pásma na Zemi seznámí se s vlivy člověka na přírodní prostředí</p>	<p>EGS - oes</p> <p>OSV - rpd</p> <p>Projekt - geografická šířková pásma - vegetační pásy</p>
<p>absolutní (matematická) a relativní geografická poloha, členitost a přírodní poměry oceánů, světadílů</p>	<p>určí geografickou polohu jednotlivých oceánů, světadílů podle zeměpisných souřadnic i z hlediska polohy na zemských polokoulích a v podnebných páslech porovná rozlohu jednotlivých oceánů a světadílů popíše a srovnává při interpretaci obecně zeměpisných map členitost a typické znaky přírodních poměrů jednotlivých oceánů, světadílů charakterizuje význam a hospodářské využití oceánů, kontinentů a základních tvarů seznamuje se s ekologickou problematikou moří a oceánů</p>	<p>M - výsečové diagramy</p> <p>D - objevné cesty</p> <p>Př - vliv geografické polohy na život ve světadílech a oceánech, ekologické katastrofy, využití oceánů</p> <p>EV – zpz, lap</p> <p>EGS - oes</p> <p>MeV - prt</p>
<p>Zeměpis světadílů - polární oblasti</p>	<p>určí geografickou polohu a vyhledá na mapách polární oblasti uvede význam Arktidy a Antarktidy seznámí se s globálními problémy, které těmto oblastem hrozí posoudí význam mezinárodní politické a vědecké spolupráce při výzkumu a využívání polárních oblastí vytváří postoje k okolnímu světu</p>	<p>D - dobývání pólů</p> <p>Př - fauna, flóra</p> <p>M - rozbor klimadiagramu</p> <p>Čj - četba,</p> <p>EV - vep</p> <p>EGS - oes</p> <p>MeV - vas</p> <p>MuV - ivz</p> <p>OSV - sro</p>
<p>Zeměpis světadílů - Afrika,</p>	<p>dokáže na mapě lokalizovat významné geogra-</p>	<p>D - nejstarší osídlené oblasti,</p>

	<p>Austrálie a Oceánie - poloha, rozloha, členitost pobřeží, povrch, podnebí, vodstvo, rostlinstvo, živočišstvo, přírodní zdroje, obyvatelstvo a hospodářství</p>	<p>fické pojmy, s kterými se seznámí provede regionalizaci v jednotlivých světadílech, vytyčí společné znaky daného regionu a provede porovnání jednotlivých regionů vyhledá a provede stručnou charakteristiku nejvýznamnějších států jednotlivých oblastí hodnotí geografické informace z dostupných grafů, diagramů i statistických zdrojů</p>	<p>historie jednotlivých území, kolo- nizace-otroctví, význam zemědělství v historii, vývoj obchodu EtV25 Ov - lidská práva, vzdělání Rv - životní styl Př - podmínky života na Zemi, nerostné suroviny, podmínky pro zemědělství M - rozbor grafů, kartogramů, porovnávání čísel Čj - různá písma, pozdrav v cizím jazyce Vv - tvorba pexesa, kvarteta EV - zpz EGS - oes MuV - oes MeV - prt OSV - rsp VDO - oss</p>
	opakování	zopakuje si probírané učivo, systematicky si utřídí poznatky, a vytvoří si celkový náhled na geografické učivo	
7. ročník	<p>zeměpis světadílů - Amerika, Asie Evropa Amerika - fyzickogeografická sféra Amerika - socioekonomická sféra regionalizace, char. Států</p>	<p>provede regionalizaci v jednotlivých světadílech, vytyčí společné znaky daného regionu, provede porovnání jednotlivých regionů vyhledá a pojmenuje vybrané modelové státy, hlavní a významná města vyhledá na mapách hlavní soustředění osídlení a hospodářských činností v</p>	<p>EV - eko VDO - oss OSV - rsp</p>

	<p>Amerika - charakteristika států</p> <p>Asie - fyzickogeografická + socioekonomická charakteristika</p> <p>Asie - regionalizace, státy</p> <p>Evropa - fyzickogeografická + socioekonomická charakteristika</p> <p>Evropa - regionalizace, státy</p> <p>Modelové regiony světa – vybrané modelové přírodní, společenské a environmentální problémy a možnosti jejich řešení.</p>	<p>jednotlivých světadílech v regionech a modelových státech, popíše a porovná jejich sektorovou, odvětvovou a územní strukturu a zvažuje souvislost s přírodními poměry. Seznámí se s mezinárodními organizacemi vyhledá na mapách nejvýznamnější oblasti cestovního ruchu v jednotlivých světadílech dokáže na mapě lokalizovat významné geografické pojmy, s kterými se seznámí Zvažuje, jaké změny v regionech světa nastaly, nastávají či mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich.</p>	<p>EtV25- prosociálnost</p> <p>EGS - oes</p> <p>MuV - ivz</p> <p>MeV - prt</p> <p>Př - lidská populace, lidské rasy, podmínky života na Zemi, vliv osídlení na krajinu, obživa obyvatelstva, produkty rostlinné a živočišné výroby, suroviny pro</p> <p>textilní a potravinářský průmysl, hlad, HIV, D - nejstarší osídlené oblasti, vznik prvních měst, vývoj urbanizace, průmyslová revoluce- významné technické objevy, průmyslový pokrok, význam zemědělství v historii, význam objevných plaveb, obchod s cizími zeměmi v minulosti rozvoj služeb, kláštery a univerzity jako cetra vzdělanosti v minulosti Ov - lidská práva, pokrok lidstva, šetření surovinami, bezpečnost</p>
--	--	---	--

			<p>dopravy, význam vzdělání pro člověka, zdravý životní styl</p> <p>Rv - rozdílné podmínky života lidí v různých částech světa-city x slum</p> <p>Čj - základní konverzační témata, pozdrav v cizích jazycích, zdroj informací</p> <p>M - rozbor grafů, kartogramů, pozorování čísel, určování hustoty zalidnění, průměrné hodnoty, jednotky plochy</p> <p>Ch - využití nerostných surovin, chemický průmysl, petrochemie, složení výfukových plynů, katalyzátory</p> <p>F - typy elektráren, rychlost dopravních prostředků</p> <p>Pč - suroviny pro přípravu pokrmů</p> <p>Projekty: Erby států Evropy</p> <p>Exkurze: Zahraniční zájezd</p>
	opakování	zopakuje si probírané učivo, systematicky si utřídí poznatky, a vytvoří si celkový náhled na geografické učivo	
8.ročník	společenské, sídelní hospodářské poměry současného světa	<p>pracuje aktivně s tématickými mapami obsahujícími informace o obyvatelstvu, sídlech a hospodářských činnostech v celosvětovém měřítku</p> <p>rozlišuje a odvozuje předpoklady a lokalizační faktory sídel a hospodářských aktivit na konkrétních regionálních příkladech orientuje se v počtu a rozmístění lidí na Zemi, vyhodnocuje aktuální demografické ukazatele popisuje rozmístění lidských</p>	<p>Př - lidská populace, lidské rasy, podmínky života na Zemi, vliv osídlení na krajinu, obživa obyvatelstva, produkty rostlinné a živočišné výroby, fosilní paliva, suroviny pro textilní a potravinářský průmysl, podvýživa, hlad, HIV,</p> <p>D - nejstarší osídlené oblasti, zvyšování tempa růstu obyvatelstva od 19. století-</p>

	<p>ras, národů, jazyků, náboženství, lidských sídel, nejvýznamnějších</p> <p>aglomerací určí a vyhledá hlavní oblasti světového hospodářství lokalizuje světové surovinové a energetické zdroje, porovnává a lokalizuje na mapách hlavní (jádrové) a vedlejší (periferní) oblasti světového hospodářství</p> <p>vymezí kritéria hodnocení vyspělosti států uvede, vyhledá a charakterizuje příklady států</p> <p>podle stupně rozvoje, orientuje se ve významu a postavení odvětví průmyslu, zemědělství, dopravy, služeb a cestovního ruchu v systému národního hospodářství</p>	<p>demografická revoluce vznik prvních měst, vývoj urbanizace průmyslová revoluce - významné technické objevy, průmyslový pokrok, význam zemědělství v historii, vývoj dopravy, význam objevných plaveb, obchod s cizími zeměmi v minulosti, rozvoj služeb, kláštery a univerzity jako centra vzdělanost</p> <p>v minulosti Ov - lidská práva, pokrok lidstva, konzumní způsob života, šetření surovinami, bezpečnost dopravy, význam vzdělání pro člověka, volba povolání, zdravý životní styl Rv - rozdílné podmínky života lidí v různých částech světa-city x slum Cj - základní konverzační témata, pozdrav v cizích jazycích, zdroj informací M - rozbor grafů, kartogramů, pozorování čísel, určování hustoty zalidnění, průměrné hodnoty, jednotky plochy Ch - využití nerostných surovin, chemický průmysl, petrochemie, složení výfukových plynů, katalyzátory F - parní stroj, typy elektráren, jaderná reakce, rychlost dopravních prostředků Pč - suroviny pro přípravu jídel</p>
--	---	--

		<p>ICT - zdroj informací MuV - ivz</p> <p>OSV – rsp, spp, rpd, kko</p> <p>EV – eko, zpz</p> <p>EGS - oes</p> <p>EtV 29-duchovní rozměr MeV - prt</p>
<p>státy světa, hlavní mezinárodní, politické, bezpečností a hospodářské organizace a seskupení</p>	<p>orientuje se na politické mapě světa uvede aktuální počet států současného světa, vyhledá na politické mapě světa nově vzniklé státy</p> <p>rozlišuje a porovnává státy světa podle zeměpisné polohy, počtu obyvatelstva, hlediska svrchovanosti, státního zřízení a formy vlády správního členění uvádí příklady různé míry demokracie ve světě lokalizuje aktuální příklady politických, národnostních a náboženských konfliktů ve světě uvede příklady nejvýznamnějších politických, vojenských a hospodářských seskupení</p>	<p>M - zpracování statistických údajů Ov - státní zřízení, forma vlády, principy demokracie, náboženství, národnostní menšiny, příčiny válek, možnosti řešení konfliktů, mezinárodní spolupráce D - vznik států v minulosti, vývoj počtu států Př - vliv přírodních podmínek na osídlení na krajinu, obživa obyvatel</p> <p>Cj - zdroj informací</p> <p>VDO – fpo, pde</p> <p>OSV - rpd, sro, pli</p> <p>MuV – kdí, ivz</p> <p>EGS – oes, esv</p> <p>MeV - vas</p>
<p>globální problémy současného světa</p>	<p>vymezení globální problémy, hledá jejich příčiny diskutuje o možných důsledcích a hledá řešení</p>	<p>ICT - zdroj informací Př - podvýživa, hlad, AIDS, kyselá dešť, oteplování, ekologické katastrofy, rozšiřování pouští, vyčerpá- telné nerostné suroviny,</p>

		<p>kácení tropických deštných lesů, fotosyn- téza Ch - skelníkový efekt, kyselá dešť, složení atmosféry, ozón, oteplování, výfukové plyny, ropné havárie, nerostné suroviny, jiné zdroje ener- gie, pitná voda- znečištění D - rozvoj společnosti, změny kra- jiny, života lidí v průběhu času F - alternativní zdroje energie, rozvoj techniky Ov - mezinárodní spolupráce, pokrok lidstva, šetření surovinami EV - eko</p> <p>EGS - oes</p> <p>OSV – sro, spp</p>
<p>krajina - prostředí, typy krajín společenské a hospodářské vlivy na krajinu a na životní prostředí</p>	<p>rozlišuje vzhled, funkci a znaky přírodních a kul- turních krajín, uvede konkrétní příklady posuzuje působení přírodních krajinotvorných procesů a vzájemný vztah mezi přírodou a lidskou společností na krajinu a na životní pro- středí zhodnotí jak společenské a hospodářské vlivy lidské společnosti působí dlouhodobě v prostoru a v čase na krajinu a životní prostředí, uvede kladné a záporné příklady zhodnotí dodržování zásad ochrany přírody a životního prostředí na lokální i globální úrovni navrhne možná řešení problematiky životního</p>	<p>EV - zpz</p> <p>MeV- prt</p> <p>EGS - oes</p> <p>OSV - rsp</p> <p>Př - životní prostředí, ekologie, vliv prostředí na zdraví lidí, život v přírodní a kulturní krajině EtV31- ochrana přírody a ŽP</p>

		prostředí provede prostorové rozmístění hlavních ekosystémů porozumí pojmům ekologie, trvale udržitelný rozvoj	
	cvičení a pozorování v terénu v místní krajině - orientační body, pomůcky a přístroje, světové strany pohyb podle mapy a azimutu, odhad vzdáleností a výšek objektů panoramatické náčrtky, schématické náčrtky pochodové osy ochrana člověka při ohrožení zdraví a života živelné pohromy, opatření, chování a jednání při nebezpečí	ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu využívá aktivně mapy, atlasy, cestovní průvodce, pracuje s internetem a s dalšími materiály při vyhledávání informací aplikuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v přírodě	M - měřítko, poměr CH- živelné pohromy, chemické složení bojových plynů Př-příroda v místní krajině - stav, ochrana, ohrožení zdraví a života člověka Vv - náčrtky, plánky VDO - oss MeV - prt EV – zpz, vep EGS -oesí
	opakování geografického učiva	zopakuje si probírané učivo, systematicky si utřídí poznatky, a vytvoří si celkový náhled na geografické učivo	
9. ročník	absolutní geografická poloha (poloha v zeměpisné síti), relativní geografická poloha, rozloha, členitost povrchu a přírodní poměry České republiky	určí absolutní geografickou polohu České republiky vyhodnotí relativní geografickou polohu České republiky podle různých kritérií porovná rozlohu ČR s rozlohou vybraných států světa a s rozlohou sousedních států, popíše s pomocí obecně zeměpisných a tématických map vznik a vývoj reliéfu, určí a vyhledá horopisné celky, charakterizuje podnebí, vodstvo půdy, rostlinstvo a živočišstvo zhodnotí stav životního prostředí, vymezí NP a CHKO a pochopí jejich důležitost	EV - lap EGS - oes Př - geologická stavba, ochrana přírody M - porovnávání rozlohy F - atmosférické prvky Projekt: Ochrana přírody
	rozmístění obyvatelstva a sídelní poměry České republiky	vyhledá, popíše a zdůvodňuje na mapách největší a nejmenší	OSV – rsp, mvz, rpd

	<p>soustředění obyvatelstva v České republice vyhledá na mapách největší a nejvýznamnější sídla v České republice a určí jejich lokalizační faktory</p> <p>srovnává ukazatele o lidnatosti, rozmístění, pohybu a struktuře obyvatelstva České republiky se sousedními státy vyhledá aktuální demografické údaje týkající se své obce, zpracovává je, vyhodnocuje a pokouší se o prognózu dalšího vývoje</p>	<p>EGS - oes</p> <p>MuV - ivz</p> <p>MeV - vas</p> <p>Čj - nářečí M - hustota obyvatelstva Př - vliv osídlení na krajinu D - vznik prvních měst, vývoj urbanizace</p>
<p>rozmístění hospodářských činností České republiky, transformační společenské, politické a hospodářské procesy a jejich územní projevy a dopady</p>	<p>rozlišuje a porovnává předpoklady, rozmístění a perspektivu hospodářských aktivit v České republice</p> <p>hospodářství České republiky charakterizuje po jednotlivých oblastech: průmysl, zemědělství, doprava a spoje, služby, cestovní ruch, zahraniční obchod zhodnotí postavení své obce v rámci hospodářství celé republiky</p>	<p>EV – eko, lap</p> <p>OSV - rsp EtV31-ochrana přírody a ŽP</p> <p>EGS - esv</p> <p>MuV – kdi, ivz</p> <p>Ch-využití nerostných surovin, chemický průmysl, petrochemie D-historie průmyslu Př-obživa obyvatelstva, produkty rostlinné a živočišné výroby, fosilní paliva, suroviny pro textilní a potravinářský průmysl F- typy elektráren</p>
<p>regiony České republiky</p>	<p>lokalizuje na mapách jednotlivé regiony a administrativní celky v České republice charakterizuje přírodní podmínky, hospodářství,</p>	<p>EV – lap, vcp</p> <p>OSV – sro, spp</p>

	zvláštnosti, kulturní zajímavosti jednotlivých regionů a porovnává jejich hospodářskou funkci a vyspělost	EGS - oes MeV - prt D-historie regionů Ch-průmysl regionů ČJ - významné osobnosti M - práce s daty Př - krajina, stav přírody Exkurze: Průmyslový závod
místní region České republiky, přeshraniční spolupráce v euroregionech	zjistí historii, statistické údaje vztahující se k obci popíše a posoudí regionální zvláštnosti, typické znaky přírody, osídlení, hospodářství a kultury místního regionu a jejich možné perspektivy pracuje aktivně s turistickou mapou místního regionu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech	EV – lap, vcp OSV- rpd D - historie regionu Ch - průmysl regionu Čj - významné osobnosti M - práce s daty Projekt: Místní oblast
opakování	zopakuje si probírané učivo, systematicky si utřídí poznatky, a vytvoří si celkový náhled na geografické učivo	

5.7. UMĚNÍ A KULTURA

5.7.1. Hudební výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu:

Vyučovací předmět Hudební výchova se vyučuje jako samostatný předmět v této časové dotaci:

1. – 9. ročník 1 hodina týdně

Výuka probíhá v těch kmenových třídách, ve kterých je tato výuka možná (třídy jsou opatřeny hudebním nástrojem nebo jiným hudebním aparátem) nebo přímo v učebně hudební výchovy. Základní formou realizace je vyučovací hodina, kromě toho jsou realizovány různé akce, např. návštěva pěveckého sboru, koncerty, žákovská vystoupení, hudební kroužky,

aj. Předmět je formálně členěn na čtyři okruhy – Vokální činnosti, Instrumentální činnosti, Hudebně pohybové činnosti, Poslechové činnosti.

Na 1. stupni základního vzdělávání se žáci seznamují prostřednictvím činností s výrazovými prostředky a s jazykem hudebního umění. S ním se učí tvořivě pracovat, užívat ho jako prostředek pro sebevyjádření. Poznávají zákonitosti tvorby, seznamují se s vybranými uměleckými díly, učí se je vzhledem ke svým zkušenostem chápat a výpovědi sdělované uměleckým dílem rozpoznávat a interpretovat. Hudební výchova vede žáka prostřednictvím vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností k porozumění hudebnímu umění, k aktivnímu vnímání hudby a zpěvu a jejich využívání jako svébytného prostředku komunikace. V etapě základního vzdělávání se tyto hudební činnosti stávají v rovině produkce, recepce a reflexe obsahovými doménami hudební výchovy.

Mezipředmětové vztahy

Těsná souvislost vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu Hudební výchova je patrná s některými tématy vzdělávací oblasti Člověk a zdraví (pohyb, tanec), Jazyk a jazyková komunikace (texty písní, rytmizace slov,..), část vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru je realizována ve vyučovacím předmětu dramatická výchova (vyjadřování pocitů, emoce).

Průřezová témata

Z průřezových témat jsou začleněna témata z osobnostní a sociální výchovy a multikulturní výchovy.

Klíčové kompetence

V hudební výchově klademe důraz především na tyto životní kompetence – komunikace, řešení problémů, city, empatie.

ročník - období	učivo	výstup	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
1.- 3.	Vokální činnosti		

ročník	pěvecký a mluvený projev - pěvecké dovednosti (dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónu, dynamicky odlišený zpěv), hlasová hygiena	zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase	OSV – rozvoj schopností poznávání MV - ČJ, DRAM.V
	hudební rytmus - realizace písni ve 2/4 a 3/4 taktu,	rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem	MV - DRAM.V
	Instrumentální činnosti		
	hudební hry	využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře	MV – TV(rozvoj jemné motoriky)
	Hudebně pohybové činnosti		
	pohybový doprovod znějící hudby - dvoudobý takt, taneční hry se zpěvem, jednoduché lidové tance	reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie	MV – TV(rozvoj jemné motoriky)
	Poslechové činnosti		
kvality tónů - délka, síla hudební výrazové prostředky a hudební prvky s výrazným sémantickým nábojem - rytmus, melodie, kontrast a gradace, pohyb melodie (melodie vzestupná a sestupná)	rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby	OSV – rozvoj schopností poznávání MV - ČJ, DRAM.V	
hudební styly a žánry - hudba taneční, ukolébavky hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas a hudební nástroj	rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a instrumentální a vokálně instrumentální		
4. -5. ročník	Vokální činnosti		
pěvecký a mluvený projev - pěvecké dovednosti (dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónu, dynamicky odlišený zpěv), hlasová hygiena, rozšiřování hlasového rozsahu	zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlas v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti	OSV – rozvoj schopností poznávání MV - ČJ, DRAM.V.	
hudební rytmus - realizace písni ve 2/4 a 3/4 taktu, 4/4 taktu; dvojhlas a vícehlas - prodleva, kánon; záznam vokální hudby - zachycení melodie písni pomocí jednoduchého grafického vyjádření (např. linky), nota jako grafický znak pro tón, zápis rytmu jednoduché písni, notový zápis jako opora při realizaci písni	realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not	OSV – rozvoj schopností poznávání MV - ČJ, DRAM.V.	
Instrumentální činnosti			
hra na hudební nástroje - reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí jednoduchých hudebních nástrojů z Orffova instrumentáře apod., rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace - tvorba	vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace	MV - ČJ, TV (rozvoj jemné motoriky)	

	předeher, meziher a doher s využitím tónového materiálu písně, hudební doprovod (akcentace těžké doby v rytmickém doprovodu, ostinato, prodleva)		
	Hudebně pohybové činnosti		
	pohybový doprovod znějící hudby - dvoudobý, třídobý a čtyřdobý takt, pantomima a pohybová improvizace s využitím tanečních kroků	využívá na základě svých schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní	MV – TV (rozvoj jemné motoriky)
	orientace v prostoru - utváření pohybové paměti, reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách	ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností, vytváří pohybové improvizace	MV – TV (rozvoj jemné motoriky)
	Poslechové činnosti		
	kvality tónů - délka, síla, barva, výška; hudební výrazové prostředky a hudební prvky s výrazným sémantickým nábojem - rytmus, melodie, kontrast a gradace, pohyb melodie (melodie vzestupná a sestupná), zvukomalba		MV - VV
	hudební styly a žánry - hudba taneční, ukolébavka, pochod; hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas a hudební nástroj	rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby	
	vztahy mezi tóny - souzvuk, akord; interpretace hudby - slovní vyjádření (jaká je to hudba a proč je taková)	rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metroritmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny	OSV – rozvoj schopností poznávání
	záznam vokální hudby - zachycení písně pomocí jednoduchého grafického vyjádření, nota jako grafický znak pro tón, zápis rytmu jednoduché písně, notový zápis jako opora při realizaci písně		

ročník - období	učivo	výstup	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
6. ročník	I. Vokální činnosti Pěvecký a mluvní projev - dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónu, dynamicky odlišený zpěv, frázování, hlasová hygiena, rozšiřování hlasového rozsahu, kánon, lidový dvojhlas, elementární	využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách • uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky	OSV - psy MuV- kdi, mk

<p>hudební improvizace, dur a moll tónina, lidové i umělé písně</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hudební rytmus • Rozvoj hudebního sluchu • Reflexe vokálního projevu 	<p>při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě</p> <ul style="list-style-type: none"> • zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i dvojhlas • dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého 	
II. Instrumentální činnosti		
<p>Hra na hudební nástroje – hra a tvorba doprovodů s využitím Orffova instrumentáře, nástrojová improvizace</p>	<p>reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb</p> <ul style="list-style-type: none"> • vytváří a volí jednoduché doprovody • provádí jednoduché hudební improvizace 	OSV - psy MuV- kdi, mk
III. Hudebně pohybové činnosti		
<p>Pohybové reakce na změny v proudu znějící hudby – tempové, dynamické, harmonické</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pohybový doprovod znějící hudby – taktování, taneční kroky 	<p>na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu</p> <ul style="list-style-type: none"> • zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané skladbě 	OSV - psy MuV- kdi, mk
IV. Poslechové činnosti		
<p>Práce skladatele s hudebně vyjadřovacími prostředky – melodie, rytmus, harmonie, barva, dynamika</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nástroje v lidové hudbě • Hudební seskupení • Partitura, dirigent • Písňová forma, variace 	<p>orientuje se v proudu znějící hudby</p> <ul style="list-style-type: none"> • vnímá užité hudebně vyjadřovací prostředky a charakteristické sémantické prvky • chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku 	OSV - psy MuV- kdi, mk EV-9-1-05 EtV 20

	<ul style="list-style-type: none"> • Opera, opereta, muzikál, revue, balet, melodram • Česká opera a její tvůrci (A.Dvořák, B. Smetana, L. Janáček) • Národní divadlo 	<ul style="list-style-type: none"> • vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění 	
7. ročník	I. Vokální činnosti		
	Pěvecký a mluvný projev - dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónu, dynamicky odlišený zpěv, frázování, rozšiřování hlasového rozsahu, lidové i umělé písně <ul style="list-style-type: none"> • Hudební rytmus • Rozvoj hudebního sluchu • Péče o hlas v době mutace, hlasová hygiena, druhy hlasů dle rozsahu • Lidové písně a jejich druhy, jejich význam 	využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách <ul style="list-style-type: none"> • uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě • zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i dvojhase • dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého 	OSV - psy MuV- kdi, mk
	II. Instrumentální činnosti		
	Hra na hudební nástroje – hra a tvorba doprovodů s využitím Orffova instrumentáře, nástrojová	vytváří a volí jednoduché doprovody <ul style="list-style-type: none"> • provádí jednoduché hudební improvizace 	OSV - psy MuV- kdi, mk
	III. Hudebně pohybové činnosti		
	Pohybové vyjádření hudby v návaznosti na sémantiku díla – pantomima, improvizace	na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu <ul style="list-style-type: none"> • rozpozná některé z tanců různých slohových období 	OSV - psy MuV- kdi, mk
	IV. Poslechové činnosti		

	<p>Hudební dílo a jeho autor</p> <p>– skladatel, inspirace, epigonství, kýč</p> <ul style="list-style-type: none"> • Interpret a jeho místo v hudbě • Jednohlas a vícehlas, kánon a fuga • Koncert, sonáta, symfonie, symfonická báseň • Pantomima, lidový tanec, balet, společenský tanec • Duchovní a světská hudba, kantáta a oratorium • Muzikál 	<p>orientuje se v proudu znějící hudby</p> <ul style="list-style-type: none"> • vnímá užité hudebně vyjadřovací prostředky • chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku • vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění 	<p>OSV - psy MuV- kdi, mk</p> <p>EV-9-1-05 EtV 20</p>
8. ročník	<p>I. Vokální činnosti</p> <p>Pěvecký a mluvní projev</p> <p>- dýchání, výslovnost, dynamicky odlišený zpěv, frázování, rozšiřování hlasového rozsahu, lidové i umělé písně</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hudební rytmus • Rozvoj hudebního sluchu 	<p>využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách</p> <ul style="list-style-type: none"> • uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě • zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i dvojhase • dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého 	<p>OSV - psy MuV- kdi, mk</p>
	<p>II. Instrumentální činnosti</p> <p>Hra na hudební nástroje</p> <p>– hra a tvorba doprovodů s využitím Orffova instrumentáře, nástrojová improvizace</p> <ul style="list-style-type: none"> • Využití žáků navštěvujících ZUŠ 	<p>realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností písně a skladby různých stylů a žánrů</p> <ul style="list-style-type: none"> • provádí jednoduché hudební improvizace 	<p>OSV - psy MuV- kdi, mk</p>
	<p>III. Hudebně pohybové činnosti</p>		

	(Písňě tanečního charakteru s pohybovým doprovodem – využití žáků navštěvujících ZUŠ či taneční kroužky	Písňě tanečního charakteru s pohybovým doprovodem – využití žáků navštěvujících ZUŠ či taneční kroužky	OSV - psy MuV- kdi, mk
	IV. Poslechové činnosti		
	Artificiální a nonartificiální hudba <ul style="list-style-type: none"> • Vývoj hudby evropské a světové • Počátek hudby, středověk, gotika, renesance, baroko, klasicismus, romantismus, hudba 20. století • Významní hudební skladatelé a jejich nejznámější díla • Moderní populární hudba 	orientuje se v proudu znějící vážné i populární hudby <ul style="list-style-type: none"> • zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami • chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku 	OSV - psy MuV- kdi, mk EV-9-1-05 EtV 20
9. ročník	I. Vokální činnosti		
	Pěvecký a mluvní projev - dýchání, výslovnost, dynamicky odlišený zpěv, frázování, rozšiřování hlasového rozsahu, lidové i umělé písňě <ul style="list-style-type: none"> • Hudební rytmus • Rozvoj hudebního sluchu 	využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách <ul style="list-style-type: none"> • uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě • zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i dvojhase • dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého 	OSV - psy MuV- kdi, mk
	II. Instrumentální činnosti		
	Hra na hudební nástroje	realizuje podle svých	OSV - psy

	<p>– hra a tvorba doprovodů s využitím Orffova instrumentáře, nástrojová improvizace</p> <ul style="list-style-type: none"> • Využití žáků navštěvujících ZUŠ 	<p>individuálních schopností a dovedností písně a skladby různých stylů a žánrů</p> <ul style="list-style-type: none"> • provádí jednoduché hudební improvizace 	<p>MuV- kdi, mk</p>
III. Hudebně pohybové činnosti			
	<p>Písně tanečního charakteru s pohybovým doprovodem</p> <p>– využití žáků navštěvujících ZUŠ či taneční kroužky</p>	<p>na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu</p>	<p>OSV - psy MuV- kdi, mk</p>
IV. Poslechové činnosti			
	<p>Artificiální a nonartificiální hudba</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vývoj české hudby • Počátky hudebních dějin v Čechách, renesance, baroko, klasicismus, romantismus, hudba 20. století • Významní čeští hudební skladatelé a jejich nejznámější díla, souvislost se světovou hudební tvorbou, s literaturou • Česká moderní populární hudba 	<p>orientuje se v proudu znějící vážné i populární hudby</p> <ul style="list-style-type: none"> • zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami • chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku 	<p>OSV - psy MuV- kdi, mk EV-9-1-05 EtV 20</p>

5.7.2. Výtvarná výchova

1. stupeň

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu:

Vyučovací předmět Výtvarná výchova se vyučuje jako samostatný předmět v této časové dotaci:

1. – 3. ročník 1 hodina týdně

4. – 5. ročník 2 hodiny týdně

Výuka probíhá na 1. stupni v kmenových třídách. Škola má řádně vybavenou výtvarnou dílnu s keramickým ateliérem. Tato pracoviště jsou zároveň určena pro činnost zájmových kroužků.

Výtvarné cítění motivuje žáka při jeho vlastní práci a rozhodování, estetický názor hraje roli při formování hodnotového žebříčku.

Průřezová témata

V předmětu se kromě vlastního vzdělávacího obsahu realizují tato průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Environmentální výchova a Mediální výchova. Průřezová témata rozvíjená ve výtvarné výchově pomáhají žákům ujasnit si, co je pro ně, jako budoucí občany, hodnotné a žádoucí, pomáhá budovat mosty pochopení mezi různými kulturami. Učí hledat krásu v neponičené přírodě i střízlivě hodnotit působení sdělovacích prostředků.

Mezipředmětové vztahy

Na výtvarnou výchovu navazují předměty oblasti Člověk a svět práce. Výtvarná výchova též připravuje půdu pro porozumění humanitním oborům.

Klíčové kompetence

Z životních kompetencí je nejčastěji rozvíjena tvořivost a citlivost, kde se soustředujeme na schopnost vcítění a porozumění. Další funkcí výtvarného díla je vyjádření sebe sama, tedy rozvíjíme kompetenci komunikační. Dále je podporována kompetence žít zdravě ve smyslu duševní hygieny. Výtvarnou výchovu chápeme jako důležitý faktor podílející se i na udržování psychického zdraví. Činnostní složka výtvarné výchovy podporuje schopnost řešit problém, spolupracovat i učit se. Ze všeho nejvíce nám ale jde o schopnost svobodně se vyjadřovat a hlavně vnímat, co nám chtějí „naznačit“ druzí. Některé oborové výstupy naplňují řadu kompetencí, za převládající přesto pokládáme citlivost, komunikaci a tvořivost.

2. stupeň

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu:

Vyučovací předmět Výtvarná výchova se vyučuje jako samostatný předmět v této časové dotaci:

6., 8., 9. ročníku 2 hodiny týdně, v 7. ročníku 1 hodina týdně.

Výuka probíhá na 2. stupni v učebně výtvarné výchovy, která je pro tyto účely dobře vybavená.

Výtvarná výchova klade největší důraz na rozvoj osobnosti žáka a jeho tvůrčích schopností. Učí žáky jazykem umění vyjadřovat svůj postoj ke světu i k sobě samým.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova – rozvoj smyslového vnímání, kreativity, utváření estetiky chování a mezilidských vztahů, porozumění sobě samému i druhým, uvědomování si různosti lidí, názorů, přístupů k řešení problémů.

Výchova demokratického občana – prohlubuje empatii, spravedlivé posuzování, vede ke kritickému myšlení, k respektování kulturních hodnot, etnických i jiných odlišností, motivuje k ohleduplnosti, ochotě pomáhat druhým.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – utváří vztah k evropské a světové kultuře, pomáhá uvědomovat si historické dědictví jako zdroje poznání.

Multikulturní výchova – rozvíjí smysl pro spravedlnost, solidaritu a toleranci, učí žáky komunikovat s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, vede k vzájemnému obohacování, k uvědomění si vlastní identity.

Enviromentální výchova – pomáhá uvědomit si vztah člověka a prostředí, přispívá k vnímání života jako nejvyšší hodnoty, podněcuje aktivitu, tvořivost, toleranci, vstřícnost a ohleduplnost ve vztahu k prostředí.

Mediální výchova – využívá média jako zdroj informací, rozvíjí komunikační schopnosti, využívá vlastních schopností v týmové práci, napomáhá k uvědomění si možnosti svobodného vyjádření vlastních postojů a odpovědnosti za vlastní prezentace.

Klíčové kompetence:

Kompetence k učení:

- žák vyhledává a třídí informace, samostatně pozoruje a experimentuje, výsledky porovnává a vyvozuje z nich závěry
- má pozitivní vztah k tvorbě, protože zná smysl

Kompetence k řešení problémů:

- umí diskutovat o problému, kriticky ho zhodnotit
- objevuje různé varianty řešení
- vytrvá v práci
- je schopen obhájit výsledek své práce

Kompetence komunikativní:

- formuluje a vyjadřuje přesně své pocity a myšlenky, naslouchá druhým
- zapojuje se do společenského dění
- využívá informační a komunikativní dovednosti

Kompetence sociální a personální:

- spolupracuje ve skupině, je ohleduplný, pomáhá druhým
- oceňuje zkušenosti druhých
- uvědomuje si sebe sama, posiluje sebedůvěru

Kompetence občanské:

- posiluje empatii, neubližuje druhým
- uvědomuje si svá práva a povinnosti
- respektuje, chrání a oceňuje naše tradice, kulturní a historické dědictví
- respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí

Kompetence pracovní:

- dodržuje vymezená pravidla, dbá na ochranu svého zdraví

období	učivo	výstup	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
1. - 3. ročník	ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI		
	<i>Vizuálně obrazné vyjádření</i>		
	linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality a jejich vztahy - podobnost, kontrast a rytmus; jejich kombinace a proměny v ploše, objemu a prostoru	rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ	OSV – rozvoj schopností poznávání, kreativita
	<i>Uspořádání objektů do celků</i>		
	uspořádání na základě jejich výraznosti, velikosti a vzájemného postavení ve statickém a dynamickém vyjádření	v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace	OSV – rozvoj schopností poznávání, kreativita MV -Pč
	<i>reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly</i>		
	vizuálně obrazná vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových, čichových, chuťových a vyjádření vizuálních podnětů prostředky vnímatelnými ostatními smysly	vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky	OSV – rozvoj schopností poznávání, kreativita MV - Prv, Tv, Hv
	UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY		
	prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností		
	manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby	interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností	OSV – rozvoj schopností poznávání, kreativita
	<i>typy vizuálně obrazných vyjádření</i>		
	jejich rozlišení, výběr a uplatnění – hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba	na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil	
OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ			
<i>osobní postoj v komunikaci</i>			
jeho utváření a zdůvodňování; odlišné interpretace vizuálně	osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě,	OSV – rozvoj schopností	

	obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých) v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje; jejich porovnávání s vlastní interpretací	k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření	poznávání, kreativita
4. - 5. ročník	ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI		
	<i>Vizuálně obrazné vyjádření</i>		
	vizuálně obrazné prostředky pro vyjádření elementů - linie, tvar, objem, barevné kvality, textura	při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné)	OSV – rozvoj schopností poznávání, kreativita
	<i>uspořádání objektů do celků</i>		
	uspořádání na základě jejich výraznosti, velikosti a vzájemného postavení ve statickém a dynamickém vyjádření	užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a sochařský postup; v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model	MV -Pč
	<i>reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly</i>		
	vizuálně obrazná vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových, čichových, chuťových a vyjádření vizuálních podnětů prostředky vnímatelnými ostatními smysly	nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě	OSV – rozvoj schopností poznávání, kreativita MV - Prv, Tv, Hv
	<i>smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření</i>		
	umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama	při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy	
	UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY		
<i>prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností</i>			
manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby	osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky	EtV9 OSV – rozvoj schopností poznávání, kreativita	

		(včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění)	
	typy vizuálně obrazných vyjádření		
	jejich rozlišení, výběr a uplatnění - hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, sochařství, plastika, animovaný film, comics, fotografie, elektronický obraz, reklama	obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil	
	přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením		
	hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, založené na smyslovém vnímání)	porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace	OSV – rozvoj schopností poznávání,
	OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ		
	osobní postoj v komunikaci		
	jeho utváření a zdůvodňování; odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejetých) v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje; jejich porovnávání s vlastní interpretací	na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil	MV-Čj
	komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření		
	komunikace se spolužáky, rodinnými příslušníky a v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje (ve škole i mimo školu); vysvětlování výsledků tvorby podle svých schopností a zaměření	porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace	OSV – rozvoj schopností poznávání, kreativita
	proměny komunikačního obsahu		
	záměry tvorby a proměny obsahu vlastních vizuálně obrazných vyjádření i děl výtvarného umění	osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění)	

ročník - období	učivo	výstup	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
6.-9. ročník	ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI		
	vizuálně obrazné prostředky pro	vybírání, pojmenovává i	HV EV

vyjádření elementů - linie, tvar, objem, barevné kvality, textura - jejich rozvržení v obrazové ploše, objemu, prostoru, v časoprostorovém vyjádření, jejich vztahy (podobnost, kontrast, rytmus, dynamické proměny) ve statické	samostatně vytváří bohatou škálu vizuálně obrazných elementů a jejich vztahů k vizuálně obrazným vyjádřením zkušeností z vlastního vnímání, z představ a poznání; variuje jejich různé vlastnosti k získání originálního výsledku	
vizuálně obrazné prostředky pro vyjádření vztahů , pohybu a proměn kvalit - vztahy uvnitř a mezi objekty, v souvislostech s výstavbou dalších objektů vůči celku, vyjádření pohybu a proměn kvalit pro statické i dynamické chápání své interakce s realitou	využívá vizuálně obrazná vyjádření pro zachycení jevů, kvalit a procesů v proměnách, vývoji a vztazích	
reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly (pohybem, hmatem, sluchem) - uplatnění při vlastní tvůrčí činnosti, při výběru a uplatnění vizuálně obrazných prostředků i při uplatnění ostatních znakových vyjádření (hudebních, dramatických)	užívá vizuálně obrazná vyjádření k zachycení nejen vizuálních zkušeností, ale i zkušeností získaných ostatními smysly pohybem, hmatem, sluchem	DV OSV
vizuálně obrazná vyjádření (jak přejatá, tak osobně vytvořená) - jejich emotivní, smyslově orientačně deskriptivní a racionálně analytický účinek ve vztahu k vlastnímu prožívání interakce s realitou		
UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY VE VIZUÁLNĚ OBRAZNÉM VYJÁDŘENÍ		
kategorizace představ, prožitků, zkušeností, poznatků (fantazijní, magická, mystická, symbolická, senzuačně deskriptivní, analytická a další) - uplatnění při vlastní tvorbě a interpretaci	interpretuje vizuálně obrazné vyjádření jak v rovině smyslového působení, tak subjektivního psychologického účinku i sociálně přijímaného (symbolického) obsahu	DV VMEGS
typy vizuálně obrazných vyjádření – (např. umělecký obraz, reklama, obrazové zpravodajství, film, interaktivní grafické aplikace) - jejich rozlišení z hlediska osobně založených představ, prožitků, zkušeností a poznatků a z hlediska vztahu k rozmanitosti	k tvorbě vizuálně obrazných vyjádření užívá některých z metod uplatňovaných v současném výtvarném umění a digitálních médiích - počítačová grafika, fotografie, video, animace	ČJ VMEGS MV
metody uplatňované v aktuálním pojetí výtvarného umění - manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby, proces stavby vizuálně obrazového vyjádření jako struktury vztahů, analýza celistvě vnímaného tvaru na skladeb		DV OSV VMEGS
zdroje autorství vizuálně obrazných vyjádření - z hlediska interakcí osobně blízkých a osobně	rozlíhuje a interpretuje obsah vizuálně obrazného vyjádření uměleckých	MV ČJ - L D

představitelných i z hlediska interakcí historických a sociálních	projevů současnosti i minulosti; zkoumá jejich účinek na intenzitu svých prožitků jak v jejich celistvosti, tak na úrovni vztahů vizuálně obrazných elementů	EtV23
OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ VIZUÁLNĚ OBRAZNÉHO VYJÁDŘENÍ		
individuální interpretace v pluralitní komunikaci - kontexty vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých), zavádění kritérií jejich porovnávání	vybírání a kombinuje vizuálně obrazné prostředky pro vlastní originální vyjádření a uplatnění své osobnosti; porovnává a hodnotí jejich účinek ve vizuálně obrazných vyjádřeních již existujících, či běžně užívaných	VDO EtV23
interpretace vlastní a interpretace uznávané sociálním okruhem - porovnávání vlastních interpretací vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených i přejatých) s interpretacemi uznávanými v rozdílném sociokulturním kontextu	samostatně odhaluje interpretační kontext vlastního i přejatého vizuálně obrazného vyjádření tak, aby byl srozumitelný pro ostatní; porovnává je s dalšími nabízenými kontexty a hodnotí jejich účinnost	VDO
komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření - jeho utváření a uplatnění pro dosažení konkrétních účinků v komunikaci, včetně mediální	uvědomuje si na konkrétních příkladech různorodost zdrojů interpretace vizuálně obrazných vyjádření a jejich odlišnou kontextuální podmíněnost	MV DV

5.8. ČLOVĚK A ZDRAVÍ

5.8.1. Výchova ke zdraví

Integrováno v předmětu výchova k občanství, popis v kap. 5.6.2

5.8.2. Tělesná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

1. stupeň

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu:

Vzdělávání je zaměřeno

- na regeneraci a kompenzaci jednostranné zátěže působené pobytem ve škole
- rozvoj pohybových dovedností a kultivaci pohybu
- poznávání zdraví jako nejdůležitější životní hodnoty
- rozpoznávání základních situací ohrožujících tělesné a duševní zdraví a na osvojování
- dovedností jim předcházet nebo je řešit

Vyučovací předmět Tělesná výchova se vyučuje jako samostatný předmět v této časové dotaci:

1. – 5. ročník 2 hodiny týdně

Převažující formou realizace je vyučovací hodina. Kromě toho je obsah předmětu realizován v blocích. Kurzy plavání jsou součástí Tv ve 3. a 4. ročníku. Žáci se dále účastní různých sportovních soutěží. Výuka probíhá v malé a velké tělocvičně, na hřišti, v parku, dle sportu v bazénu atd.

Cílem je získat kladný vztah k fyzickým aktivitám a sportu, vytvářet návyky zdravého životního stylu vedoucí k progresivnímu utužování zdraví a zdravého životního stylu vůbec. Dále pak dodržování sportovní etiky, pravidel a jednání fair-play.

Úzké mezipředmětové vztahy nalezneme k dramatické výchově (vyjádření nálady pohybem, ...) a k hudební výchově (rytmizace, cvičení na hudbu, ...). Vzdělávací strategie vychází z konstruktivistické pedagogiky. Další používané formy a metody: ukázka, výklad, pokus-omyl, frontální, skupinová, individuální výuka. Z průřezových témat jsou začleněna témata OSV, Multikulturní výchovy a Mediální výchovy. Znalosti a dovednosti vedoucí k zdravému životnímu stylu a kladnému vztahu k fyzickým aktivitám navazují na znalosti a dovednosti získané v prvouce na prvním stupni.

Klíčové kompetence

Převládajícími realizovanými životními kompetencemi jsou zdraví, spolupráce, komunikace, podnikatelské dovednosti.

Žákům se zájmem o sport a nadaným sportovcům nabízíme zapojení do kroužků, sportovních her a doporučením k dalšímu rozvoji ve sportovních klubech.

2. stupeň

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu:

Předmět tělesná výchova se vyučuje jako samostatný předmět

v 6. ročníku 3 hodiny týdně

v 7., 8. a 9. ročníku 2 hodiny týdně

V rámci tělesné výchovy jsou žáci 2. stupně zpravidla rozděleni na skupiny v rámci ročníku na dívky a chlapce. V případě provozních možností lze rozdělit žáky i napříč ročníky.

Vzdělávání je zaměřeno

- na regeneraci a kompenzaci jednostranné zátěže působené pobytem ve škole
- rozvoj pohybových dovedností a kultivaci pohybu
- poznávání zdraví jako nejdůležitější životní hodnoty
- rozpoznávání základních situací ohrožujících tělesné a duševní zdraví a na osvojování
- dovedností jim předcházet nebo je řešit

Průřezová témata

VDO - angažovaný přístup k druhým, zásady slušnosti, tolerance, odpov. chování
OSV – obecné modely řešení problémů, zvládnání rozhodovacích situací, schopnosti poznávání, sebepoznávání, poznávání lidí a jednání ve specifických rolích a situacích

MKV – schopnost zapojovat se do diskuze, lidské vztahy,....

EV – vysoké oceňování zdraví a chápání vlivu prostředí na vlastní zdraví i zdraví ostatních lidí

MV – interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, práce v realizačním týmu

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

Žáci

- poznávají smysl a cíl svých aktivit
- plánují, organizují a řídí vlastní činnost
- užívají osvojené názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře, uživatele internetu
- různým způsobem zpracují informace o pohybových aktivitách ve škole

Učitel

- hodnotí žáky způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok
- stanovuje dílčí vzdělávací cíle v souladu s cíli vzdělávacího programu
- dodává žákům sebedůvěru
- sleduje pokrok všech žáků

Kompetence k řešení problémů

Žáci

- vnímají nejrůznější problémové situace a plánují způsob řešení problémů
- vyhledávají informace vhodné k řešení problémů
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, jsou schopni je obhájit
- uvědomují si zodpovědnost svých rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí
- jsou schopni obhájit svá rozhodnutí

Učitel

- s chybou žáka pracuje jako s příležitostí, jak ukázat cestu ke správnému řešení
- vede žáky ke správným způsobům řešení problémů

Kompetence komunikativní

Žáci

- komunikují na odpovídající úrovni
- si osvojí kultivovaný ústní projev
- účinně se zapojují do diskuze

Učitel

- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování
- podle potřeby žákům v činnostech pomáhá
- zadává úkoly, při kterých mohou žáci spolupracovat

Kompetence sociální a personální

Žáci

- spolupracují ve skupině
- podílejí se na vytváření pravidel práce v týmu
- v případě potřeby poskytnou pomoc nebo o ni požádají
- si vytváří pozitivní představu o sobě samém, která podporuje sebedůvěru a samostatný

rozvoj

Učitel

- umožňuje každému žákovi zažít úspěch
- zadává úkoly, při kterých mohou žáci spolupracovat
- podle potřeby žákům v činnostech pomáhá
- požaduje dodržování dohodnuté kvality a postupy

Kompetence občanské

Žáci

- respektují názory ostatních
- si formují volní a charakterové rysy
- se zodpovědně rozhodují podle dané situace
- aktivně se zapojují do sportovních aktivit
- rozhodují se v zájmu podpory a ochrany zdraví
- rozlišují a uplatňují práva a povinnosti vyplývající z různých rolí (hráč, rozhodčí, divák,..)

Učitel

- vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé
- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování
- umožňuje žákům, aby na základě jasných kritérií hodnotili své činnosti nebo výsledky

Kompetence pracovní

Žáci

- jsou vedeni k efektivitě při organizování vlastní práce
- spoluorganizují svůj pohybový režim
- využívají znalostí a dovedností v běžné praxi
- ovládají základní postupy první pomoci

Učitel

- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování
- vede žáky k dodržování obecných pravidel bezpečnosti
- vede žáky k samostatné přípravě nářadí v hodinách, k péči o tělocvičné náčiní

období	učivo	výstup	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
1. - 3. ročník	ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ		
	<i>význam pohybu pro zdraví</i>		
	pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu	spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti	OSV – sebepoznání a sebepojetí
	<i>příprava organismu</i>		
	příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení	podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu	OSV – seberegulace a sebeorganizace MV - Prv
	<i>zdravotně zaměřené činnosti</i>		
	správné držení těla, správné zvedání zátěže; průpravná, kompenzační, relaxační cvičení a jejich praktické využití	zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením	OSV – sebepoznání a sebepojetí
	rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu	uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti	
	<i>hygiena při Tv</i>		
	hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity	uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy	OSV – seberegulace a sebeorganizace MV - Prv
	<i>bezpečnost při pohybových činnostech</i>		
	organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umývárkách, bezpečná příprava a ukládání nářadí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV	uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka	OSV – seberegulace a sebeorganizace MV - Prv
	ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ		
	<i>pohybové hry</i>		
s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity; využití hraček a netradičního nářadí při cvičení; pohybová tvořivost pozitivní hodnocení druhých – v běžných podmínkách projevování pozornosti a laskavosti, vyjádření uznání, účinnost pochvaly, připsování pozitivních vlastností druhým, správná reakce na pochvalu	zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení dokáže se těšit z radosti a úspěchu jiných, vyjadřuje účast na radosti i bolesti druhých, pozitivně hodnotí druhé v běžných podmínkách	EtV6	
<i>základy gymnastiky</i>			
průpravná cvičení, akrobacie, cvičení s náčiním a na nářadí	zvládá v souladu s individuálními předpoklady		

odpovídající velikosti a hmotnosti	jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení	
<i>rytmické a kondiční formy cvičení pro žáky</i>		
kondiční cvičení s hudbou nebo rytmickým doprovodem, základy estetického pohybu, vyjádření melodie a rytmu pohybem, jednoduché tance	zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení	OSV – seberegulace a sebeorganizace MV - Prv
<i>základy atletiky</i>		
rychlý běh, motivovaný vytrvalý běh, skok do dálky nebo do výšky, hod míčkem	zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení	OSV – sebezpoznání a sebezpojetí
<i>základy sportovních her</i>		
manipulace s míčem, pálkou či jiným herním náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, herní činnosti jednotlivce, spolupráce ve hře, průpravné hry, utkání podle zjednodušených pravidel minisportů	propojuje somatické dovednosti a kombinuje je za účelem vyjádření vnitřních stavů a emocí vlastních i určité postavy zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojené pohybové dovednosti, vytváří varianty osvojených pohybových her	OSV – sebezpoznání a sebezpojetí
<i>turistika a pobyt v přírodě</i>		
přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze v terénu, táboření, ochrana přírody	zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení	MV- Prv
<i>plavání</i>		
(základní plavecká výuka) hygiena plavání, adaptace na vodní prostředí, základní plavecké dovednosti, jeden plavecký způsob (plavecká technika), prvky sebezáchrany a dopomoci tonoucímu	zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojené dovednosti v plavání, popřípadě překoná strach z vody a naučí se jeden plavecký styl	OSV – sebezpoznání a sebezpojetí
<i>lyžování, bruslení</i>		
(podle podmínek školy) - hry na sněhu a na ledě, základní techniky pohybu na lyžích a bruslích	podle dostupnosti sportovního areálu a podmínek školy zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojení techniky bruslení nebo lyžování	
<i>další pohybové činnosti</i>		
(podle podmínek školy a zájmu žáků)	zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení	
ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ		

	komunikace v Tv		
	základní tělocvičné názvosloví osvojených činností, smluvené povely, signály	reaguje na základní pokyny a povely k osvojené činnosti a její organizaci	OSV – seberegulace a sebeorganizace MV - Hv
	organizace při Tv		
	základní organizace prostoru a činností ve známém a běžném prostředí	v rámci bezpečnosti a ochrany zdraví při tělesné výchově reaguje a přijímá organizační pokyny učitele; cvičí v souladu s těmito pokyny v tělocvičně i na hřišti	OSV – seberegulace a sebeorganizace MV - Prv
	zásady jednání a chování		
	fair play, olympijské ideály a symboly	jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží	EtV 8 OSV – seberegulace a sebeorganizace MV - Vv, PČ
4. - 5. ročník	ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ		
	význam pohybu pro zdraví		
	pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu	spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti	EtV5 OSV – seberegulace a sebeorganizace MV - Př
	příprava organismu		
	příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení	podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu	OSV – seberegulace a sebeorganizace MV - Př
	zdravotně zaměřené činnosti		
	správné držení těla, správné zvedání zátěže; průpravná, kompenzační, relaxační cvičení a jejich praktické využití	zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením	
	rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu	uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti	OSV – sebezpoznání a sebezpojetí MV- Př
	hygiena při Tv		
	hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity	uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí	OSV – sebezpoznání a sebezpojetí MV- Př
	bezpečnost při pohybových činnostech		
	organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umývárkách, bezpečná příprava a ukládání nářadí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV	uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka	MV -Př
	ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ		
pohybové hry			
s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity; využití hraček a netradičního nářadí při	zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojené pohybové		

cvičení; pohybová tvořivost	dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her	
<i>základy gymnastiky</i>		
průpravná cvičení, akrobacie, cvičení s náčiním a na nářadí odpovídající velikosti a hmotnosti	zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojené pohybové dovednosti	
<i>rytmické a kondiční formy cvičení pro žáci</i>		
kondiční cvičení s hudbou nebo rytmickým doprovodem, základy estetického pohybu, vyjádření melodie a rytmu pohybem, jednoduché tance	zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojené pohybové dovednosti	OSV – sebezpoznání a sebezpojetí MV- Př
<i>průpravné úpoly</i>		
přetahy a přetlaky	zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojené pohybové dovednosti	
<i>základy atletiky</i>		
rychlý běh, motivovaný vytrvalý běh, skok do dálky nebo do výšky, hod míčkem	zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojené pohybové dovednosti	
<i>základy sportovních her</i>		
manipulace s míčem, pálkou či jiným herním náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, herní činnosti jednotlivce, spolupráce ve hře, průpravné hry, utkání podle zjednodušených pravidel minisportů	zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojené pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her	OSV – sebezpoznání a sebezpojetí MV- Prv
<i>turistika a pobyt v přírodě</i>		
přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze v terénu, táboření, ochrana přírody	zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojené pohybové dovednosti	OSV – seberegulace a sebeorganizace MV - Př
<i>plavání</i>		
základní plavecká výuka - hygiena plavání, adaptace na vodní prostředí, základní plavecké dovednosti, jeden plavecký způsob (plavecká technika), prvky sebezáchrany a dopomoci tonoucímu	zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojené dovednosti v plavání, osvojí si další plavecké styly; potápí se do přiměřené hloubky pro předmět; technika skoku do vody z můstku (šipka); učí se prvky dopomoci tonoucímu	OSV – seberegulace a sebeorganizace MV - Př
<i>lyžování, bruslení</i>		
(podle podmínek školy) - hry na sněhu a na ledě, základní techniky pohybu na lyžích a bruslích	podle dostupnosti sportovního areálu a podmínek školy zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojení techniky bruslení nebo lyžování	
<i>další pohybové činnosti</i>		
(podle podmínek školy a zájmu žáků)		
ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ		
<i>komunikace v Tv</i>		

základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely a signály	užívá při pohybové činnosti základní osvojené tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení	MV -Hv
organizace při Tv		
základní organizace prostoru a činností ve známém a běžném prostředí	v rámci bezpečnosti a ochrany zdraví při tělesné výchově reaguje a přijímá organizační pokyny učitele; cvičí v souladu s těmito pokyny v tělocvičně i na hřišti	OSV – seberegulace a sebeorganizace MV - Př
zásady jednání a chování		
fair play, olympijské ideály a symboly	jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví, jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti	OSV – seberegulace a sebeorganizace MV – Př, PŘ, Vv, PČ
pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností her, závod a soutěží	zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěže na úrovni třídy	
měření a posuzování pohybových dovedností - měření výkonů, základní pohybové testy	změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky	OSV – seberegulace a sebeorganizace MV –M
zdroje informací o pohybových činnostech	orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace	

ročník - období	učivo	výstup	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
6. ročník	<p>Atletika</p> <p>Běh vytrvalostní na 800m</p> <p>běh přes nízké překážky (lavičky)</p> <p>Skok daleký-nácvik</p> <p>Skok vysoký-zlepšování techniky flopu, strédla</p> <p>Hod granátem-jen na dálku</p> <p>Běh na 60 m – nácvik nízkého startu (bloky)</p>	<p>při vytrvalosti dovede uplatnit i vůli</p> <p>zvládá techniku nové atletické disciplíny</p> <p>i další náročnější techniky</p> <p>získané dovednosti uplatní jako reprezentant školy</p>	<p>OSV – rozvoj schopnosti poznávání, sebepoznání a sebepojetí, poznávání lidí, mezilidské vztahy</p>
	<p>Gymnastika</p> <p>Akrobacie-kotoul vpřed, vzad, stoj na ruku, hlavě,</p> <p>Hrazda-podmet, závěs v podkolenní, přešvihy,</p> <p>Kruhy- svis vznesmo, střemhlav</p> <p>Kladina- náskok, chůze, obrátka, váha, čertík, poskok, seskok</p>	<p>zvládá jednoduchou akrobatickou sestavu, cvičební prvky na hrazdě i kruzích, kladině, přeskoky přes kozu, dokáže zvládnout obtížný prvek s dopomocí</p> <p>při cvičení uplatní svůj fyzický fond</p>	<p>VDO – zásady slušnosti, odpovědnosti, tolerance, angažovaný přístup k druhým – projevovat se v jednání i v řešení</p>

	prohnutě Koza nadé l– roznožka, skrčka Šplh- na tyči na čas		problémů samostatně a odpovědně
	Rytmická a kondiční gymnastika- polkový krok	zvládá jednoduché taneční kroky, připraví si ve skupince jednoduchou sestavu s hudbou používá správnou techniku	EGS – Evropa a svět nás zajímá
	Úpoly-střehové postoje, pády stranou, vzad		MKV – lidské vztahy, kulturní diference
	Sportovní hry-košíková,házená, odbíjená, vybíjená,fotbal, florbal, korfbal, ringo – základy prvků a HČJ	uplatňuje zkušenosti z míčových her v dalších sportech, základy pravidel	EV – vztah člověka k prostředí EtV19
	prostředí (příroda, silniční provoz), zvládá i dlouhodobější pobyt v přírodě a přesun s mírnou zátěží v náročnějším terénu do 20 km	uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v neznámém prostředí (příroda, silniční provoz), zvládá i dlouhodobější pobyt v přírodě a přesun s mírnou zátěží v náročnějším terénu do 20 km	MV – interpretace vztahu mediálních sdělení a
	Turistika a pobyt v přírodě- uplatnění získaných poznatků ze ZŠ na školním výletě, branném cvičení	usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu přežití v přírodě, orientace, ukrytí, nouzový přístřešek, zajištění vody, potravy, tepla	reality, práce v realizačním týmu Z, D, Př
	Bruslení – jízda vpřed, vzad, přešlapování vpřed, vzad, jednoduchý skok	zvládá bezpečný pohyb na bruslích všemi směry	
	Význam pohybu pro zdraví Hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech		
7. ročník	Atletika Běh vytrvalostní na 1000m Skok daleký-další techniky Skok vysoký-zlepšování techniky flopů, strédla Hod granátem-jen na dálku Běh na 60 m, nízký start Štafetový běh – předávka	při vytrvalosti dovede uplatnit i vůli zvládá techniku nové atletické disciplíny i další náročnější techniky získané dovednosti uplatní jako reprezentant školy	OSV – rozvoj schopnosti poznávání, sebeznání a sebepečetí, poznávání lidí, mezilidské vztahy
	Gymnastika Akrobacie-kotouly do roznožení, stoj na hlavě, rukou, nácvik přemetu stranou, Hrazda-výmyk, přešvihy, závěs v podkolenní, sešin Kruhy- svis vznesmo, svis střemhlav, zpět do shybu Koza na šíř-roznožka, skrčka, s oddáleným můstkem Kladina- náskok,obrátky,váha,čertík, seskok proh. Šplh- na tyči s přírazem na čas	zvládá prostná cvičení, cvičební prvky na hrazdě i kruzích, dokáže zvládnout obtížný prvek s dopomocí při cvičení uplatní svůj fyzický fond	VDO – zásady slušnosti, odpovědnosti, tolerance, angažovaný přístup k druhým – projevovat se v jednání i v řešení problémů samostatně a odpovědně

	Sportovní hry-házená, košíková, odbíjená, vybíjená, florbal, fotbal, korfbal, softbal, ringo,	uplatňuje zkušenosti z míčových her v dalších sportech, dokáže řídit sportovní utkání svých vrstevníků	EGS – Evropa a svět nás zajímá EtV19
	Rytmická a kondiční gymnastika- polkový krok Country tance Úpoly-střehové postoje, pády stranou, vzad	zvládá jednoduché taneční kroky, připraví jednoduchou sestavu s hudbou i s náčiním	MKV – lidské vztahy, kulturní diference
	Turistika a pobyt v přírodě- uplatnění získaných poznatků ze ZŠ školním výletě, branném cvičení. Význam pohybu pro zdraví Hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech	uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v neznámém prostředí (příroda, silniční provoz), zvládá i dlouhodobější pobyt v přírodě a přesun s mírnou zátěží v náročnějším terénu do 25 km	EV – vztah člověka k prostředí MV – interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, práce v realizačním týmu
		aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu přežití v přírodě, orientace, ukrytí, nouzový přístřešek, zajištění vody, potravy, tepla	
	Projekty, kurzy – týdenní lyžařský kurs		
8. ročník	Atletika Běh vytrvalostní na 1600m Skok daleký-další techniky Skok vysoký-zlepšování techniky flopu, strédla Vrh koulí-nácvik techniky- oba styly Běh na 60 m, nízký start Štafetový běh – technika předávky	při vytrvalosti dovede uplatnit i vůli zvládá techniku nové atletické disciplíny i další náročnější techniky získané dovednosti uplatní jako reprezentant školy	Přírodověda-TF
	Gymnastika Akrobacie-sestava s využitím všech prvků z nižších ročníků, důraz na provedení, kulturu pohybu Hrazda-výmyk, přešvihy, toč jízdo Kruhy- svisy do shybu, „houpání“- předšvih, zášvih Kozá našíf i nadél - roznožka, skrčka, zvyšovat kozu Kladina- náskok, váha i v kleku, čertík, rondát při seskoku Šplh- na tyči na čas- zlepšování	zvládá přemet stranou, cvičební prvky na hrazdě i kruzích dokáže zvládnout obtížný prvek s dopomocí při cvičení uplatní svůj fyzický fond	Fyzika
	Rytmická a kondiční gymnastika- polkový krok, valčíkový krok, Country tance	zvládá jednoduché taneční kroky, zvládá zacvičit jednoduchou sestavu s hudbou	Fyzika
	Úpoly-střehové postoje, pády		Fyzika

	stranou, vzad		
	Sportovní hry-házená, košíková, odbíjená, vybíjená, fotbal, florbal, korfbal, softbal, ringo	uplatňuje zkušenosti z míčových her v dalších sportech, dokáže řídit sportovní utkání svých vrstevníků, uplatňuje zkušenosti z míčových her v dalších sportech, dokáže řídit sportovní utkání svých vrstevníků	Dějepis, Zeměpis, Fyzika, Matematika, Přírodověda EtV19
	Turistika a pobyt v přírodě-uplatnění získaných poznatků ze ZŠ na školním výletě, branném cvičení	uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v neznámém prostředí (příroda, silniční provoz), zvládá i dlouhodobější pobyt v přírodě a přesun s mírnou zátěží v náročnějším terénu do 25 km aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu přežití v přírodě, orientace, ukrytí, nouzový přístřešek, zajištění vody, potravy, tepla	OSV – rozvoj schopnosti poznávání, sebepoznání a sebepojetí, poznávání lidí, mezilidské vztahy
	Význam pohybu pro zdraví Prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových disbalancí Hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech	usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost	VDO – zásady slušnosti, odpovědnosti, tolerance, angažovaný přístup k druhým – projevit se v jednání i v řešení problémů samostatně a odpovědně
	Samostatné vedení rozcvičky		EGS – Evropa a svět nás zajímá
			MKV – lidské vztahy, kulturní diference
			EV – vztah člověka k prostředí MV – interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, práce v realizačním týmu
9. ročník	Atletika Běh vytrvalostní na 800m Běh na 60m, technika nízkého startu z bloků Skok daleký-další techniky Skok vysoký-zlepšování techniky flopu, strédla	při vytrvalosti dovede uplatnit i vůli zvládá techniku nové atletické disciplíny i další náročnější techniky získané dovednosti uplatní jako reprezentant školy	Zeměpis, Matematika, Fyzika, Chemie

Vrh koulí-zlepšování techniky, výkonu Štafetový běh- technika předávky		
Gymnastika Akrobacie-sestava ze všech prvků z nižších roč., přemet stranou, důraz na preciznost provedení Hrazda-výmyk, přešvih, toč jízdo, toč vzad do podmetu Kruhy- svisy, do shybu, kultura pohybu při cvičení Koza-našíř i nadél, roznožka, skrčka,zvyšování kozy Kladina-chůze,poskoky, váha i v kleku, rondát Šplh- na tyči s přírazem i bez přírazu,	zvládá přemet stranou na obě strany, cvičební prvky na hrazdě i kruzích dokáže zvládnout obtížný prvek s dopomocí při cvičení uplatní svůj fyzický fond	OSV – rozvoj schopnosti poznávání, sebepoznání a sebezpečí, poznávání lidí, mezilidské vztahy
Rytmická a kondiční gymnastika-příprava na závěrečné vystoupení třídy	zvládá jednoduché taneční kroky, jednoduchou sestavu s hudbou	VDO – zásady slušnosti, odpovědnosti, tolerance, angažovaný přístup k druhým – projevovat se v jednání i v řešení problémů samostatně a odpovědně
Úpoly-střehové postoje, pády stranou, vzad		EGS – Evropa a svět nás zajímá MKV – lidské vztahy, kulturní diference
Sportovní hry-házená, košíková odbíjená, fotbal, softbal, korfbal, ringo	uplatňuje zkušenosti z míčových her v dalších sportech, dokáže řídit sportovní utkání svých vrstevníků,	EV – vztah člověka k prostředí EtV19
Turistika a pobyt v přírodě-uplatnění získaných poznatků při školním výletu, branném cvičení	uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v neznámém prostředí (příroda, silniční provoz), zvládá i dlouhodobější pobyt v přírodě a přesun s mírnou zátěží v náročnějším terénu do 25 km přežití v přírodě, orientace, ukrytí, nouzový přístřešek, zajištění vody, potravy, tepla	MV – interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, práce v realizačním týmu
Význam pohybu pro zdraví Prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových disbalancí Hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech	aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly odmítá drogy a jiné škodliviny	

		jako neslučitelné se zdravím a sportem uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost	
--	--	---	--

5.9. ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

5.9.1. Pracovní činnosti

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu:

Vyučovací předmět pracovní činnosti se vyučuje jako samostatný předmět v této časové dotaci:

1. – 5. ročník 1 hodina týdně

Základní formou realizace je vyučovací hodina.

Předmět je členěn na čtyři okruhy: Práce s drobným materiálem, Konstrukční činnosti, Pěstitelské práce a Příprava pokrmů.

Výuka na prvním stupni probíhá v kmenových třídách, případně v učebně výtvarné výchovy, cvičné kuchyňce a v přírodě.

Při výuce klademe důraz předně na rozvoj tvořivosti, manuální zručnosti, výchovy ke zdraví, dodržování pravidel společenského chování, komunikaci i spolupráci. Předmět směřuje k tomu, aby si žáci osvojili dovednosti důležité pro jejich další život. Na prvním stupni se výuka mnohdy realizuje v krátkodobých projektech.

Nejdůležitější integrovaná průřezová témata

V předmětu se kromě vlastního vzdělávacího obsahu realizují části vzdělávacích obsahů průřezových témat: Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Multikulturní výchova, Environmentální výchova a Mediální výchova.

Klíčové kompetence

Jako stěžejní metody volíme ty, které podporují samostatnost a spolupráci žáků, vlastní aktivitu a tvořivost, vyhodnocování a řešení problémů, formulování a ověřování vlastních názorů, utřídění informací a hledání jejich souvislostí.

2. stupeň

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu:

Oblast Svět práce je vyučován v rámci pracovních činností v 6. až 9. ročníku po 2 hodinách týdně. Žáci jsou rozděleni do skupin a střídají po pololetí jednotlivé okruhy pracovních činností dle aktuálních provozních možností. Žáci jsou rozděleni na skupiny po dohodě s třídními učiteli.

Práce s technickými materiály jako obor zabývající se vlastnostmi materiálů, jejich využitím v praxi a používáním nových technologií zpracování, má i pro běžný praktický život žáků v současném, technicky vyspělém světě vzrůstající význam.

Žáci jsou vedeni k chápání a správnému užívání pojmů z oblasti dřevozpracujícího průmyslu, strojírenství a zpracování plastů. Dále jsou vedeni k praktickému zvládnutí práce s určitým materiálem a ke správnému používání pracovních nástrojů.

Všechny tyto nástroje se žáci učí používat pro zpracování materiálů a vyrobení vlastního výrobku. Žáci jsou zároveň seznamováni s pravidly bezpečného zacházení s pracovními nástroji.

Průřezová témata

Mediální výchova, Výchova demokratického občana, Osobnostní a sociální výchova, Environmentální výchova

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- Žáci si vybírají a využívají pro efektivní učení vhodné způsoby a metody, plánují, organizují a řídí vlastní učení.
- Vyhledávají a třídí informace a na základě jejich pochopení a propojení je efektivně využívají v tvůrčích činnostech a praktickém životě
- Operují s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojují je do širších celků
- Žáci samostatně pozorují a experimentují, získané výsledky porovnávají, kriticky posuzují a vyvozují z nich závěry pro využití v budoucnosti.
- Žáci posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení.

Kompetence k řešení problémů

- Žáci vnímají nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, naplánují způsob řešení problémů a využívají k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- Umí vyhledat informace vhodné k řešení problému, využívají získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení.
- Samostatně řeší problémy, volí vhodné způsoby řešení problémů.

Kompetence komunikativní

- Žáci se vyjadřují výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu.
- Naslouchají promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reagují, účinně se zapojují do diskuse, obhajují svůj názor a vhodně argumentují.
- Využívají informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem.

Kompetence sociální a personální

- Žáci účinně spolupracují ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu.
- Podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, v případě potřeby poskytnou pomoc nebo o ni požádají.
- Přispívají k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápou potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňují zkušenosti druhých lidí.

Kompetence občanské

- Žáci chápou základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, jsou si vědomy svých práv a povinností ve škole i mimo školu.
- Rozhodují se zodpovědně podle dané situace, poskytnou dle svých možností účinnou pomoc.
- Projevují pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost.
- Chápou základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektují požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhodují se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti

Kompetence pracovní

- Používají bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržují vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptují se na změněné nebo nové pracovní podmínky.
- Přístupují k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot
- Využívají znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření

období	učivo	výstup	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
1.-3. ročník	PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM		
	<i>vlastností materiálu</i>		
	přírodniny, modelovací hmota, papír, karton, textil, drát, fólie aj.	vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů	OSV- seberegulace a sebeorganizace MV -Prv, Vv, Čj
	<i>jednoduché pracovní operace a postupy</i>		EtV10
	jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce	pracuje podle slovního návodu a předlohy	MV - Čj
	lidové zvyky, tradice, řemesla		OSV – seberegulace a sebeorganizace MV – Čj, Prv, Vv, Hv, Tv
	KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI		
	<i>stavebnice</i>		
	stavebnice (plošné, prostorové, konstrukční), sestavování modelů	zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi	OSV – kreativita MV - M, Čj, Vv
	PĚSTITELSKÉ PRÁCE		
<i>pěstování rostlin</i>			
základní podmínky pro pěstování rostlin	provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování	MV -Prv, Čj	

	pěstování pokojových rostlin	pečuje o nenáročné rostliny	
	PŘÍPRAVA POKRMŮ		
	výběr, nákup a skladování potravin	připraví tabuli pro jednoduché stolování	MV -Prv, Čj, M
	pravidla správného stolování	chová se vhodně při stolování	
4.-5. ročník	PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM		
	vlastnosti materiálu		
	přírodniny, modelovací hmota, papír, karton, textil, drát, fólie aj.	vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu	OSV – seberegulace a sebeorganizace MV – Prv, Vv, Čj
	pracovní pomůcky a nástroje		
	funkce a využití	volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu	MV -Vv
	jednoduché pracovní operace a postupy		
	organizace práce	udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu	MV -Prv
	lidové zvyky, tradice, řemesla	využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic	OSV – seberegulace a sebeorganizace MV – Čj, Prv, Vv, Hv, Tv
	KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI		
	stavebnice		
	plošné, prostorové, konstrukční, sestavování modelů	provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž	OSV – kreativita MV - Čj, M, Vv
	práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtkem	pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtku dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu	MV - Čj, Vv
	PĚSTITELSKÉ PRÁCE		
	pěstování rostlin		
	základní podmínky pro pěstování rostlin, půda a její zpracování, výživa rostlin, osivo	provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování	MV - Čj, Prv
	pěstování rostlin ze semen v místnosti, na zahradě (okrasné rostliny, léčivky, koření, zelenina aj.)	volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní	MV - Čj, Prv
	pěstování pokojových rostlin	ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny	Mv - Prv
	rostliny jedovaté, rostliny jako drogy, alergie	dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu	MV -Prv
	PŘÍPRAVA POKRMŮ		
	základní vybavení kuchyně	orientuje se v základním vybavení kuchyně	OSV – seberegulace a sebeorganizace MV -Prv
	výběr, nákup a skladování potravin	připraví samostatně jednoduchý pokrm	MV -Čj,M, Prv
	jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování	dodržuje pravidla správného stolování a společenského	MV -Prv

	chování	
technika v kuchyni - historie a význam	udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu	MV -Prv

Práce s technickými materiály

ročník - období	učivo	výstup	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
6. ročník	Práce se dřevem Organizace práce, důležité technologické postupy, tradice a řemesla	organizuje a plánuje svoji pracovní činnost užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu	OSV – spp, sro, kre, rpd
	Řezání dřeva	rozlišuje druhy pil na dřevo, umí je popsat dovede správně používat pilu	Př - druhy stromů
	Rašplování	pozná druhy rašplí, zná princip rašplování dovede správně používat rašpli	F- návaznost 7.roč. - páka
	Pilování dřeva	pozná druhy pilníků, ví, který pilník použít dovede používat správně pilník	
	Broušení dřeva	zná podstatu broušení, rozlišuje druhy brusných papírů umí správně používat brusný papír	F- návaznost 7.roč. - tření
	Spojování hřebíky	umí vybrat vhodné hřebíky, správně používá kladivo a kleště	
	Lepení dřeva	umí vysvětlit podstatu lepení materiálu, správně používá lepidlo, dbá na bezpečnost práce při lepení	F- vzájemné působení částic
	Práce s kovem		
	Výroba drátu	pozná měkký a tvrdý drát, částečně ovládá vlastnosti některých kovů ví, které nástroje se používají při práci s drátem	F - druhy látek, pevnost látek
	Čištění a rovnání drátu	umí vyrovnat drát gumovou palicí	
	Oddělování drátu	dovede správně změřit a odštípnout drát kleštěmi	F- měření délky, převody
	Ohýbání drátu	zná druhy ohýbacích kleští, ovládá způsob ohýbání drátu kleštěmi nebo ve svěráku	F- 7.roč. páka
	Práce s plasty		
	Druhy plastů a vlastnosti	rozlišuje druhy plastů, popíše jejich vlastnosti	CH - návaznost 9. roč. - plasty
	Oddělování plastů	pozná, kdy plasty řezat a kdy stříhat, umí správně řezat plasty	F 7. roč. páka

	Pilování plastů	určí na základě znalostí plastů správný pilník, ovládá pilování	
	Ohýbání plastů	ovládá nahřívání plastů, dbá na bezpečnost při práci	F - 8.roč. teplo
		umí ohnout plast podle šablony	
7. ročník	Práce se dřevem Úloha techniky v životě člověka, zneužití techniky, technika a životní prostředí	organizuje a plánuje svoji pracovní činnost užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu	OSV – spp, sro, kre, rpd
	Dřevo jako materiál	umí popsat vývoj stromu	Př- 6. roč.- stromy
	Těžba dřeva	popíše těžbu dřeva, dříve i dnes	
	Struktura dřeva	dovede nakreslit a popsat strukturu stromu, rozlišuje druhy řezů	
	Druhy dřev	podle vzorkovnice umí rozlišit některé druhy dřev, popíše jejich barvu, tvrdost a využití	
	Pracovní operace se dřevem	ovládá ze 6. roč. řezání, rašplování, pilování a broušení dřeva	Pč- 6.roč.
	Vrtání dřeva	ovládá podstatu vrtání dřeva, rozlišuje vrtáky na dřevo, umí vrtat ruční vrtačkou	F- 7.roč. pohyb
	Práce s kovem		
	Výroba plechu a jeho druhy	umí popsat výrobu plechu, pozná druhy plechů a popíše jejich vlastnosti	Ch- 8.roč. kovy
	Měření a orýsování plechu	vyjmenuje nástroje, které se používají při práci s plechem, umí naměřit a orýsovat plech	F,M- 6.roč. měření délky
	Řezání plechu	umí vysvětlit podstatu řezání, popíše pilu na kov, správně používá pilu	F-7.roč. tření
	Pilování plechu	umí řádně upnout plech do svěráku, správně piluje	
	Ohýbání plechu	ovládá ohýbání plechu ve svěráku	F- 7.roč. síla
	Práce s plasty		
	Výroba plastů	umí popsat výrobu plastů a nové technologie	CH- 9.roč. plasty
	Vlastnosti plastů	rozeznává od sebe jednotlivé druhy plastů, stručně popíše jejich vlastnosti	
	Práce s plasty	ze 6.roč. ovládá řezání, pilování a ohýbání plastů	F-7.roč. síla, tření
		popíše podstatu vrtání plastů, ovládá práci s ruční vrtačkou	
8. ročník	Práce se dřevem Technika a volný čas	organizuje a plánuje svoji pracovní činnost užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku dodržuje obecné zásady	Př- ekologie, šetření dřevem

	bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu	
Zpracování dřeva, řezivo	umí popsat zpracování dřeva, vyjmenuje druhy řeziva, zná jeho využití v praxi	Př- dřevo a stromy
Dýhy a překližky	ví, co je to dýha a překližka, popíše jejich výrobu a použití	
Dřevařské deskové výrobky	popíše výrobu desek, umí vyjmenovat druhy, ovládá jejich vlastnosti a použití v praxi	Ch- 9.roč. zpracování materiálu
Práce s kovem		OSV – spp, sro, kre, rpd
Zpracování železné rudy	ovládá pojmy surové železo, ocel, litina umí popsat výrobu železa ve vysoké peci	Ch- 9.roč. zpracování kovů
Zpracování litiny a oceli	popíše výrobu litiny a oceli, jejich využití v praxi, rozlišuje druhy oceli, ovládá jejich vlastnosti	
Barevné kovy	ovládá mechanické, fyzikální, chemické a technologické vlastnosti kovů	F- 7.roč. vlastnosti látek
	zná zkoušku pevnosti a tvrdosti, umí jednoduchou zkoušku provést ve školní dílně	
	rozpozná jednotlivé kovy, ovládá jejich vlastnosti a využití v praxi	
Vrtání kovů	zná podstatu vrtání, ovládá postup vrtání, umí vrtat ruční vrtačkou	
Technické kreslení	ovládá druhy čar, umí číst jednoduchý technický výkres	M - 6.-9. roč. geometrie
	rozumí měřítku výkresu	
Technické náčrty a výkresy, technické informace, návody	narýsuje jednoduché těleso a správně ho okótuje	
	ovládá zásady pravouhlého promítání těles	

Design a konstruování

9. ročník	Elektrotechnické práce	sestaví podle návodu, náčrtu, plánu, jednoduchého programu daný model navrhne a sestaví jednoduché konstrukční prvky a ověří a porovná jejich funkčnost, nosnost, stabilitu aj. provádí montáž, demontáž a údržbu jednoduchých předmětů a zařízení dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy; poskytne první pomoc při úrazu	OSV – spp, sro, kre, rpd
	Bezpečnostní pravidla při práci s el. proudem	ovládá značky a jednotky el. veličin	F - 8. - 9. roč. elektrický obvod
		dodržuje pravidla bezpečné práce při zacházení s el. zařízeními	
	Rozvod el. energie	objasní nebezpečí vzniku zkratu používá s porozuměním Ohmův zákon	

	Druhy vodičů	zná druhy vodičů, správně vysvětlí jejich funkci	
		rozlišuje vodiče a izolanty	
	Značky součástek pro el. schéma		
	Elektrotechnické schéma	nakreslí jednoduchý el. obvod	
	Zapojení vypínačů	umí zapojit el. obvod s vypínači	
	Zapojení zásuvky	umí zapojit el. zásuvku	
	Elektrické spotřebiče	vyjmenuje některé spotřebiče, popíše jejich funkci a umí je zapojit do obvodu	

Příprava pokrmů

6. ročník	učivo	výstup	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
	Teorie: Bezpečnost práce – opaření, popálení, řezné rány, vhodný oděv; rozvíjet vědomosti o potravinách a zdravém stravování, stolování.	poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni	Př, M, Ch, Čj, Pc
	Praxe: Návaznost na praktické dovednosti předchozího ročníku; připravovat jednodušší jídla; kuchařské zásady. Pokrm: Palačinky slané i sladké – zdobení.		OSV - spp
	Teorie: Hygiena a úklid v domácnosti, manipulace s pomůckami, úklid pracovní plochy a nádobí; význam zeleniny v potravinářství.	používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče	Př, M, Ch, Čj, Pc
	Praxe: Šopský salát; různé druhy zeleniny – skladování, zmražená zelenina.		
	Teorie: Skladování potravin, kvalita potravin, ekonomická stránka; výživový denní režim. Význam brambor pro výživu.	používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče	Př, M, Ch, Čj, Pc
	Praxe: Bramborový guláš, bramborová polévka.		
	Teorie: Příprava vánočních jídel, různé druhy cukroví, výzdoba, zdobení slavnostního stolu, tradice (beseda), Štědrovečerní večeře.	kulturně stoluje a společensky se při stolování chová	Př, M, Ch, Čj, Pc
	Praxe: Cukroví dle vlastního výběru; vánoční kapr a bramborový salát.		OSV - kre
	Teorie: Čisticí prostředky, účel.	provádí základní úklid pracovních	Př, M, Ch, Čj,

	Potraviny na našem trhu, kvalita a cena. Potraviny z dovozu.	ploch a nádobí, bezpečně zachází se základními čistícími prostředky	Pc
	Praxe: Ukázka z orientální kuchyně – kuře na ananasu a curry.		
	Teorie: Výběr a nákup potravin, srovnání. Mléčné výrobky, skladování, význam pro zdravou výživu.	ovládá základní postupy při přípravě pokrmů a připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy	Př, M, Ch, Čj, Pc
	Praxe: Krupicová kaše, buchtičky s krémem (kynuté těsto).		
	Teorie: Velikonoce v české kuchyni, tradice, výzdoba, moučníky, barvení vajíček. Příprava stolu pro slavnostní příležitosti.	kulturně stoluje a společensky se při stolování chová	Př, M, Ch, Čj, Pc OSV - sro
	Praxe: Velikonoční beránek, zdobená vajíčka.		
	Teorie: Upravená masa - mletá, uzená, grilovaná. Vhodné pracovní pomůcky.	ovládá základní postupy při přípravě pokrmů a připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy	Př, M, Ch, Čj, Pc
	Praxe: Karbanátky, grilované kuře; příloha – bramborové lupínky.		
	Teorie: Různé druhy salátů – saláty z ovoce i zeleniny, jejich význam. Skladování potravin, polotovary – význam, zmrazené potraviny.	používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče	Př, M, Ch, Čj, Pc
	Praxe: Ovocný salát, ovocné šťávy, studená kuchyně – pomazánky.		
	Teorie: Tříděné odpady. Těstoviny a omáčky; potraviny vyrobené z mouky.	provádí základní úklid pracovních ploch a nádobí, bezpečně zachází se základními čistícími prostředky	Př, M, Ch, Čj, Pc OSV - rpd
	Praxe: Italská kuchyně – makarony s rajčatovou omáčkou a oreganem, těstoviny s omáčkou ze třech druhů sýra.		
7. ročník	Teorie: Bezpečnost práce – opakování a prohlubování znalostí z minulého ročníku; rozvíjet vědomosti o potravinách a zdravém stravování, stolování.	poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni	Př, M, Ch, Čj, Pc OSV - spp
	Praxe: Návaznost na praktické dovednosti předchozího ročníku; připravovat jednodušší jídla; kuchařské zásady. Pokrm:		

Mramorovaná bábovka		
Teorie: Druhy masa, dělení masa; hygiena a úklid domácnosti.	používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče	Př, M, Ch, Čj, Pc
Praxe: Masový plátek na pánvi, příloha, zeleninová obloha.		
Teorie: Skladování potravin, kvalita potravin, ekonomická stránka; výživový denní režim. Význam brambor pro výživu.	používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče	Př, M, Ch, Čj, Pc
Praxe: Plněné bramborové placičky.		
Teorie: Příprava vánočních jídel, různé druhy cukroví, výzdoba, zdobení slavnostního stolu, tradice (beseda), Štědrovečerní večeře.	kulturně stoluje a společensky se při stolování chová	Př, M, Ch, Čj, Pc OSV - kre
Praxe: Cukroví dle vlastního výběru; vánoční kapr a bramborový salát.		
Teorie: Čisticí prostředky, účel. Potraviny na našem trhu, kvalita a cena. Potraviny z dovozu. Ekonomická stránka hospodaření v domácnosti. Doba spotřeby potravin.	provádí základní úklid pracovních ploch a nádobí, bezpečně zachází se základními čisticími prostředky	Př, M, Ch, Čj, Pc OSV - sro
Praxe: Příprava různých druhů nápojů a koktejlů.		
Teorie: Výběr a nákup potravin, srovnání. Mléčné výrobky, skladování, význam pro zdravou výživu.	ovládá základní postupy při přípravě pokrmů a připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy	Př, M, Ch, Čj, Pc
Praxe: Italská kuchyně - sýrová omáčka ze 3 druhů sýrů, těstoviny, mléčné koktejly.		
Teorie: Velikonoce v české kuchyni, tradice, výzdoba, moučníky, barvení vajíček. Příprava stolu pro slavnostní příležitosti.	kulturně stoluje a společensky se při stolování chová	Př, M, Ch, Čj, Pc
Praxe: Velikonoční beránek, zdobená vajíčka.		
Teorie: Upravená masa - mletá, uzená, grilovaná. Vhodné pracovní pomůcky.	ovládá základní postupy při přípravě pokrmů a připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy	Př, M, Ch, Čj, Pc
Praxe: Koule z bramborového těsta plněné masem, příloha - kysané zelí, strouhaný brambor.		
Teorie: Význam ovoce a zeleniny ve výživě, ekonomická stránka.	používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče	Př, M, Ch, Čj, Pc

	Praxe: Koláč ze sezónního ovoce, bublanina.		
	Teorie: Tříděné odpady - význam třídění. Těstoviny a omáčky; potraviny vyrobené z mouky.	provádí základní úklid pracovních ploch a nádobí, bezpečně zachází se základními čistícími prostředky	Př, M, Ch, Čj, Pc OSV - rpd
	Praxe: Kynuté těstoviny, knedlíky a knedlíčky + přílohy.		
8. ročník	Teorie: Bezpečnost práce - opaření, popálení, řezné rány; pokračovat a prohlubovat znalosti z minulého ročníku; rozvíjet vědomosti o potravinách a zdravém stravování, hygiena, ochranné pomůcky.	poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni	Př, M, Ch, Čj, Pc OSV - spp
	Praxe: Návaznost na praktické dovednosti předchozího ročníku; připravovat složitější jídla; kuchařské zásady. Pokrm: Mramorovaná bábovka.		
	Teorie: Vhodný oděv. Druhy masa, dělení masa, úprava a skladování; výživová hodnota masa. Nutnost tepelné úpravy, nezdravé masové výrobky např. uzeniny.	používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče	Př, M, Ch, Čj, Pc
	Praxe: Řízek, příloha, zeleninová obloha.		
	Teorie: Stolování, hygiena a úklid v domácnosti, úklid pracovní plochy a nádobí. Skladování potravin, kvalita potravin. Význam brambor pro výživu, úprava brambor.	používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče	Př, M, Ch, Čj, Pc
	Praxe: Bramborový guláš, bramborák.		
	Teorie: Příprava vánočních jídel, různé druhy cukroví, výzdoba, tradice (beseda), Štědrovečerní večeře.	kulturně stoluje a společensky se při stolování chová	Př, M, Ch, Čj, Pc OSV - kre
	Praxe: Cukroví dle vlastního výběru; vánoční kapr a bramborový salát.		
	Teorie: Čistící prostředky, účel. Potraviny na našem trhu, kvalita a cena. Potraviny z dovozu.	provádí základní úklid pracovních ploch a nádobí, bezpečně zachází se základními čistícími prostředky	Př, M, Ch, Čj, Pc
	Praxe: Ukázka z orientální kuchyně – kuře na ananasu a curry.		
	Teorie: Výběr a nákup potravin,	ovládá základní postupy při	Př, M, Ch, Čj,

	ekonomická stránka. Italská kuchyně, současný význam.	přípravě pokrmů a připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy	Pc
	Praxe: Makarony s rajčatovou omáčkou a oreganem, domácí pizza.		
	Teorie: Velikonoce v české kuchyni, tradice, výzdoba, moučníky, barvení vajíček. Příprava slavnostní tabule.	kulturně stoluje a společensky se při stolování chová	Př, M, Ch, Čj, Pc OSV - sro
	Praxe: Velikonoční beránek, zdobená vajíčka.		
	Teorie: Tříděný odpad. Příprava občerstvení na společenskou událost, oslavu, párty.	ovládá základní postupy při přípravě pokrmů a připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy	Př, M, Ch, Čj, Pc OSV - rpd
	Praxe: Chlebíčky, saláty, pomazánky (celerová), koktejly.		
	Teorie: Skladování potravin: zmrazené potraviny, polotovary – význam. Různé druhy salátů – saláty z ovoce i zeleniny, jejich význam.	používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče	Př, M, Ch, Čj, Pc
	Praxe: Ovocný salát, ovocné šťávy, pomazánky.		
	Teorie: Těstoviny a omáčky; potraviny vyrobené z mouky, výrobky z mletého masa.	provádí základní úklid pracovních ploch a nádobí, bezpečně zachází se základními čistícími prostředky	Př, M, Ch, Čj, Pc
	Praxe: Masové koule, čevapčiči, těstoviny s boloňskou omáčkou.		
9. ročník	Teorie: Bezpečnost práce; pokračovat a prohlubovat znalosti z minulého ročníku; rozvíjet vědomosti o potravinách a zdravém stravování, hygiena, ochranné pomůcky, úklid.	poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni	Př, M, Ch, Čj, Pc OSV - spp
	Praxe: Návaznost na praktické dovednosti předchozího ročníku; připravovat složitější jídla; kuchařské zásady. Pokrm: Mramorovaná bábovka.		
	Teorie: Druhy masa, dělení masa, úprava a skladování; výživová hodnota masa. Nutnost tepelné úpravy, nezdravé masové výrobky např. uzeniny.	používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče	Př, M, Ch, Čj, Pc
	Praxe: Řízek, příloha, zeleninová obloha.		
	Teorie: Skladování potravin, kvalita potravin. Význam	používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče	Př, M, Ch, Čj, Pc

brambor pro výživu, úprava brambor. Brambory v české kuchyni.		
Praxe: Zapékané brambory, bramborový guláš.		
Teorie: Příprava vánočních jídel, různé druhy cukroví, výzdoba, tradice (beseda), Štědrovečerní večeře.	kulturně stoluje a společensky se při stolování chová	Př, M, Ch, Čj, Pc OSV - kre
Praxe: Cukroví dle vlastního výběru; vánoční kapr a bramborový salát.		
Teorie: Potraviny na našem trhu, kvalita a cena. Potraviny z dovozu.	provádí základní úklid pracovních ploch a nádobí, bezpečně zachází se základními čistícími prostředky	Př, M, Ch, Čj, Pc
Praxe: Ukázka z orientální kuchyně – krutí maso v těstíčku se sladkokyselou omáčkou.		
Teorie: Italská kuchyně, současný význam.	ovládá základní postupy při přípravě pokrmů a připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy	Př, M, Ch, Čj, Pc
Praxe: Makarony s rajčatovou omáčkou a oreganem, domácí pizza.		
Teorie: Velikonoce v české kuchyni, tradice, výzdoba, moučníky, barvení vajíček.	kulturně stoluje a společensky se při stolování chová	Př, M, Ch, Čj, Pc OSV - sro
Praxe: Velikonoční beránek, zdobená vajíčka.		
Teorie: Sladké pohoštění, poháry – se zmrzlinou, ovocem, šlehačkou, kakaem.	ovládá základní postupy při přípravě pokrmů a připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy	Př, M, Ch, Čj, Pc
Praxe: Výroba ovocného poháru, koktejly, chlebičky, saláty.		
Teorie: Různé druhy salátů – saláty z ovoce i zeleniny, jejich význam.	používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče	Př, M, Ch, Čj, Pc
Praxe: Ovocný salát, ovocné šťávy, šopský salát.		
Teorie: Složitější moučníky.	provádí základní úklid pracovních ploch a nádobí, bezpečně zachází se základními čistícími prostředky	Př, M, Ch, Čj, Pc OSV - rpd
Praxe: Ovocný dort se želatinou, nepečený; tvarohové řezy.		

Učivo

V pracovních činnostech ve cvičné školní kuchyni s využitím jejího zařízení:

Kuchyně

- základní vybavení kuchyně, nádobí, náčiní, elektrické a plynové spotřebiče,
- moderní domácnost: mikrovlnná trouba, horkovzdušná trouba, fritovací hrnec a další (alespoň na informativní úrovni),
- bezpečnost a hygiena provozu,
- udržování pořádku a čistoty, mycí a čisticí prostředky

Potraviny

- výběr, nákup a skladování potravin, cena, jakost, hmotnost, množství, hygiena,
- rozlišování potravin: druhy masa, ovoce a zeleniny,
- nové výrobky: polotovary, zmrazené a konzervované potraviny, výrobky racionální výživy ap.,
- sestavování jídelníčku.

Příprava pokrmů

- úprava pokrmů za studena, studená kuchyně,
- základní způsoby tepelné úpravy pokrmů,
- základní postupy při přípravě pokrmů: snídaně a přesnídávky, předkrmy, polévky, úprava masa, příkrmy a přílohy, moučníky, krémy, nádivky, zelenina a ovoce, saláty a kompoty, nápoje

První pomoc

- první pomoc při úrazech v kuchyni: opaření, popálení, polití rozpáleným tukem, řezné rány

Očekávané výstupy:

- používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče,
- provádí základní úklid pracovních ploch a nádobí, bezpečně zachází se základními čisticími prostředky,
- ovládá základní postupy při přípravě pokrmů a připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy,
- kulturně stoluje a společensky se při stolování chová,
- poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni

Svět práce

období	učivo	výstup	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
9. ročník	struktura škol, náplň studijních a učebních oborů, náplň jednotlivých řemesel, druhy středních škol a návaznost dalšího vzdělávání, přijímací řízení	orientuje se v pracovních činnostech vybraných oblastí	Ov – školská soustava OSV - rsp
	trh práce – povolání, druhy pracovních prostředků, charakter pracovních činností, požadavky		

pracovní, osobnostní, zdravotní, rovnost příležitostí na trhu práce		
volba profesní orientace – osobní zájmy, sebepoznání, sebehodnocení, tělesný a duševní stav, vliv na volbu profesní orientace	posoudí své možnosti v oblasti profesní orientace	OSV – spp, sro, rpd
možnosti získávání informací – náplň učebních a studijních oborů, informační a poradenské služby (PPP, IPS ÚP, burza škol, DOD, média, exkurze, VP)	využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání	Ov – osobní vlastnosti a zájmy, sebepoznání a sebehodnocení OSV – kre, pli, mvz, kom
problémy nezaměstnanosti, úřady práce, specifika regionu, druhy a struktura organizací, formy podnikání, drobné a soukromé podnikání (beseda, exkurze)	Zná důležitá práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů	VDO – osobní zodpovědnost, právní řád, práva a povinnosti občanů OSV - hpe
psaní životopisu, pohovor u zaměstnavatele (komunikace, typologie osobnosti)	prokáže v modelových situacích prezentaci své osoby při vstupu na trh práce	Čj – životopis OSV – sro, kom
projekt – co nevím, co zjistím o vybrané škole, profesi	využije profesní informace pro výběr vhodného povolání	OSV – rpd, rsp

Práce s počítačem

- v samostatné části Informační a komunikační technologie

Pěstitelství a chovatelství

OSV – spp, sro, kre, rpd

Učivo

V pracovních činnostech s ohledem na pěstitelské podmínky školy:

Pěstitelství ve vztahu k životnímu prostředí

- základní podmínky pro pěstování rostlin; půda: prostředí pro pěstování rostlin, vlastnosti, zpracování půdy; výživa rostlin: hnojiva, agrobiologické požadavky na pěstění; ochrana rostlin a půdy: příklady ochrany, škůdců, plniv; ochrana
- ochrana půdního fondu
- využití biologických metod v ochraně rostlin

Zelenina

- poznávání osiva, sadby a výpěstků,
- základní vlastnosti osiva,
- pěstování vybraných druhů zeleniny,
- rychlení vybraného druhu

*****

- charakteristika a rozdělení zeleniny, význam pro zdraví,
- zásady platňovače při pěstování a vyhlášení zrádky; skládk, fóliovník ap.,
- podmínky pěstování na malém prostoru, doma, na balkoně ap.,
- zásady a bezpečnost užití malé zahradní mechanizace

Okrasné rostliny

- poznávání hlavních druhů,
- pěstování vč. množení vybraných zástupců okrasných dřevin a květin,
- rychlení cibulovin, hlíznatých květin nebo letorostů dřevin,
- hydroponické pěstování pokojových rostlin, bonsaje,
- používání okrasných rostlin v interiérech a exteriérech,
- aranžování a vazba rostlin,
- péče o zeleň v blízkosti školy,
- exkurze (např. vzorová zahrádka, předzahrádka, zahrádkářská kolonie, zahradnictví)

*****

- základní zásady uplatňované při pěstování a vazbě okrasných rostlin, při aranžování živých i suchých rostlin a přírodnin,
- vliv rostlin na zdraví člověka a jeho psychiku,
- pokojové rostliny, které mohou působit otravy a alergie
- zahradní architektura, úprava balkonu, okna, předzahrádky

Polní plodiny. Ovocné rostliny

- poznávání a určování polních plodin vč. poznávání osiva, pěstování vybraného druhu
- poznávání ovocných rostlin, pěstování a množení vybraného druhu (drobné ovoce)
- exkurze

*****

- základní práce v rostlinné výrobě (setí, kultivace, hnojení, ochrana proti chorobám a škůdcům, sklizeň, zpracování produktů)
- základní zásady pro výsadbu a pěstování ovoce

Léčivé rostliny, koření

- pěstování vybrané, rostliny z výsevu

*****

- léčivé účinky koření, koření jodovaté; algi
- rostliny jako drogy a jejich zneužívání

Očekávané výstupy

- podle potřeby zvládá jednoduché pracovní postupy práce na zahradě, při pěstování okrasných rostlin doma a ve svém okolí, ošetřuje pokojové rostliny, využít květinu v interiéru (aranžování)
- organizuje a plánuje svou pracovní činnost, dodržuje zásady bezpečnosti a ochrany při práci, hygienu práce a technologickou kázeň
- správně zachází s používaným náradím: ošetřování a ukládání
- v podmínkách svého domova, okolí a školy projeví pozitivní vztah k přírodě a životnímu prostředí

Příklady rozšiřujícího učiva

- podle podmínek: pěstitelský pokus
- každý žák v průběhu školní docházky zasadí jeden keř, stromek

Chovatelství

- chov zvířat v domácnosti (pes, kočka, morče aj.)
- chov akvarijních, terarijních a exotických živočichů
- podmínky pro chov, výběr zvířete, krmení, ošetřování, životní prostředí zvířete,
- hygiena a bezpečnost chovu.

*****

- bezpečnost práce se zvířaty
- první pomoc při úrazech způsobených zvířaty

Očekávané výstupy

- prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty
- dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu způsobeného zvířaty

5.10. DOPLŇUJÍCÍ VZDĚLÁVACÍ OBORY

5.10.1. ETICKÁ VÝCHOVA - integrovaný vzdělávací obor

Úvod

Etická výchova je zařazena do školního vzdělávacího programu jako integrovaný program v rámci jednotlivých předmětů, přičemž využívá řadu vhodných mezipředmětových vztahů a dále navazuje na jednotlivá průřezová témata. V rámci integrace je pak zařazena v celoškolním projektovém dni.

Etická výchova žáka především vede k navázání a udržování uspokojivých vztahů, k vytvoření si pravdivé představy o sobě samém, k tvořivému řešení každodenních problémů, k formulaci svých názorů a postojů na základě vlastního úsudku s využitím poznatků z diskuze s druhými, ke kritickému vnímání vlivu vzorů při vytváření vlastního světonázoru, k pochopení základních environmentálních a ekologických problémů a souvislostí moderního světa.

Doplňující vzdělávací obor etická výchova u žáka rozvíjí: sociální dovednosti, které jsou zaměřeny nejen na vlastní prospěch, ale také na prospěch jiných lidí a celé společnosti, na samostatné pozorování s následným kritickým posouzením a vyvozením závěrů pro praktický život, samostatnost při hledání vhodných způsobů řešení problémů, správné způsoby komunikace, respekt k hodnotám, názorům a přesvědčení jiných lidí, schopnost vcítit se do situací ostatních lidí, pozitivní představu o sobě samém a schopnost účinné spolupráce.

Hlavním důvodem pro zařazení etické výchovy do RVP ZV je skutečnost, že v naší školské soustavě chybí předmět, který by systematicky rozvíjel mravní stránku osobnosti žáků. Důležitost a aktuálnost tohoto kroku podporují i zkušenosti z většiny zemí OECD, ve kterých je předmět s podobným obsahem do vzdělávacího systému zařazen.

Vzdělávání je založeno na zásadách svobodného šíření poznatků, které vyplývají z výsledků soudobého stavu poznání světa a jsou v souladu s obecnými cíli vzdělávání (§ 2, odst. 1, písm. e) školského zákona). Zařazení je popsáno v následující tabulce.

kód RVP	výstup	kód ŠVP	učivo	předmět, třída
EV-3-1-01	si osvojí oslovování křestními jmény, používání vhodných forem pozdravu, naslouchání, dodržování jednoduchých komunikačních pravidel ve třídě, poděkování, omluvu, přiměřenou gestikulaci	EtV1	komunikace při vytváření výchovného kolektivu – představení se, vytvoření základních komunikačních pravidel kolektivu, zdvořilost, otevřená komunikace	ČJ 1
		EtV2	základní prvky verbální komunikace v mezilidských vztazích – pozdrav, otázka, prosba, poděkování, omluva	Prv 1, Aj 3, 5
		EtV3	základy neverbální komunikace – seznámení se s možnostmi neverbální komunikace, postoje těla, mimika, zrakový kontakt, gesta, podání ruky	Čj 2

EV-3-1-02	se podílí na vytváření společenství třídy prostřednictvím dodržování jasných a splnitelných pravidel	EtV9	schopnost spolupráce – radost ze společné činnosti a výsledku, vyjádření zájmu, základní pravidla spolupráce	VV 4-5
EV-3-1-03	si osvojí základní (předpoklady) vědomosti a dovednosti pro vytvoření sebeúcty a úcty k druhým	EtV5	sebepojetí – sebepoznání, sebehodnocení, sebpřijetí, sebezprezentace, sebeovládání, podpora sebeoceňování	Př 5
		EtV6	pozitivní hodnocení druhých – v běžných podmínkách projevení pozornosti a laskavosti, vyjádření uznání, účinnost pochvaly, připsování pozitivních vlastností druhým, správná reakce na pochvalu	ČJ 5
EV-3-1-04	zvládá prosociální chování: pomoc v běžných školních situacích, dělení se, vyjádření soucitu, zájem o spolužáky	EtV10	elementární prosociálnost – darování, ochota dělit se, povzbuzení, služba, vyjádření soucitu, přátelství	Pč 1-3
EV-3-1-05	vyjadřuje city v jednoduchých situacích	EtV4	komunikace citů – identifikace, vyjádření a usměrňování základních citů, pocity spokojenosti, radosti, sympatie, smutku, obav a hněvu	Čj 3
EV-3-1-06	využívá prvky tvořivosti při společném plnění úkolů	EtV8	tvořivost v mezilidských vztazích – vytváření prožitků radosti pro druhé, společné plnění úkolů, zbavování se strachu z neznámého řešení úkolu a z tvořivého experimentování	TV 2
EV-3-1-07	reflektuje situaci druhých a adekvátně poskytuje pomoc	EtV7	akceptace druhého – zážitek přijetí pro každého žáka, nácvik přátelského přijetí, umění odpustit, pomocí empatie předpokládat reakci druhých	Prv 1
EV-5-1-01	reflektuje důležitost prvků neverbální komunikace, eliminuje hrubé výrazy z verbální komunikace, zvládá položit vhodnou otázku	EtV3	základy neverbální komunikace – seznámení se s možnostmi neverbální komunikace, postoje těla, mimika, zrakový kontakt, gesta, podání ruky	Prv 2
EV-5-1-02	si uvědomuje své schopnosti a silné stránky, utváří své pozitivní sebehodnocení	EtV5	sebepojetí – sebepoznání, sebehodnocení, sebpřijetí, sebezprezentace, sebeovládání, podpora sebeoceňování	ČJ 3, TV 4
EV-5-1-03	se dokáže těšit z radosti a úspěchu jiných, vyjadřuje účast na radosti i bolesti	EtV6	pozitivní hodnocení druhých – v běžných podmínkách projevení pozornosti a laskavosti, vyjádření uznání, účinnost pochvaly, připsování pozitivních	TV 1-3

	druhých, pozitivně hodnotí druhé v běžných podmínkách		vlastností druhým, správná reakce na pochvalu	
EV-5-1-04	identifikuje základní city, vede rozhovor s druhými o jejich prožitcích, na základě emfatického vnímání přemýšlí nad konkrétní pomocí	EtV7	akceptace druhého – zážitek přijetí pro každého žáka, nácvik přátelského přijetí, umění odpustit, pomocí empatie předpokládat reakci druhých	Př 5
EV-5-1-05	jednoduchými skutky realizuje tvořivost v mezilidských vztazích, především v rodině a v kolektivu třídy	EtV8	tvořivost v mezilidských vztazích – vytváření prožitků radosti pro druhé, společné plnění úkolů, zbavování se strachu z neznámého řešení úkolu a z tvořivého experimentování	ČJ 4
EV-5-1-06	iniciativně vstupuje do vztahů s vrstevníky, dokáže rozlišit jejich nabídky k aktivitě a na nevhodné reaguje asertivně	EtV11	iniciativa – ve vztahu k jiným, hledání možnosti, jak vycházet s jinými lidmi v rodině, ve třídě, mezi vrstevníky, iniciativa nepřijatá jinými, zpracování neúspěchu	ČJ 2
		EtV12	asertivní chování – rozlišování mezi nabídkami druhých, schopnost odmítnutí nabídky k podvodu, krádeži, pomlouvání, zneužívání návykových látek a sexuálnímu zneužívání	Př 5
EV-9-1-01	komunikuje otevřeně, pravdivě, s porozuměním pro potřeby druhých a přiměřeně situaci	EtV13	otevřená komunikace – úroveň komunikace, zásady verbální komunikace, komunikační chyby, dialog, komunikace ve ztížených podmínkách	Čj 6,7,9, VO8
EV-9-1-02	respektuje velikost a důstojnost lidské osoby, objevuje vlastní jedinečnost a identitu a vytváří si zdravé sebevědomí	EtV16	jedinečnost a identita člověka – rozvoj sebevědomí, hodnotová orientace, rozvoj sebeovládání a morálního úsudku, selfmanagement, úvahy nad mravními zásadami, radost a optimismus v životě	Čj 6,9, VO9
		EtV22	já – potenciální vzor pro druhé – smysl a cíl mého života, postoje, zodpovědný život, mé schopnosti a společnost, zdravý způsob života, autonomie a konformita	Čj 7,9, Př8
EV-9-1-03	analyzuje a aplikuje empatii v kolektivu	EtV14	aktivní naslouchání – cíle, výhody, zásady, způsob a nácvik aktivního naslouchání	Čj 6, VO 6
		EtV15	úcta k lidské osobě – lidská práva, zdroje lidských práv, svoboda, rovnost, potenciality člověka, pozitivní hodnocení druhých v obtížných situacích, občanská zralost	Čj 6, VO 8

EV-9-1-04	nahrazuje agresivní a pasivní chování chováním asertivním, neagresivním způsobem obhajuje svá práva	EtV17	asertivní chování – přijatelný kompromis, konstruktivní kritika, přijetí pochvaly, požádání o laskavost, stížnost, otázka po důvodu, realizace svých práv, řešení konfliktu	Čj 7, VO 8
		EtV18	obrana před manipulací – asertivní techniky – manipulace, vysvětlení a nácvik jednotlivých asertivních technik	VO 6
		EtV19	fair play – zdravá soutěživost, dodržování pravidel hry, asertivita a prosociálnost v soutěživých situacích, prosociálnost a sport	Tv 6-9
EV-9-1-05	rozlišuje manipulační působení médií a identifikuje se s pozitivními prosociálními vzory	EtV20	pozitivní vzory versus pochybné idoly – senzibilizace pro rozlišování vzorů, vliv reálných vzorů, prosociální vzory ve veřejném životě, vzory ve vlastní rodině, vliv zobrazených vzorů a vhodné literární prameny, smysl autority, vztah k autoritě	Hv 6-9, D 9, Čj 9
		EtV21	podpora pozitivního působení televize a médií – nabídka pozitivních vzorů v médiích, kritický přístup k působení médií, eliminace vlivu agrese, zvládnutí agrese, rozlišování mezi realitou a pseudorealitou, účinná obrana proti manipulaci médii, média a volný čas	Čj 8, Pč - I 6,7, D 9, Inf 5
		EtV29	duchovní rozměr člověka – obrana proti sektám, tolerance k lidem s jiným světovým názorem, informace o různých světových názorech	D 7-9, Z 8
EV-9-1-06	spolupracuje i v obtížných sociálních situacích	EtV24	iniciativa ve ztížených podmínkách – pozitivní formulace problému, pomoc anonymnímu člověku, veřejná osobní angažovanost	D 9, Čj 7, Aj 9, Cj-Aj 9, Cj-Nj 7-9
EV-9-1-07	je vnímavý k sociálním problémům, v kontextu své situace a svých možností přispívá k jejich řešení	EtV23	iniciativa a tvořivost – reaktalizace, nácvik tvořivosti, prosociální aspekt iniciativy a tvořivosti ve školním prostředí a v rodině, psychická a fyzická pomoc, ochota ke spolupráci, přátelství	Vv-6-9, Čj 8
		EtV25	uplatnění komplexní prosociálnosti – bída světa, informovanost o situaci zemí třetího světa, vztah k menšinám, využití prosociálnosti v multikulturní společnosti, pozitivní vztah k diverzitám	D 9, VO 9, Z 6
EV-9-1-08	analyzuje etické aspekty různých životních situací	EtV26	etické hodnoty – zdroje etiky, osobní odpovědnost, smysl života, aplikace mravních zásad a hodnot, ctnosti, svědomí a jeho rozvoj	VO 6

		EtV31	ochrana přírody a životního prostředí – úcta k životu ve všech jeho formách, citový vztah člověka k přírodě, vnímání krásy a mnohotvárnosti přírody, zodpovědnost za životní prostředí	Př 9, D 6, Z 8,9, F 9
EV-9-1-09	se rozhoduje uvážlivě a vhodně v každodenních situacích a nevyhýbá se řešení osobních problémů	EtV24	iniciativa ve ztížených podmínkách – pozitivní formulace problému, pomoc anonymnímu člověku, veřejná osobní angažovanost	D 9, Cj-Nj 8
		EtV27	sexuální zdraví – zodpovědný vztah k sexualitě, mládí – příprava na lásku, sexuální identita, nezralé rodičovství	Př 8, VO 8-9
		EtV30	ekonomické hodnoty – rozumné nakládání s penězi, zájem o otázky národního hospodářství, vztah mezi ekonomikou a etikou, rozvíjení ekonomických ctností – šetrnost, podnikavost	Cj-Nj 8,9, M 9, VO 9,
EV-9-1-10	aplikuje postoje a způsobilosti, které rozvíjejí mezilidské vztahy	EtV25	uplatnění komplexní prosociálnosti – bída světa, informovanost o situaci zemí třetího světa, vztah k menšinám, využití prosociálnosti v multikulturní společnosti, pozitivní vztah k diverzitám	D 9, VO 9, Z 6,7
		EtV28	rodina – poznání vlastní rodiny a jejích pravidel, práva a povinnosti v rodině, role v rodině, formulace nevyslovených pravidel a očekávání, hodnota rodiny, zlepšení atmosféry v rodině, komunikace v rodině, úcta k členům rodiny, úcta ke stáří	VO 6,9

5.10.2. Volitelné předměty

Úvod

Volitelné předměty zařazené do učebního plánu ŠVP jsou jeho nedílnou součástí a jsou rovnocenné s jinými vzdělávacími předměty. Dotvářejí skladbu povinných předmětů a ve své variantnosti jsou jedním z prvků, kterým se ŠVP odlišuje od jiných vzdělávacích programů.

Hlavním smyslem zařazení volitelných předmětů je vytvořit ve vzdělávání na základní škole prostor pro důslednější rozvíjení zájmů a schopností žáků ve vybrané vzdělávací oblasti, pro rozvíjení jejich schopností a dovedností využívat nově získané kvality ve školních činnostech i v praktickém životě, pro profilaci jejich dalšího studijního zaměření atd.

Základní myšlenkou a didaktickým principem těchto předmětů je:

- integrovat dosavadní znalosti a dovednosti žáků získané ve škole i mimo školu a doplnit je novými,
- nabízet tak žákům další pohledy na oblast, o kterou se zajímají, a na možné přístupy k řešení teoretických i praktických otázek,

- podněcovat samostatné a netradiční uvažování žáků při řešení aktuálních problémů,
- navýkat žáky na práci s různými informacemi, podklady, materiály apod., rozvíjet jejich schopnost objektivně posuzovat různé názory a postoje,
- směřovat žáky k tvořivé činnosti a k praktickým aplikacím poznatého a osvojeného,
- vést zároveň žáky k účelnému a pozitivnímu rozhodování a zaujímání vhodných postojů.

Takové pojetí volitelných předmětů vyžaduje i variabilnější přístupy k organizaci výuky a k volbě didaktických metod a forem. Důraz by měl být kladen na samostatnou práci žáka i na aktivní spolupráci žakovských skupin a týmů, na činnosti ve standardních i proměnlivých podmínkách, na myšlenkové i praktické experimentování atd.

Obsah učiva volitelných předmětů je členěn do tematických celků, které učitel vybírá, upravuje nebo doplňuje ve shodě se zájmy žáků a jejich konkrétní úrovní, s podmínkami školy, s délkou začlenění daného volitelného předmětu do výuky konkrétní třídy, se zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví žáků i s vlastní specializací.

Volitelné předměty jsou zařazeny v učebním plánu ŠVP do 7. - 9. ročníku v celkové hodinové dotaci 4 vyučovacích hodin. Volitelné předměty lze vyučovat v minimálním časovém rozsahu jednoho pololetí školního roku a zvětšovat tak variabilitu vzdělávacího programu. Ředitel školy může ve shodě s pedagogickými záměry školy, s konkrétními podmínkami výuky a se zájmy žáků či zákonných zástupců schválit a zařadit i jiné volitelné předměty, pokud jejich vzdělávací obsah bude navazovat na Standard základního vzdělávání a funkčně jej rozvíjet.

Výuka volitelných předmětů probíhá ve členění do skupin dle volby žáků a provozních možností na základě koordinace třídními učiteli s možností zařazovat žáky různých ročníků do jedné skupiny.

Volitelné předměty ŠVP

- Seminář a praktika z přírodovědných předmětů
- Seminář ze společenskovedních předmětů
- Seminář a praktikum ze zeměpisu
- Informatika
- Základy ekonomiky a účetnictví
- Základy administrativy
- Technické kreslení
- Technické činnosti
- Domácnost

Seminář a praktika z přírodovědných předmětů

Charakteristika předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu:

Předmět má rozvíjet aktivní, samostatnou a tvůrčí činnost žáků.

Výuka je cílevědomě řízena tak, aby u žáků postupně

- rozvíjela dovednosti spojené se záměrným pozorováním, a prováděním i složitějších a časově náročnějších měření a pokusů včetně vyhodnocování jejich výsledků a vyvozování závěrů;
- rozvíjela logické a tvůrčí myšlení řešením problémových úloh (včetně úloh s interdisciplinárním zaměřením) a využíváním myšlenkových pokusů;
- vytvářela schopnost obhajovat výsledky své práce a využívat je k orientaci v běžném životě.

Při realizaci tohoto volitelného předmětu by mělo být **alespoň 50 % času věnováno pozorovacím, měřicím a experimentálním činnostem žáků**. Zbývající čas se doporučuje věnovat především řešení problémových úloh, nácviku práce s informacemi při řešení úkolů komplexnější povahy, diskusím a zpracování referátů.

Doporučené tématické celky ani jejich uvedený obsah nejsou závazné. Obsah tohoto předmětu by se však nikdy neměl změnit v doučování kmenového učiva příslušných povinných předmětů. Vzhledem k četnější a časově náročnější experimentální činnosti se doporučuje tento předmět vyučovat ve dvouhodinových blocích.

Seminář a praktika z přírodovědných předmětů je možno vyučovat tak, že se celý obsah tvoří pouze jedno zaměření, nebo se v něm vhodně kombinuje učivo různých zaměření.

Doporučené tématické celky

fyzikální zaměření

1. Měření

Měření délek posuvným, popř. mikrometrickým měřidlem, diskuse o přesnosti měření při použití těchto měřidel.

Použití různých metod měření obsahu, objemu a hmotnosti těles, diskuse o přesnosti měření.

Experimentální určování hustoty látek různými metodami, praktické použití hustoměru pro měření hustoty kapalin.

2. Tělesa v pohybu

Okamžitá rychlost tělesa a její určování. Zrychlení tělesa, příklady zrychlení různých druhů těles (dopravních prostředků, živočichů ap.). Řešení úloh s praktickými náměty.

3. Síly a jejich momenty. Moment setrvačnosti

Pokusné skládání rovnoběžných i různoběžných sil, rozklad síly na složky. Řešení problémových úloh na skládání a rozklad sil.

Experimentální určování těžiště stejnorodých i nesterjnorodých těles. Sledování souvislosti polohy těžiště tělesa a stability tělesa, využití v praxi.

Praktická a technická využití páky, kladky, šroubu, nakloněné roviny a převodů. Řešení problémových úloh, hlavně konstrukčně technického typu.

Moment setrvačnosti, setrvačníky a jejich využití v praxi (gyroskopy, gyrokompany ap.).

4. Energie a její přeměny

Zákon zachování energie, účinnost stroje. Řešení problémových úloh, hlavně praktického zaměření.

Tepelné motory (spalovací motory pístové, tryskové, raketové, parní turbina), a jejich praktické využití. Zpracování referátu, např. na téma nepříznivého vlivu tepelných motorů na životní prostředí a možností zmenšování těchto vlivů.

5. Proudění tekutin

Proudění tekutin. Laminární a turbulentní proudění tekutin. Rychlost proudění tekutin. Experimentální ověření souvislosti mezi rychlostí proudění tekutiny a tlakem v ní. Podtlak a přetlak v proudící kapalině a jejich měření. Technická využití proudění tekutin (vodní vývěva, rozprašovač ap.).

Obtékání těles tekutinou. Odpor prostředí a odporová síla. Pokusné ověření souvislosti odporové síly a tvaru obtékaného tělesa. Aerodynamický tvar a jeho praktické využití. Princip letu letadla. Zpracování referátu na téma významu letecké dopravy a jejích předností či nedostatků.

6. Elektromagnetické jevy

Trojfázový střídavý proud, trojfázový generátor a jejich praktické využití. Elektrická síť v domě.

Experimentální studium vedení elektrického proudu v kapalinách, galvanické články a akumulátory. Elektrický obvod v autě a jeho hlavní součásti.

Experimentální studium vlastností různých polovodičových součástek (polovodičové diody, termistoru, fotorezistoru, fotodiody, tranzistoru) při jejich zapojení do elektrického obvodu a jejich praktické využití. Integrované obvody. Počítače. Zpracování referátu o využívání počítačů ve vědě, technologii i v běžném životě.

7. Některé prostředky užívané pro vznik, přenos, záznam či reprodukci obrazu a zvuku

Sestavení modelů mikroskopu a dalekohledu (Keplerova a Galileova), zobrazení předmětu těmito modely a zkoumání vlastností obrazů, jež v nich vznikají. Užití mikroskopu a dalekohledu v praxi.

Princip diaprojektoru a zpětného projektoru, uživatelské zacházení s nimi.

Princip fotografického přístroje a vzniku i záznamu obrazu v něm, uživatelské zacházení s fotografickým přístrojem. Princip vzniku negativu a pozitivu. Základní pravidla správné techniky fotografování.

Princip elektroakustických měničů, mikrofon a reproduktor. Telefon a jeho praktické použití.

Princip rádiového vysílače a přijímače. Princip televizního vysílání a televizního přijímače.

Princip magnetického záznamu zvuku a jeho reprodukce. Magnetofon a jeho praktické použití. Princip magnetického záznamu obrazu i zvuku a jejich reprodukce. Videomagnetofon a jeho praktické použití.

Princip záznamu zvuku na gramofonovou desku či kompaktní disk a jeho reprodukce z nich.

Zpracování referátu o významu některých z výše uvedených prostředků.

chemické zaměření

1. Úvod

Organizace předmětu. Vlastnosti vybraných látek. Měření teploty varu, teploty tání a hustoty vybraných látek.

2. Směsi

Nácvik různých technik oddělování směsí. Experimentální zjišťování rozpustnosti látek. Náročnější výpočtové úlohy na složení roztoků. Řešení problémových úloh. Diskuse (popř. i zpracování referátů) na téma jak lze předcházet znečišťování vody a vzduchu.

3. Chemické prvky

Příprava a zjišťování vlastností prvků. Zpracování referátu na téma využití prvků v průmyslu a v praktickém životě.

4. Chemické reakce

Experimentální ověřování vlivu teploty, koncentrace a katalyzátorů na rychlost chemických reakcí. Záписy složitějších chemických rovnic a řešení výpočtových úloh.

5. Oxidy a halogenidy

Experimentální práce s halogenidy a oxidy, záписy jejich reakcí chemickými rovnicemi. Řešení problémových úloh.

6. Kyseliny, hydroxidy a soli

Měření pH roztoků různých látek. Sledování průběhu neutralizace. Příprava solí různými postupy. Důkazy některých solí. Řešení problémových úloh a zpracování referátů na téma využití anorganických látek v různých odvětvích hospodářství.

7. Redoxní reakce

Praktické provedení elektrolýzy a galvanického pokovování. Experimentální zjišťování některých faktorů na rychlost koroze a diskuse o způsobech ochrany ocelových předmětů.

8. Uhlovodíky a jejich deriváty

Důkazy prvků vázaných v organických látkách. Práce s modely organických látek. Příprava esteru. Vlastnosti a důkaz sacharidů, tuků a bílkovin. Řešení problémových úloh a diskuse na téma automobilismus a životní prostředí, využívání různých paliv a životní prostředí, biotechnologie a jejich současný význam.

9. Chemie ve společnosti

Důkazy plastů a syntetických vláken a zjišťování jejich vlastností. Zkoumání účinnosti pracích prostředků a odstraňování skvrn z oděvů. Diskuse na téma složení potravy, konzervace potravin, užívání drog, správné používání hnojiv, pesticidů, léčiv a dalších látek v běžném životě.

biologické zaměření

1. varianta: ČLOVĚK A PŘÍRODA

1. Organismy a prostředí

Společenství, ekosystém, vztahy organismů navzájem i k prostředí. Abiotické a biotické faktory prostředí, biotop, nika (v regionu).

Tolerance, valence, ekologické optimum, mezní faktory prostředí, biogeochemické cykly (uhlík, kyslík, vodík, dusík, fosfor). Důkazy látek v organismech.

Biomasa, populace a její zákonitosti (množivost, stěhování, sociální struktura, rozmístění jedinců). Etologie živočichů. Praktické zjišťování jednotlivých skutečností v přírodě (v terénu).

2. Člověk a prostředí

Růst populace i technické vyspělosti lidí a s tím spojené zhoršování životního prostředí. Přírodní rovnováha a její narušování se zvláštním zřetelem na region. Vliv člověka na potlačování a zánik mnohých druhů organismů. Konkrétní zjišťování v okolí školy a v regionu.

3. Ohrožené a vzácné druhy rostlin a živočichů

Červená kniha ochrana genofondu. Seznámení s vybranými druhy chráněných druhů rostlin a živočichů v regionu. Celosvětová ochrana přírody.

4. Životní prostředí a zdraví

Zdravotní stav ve spojení s životním prostředím u obyvatel, srovnání České republiky s okolními státy. Biogeochemie, biotopika, homopatie, důležitost změny životního stylu; léčivé rostliny a jejich význam. Sběr léčivých rostlin, příprava bylinných směsí.

2. varianta: VYUŽÍVÁNÍ PŘÍRODY ČLOVĚKEM

1. Půda

Základní fyzikální, biologické a chemické vlastnosti půdy.

Zásady udržování a zvyšování úrodnosti půdy.

Zpracování půdy.

2. Pěstování užitkových, ovocných a okrasných rostlin

Pěstování vybraných druhů kulturních rostlin (zelenin, ovocných a okrasných rostlin, květin a polních plodin, léčivých rostlin).

Aranžování a vazba rostlin.

Hydroponické pěstování okrasných, případně i jiných rostlin.

Hodnocení kvality produktů.

3. Chov drobných hospodářských a cizokrajných živočichů

Základní chovatelská zařízení.

Zásady chovu vybraných druhů živočichů.

4. Způsoby zemědělského hospodaření

Moderní metody a formy zemědělství.

Základní formy zemědělského podnikání.

Ekologické zemědělství, biopotraviny.

Seminář ze společenských věd

Charakteristika předmětů

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu:

Seminář ze společenskovedních předmětů je volitelný předmět je volitelný předmět vytvářený pro žáky se specifickým zájmem o historii i současnost různých oblastí lidského života a kultury, o problémy života v současném světě, o praktické otázky života a vztahů mezi lidmi, o hlubší poznání problémů souvisejících s utvářením a rozvojem osobnosti mladého člověka apod.

Staví na zkušenostech a poznatcích žáků, které získali v průběhu školního vzdělávání (zejména ve společenskovedních předmětech), ale i z vlastní četby a studia dostupných dokumentů a materiálů, ze sledování kultur společenského a politického dění i ze života v rodině, mezi vrstevníky a v jiných sociálních skupinách.

Seminář si klade za cíl zejména:

- propojit a utřídit poznatky a dovednosti získané ve společenskovedních předmětech, při různých činnostech i v životě mimo školu,
- upevňovat a rozvíjet specifické odborné i praktické zájmy žáků v dané oblasti, rozvíjet jejich schopnosti a praktické dovednosti (např. schopnosti a dovednosti pracovat s různými informačními zdroje, kriticky posuzovat získané informace, hledat a formulovat zajímavé problémy, diskutovat o nich, klást vhodné otázky, které vedou k pochopení těchto problémů a k jejich možnému řešení atd.),
- upevnit některé základní životní orientace a postoje žáků potřebné pro kulturně bohatý, občansky bezúhonný a mravně i citově nepokřivený život v současné moderní společnosti.

Přístupy k obsahu a organizaci výuky

Obsah semináře tvoří vybrané tematické okruhy, které mají podobu doporučení. Vyučující z nich může vybírat, může je různě řadit, zařadit témata další, případně některé téma vyřadit. Obsah témat je možno vhodně doplňovat s přihlédnutím k zájmu žáků i místním podmínkám a rozvíjet je podle časových dispozic (zařazení předmětu pouze v jednom nebo více ročnících), dostupných materiálů, regionálních památek atd. Šíří, hloubku a způsob prezentace obsahu rovněž určuje vyučující.

Základní myšlenkou výběru a dotváření obsahových námětů je, aby byly pro žáky dostatečně přitažlivé, aby při práci v semináři byly pro žáky dostatečně přitažlivé, aby při práci v semináři byly maximálně využity zájem a aktivita žáků a aby každé téma směřovalo k poznání dané problematiky i adekvátních způsobů jejího řešení v konkrétních podmínkách jednotlivce, rodiny, školy, regionu, celé naší společnosti, případně jiných kulturních společenství, a ústilo do praktických způsobů myšlení žáků, jejich jednání, sebepoznávání apod.

Určitá výběrovost předmětu a snaha využít zájem žáků navozuje i organizační formy výuky a didaktické práce učitele. Mělo by jít o práci skupinovou i individuální, ve třídě i v jiném vhodném prostředí (muzea, galerie, knihovny, společenské instituce apod.). Mezi základní metody měly patřit řízený rozhovor, diskuse, besedy, situační a modelové hry, práce s dokumenty, informacemi i s názory konkrétních osob (lidí z blízkého okolí, vrstevníků, politiků aj.).

Doporučené tematické celky

1. Dějiny a současnosti lidstva

- Významné události světových a národních dějin.
- Myšlenkový odkaz významných osobností politického, vědeckého a uměleckého života v dějinách národů.
- Současné politické problémy ve světě a u nás, jejich historické kořeny, historické analogie a současná řešení.
- Prognózy vývoje lidstva ve 21. století.

2. Kapitoly z dějin a současnosti regionu

- Významné události a osobnosti vybraných období dějin regionu a jeho současného života.
- Současné společenské, kulturní, politické aj. problémy regionu – jejich řešení.
- Perspektivy regionu.

3. Kultura v minulosti a současnosti

- Odlišnosti a společenské znaky vybraných kultur, jejich specifický přínos pro rozvoj lidstva a civilizace.
- Vliv vědy, techniky a umění na vývoj způsobu života lidských společenství ve vybraných obdobích.
- Věda, technika a umění v podmínkách života moderní společnosti.
- Působení vědy, techniky a umění na vývoj morálky, práva a politiky.

4. Náboženství a filozofie

- Hlavní náboženské a myšlenkové směry v minulosti a současnosti.
- Úloha náboženství v životě jednotlivce a společnosti.
- Náboženství u nás, jejich hlavní myšlenky a způsoby působení ve společnosti a na jedince.
- Náboženské sekty, jejich působení ve společnosti, možná nebezpečí jejich vlivu na osobnost mladého člověka.

5. Etické problémy současnosti

- Uplatňování etických zásad v osobním životě (vybrané otázky sexuální etiky).
- Morálka a mravnost ve veřejném životě společnosti.
- Morální stav soudobé společnosti (etika sdělovacích prostředků, životní prostředí, profesní etika aj.).
- Etika v kritických fázích života: lékařská etika.

6. Sociálně psychologické problémy vztahů mezi lidmi

- Konkrétní projevy osobních vlastností v přátelských, partnerských a mezigeneračních vztazích.
- Vztahy nadřízenosti, podřízenosti, nerovnosti, závislosti aj. v pracovních vztazích a profesních rolích.
- Projevy kladných a záporných sociálních postojů ve vztazích mezi sociálními skupinami, národnostmi a národy.

7. Vybrané otázky psychologie osobnosti

- Podmínky reálného hodnocení a způsoby zjišťování osobních vlastností, dovedností, schopností a předpokladů.
- Osobní předpoklady pro výběr vhodného partnera.

- Osobní předpoklady pro volbu vhodného povolání a pro výkon vybraných profesí.
- Otázky sebevýchovy a celoživotního vzdělávání a sebevzdělávání.

8. Orientace v současném světě

- Proměny světa na konci 20. století, jejich příčiny a důsledky.
- Konflikty současného světa (národnostní, náboženské, sociální, hospodářské aj.).
- Globální problémy současnosti (přelidnění, negramotnost, civilizační choroby aj.) a způsoby jejich řešení.
- Spolupráce mezi národy: integrační procesy.
- Interkulturní porozumění a snášenlivost.

Seminář a praktikum ze zeměpisu

Charakteristika předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu:

Hlavním cílem tohoto volitelného předmětu je rozvíjet spolu s povinným zeměpisem aktivní, samostatné a tvůrčí činnosti žáků na základní škole.

Výuka semináře a praktika ze zeměpisu směřuje k tomu, aby se žáci postupně naučili:

- prakticky pracovat se základními zeměpisnými pomůckami: s plány, mapami, atlasy, grafy, informačními tabulkami, se statistickými údaji a s jinými informačními zdroji,
- používat a interpretovat údaje z různých pramenů, podkladů, literatury s geografickou tematikou, z cestovních průvodců, obrazových a audiovizuálních materiálů (obrazy, fotografie, filmové záznamy, videozáznamy),
- orientovat se v krajině a pracovat se základními orientačními pomůckami a přístroji (kompas, busola), interpretovat přírodní úkazy,
- rozvíjet vědomosti a dovednosti spojené s cíleným pozorováním geografických objektů, jevů a procesů,
- rozvíjet logické a tvůrčí myšlení řešením problémových a modelových úloh pomocí projektových her, případně jednoduchého geografického projektu,
- obhajovat výsledky své práce a využívat je k orientaci v běžném životě.

Seminář a praktikum ze zeměpisu lze realizovat v nabídce volitelných předmětů základní školy jako samostatný volitelný předmět nebo ho podle potřeby propojit se seminářem a praktiky z přírodovědných předmětů nebo se seminářem ze společenských věd.

V semináři a praktiku ze zeměpisu se doporučuje věnovat alespoň **50 % časové dotace praktickým činnostem žáků, pozorovacím, měřicím a experimentálním aktivitám.** Zbývající čas se doporučuje využít k analytickým pracím s prameny, podklady a geografickou literaturou, k diskusím a k vyhodnocení školních projektových her či jednoduchého školního geografického projektu.

Doporučené tematické celky ani jejich uvedený obsah nejsou v semináři a praktiku ze zeměpisu závazné. Obsah tohoto vyučovacího předmětu by se však nikdy neměl změnit v doučování kmenového učiva povinného zeměpisu. **Výběr učiva je zcela v kompetenci školy a závisí pouze na jejím rozhodnutí.**

Vzhledem k větším nárokům na praktické činnosti se doporučuje vyučovat tento předmět ve **dvouhodinových blocích**.

Určitou novinkou mezi doporučenými tematickými celky je v semináři a praktiku ze zeměpisu zařazení **školních projektových her** (v nižších ročnících základní školy) **nebo jednoduchého školního geografického projektu** (v nejvyšším ročníku) do výuky. Jde o velmi efektivní a mnohostranně užitečnou metodu při realizaci problémové výuky, především v geografii vlasti a geografii místní krajiny a místní oblasti. Vhodně zvolené školní projektové hry nebo školní geografický projekt mohou podstatným způsobem zvýšit zájem žáků o zeměpis i v podmínkách základních škol. Dochází zde k těsné součinnosti učitele a žáků při celotřídní, skupinové i individuální práci v procesu neformálního a intenzivního učení.

O organizaci a doporučeném obsahu školních projektů se lze podrobně dozvědět v článku: Kühnlová, H.: Školní geografický projekt. Geografické rozhledy, roč. 3, 1993 - 1994, č. 3, str. 72 - 73.

Doporučené tematické celky

1. Praktický zeměpis

Upevnění zeměpisných činností a dovedností:

Orientace v krajině a základy topografie: plány, mapy, vznik a tvorba map, obsah map, geografická síť mapy a souřadnice, klíč smluvených značek, orientace mapy, orientace v terénu. Činnosti s mapami a s busolou: kompas a busola, určování světových stran pomocí busoly, určování světových stran jinými způsoby, určení vlastního stanoviště, určování objektů v terénu podle mapy, činnosti s mapou v turistice.

Azimut - pochodový úhel: určování azimutu v terénu, na mapách, azimutové hry.

Praktická topografie při pohybu v terénu: určování a odhad vzdáleností, náčrty, profily, pochodové značky, turistické značky.

Zásady pobytu a pohybu v přírodě (propojení s povinnou tělesnou výchovou v tématu turistika a pohyb v přírodě, lze realizovat zejména na školách, kde jsou k tomu přírodní podmínky v bezprostředním okolí): výstroj, výzbroj, oblečení, dorozumívací technika, přírodní úkryty a přístřešky, ohně a vaření, bezpečnost a hygiena při pobytu v přírodě, zásady přežití v extrémních přírodních podmínkách a situacích.

Činnosti s atlasem a jízdními řády: druhy atlasů, druhy tematických map, práce s rejstříkem v atlasech, měření na topografických a geografických mapách, pásmový čas, praktické činnosti s vlakovými a autobusovými jízdními řády, vyplňování údajů v letenkách a ve formulářích cestovních kanceláří.

Základy a zásady moderní prostorové snímací techniky: fotografie, film, videosnímek.

2. Místní oblast a její postavení v České republice

Geografické aplikace v podmínkách místní krajiny a místní oblasti:

Obec: sídlo, obec, obce, samospráva obcí, region (místní oblast) popřípadě vyšší územně samosprávný celek.

Místní krajina a místní oblast: geografická poloha, přírodní charakteristika, sídelní funkce, hospodářská funkce, stav a úroveň životního prostředí, hospodářské postavení v regionu. Kulturní význam místní krajiny: kulturní a technické památky, poznávání stavebních slohů, chráněná území přírody. Sběratelství a dokumentace.

3. Zeměpis cestovního ruchu

Rekreace a cestovní ruch jako součást činností sféry a služeb ve společenském a hospodářském zeměpise.

Podmínky a předpoklady cestovního ruchu.

Přírodní předpoklady cestovního ruchu.

Společenské předpoklady cestovního ruchu, vybavenost oblastí cestovního ruchu.

Územní rozmístění cestovního ruchu:

- oblasti cestovního ruchu v České republice,
- oblasti cestovního ruchu v Evropě,
- hlavní oblasti světového cestovního ruchu.

Praktické zásady při přípravě, organizaci a realizaci rekreačních pobytů a exkurzí v České republice i v zahraničí: praktické činnosti s turistickými mapami, průvodci, jízdami řády, vyhledávání informací, příprava cestovních itinerářů, cestovní doklady. Finanční vybavení a hospodaření na cestách. Amatérská fototechnika a videotechnika na cestách.

4. Lidé a jejich činnosti na Zemi

Shrnutí a upevnění učiva:

Lidé na Zemi: lidé a příroda, počet, růst a rozmístění obyvatel. Využívání přírodních zdrojů: vývoj spotřeby energie, paliva, výroba elektřiny, rudy, ostatní suroviny, zemědělská půda, dřevo.

Světové hospodářství: prvovýroba, druhovýroba, služby, územní rozmístění průmyslu, zemědělství, dopravy, cestovního ruchu.

Ovlivňování životního prostředí: znečištění ovzduší, vodstva, půd, ukládání a likvidace odpadů, působení hluku, vznik a rozšíření civilizačních chorob.

Globální problémy lidstva: nebezpečí válek, problematika životního prostředí, přelidnění Země, nedostatek potravinových, vodních, surovinových a energetických zdrojů.

5. Hlavní změny na mapě světa

Aktualizace učiva základů politického zeměpisu:

Státy světa: současný počet států světa, nezávislé státy, závislá území, odlišovací znaky jednotlivých států světa - geografická poloha, velikost a tvar území, počet obyvatel, státoprávní uspořádání, politický systém, hospodářská vyspělost, hospodářské zaměření a organizace, životní úroveň.

Současná politická a hospodářská seskupení států světa: mezinárodní politické a hospodářské organizace, Organizace spojených národů.

Současná politická a hospodářská konfliktní světová ohniska.

Nové státy na mapě světa.

Rozdělení států světa podle stupně rozvoje : nejvyspělejší státy s rozvinutým tržním hospodářstvím, středně rozvinuté státy, málo rozvinuté - rozvojové státy.

6. Význam zeměpisu a jeho současné úkoly

Syntéza školních zeměpisných poznatků:

Význam zeměpisu pro poznávání světa: praktický užitek zeměpisných znalostí v každodenním životě jednotlivce a společnosti, konkrétní příklady současných úkolů

vědecké geografie, uplatnění geografie v praxi v jednotlivých přírodních, společenských a hospodářských oborech a profesích, integrace s ostatními vědeckými obory při řešení prostorových a územních projektů.

7. Školní projektové hry a jednoduchý školní geografický projekt

Příprava, organizace, zpracování a využití jednoduchého školního geografického projektu, například:

- Kde vybudovat: školu, hřiště, sportovní areál, parkoviště, tržiště, řízenou skládku odpadů, obchodní dům, koupaliště, autobusovou stanici, autobusové nádraží, nový výrobní podnik, zemědělskou farmu, muzeum, městský park, divadlo, kino, galerii, zdravotní středisko, nemocnici, golfové hřiště, rekreační objekty apod. v naší obci, v našem městě, městské čtvrti, v našem sídlišti nebo v jejích okolí,
- Jak vybrat vhodnou variantu: obchvatu silnice či dálnice kolem naší obce či města, jak organizovat nejlépe průjezd obcí či městem, kde a jak vybudovat cyklistické stezky, pěší zóny, zóny klidu apod.,
- Jak zlepšit: vybavenost službami, systém zásobování, třídění, ukládání a spalování odpadů, životní prostředí v naší obci, městě, městské čtvrti či sídlišti,
- V přiměřené podobě zpracovat jednoduché nové projekty: rozmístění obecné zeleně, nová chráněná území přírody, turistický průvodce obcí či městem, nové turistické trasy v regionu, naučné přírodní stezky apod.

Informatika

Charakteristika předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu:

Informatika, jako obor zabývající se zákonitostmi vzniku, zpracování, přenosu a využívání informací, má i pro běžný praktický život žáků v současném, technicky vyspělém světě vzrůstající význam. Převážná část informací je v současnosti uložena na magnetických nosičích. Z těchto důvodů je nezbytné vybavit žáka znalostmi a dovednostmi z oblasti výpočetní techniky. Kromě znalosti manipulace s počítačem na základní uživatelské úrovni, získané v povinném předmětu Praktické činnosti, je důležité seznámit žáka se základy algoritmizace a programování a rozvinout u něho tvořivou schopnost uplatnit dosažené znalosti a dovednosti při řešení praktických problémů, s nimiž se setkává ve škole i mimo školu.

Žádný z tematických celků ani jejich obsah není závazný. Vyučující může modifikovat jednotlivá témata v souladu s možnostmi školy, úrovní vědomostí a aktuálními potřebami žáků. Doporučujeme rozdělit žáky do skupin podle úrovně jejich znalostí a zkušeností z oblasti výpočetní techniky. Rovněž doporučujeme vyučovat předmět ve dvouhodinových blocích.

Doporučené tematické celky

1. Co rozumíme pojmem informace. Významné informační zdroje a informační instituce. Hodnota, cena informace a informační činnosti.

Pokus o definici informace. Seznámení s důležitými informačními zdroje na klasických i magnetických nosičích. Důležité tuzemské i mezinárodní informační instituce. Návštěva některé dostupné informační instituce, počítačového pracoviště.

Zjištění podmínek, za jakých se poskytují informace (jak rychle, za jakou cenu). Co se rozumí pojmem cena, hodnota informace, informační činnosti.

2. Práce s textovými informacemi

Strukturovaná a nestrukturovaná organizace informací. Databázové a fulltextové systémy. Databáze dokumentografické (obsahující texty dokumentů) a faktografické (obsahující texty dokumentů) a faktografické (obsahující přímo fakta o skutečnosti).

3. Vyhledávání informací

Vyhledávání informací pomocí klíčových slov, indexů. Formulace dotazu. Využití booleovské logiky při vyhledávání. Stanovení efektivnosti vyhledávání (kritérium přesnosti, úplnosti)

4. Práce s tabulkovými procesy

Vytvoření jednoduché tabulky. Operace s čísly (sčítání, odčítání, násobení, dělení). Stanovení maximální, minimální, průměrné hodnoty. Grafické vyjádření hodnot tabulky.

5. Přenos informací

Fax, e-mail, počítačová síť, internet, družicový přenos informací. Návštěva internetového pracoviště.

ročník - období	učivo	výstup	mezipředmětové vztahy, průřezová témata
7. - 9. ročník	Přihlášení a odhlášení ze sítě. Bezpečnost práce v síti (hesla).	Dokáže vytvořit bezpečné heslo.	
	HARDWARE – SOFTWARE • vysvětlení pojmů • HW – základní jednotka (procesor, pevný disk, operační paměť, mechaniky + vnější paměťová média, karty, porty, zdroj, základní deska) • jednotky: výkon procesoru (Hz), kapacita pamětí (B) a jejich násobky (K, M, G, T) • HW – periferie (klávesnice, myš, monitor, tiskárny, reproduktory, ...) • SW – operační systémy, aplikace, utility, antivirové programy, komprimační programy	Rozlišuje pojmy hardware a software. Dokáže vysvětlit funkce procesoru, operační paměti a pevného disku a jakým způsobem ovlivňují výkon počítače. Zná jednotky, kterými se označuje výkon procesorů a kapacita pamětí. Dokáže vysvětlit pojem periferie a zařadit sem nejběžnější zařízení. Dokáže vysvětlit pojem software, zná základní skupiny software a dokáže vysvětlit jaké programy sem zařazujeme, k čemu takové programy slouží.	Výukové programy. VDO – SW pirátství
	Informace, její hodnota, cena a informační činnosti.	Dokáže vysvětlit co je to informace a ví, kde je lze získat. Rozumí pojmu cena informace a hodnota informace.	
	Tabulkové procesory – Excel • k čemu jsou tabulkové procesory	Orientuje se v Excelovském okně, sešitě apod.	M – jednoduché početní operace,

<ul style="list-style-type: none"> • pojmy: sešit, list, řada, sloupec, buňka • pohyb mezi sešity, mezi listy, na listu • označení řady, sloupce, buněk • zadávání údajů • vzhled tabulky – Formát – Buňky (formát čísla, písmo, zarovnání, ohraničení, stínování) • vložení řady, sloupce, buněk, sloučení buněk, rozdělení buněk • jednoduché vzorce (součet, rozdíl, násobení, dělení) • pojem: graf, vytvoření grafu, úprava vzhledu a vlastností grafu • vložení tabulky a grafu do Wordu 	<p>Dokáže vytvořit tabulku, naplnit ji daty a upravit její vzhled. S daty pomocí vzorců dokáže provádět jednoduché početní operace. Na základě tabulky dokáže vytvořit graf a upravit jeho vzhled. Graf i tabulku dokáže vložit do Wordu.</p>	<p>grafické znázornění dat - grafy</p>
<p>Grafika- zpracování digitální fotografie, skener</p>	<p>Vyfoť si digitální fotografii, kterou si následně upraví v počítači. Dokáže naskenovat obrázek.</p>	
<p>Prezentace - Microsoft PowerPoint</p> <ul style="list-style-type: none"> • Začínáme pracovat s programem PowerPoint • Spuštění a ukončení • Popis uživatelského prostředí • Typy zobrazení • Měřítka zobrazení-lupa • Vytváříme prezentace • Práce se snímky • Uložení prezentace • Psaní textu • Formát písma, odstavců • Osnova • Umístění textů uvnitř polí • Další textové možnosti (vkládání data, času atd.) • Zvláštní textové efekty • Změna velikosti a tvaru snímků • Barevná schémata • Pozadí snímků • Záhlaví a zápatí snímků • Číslování snímků • Vkládání hudby a zvuku • Animace • Nastavení přehrávání videoklipu • Přejechy mezi snímky • Předvádění prezentace 	<p>Vytvoří prezentaci, která obsahuje prvky vytvořené v různých aplikacích (v textovém, grafickém, tabulkovém editoru).</p>	
<p>Ročníková práce</p>		
<p>Metodologie odborné písemné práce: v průběhu celého roku žáci zpracovávají ročníkovou práci a tak si osvojují postup zpracování písemné odborné práce</p>	<p>Žáci utvoří týmy (příp. zůstanou jednotlivě) – možnost učit se spolupracovat, řešit problémy a případné konflikty.</p>	<p>Čj – sloh OSV – práce v týmu, poznávací schopnosti, kreativita MDV – role autora</p>
<p>1. etapa: Stanovení tématu</p> <ul style="list-style-type: none"> • šířka, hloubka tématu, limity při volbě tématu 	<p>Každý si zvolí téma vhodného rozsahu, hloubky a také podle toho, jak mají přístup k dostatečnému množství pramenů informací.</p>	<p>Volená témata mohou zasahovat do některého předmětu</p>
<p>2. etapa: Získávání informací</p>	<p>Žák si dokáže uvědomit šíři</p>	<p>EGS – přístup k</p>

<ul style="list-style-type: none"> • prameny informací (ústní, zvukové – přednáška, rozhovor, konference, seminář, rozhlas ...; písemné, obrazové – knihy, periodika, normy, letáky, zákony, encyklopedie, TV ...; vlastní zkušenost) • zdroje informací (knihovny – institucionální, soukromé, veřejné, odborné ...; informační střediska, archivy, databáze, web, e-mail ...) • postup vyhledávání, výběru a získávání informací • záznam o prameni informací 	<p>jemu dostupných zdrojů informací, umí se v nich orientovat a vyhledávat. O nalezených pramenech dokáže pořídit stručný záznam odpovídající normě ČSN ISO 690.</p>	<p>informacím ze světa, MDV – zdroje informací – kritické posuzování obsahu apod., VDO – mít na paměti, že na webu je svoboda slova (ráj grafomanů, otázka relevance a validity informací), OSV – duševní vlastnictví, informační etika, autorský zákon, VDO – pochopení významu autorského zákona</p>
<p><u>3. etapa:</u> Studium informací</p> <ul style="list-style-type: none"> • čtení (zásady, postup studia odborného pramene informací) • grafické zpracování textu (barevnost, podtrhávání, zadržování, ...) • samostatné poznámky a výpisky 	<p>Při čtení dodržuje základní zásady. Dokáže si vybrat důležité prameny, výtiskovat důležité pasáže. Při studiu pramenů informací dokáže využít možnosti grafického zpracování kopie textu a také si umí udělat poznámky a výpisky. Dodržuje zásady rozlišení doslovného citátu, parafráze a vlastních myšlenek. U poznámek uvádí pramen informací.</p>	
<p><u>4. etapa:</u> Zpracování informací</p> <ul style="list-style-type: none"> • struktura písemného projevu (osnova, úroveň, logická struktura) • postup zpracování textu vč. obrazového vybavení • požadavky na rozsah a úpravu dokumentu • informační etika, autorský zákon (citáty, citování použitých pramenů) 	<p>Nastudované informace dokáže zpracovat do uceleného dokumentu s logickým postupem výkladu. Pro zpracování využívá své poznatky a schopnosti v práci s textovými a grafickými editory, příp. tabulkovými procesory. Respektuje zadané požadavky.</p>	<p>Vše zpracované v prezentaci SW PowerPoint</p>
<p><u>5. etapa:</u> Výstup</p> <ul style="list-style-type: none"> • typy odborných písemných prací (stručná zmínka) • formální náležitosti a grafická úprava výsledné práce 	<p>Každý dokončí výsledný dokument tak, aby splňoval formální i estetické nároky polod odborné písemní práce středního rozsahu</p>	
<p><u>6. etapa:</u> Prezentace</p> <ul style="list-style-type: none"> • ústní projev (verbální a neverbální složka) • prezentační technika (SW, technika) • PowerPoint – tvorba prezentace 	<p>Každý prezentuje svou ročníkovou práci před ostatními spolužáky ve třídě.</p>	<p>OSV – tvořivost, pravidla komunikace, VDO – prezentace, diskuse a</p>

		argumentace
Společné shrnutí a zhodnocení celého procesu tvorby ročníkové práce.		

Základy ekonomiky a účetnictví

Charakteristika předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu:

Předmět má žákům umožnit první seznámení se základními pojmy a problémy ekonomiky, se kterými se budou setkávat ve svém budoucím životě. Žáci by se měli naučit řešit různé ekonomické situace na příkladech drobných podniků, hospodaření rodiny apod., seznámit se se základy účetnictví a osvojit si práci s výpočetní technikou ke zjednodušení potřebné administrativy a potřebných výpočtů.

Předmět je vhodný pro všechny žáky vzhledem k jeho úzkému spojení s praktickým životem a aplikovatelnosti ve všech oborech lidské činnosti.

Těžiště práce v tomto předmětu by mělo spočívat především v diskusi a práci s materiály (tiskopisy, grafy, tabulkami apod.). Při výuce je vhodné vycházet z řešení praktických situací (modelů rodinného rozpočtu, nákupu a prodeje výrobků, výroby a prodeje v malém podnikání, vedení účetnictví apod.). Při řešení různých úloh ekonomického charakteru a úloh z účetnictví je třeba naučit žáky racionálně využívat vhodnou výpočetní techniku (kapesní kalkulátory a počítače).

S doporučenými tematickými celky a obsahem učiva pracuje vyučující podle regionálních podmínek, vybavení školy a specifických zájmů žáků. Během výuky je vhodné zařadit několik exkurzí např. do výrobního podniku, účtárny, banky, výpočetního centra apod.

Doporučené tematické celky

1. Základní ekonomické pojmy

Potřeby - proč vyrábíme. Zboží a výrobek. Činitelé výroby. Trh, nabídka a poptávka. Peníze, cena. Směna. Hodnota, její vyjádření penězi. Práce, pracovní síla, trh práce. Kooperace, specializace. Hospodaření, zásady hospodárnosti.

2. Ekonomika a vedení domácnosti

Rodinný rozpočet - příjmy a vydání. Domácí účetnictví (včetně využití počítače). Způsoby hospodaření s finančními prostředky (spoření mladých, důchodové připojištění, sporožiro, termínované vklady, strategie rozložení vkladů apod.).

3. Podnikání

Život podniku - vznik, růst, úpadek.

Podnikové činnosti. Úvěry, hypotéky, splácení úvěrů a úroků. Nákup - přeměna (transformace) - prodej. Pořízení materiálu, strojů - investiční výstavba. Prodej ve velkém - odbyť, prodej v malém - obchod (průzkum trhu, zařízení, vybavení prodejny, nákup, uzavření smlouvy, skladování, prodej - jednání prodavače, nabídka zboží, práva kupujícího - etika prodeje). Marketing.

Hospodaření podniku (náklady, výnosy, hospodářský výsledek - zisk, ztráta, rentabilita - produktivita práce, daně. Sponzoring. Vztah podniku k životnímu prostředí.

Druhy podniků, různé právní formy.

4. Účetnictví

Charakteristika účetnictví. Účetní dokumentace. Jednoduché účetnictví. Účetní doklady - faktura, dodací list. Užití počítače.

5. Peněžnictví

Peníze, oběh peněz. Placení - hotovostní, bezhotovostní. Banky. Pojišťovny. Inflace, devalvace, revalvace.

Základy administrativy

Charakteristika předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu:

Předmět svým pojetím a obsahem umožňuje žákům získat základní vědomosti, dovednosti a celkovou orientaci v provádění jednoduchých administrativních prací ve využívání kancelářské techniky tak, jak to vyžaduje běžný život a praxe dnešní společnosti.

Žák je veden tak, aby zvládl základy psaní na počítači správnou technikou, naučil se používat některé technické prostředky v administrativě a osvojené dovednosti správně využíval ve své praxi. Důraz je kladen na přesnost práce, gramatickou správnost v písemném projevu a normalizovanou úpravu textu a písemností. Zároveň je žák veden k uplatňování bezpečnosti a hygieny práce.

Předmět si neklade za cíl připravit kvalitní odborné pracovníky v oblasti administrativy, ale chce žákům umožnit zvládnutí základů administrativy na uživatelské úrovni, tak jak to vyžaduje každodenní praktický život.

Tematické celky ani jejich obsah nejsou závazné. Vyučující může modifikovat obsah jednotlivých témat v souladu materiálním vybavením školy a vytvořeným časovým prostorem pro tento volitelný předmět. Doporučené tematické celky však mají svojí logickou výstavbu a návaznost a bylo by vhodné se jim věnovat jako vyváženému komplexnímu pohledu na základy administrativy v běžném životě každého jedince dnešní společnosti. Doporučuje se využívat znalostí a zkušeností žáků z oblasti výpočetní techniky a informatiky.

Doporučené tematické celky

1. Desetiprstová hmatová metoda

Počítač ve funkci psacího stroje. Správná poloha těla při psaní, zásady bezpečnosti a hygieny práce. Desetiprstová hmatová metoda.

2. Návčik psaní

Návčik psaní na střední a horní písemné řadě, čárka. Návčik psaní na dolní písemné řadě, velká písmena, tečka, pomlčka. Návčik písmen na číselné řadě. Návčik znamének, značek, číslic.

3. Úprava textu

Úprava textu, zvýraznění textu, psaní na linku, jednoduchá tabulka. Oprava chyb.

4. Úprava písemnosti

Dopis, adresa. Plná moc, žádost, životopis, pozvánka, zpráva apod. Vyplňování jednoduchých formulářů ve styku s úřady, bankou, poštou apod.

5. Kancelářské technika

Seznámení se a praktické cvičení s kancelářskou technikou (telefon, telefon se záznamníkem, kopírovací stroj, fax, diktafon apod.).

Technické kreslení

Charakteristika předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu:

Předmět má žákům umožnit zvládnout základy technického kreslení potřebné nejen pro další studium, ale především pro praktický život. Žáci by se měli naučit používat pomůcky a materiály pro rýsování, rýsovat tužkou, resp. tuší, používat šablony a popisovat technickým písmem, zobrazovat tělesa do roviny a opačně modelovat tělesa ze zadaných obrazů. Předmět vede žáky k přesnosti a pečlivosti, výrazně přispívá k rozvoji prostorové představivosti žáků.

Předmět je určen především pro ty žáky, kteří mají zájem o studium technických oborů nebo o učební obory s technickým zaměřením, navazuje na předmět matematika, který vhodně doplňuje. Je významnou složkou profesionální přípravy žáků.

Učební osnova předmětu je zpracována tak, aby dala vyučujícímu možnost volby učiva podle vlastního uvážení s ohledem na konkrétní situaci ve třídě.

Při realizaci tohoto předmětu by měl vyučující používat především samostatnou aktivní práci žáků při řešení zadaných cvičení a úloh (nejen rýsování, ale i modelování). Postupně provádí nácvik potřebných činností a vede žáky k řešení úloh i komplexnější povahy. Žáci by měli samostatně vypracovat v průběhu výuky alespoň tři rysy, které mohou být vyhotoveny pouze tužkou. Náročnost rysů by měl vyučující přizpůsobit úrovni žáků ve třídě.

Pokud je škola vybavena vhodnou výpočetní technikou, nebo má - li škola možnost zajistit jiným způsobem ukázkou počítačové grafiky, je vhodné seznámit žáky s touto progresivní metodou technického kreslení.

Doporučené tematické celky

1. Základy rýsování

Pomůcky a materiály pro rýsování a jejich užití (tužkou i tuší). Druhy čar a jejich užití; rýsování čar tužkou i tuší. Technické písmo (s užitím šablony i od ruky). Rýsování čar a kolmiček (i s dvěma trojúhelníkovými pravítky); rýsování obdélníků a čtverců; rýsování pravidelných mnohoúhelníků (pětúhelník, šestiúhelník, osmiúhelník).

2. Zobrazování prostorových útvarů do roviny - promítání

Volné rovnoběžné promítání. Základní pravidla volného rovnoběžného promítání. Zobrazení krychle, kvádrů a hranolů, zobrazení jehlanů a válců a těles z nich složených. Náčrty.

Pravouhlé promítání na dvě vzájemně kolmé průmětny. Základní pravidla pravouhlého promítání. Sdrůžené průměty hranolů a válců; sdrůžené průměty jehlanů, kůžů a ků; sdrůžené průměty komolého kůžů a komolého jehlanů; sdružené průměty jednoduchých těles složených z těchto základních těles.

Pravouhlé promítání na tři vzájemně kolmé průmětny. Nárys, bokorys, půdorys. Sdružené průměty jednoduchých těles (složených ze základních těles), k jejichž zobrazení nepostačí pouze dva sdružené průměty.

Modelování a určování těles podle zadaných dvou nebo tří sdružených průmětů.

3. Technické výkresy

Druhy a formáty technických výkresů. Měřítko zobrazení. Technické zobrazení jednoduchých součástí. Kreslení řezů. Kótování výkresů ve strojírenství. Základní pravidla kótování ve stavebnictví. Čtení technických náčrtů.

4. Vytváření technických výkresů pomocí počítače

Seznámení se základními počítačovými programy pro technické kreslení a konstrukci. Technické výkresy v rovině, prostorové výkresy. Zvětšování, zmenšování, výřezy. Ukázky technických projektů jako prostorových modelů s možností "procházet" návrhem, sledovat ho z různých pohledů, úhlů apod.

Technické činnosti

Charakteristika předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu:

Předmět má žákům poskytnout široký prostor pro rozvinutí již získaných manuálních a praktických dovedností a uplatnění jejich vlastních zkušeností, vědomostí i poznatků v samostatné tvořivé činnosti. Předmět má umožnit žákům rozvíjet jejich představivost, technické a tvořivé myšlení a umožnit jim řešit jednoduché technické úkoly, problémy, zhotovovat funkční výrobky, makety, modely, vytvářet a realizovat jednoduché projekty a konstrukce. Žáci se seznamují s novými materiály, nářadím, nástroji a pomůckami, moderními pracovními a technologickými postupy: zdokonalují si své návyky organizovat a plánovat pracovní činnosti, dbát o bezpečnost práce a ochranu zdraví. Předmět má ve své komplexnosti přispět k další životní a profesní orientaci žákům.

Doporučené tematické celky

1. Zpracování dřeva, kovů, plastů

Samostatné zhotovování výrobků podle technické dokumentace, práce s ručním nářadím a pomůckami. Nové pracovní postupy a technologie zpracování. Zhotovování drobných předmětů denní potřeby, bytových doplňků, školních pomůcek, drobné údržbářské práce.

2. Modelářství

Modelářský materiál, náradí a nástroje, technický výkres, technologický postup. Práce s lepidly, práce s ručním náradím a pomůckami. Práce na modelech.

3. Práce montážní a demontážní. Elektrotechnické práce. Stavebnice

Sestavování funkčních modelů, strojů a zařízení. Stavebnice s konstrukčními prvky, říditelné a ovladatelné modely, počítačově řízené modely (např. Stavebnice Lego a Lego Dacta). Využití poznatků z fyziky, elektroniky a elektrotechniky. Prvky automatizace a robotizace.

4. Nové pracovní postupy a technologie

Lepení, tmelení, barvení, lakování, laminování. Tapetování, obkládání, připevňování předmětů, paspartován apod. Dovednosti pro domácí údržbu a jednoduché stavební činnosti. Materiál, náradí, nástroje a pomůcky, pracovní postup. Bezpečnost práce a ochrana zdraví při práci, první pomoc.

5. Technika a společnost

Objevy a vynálezy, dějiny techniky (výběrem). Vliv techniky na rozvoj některých oblastí: těžba surovin, energetika, strojírenství, elektrotechnika, stavebnictví, technická chemie, doprava, zemědělství.

Technické informace a jejich uplatnění ve společnosti. Úloha materiálu v moderní technice, technologie a výrobní proces.

Domácnost

Charakteristika předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu:

Bez ohledu na další vzdělávací cestu jednotlivých žáků má předmět:

- shrnout a uřídit doposud získané poznatky a upevnit základní dovednosti i návyky žáků z této oblasti,
- poskytnout jim prostor pro získání dalších praktických a uživatelských dovedností, spojených s vedením a provozem domácnosti a s osvojením si pracovních postupů při různých činnostech v domácnosti.

Předmět ve své komplexnosti má výrazným způsobem formovat přípravu žáků na rodinný život a životní role, podílet se na vytváření žádoucích postojů ke zdravému způsobu života, pozitivně ovlivnit jejich vztah k praktickým činnostem a k práci a vytvářet podmínky pro cílenou životní a profesní orientaci žáků.

Tematické celky postihují široké spektrum námětů a okruhů pro činnosti žáků a jejich poznávání dalších oblastí lidské činnosti, kterému by se žáci mohli ve školním prostředí zbývat a které jsou významné pro jejich běžný praktický život. Bude zcela na vyučujícím a jeho pedagogických záměrech, na podmínkách a vybavení školy, ale i zájmu žáků, jaké tematické celky a hesla se budou realizovat. Žádný z tematických celků, ani jejich obsah, není závazný. Vyučující může modifikovat jednotlivá témata, zařadit vlastní, určit jakým způsobem, v jaké šíři a časové dotaci je bude zařazovat do vyučování. Veškeré dovednosti a pracovní návyky žáci získávají v přímých praktických činnostech. Tematické celky a obsah

učiva nejsou určeny výhradně dívkám, ale předmět je svým komplexním pohledem na otázky života v rodině otevřen všem žákům.

Doporučené tematické celky

1. Vedení domácnosti

Ekonomický provoz, financování, rozpočet, dokumentace. Optimální způsob řízení domácnosti. Materiální vybavení, hygiena, bezpečnost a hospodárnost provozu. Systém domácích prací, jednoduchá údržba a opravy. Dělbá práce v rodině.

2. Výživa v rodině

Výživa jako součást zdravého životního stylu. Výběr, nákup a skladování poživatin. Konzervování a zavařování.. zpracování jednotlivých druhů potravin. Používání pochutin. Základní postupy při přípravě pokrmů. Racionální výživa a moderní technologie. Využití moderní techniky. Kultura stolování. Úprava stolu pro různé příležitosti. Obsluha u stolu.

Příprava pokrmů v přírodě.

3. Kultura bydlení

Historie a vývoj bydlení. Domov a bydlení. Typy bytů – dispoziční a provozní řešení. Zařízení bytu. Funkčnost a estetičnost bydlení. Bytové doplňky, dekorativní předměty – květina v bytě, aranžování květin. Péče o životní prostředí v okolí bytu, domu.

Rekreační objekty a jejich specifika.

4. Kultura a odívání

Historie a vývoj odívání. Oděv z hlediska účelnosti, zdraví, estetiky a ekonomiky, základní šatník. Volba oděvu vzhledem k typu člověka, věku, roční době, společenské příležitosti, zaměstnání apod. Vkus a móda. Oděvní doplňky. Udržování a ošetřování oděvů, prádla a obuvi.

5. Ruční práce a šití

Oděvní materiály – druhy a vlastnosti textilií, jejich rozeznávání. Oděvní příprava. Ruční šití – technika ručního šití. Drobné oprava a úpravy oděvů a prádla. Zhotovení jednoduchého výrobku. Strojové šití – obsluha a údržba šicího stroje, zásady bezpečnosti práce. Nácvik strojového šití. Práce se stříhem. Zhotovení výrobků různé náročnosti. Háčkování, pletení – základní pracovní pomůcky, materiál, základy techniky pletení a háčkování. Zhotovení výrobků různé náročnosti. Další textilní techniky, např. vyšívání, drhání, paličkování, batikování, jiné materiály, pomůcky, základní postupy (volba podle zájmu žáků, regionálních zvyků apod.).

6. Dítě a jeho výchova v rodině

Narození dítěte. Duševní vývoj a výchova dítěte v prvním roce života. Batole a dítě předškolního věku. Fyzický, duševní a sociální rozvoj dítěte. Základní péče o dítě – hygiena, výživa, oblékání, denní režim. Základní výchovné návyky. Zaměstnání dítěte – hry a hračky. Péče o nemocné dítě, dětská onemocnění a úrazy - prevence. Zdravotně postižené dítě v rodině. Dítě a jeho výchova v rodině. Pochvala, odměna, trest. Důslednost a tolerance. Osobnost dítěte. Jednotná výchova v rodině. Neúplná rodina.

7. Zdravotní výchova

První pomoc – laická první pomoc při poranění menšího rozsahu, chování při závažných stavech a poranění, při volání odborné pomoci. Obvazová technika. Péče o nemocné a staré lidi v rodině. Základy domácího léčitelství. Léčivé byliny v domácnosti. Alternativní medicína a její výhody i možná nebezpečí. Základy kosmetické péče. Péče o pleť, vlasy, ruce a nohy – denní hygiena, přípravky a pomůcky. Zdravotní kosmetika. Kosmetika v životě ženy i muže.

6. Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků

Obecná ustanovení

Součástí výchovně vzdělávacího procesu školy je hodnocení a klasifikace žáků. V těchto pravidlech jsou stanovena kritéria pro hodnocení žáků. Škola klasifikuje stupnicí, slovní hodnocení slouží jako pomocný ukazatel. Při hodnocení vyučující přihlíží k sebehodnocení žáka.

Hodnocení výsledků vzdělávání žáků vychází z posouzení míry dosažení výstupů pro jednotlivé předměty školního vzdělávacího programu. Hodnocení je pedagogicky zdůvodněné, odborně správné a doložitelné a respektuje individuální vzdělávací potřeby žáků a doporučení školského poradenského zařízení.

Hodnocení a klasifikace žáků základní školy je součástí jejich výchovy a vzdělávání. Účelem hodnocení a klasifikace je přispívat k odpovědnému vztahu žáka k výchově a vzdělávání v souladu se školskými předpisy, především s ustanoveními zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a na základě vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky

Každé pololetí žák obdrží vysvědčení. Za první pololetí lze místo vysvědčení vydat výpis z vysvědčení. Hodnocení výsledků žáka na vysvědčení je vyjádřeno klasifikačním stupněm. O způsobu hodnocení rozhoduje ředitel školy, u žáka s vývojovou poruchou učení rozhodne o použití slovního hodnocení na základě žádosti zákonného zástupce žáka.

Dokladem o dosažení základního vzdělání je vysvědčení o úspěšném ukončení devátého, popřípadě desátého ročníku základního vzdělávání. Tato vysvědčení jsou opatřena doložkou o získání stupně základního vzdělání.

Do vyššího ročníku postoupí žák, který na konci druhého pololetí prospěl ze všech povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem s výjimkou předmětů výchovného zaměření stanovených rámcovým vzdělávacím programem a předmětů, z nichž byl uvolněn. Do vyššího ročníku postoupí i žák prvního stupně základní školy, který již v rámci prvního stupně opakoval ročník, a žák druhého stupně základní školy, který již v rámci druhého stupně opakoval ročník, a to bez ohledu na prospěch tohoto žáka.

Nelze-li žáka hodnotit na konci prvního pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení za první pololetí bylo provedeno nejpozději do dvou měsíců po skončení prvního pololetí. Není-li možné hodnotit ani v náhradním termínu, žák se za první pololetí nehodnotí.

Nelze-li žáka hodnotit na konci druhého pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení za druhé pololetí bylo provedeno nejpozději do konce září následujícího školního roku. V období měsíce září do doby hodnocení navštěvuje žák nejbližší vyšší ročník, popřípadě znovu devátý ročník.

Má-li zákonný zástupce žáka pochybnosti o správnosti hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí, může do 3 pracovních dnů ode dne, kdy se o hodnocení prokazatelně dozvěděl, nejpozději však do 3 pracovních dnů od vydání vysvědčení, požádat ředitele školy o komisionální přezkoušení žáka; je-li vyučujícím žáka v daném předmětu ředitel školy, krajský úřad. Komisionální přezkoušení se

koná nejpozději do 14 dnů od doručení žádosti nebo v termínu dohodnutém se zákonným zástupcem žáka.

Žák, který plní povinnou školní docházku, opakuje ročník, pokud na konci druhého pololetí neprospěl nebo nemohl být hodnocen. To neplatí o žákovi, který na daném stupni základní školy již jednou ročník opakoval; tomuto žákovi může ředitel školy na žádost jeho zákonného zástupce povolit opakování ročníku pouze z vážných zdravotních důvodů.

Ředitel školy může žákovi, který splnil povinnou školní docházku a na konci druhého pololetí neprospěl nebo nemohl být hodnocen, povolit na žádost jeho zákonného zástupce opakování ročníku po posouzení jeho dosavadních studijních výsledků a důvodů uvedených v žádosti.

Žák, který po splnění povinné školní docházky nezískal základní vzdělání, může po splnění podmínek stanovených školským zákonem a na základě žádosti jeho zákonného zástupce pokračovat v základním vzdělávání, nejdéle však do konce školního roku, v němž žák dosáhne osmnáctého roku věku.

6.1. Zásady klasifikace a způsob získávání podkladů pro klasifikaci

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a chování žáků je:

- jednoznačné,
- srozumitelné,
- srovnatelné s předem stanovenými kritérii,
- věcné,
- všestranné.

Hodnocení vychází z posouzení míry dosažení očekávaných výstupů formulovaných v učebních osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu. Hodnocení je pedagogicky zdůvodněné, odborně správné a doložitelné.

Při průběžné i celkové klasifikaci pedagogický pracovník (dále jen učitel) uplatňuje přiměřenou náročnost a pedagogický takt vůči žákovi.

Při celkové klasifikaci přihlíží učitel k věkovým zvláštěm žáka i k tomu, že žák mohl v průběhu klasifikačního období zakolísat v učebních výkonech pro určitou indispozici.

Klasifikační stupeň určí učitel, který vyučuje příslušnému předmětu. Výjimku tvoří komisionální zkoušky.

Při určování stupně prospěchu v jednotlivých předmětech na konci klasifikačního období se hodnotí kvalita práce a učební výsledky, jichž žák dosáhl za celé klasifikační období. Potom se přihlíží k systematičnosti v práci žáka po klasifikační období. Stupeň prospěchu se neurčuje na základě průměru z klasifikace za příslušné období.

Hodnocení chování žáka ve škole i při akcích školy je nedílnou součástí celkového hodnocení žáka. Všechny projevy porušování norem chování, agresivity (včetně verbálních forem), netolerance či xenofobie je povinen řešit okamžitě ten pedagogický pracovník, který je projevu přítomen (popř. vykonává dozor). V co nejkratší době informuje třídního učitele a v případě závažnějších přestupků ředitele školy.

Případy zaostávání žáků v učení a nedostatky v jejich chování se projednávají v pedagogické radě.

Na konci klasifikačního období, v termínu, který určí ředitel školy, nejpozději však 48 hodin před jednáním pedagogické rady o klasifikaci, zapíše učitelé příslušných předmětů číselní výsledky celkové klasifikace do katalogových listů a připraví návrhy na umožnění opravných zkoušek, na klasifikaci v náhradním termínu.

Podklady pro hodnocení a klasifikaci výchovně vzdělávacích výsledků a chování žáka získává učitel zejména těmito metodami, formami a prostředky :

- soustavným diagnostickým pozorováním žáka,
- soustavným sledováním výkonů žáka a jeho připravenosti na vyučování
- různými druhy zkoušek (písemné, ústní, grafické, praktické, pohybové), didaktickými testy,
- kontrolními písemnými pracemi a praktickými zkouškami
- analýzou různých činností žáka,
- konzultacemi s ostatními učiteli a podle potřeby s pracovníky PPP,
- rozhovory se žákem a zákonnými zástupci žáka.

Žák II.stupně musí být v daném předmětu hodnocen za pololetí alespoň dvěmi známkami. Učitel musí mít dostatečné podklady pro hodnocení a klasifikaci žáka (např. bodovací systém, popř. jiné metody a formy hodnocení).

Po ústním vyzkoušení oznámí učitel žákovi výsledek hodnocení okamžitě. Učitel slovně zdůvodní své hodnocení. Výsledky hodnocení písemných zkoušek, prací a praktických činností oznámí žákovi nejpozději do 7 dnů.

Kontrolní a písemné práce a další druhy zkoušek se doporučují zadávat častěji a v kratším rozsahu (do 25 minut).

Termín písemné zkoušky, která má trvat déle než 25 minut, termín kontrolní písemné práce prokonzultuje učitel s třídním učitelem, který koordinuje plán zkoušení. V jednom dni mohou žáci konat pouze jednu zkoušku uvedeného charakteru. Žáci budou s dostatečným předstihem seznámeni s rámcovým obsahem a přibližným termínem zkoušky.

Učitel je povinen vést evidenci základní klasifikace žáka.

6.2. Zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků

Kromě forem hodnocení práce žáků ze strany pedagogických pracovníků mají žáci možnost používat také formy sebehodnocení. Škola jim pro tyto formy vytváří odpovídající podmínky. Tím je zajišťována také zpětná vazba objektivitě hodnocení ze strany školy jako vzdělávací instituce.

Součástí sebehodnocení je na 1. stupni pro žáky 4. a 5. ročníku a na druhém stupni přehledné hodnocení žáka i učitele na jednotném formuláři (viz příloha 1,2). Žák hodnotí za pololetí, jak mu jde učení, komunikuje se spolužáky a pedagogy, jak

spolupracuje v týmu, třídě, skupině. Žáci 1. 3. ročníku uplatňují sebehodnocení pod vedením pedagoga průběžně formou slovního vyjádření odpovídající věku žáka.

Vyhodnocování žákovských sebehodnocení provádí učitel podle povahy sebehodnocení osobně se žákem nebo společně se třídou. Při rozebírání sebehodnocení musí učitel přihlídnout k žakově osobnosti, dodržovat pedagogickou etiku.

V sebehodnocení využívá výroky:

Vždy, zcela, samostatně, automaticky;

Většinou, většinou samostatně, občas s dopomocí;

Téměř vždy, skoro samostatně, s mírnou dopomocí;

Někdy samostatně, někdy s dopomocí;

Potřebuji pomoc, pak se mi daří i samostatně;

Zřídka, potřebuji téměř vždy vedení a pomoc;

Zatím se mi to nedaří;

Jak mi jde učení?

Učím se soustředěně a samostatně

Plánuji si a organizuji vlastní učení

Vyhledávám a třídím informace potřebné k učení

Vyhodnocuji výsledky své práce

Hledám různé možnosti řešení problému

Jak umím komunikovat?

Dodržuji daná komunikační pravidla.

Naslouchám druhým."

Aktivně diskutuji a argumentuji.

Účinně používám možné druhy neverbální komunikace.

Aktivně využívám různých komunikačních prostředků.

Jak spolupracuji?

Aktivně pracuji ve skupině.

Pomáhám a oceňuji druhé."

Dokážu požádat o pomoc.

Respektuji osobnost druhého.

Práci ve skupině směřuji k dokončení úkolu.

Žák by měl být veden k tomu, aby byl schopen posoudit úroveň následujících kompetencí (vč. kompetencí sociálních) :

- schopnost přímé aplikace získaných kompetencí v praxi,
- schopnost orientace se v daném problému s využitím získaných vědomostí, znalostí, dovedností,

- schopnost žáka prosadit se v třídním kolektivu při řešení týmového úkolu,
- schopnost samostatné prezentace svých znalostí formou otevřených mluvních cvičení, psaných textů ve formě úvah, zamyšlení se,...
- schopnost výběru – pochopení významu jednotlivých částí rozsáhlejších testovacích souborů, selekce nepodstatných částí a schopnost řešení dominantních část úloh,
- schopnost změny své sociální role v kolektivu vrstevníků,
- schopnost využívání mezipředmětových vazeb,
- schopnost aplikovat etické principy v praxi,
- schopnost pochopení rovnováhy práv a povinností,
- pochopení své role v kolektivu.

6.3. Zásady pro hodnocení prospěchu a chování žáků

6.3.1. Stupně hodnocení prospěchu a chování

Klasifikace chování

Klasifikaci chování žáků navrhuje třídní učitel po projednání s učiteli, kteří ve třídě vyučují, a s ostatními učiteli a rozhoduje o ní ředitel po projednání v pedagogické radě.

Kritériem pro klasifikaci chování je dodržování pravidel chování, která stanoví řád školy, během klasifikačního období.

Kritéria pro jednotlivé stupně chování jsou následující :

Stupeň 1 - velmi dobré

Žák uvědoměle dodržuje pravidla chování a aktivně prosazuje ustanovení řádu školy. Má kladný vztah ke kolektivu třídy a školy, přispívá k jeho upevnování a k utváření pracovních podmínek pro vyučování. Méně závažných přestupků se dopouští naprosto ojediněle.

Stupeň 2 - uspokojivé

Žák se dopustí závažného přestupku proti pravidlům chování nebo řádu školy. Zpravidla se přes důtku třídního učitele (popř. ředitele školy) dopouští dalších přestupků, narušuje činnost kolektivu nebo se dopouští poklesků v mravním chování.

Stupeň 3 - neuspokojivé

Chování žáka ve škole je v rozporu s pravidly chování. Zpravidla se přes důtku ředitele školy dále dopouští takových závažných provinění, že je jimi vážně ohrožena výchova ostatních žáků. Záměrně narušuje činnost kolektivu.

Výchovná opatření

V souladu s ustanovením § 31 odst.1) zákona č. 561/2004 Sb., výchovnými opatřeními jsou pochvaly nebo jiná ocenění a kázeňská opatření. Pochvaly, jiná ocenění a další kázeňská opatření může udělit či uložit ředitel školy nebo školského zařízení nebo třídní učitel.

Pochvalami a oceněními jsou:

Pochvala ředitele školy - ředitel může žákovi na návrh Školské rady, obce, krajského úřadu či jiné právnické nebo fyzické osoby po projednání v pedagogické radě udělit za mimořádný projev humánnosti, občanské a školské iniciativy, za vysoce záslužný čin, za mimořádnou úspěšnou práci spojenou s reprezentací školy pochvalu ředitele školy.

např.:

- za výtečné výsledky v okresních a krajských kolech sportovních a předmětových soutěží a olympiád
- za samostatnou celoroční práci ve prospěch dobrého jména školy, za příspěvky na internetové stránky
- za zvláště významné činy ve prospěch obce (ekologické aktivity, protidrogová prevence, individuální sportovní úspěchy v celostátním měřítku).

Pamětní list absolventa školy - ředitel může absolventům školy, kteří úspěšně dokončili povinnou školní docházku v 9. ročníku, udělit pamětní list absolventa školy.

Ředitel školy neprodleně oznámí udělení pochvaly a jiného ocenění a jeho důvody prokazatelným způsobem žákovi a jeho zákonnému zástupci.

Udělení pochvaly a jiného ocenění se zaznamená do dokumentace školy. Pochvala ředitele školy se uvede na vysvědčení za pololetí, v němž byla udělena.

Pochvaly a ocenění třídního učitele

Pochvala třídního učitele - třídní učitel může na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu ostatních vyučujících žákovi po projednání s ředitelem školy udělit **pochvalu třídního učitele** za výrazný projev školní iniciativy nebo za déletrvající úspěšnou práci.

např.:

za účast ve školním kole sportovních a předmětových soutěží

za aktivní přístup k plnění školních povinností

za vylepšování třídního a školního prostředí

za jednorázovou pomoc při organizaci školních akcí (soutěže, výlety, exkurze).

Třídní učitel neprodleně oznámí udělení pochvaly a jiného ocenění a jeho důvody prokazatelným způsobem žákovi a jeho zákonnému zástupci. Udělení pochvaly a se zaznamená do dokumentace školy .

Kázeňská opatření

Při porušení povinností stanovených školním řádem může být podle závažnosti tohoto porušení žákovi uloženo:

Napomenutí třídního učitele - ukládá třídní učitel bezprostředně po přestupku, kterého se žák dopustí; o udělení napomenutí uvědomí třídní učitel prokazatelně zákonné zástupce - dopisem, ústní informací na pravidelných konzultačních dnech a třídních schůzkách.

– např.:

- za opakované zapomínání domácích úkolů a pomůcek na vyučování
- za neslušné chování vůči spolužákům a zaměstnancům školy za nevhodné či nepřiměřeně hlučné chování v areálu školy
- za neplnění povinností služby (tabule, pořádek ve třídě, zamčené šatny)
- za neoprávněný pobyt ve škole mimo vyučování
- za pozdní neodůvodněný příchod na vyučování
- za 1 až 6 neomluvené hodiny.

Důtka třídního učitele – ukládá ji třídní učitel za závažnější či opakované porušení řádu školy, norem slušnosti; důtka třídního učitele se uděluje před kolektivem třídy.

– např.:

- za pokračující soustavné zapomínání domácích úkolů a pomůcek na vyučování i po předchozím opakovaném upozornění ze strany vyučujícího či třídního učitele
- za opakované neodůvodněné pozdní příchody na vyučování
- za nepřístojné a nevhodné chování , které by mohlo v konečném důsledku ohrozit zdraví žáka a spolužáků, či poškodit vybavení a majetek školy
- za záměrné nevhodné chování vůči spolužákům, zaměstnancům školy i ostatním dospělým osobám ve škole, které odporuje zásadám slušného chování
- za neomluvené hodiny v rozmezí 7 – 15.

Důtka ředitele školy - ukládá ji ředitel školy po projednání v pedagogické radě za vážná porušení řádu školy – zvláště za porušování norem slušnosti, za neomluvené absence, za agresivitu vůči spolužákům i dospělým a další závažná provinění. Zvláště hrubé slovní a úmyslné fyzické útoky žáka nebo studenta vůči pracovníkům školy se vždy považují za závažné zaviněné porušení povinností řádu školy a jsou postihovány tímto opatřením s následným dopadem na hodnocení chování za klasifikační období.

- např.:

- za nepřístojné a nevhodné chování , které vedlo v konečném důsledku k ohrožení zdraví žáka
- za vědomé a záměrné ničení školního majetku

- za vulgární urážky spolužáků a pedagogů
- za záměrné lhaní při projednávání přestupků
- za neuposlechnutí pokynů učitele při školních akcích, při nichž je třeba dbát na zvýšenou opatrnost a ochranu zdraví (TV, plavecký výcvik, výlet, exkurze, LVVZ, kulturní akce mimo budovu školy, přesun po komunikacích atp.)
- za 16 - 24 neomluvených hodin, vyšší počet hodin je řešen ve spolupráci s OSPODem a předpokládá sníženou známku z chování

Ředitel školy nebo třídní učitel neprodleně oznámí uložení napomenutí nebo důtky a jeho důvody prokazatelným způsobem žákovi a jeho zákonnému zástupci. Uložení napomenutí nebo důtky se zaznamená do dokumentace školy .

Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou naukového charakteru

Výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem se v případě použití klasifikace hodnotí na vysvědčení stupni prospěchu:

- **1 – výborný,**
- **2 – chvalitebný,**
- **3 – dobrý,**
- **4 – dostatečný,**
- **5 – nedostatečný.**

Při hodnocení žáka podle odstavců 1 a 2 se na prvním stupni použije pro zápis stupně hodnocení číslice, na druhém stupni se použije slovní označení stupně hodnocení podle odstavců 1 a 2.

Při klasifikaci výsledků ve vyučovacích předmětech se hodnotí v souladu s požadavky učebních osnov.

Stupeň 1 (výborný)

Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti uceleně, přesně a úplně a chápe vztahy mezi nimi. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Samostatně a tvořivě uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Myslí logicky správně, zřetelně se u něho projevuje samostatnost a tvořivost. Jeho ústní a písemný projev je správný, přesný a výstižný. Grafický projev je přesný a estetický. Výsledky jeho činnosti jsou kvalitní, pouze s menšími nedostatky. Je schopen samostatně studovat vhodné texty.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti v podstatě uceleně, přesně a úplně. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Samostatně a produktivně nebo podle menších podnětů učitele uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů,

při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Myslí správně, v jeho myšlení se projevuje logika a tvořivost. Ústní a písemný projev mívá menší nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Kvalita výsledků činnosti je zpravidla bez podstatných nedostatků. Grafický projev je estetický, bez větších nepřesností. Je schopen samostatně nebo s menší pomocí studovat vhodné texty.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení si požadovaných poznatků, pojmů, definic a zákonitostí nepodstatné mezery. Při vykonávání požadovaných intelektuálních a motorických činností projevuje nedostatky. Podstatnější nepřesnosti a chyby dovede za pomoci učitele korigovat. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se dopouští chyb. Uplatňuje poznatky a provádí hodnocení jevů a zákonitostí podle podnětů učitele. Jeho myšlení je vcelku správné, ale málo tvořivé, v jeho logice se projevují chyby. V ústním a písemném projevu má nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti se projevují častější nedostatky, grafický projev je méně estetický a má menší nedostatky. Je schopen samostatně studovat podle návodu učitele.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení si požadovaných poznatků závažné mezery. Při provádění požadovaných intelektuálních a motorických činností je málo pohotový a má větší nedostatky. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují závažné chyby. Při využívání poznatků pro výklad a hodnocení jevů je nesamostatný. V logice myšlení se vyskytují závažné chyby, myšlení není tvořivé. Jeho ústní a písemný projev má vážné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti a v grafickém projevu se projevují nedostatky, grafický projev je málo estetický. Závažné nedostatky a chyby dovede žák s pomocí učitele opravit. Při samostatném studiu má velké těžkosti.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák si požadované poznatky neosvojil uceleně, přesně a úplně, má v nich závažné a značné mezery. Jeho dovednost vykonávat požadované intelektuální a motorické činnosti má velmi podstatné nedostatky. V uplatňování osvojených vědomostí a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují velmi závažné chyby. Při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí nedovede své vědomosti uplatnit ani s pomocí učitele. Neprojevuje samostatnost v myšlení, vyskytují se u něho časté logické nedostatky. V ústním a písemném projevu má závažné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Kvalita výsledků jeho činnosti a grafický projev mají vážné nedostatky. Závažné chyby a nedostatky není schopen opravit ani s pomocí učitele. Nedovede samostatně studovat. Úroveň jeho vědomostí není předpokladem pro práci ve vyšším ročníku.

Klasifikace v předmětech s převahou výchovného zaměření

Vyučovací předměty s převahou výchovného zaměření jsou :

výtvarná výchova hudební výchova, tělesná výchova.

V tělesné výchově se žák hodnotí s přihlédnutím k jeho zdravotnímu stavu, všeobecné tělesné zdatnosti, výkonnosti a péče o vlastní zdraví

Stupeň 1 (výborný)

Žák je v činnostech velmi aktivní. Pracuje tvořivě, samostatně, plně využívá svých osobních předpokladů a rozvíjí je v individuálních a kolektivních projevech. Osvojené vědomosti, dovednosti a návyky aplikuje tvořivě v nových úkolech. Má výrazně aktivní zájem o vyučovací předmět.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák je v činnostech aktivní, tvořivý, převážně samostatný na základě využívání svých osobních předpokladů, které rozvíjí v individuálním a kolektivním projevu. Jeho projev a práce je esteticky působivá a má jen menší nedostatky. Žák tvořivě aplikuje osvojené vědomosti, dovednosti a návyky v nových úkolech. Má aktivní zájem o vyučovací předmět.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák je v činnostech méně aktivní, tvořivý, samostatný a pohotový. Nevyužívá dostatečně svých schopností v individuálním a kolektivním projevu. Jeho projev a práce jsou málo působivé, dopouští se chyb. Jeho vědomosti a dovednosti mají častější mezery a při jejich aplikaci potřebuje pomoc učitele. Nemá dostatečný zájem o vyučovací předmět.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák je v činnostech málo aktivní a tvořivý. Využívání schopností v jeho projevu a práci je málo uspokojivé. Úkoly řeší s častými chybami. Svě minimální vědomosti a dovednosti aplikuje jen s velkou pomocí. Projevuje velmi malou snahu a zájem o vyučovací předmět.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák je v činnostech převážně pasivní. Rozvoj jeho schopností je neuspokojivý. Jeho projev je povětšinou chybný. Osvojené vědomosti a dovednosti nedovede nebo nechce aplikovat. Neprojevuje zájem o vyučovací předmět.

Klasifikace předmětů s převahou praktických činností

Převahu praktických činností má na základní škole předmět pracovní činnosti.

Při průběžné klasifikaci praktických činností a teoretických poznatků, které jsou součástí předmětu uvedených v odst. 1, postupuje učitel podle čl. 3, 4 a 5.

Při hodnocení těchto předmětů se postupuje podle požadavků obsažených v učebních osnovách.

Při klasifikaci v předmětu se hodnotí v souladu s požadavky školního vzdělávacího programu:

stupeň tvořivosti a samostatnosti

- osvojení potřebných vědomostí, dovedností a návyků, zvládnutí účelných způsobů práce
- využití získaných teoretických vědomostí v praktických činnostech
- aktivita, samostatnost, tvořivost a iniciativa
- kvalita výsledků dle osobních předpokladů
- vztah žáka k vyučovacímu předmětu a k dané problematice

Stupeň 1 (výborný)

Žák soustavně projevuje kladný vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Pohotově, samostatně a tvořivě využívá získané teoretické poznatky při praktické činnosti. Praktické činnosti vykonává pohotově, samostatně uplatňuje získané dovednosti a návyky. Bezpečně ovládá postupy a způsoby práce; dopouští se jen menších chyb, výsledky jeho práce jsou bez závažnějších nedostatků. Účelně si organizuje vlastní práci, udržuje pracoviště v pořádku. Uvědoměle dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a aktivně se stará o životní prostředí. Hospodárně využívá suroviny, materiál, energii. Vzorně obsluhuje a udržuje laboratorní zařízení a pomůcky, nástroje, nářadí a měřidla. Aktivně překonává vyskytující se překážky.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák projevuje kladný vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Samostatně, ale méně tvořivě a s menší jistotou využívá získané teoretické poznatky při praktické činnosti. Praktické činnosti vykonává samostatně, v postupech a způsobech práce se nevyskytují podstatné chyby. Výsledky jeho práce mají drobné nedostatky. Účelně si organizuje vlastní práci, pracoviště udržuje v pořádku. Uvědoměle dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a stará se o životní prostředí. Při hospodárném využívání surovin, materiálů a energie se dopouští malých chyb. Laboratorní zařízení a pomůcky, nástroje, nářadí a měřidla obsluhuje a udržuje s drobnými nedostatky. Překážky v práci překonává s občasnou pomocí učitele.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák projevuje kladný vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem s menšími výkyvy. Za pomoci učitele uplatňuje získané teoretické poznatky při praktické činnosti. V praktických činnostech se dopouští chyb a při postupech a způsobech práce potřebuje občasnou pomoc učitele. Výsledky práce mají nedostatky. Vlastní práci organizuje méně účelně, udržuje pracoviště v pořádku. Dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a v malé míře přispívá k tvorbě a ochraně životního prostředí. Na podněty učitele je schopen hospodárně využívat suroviny, materiály a energii. K údržbě laboratorních zařízení, přístrojů, nářadí a měřidel musí být částečně podněcován. Překážky v práci překonává jen s častou pomocí učitele.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák pracuje bez zájmu, chybí mu pozitivní vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a praktickým činnostem. Při volbě postupů a způsobů práce, organizaci práce a při aplikaci získaných teoretických poznatků v praxi vyžaduje jeho činnost soustavnou pomoc učitele. V praktických činnostech, dovednostech a návycích se dopouští větších chyb. Ve výsledcích práce má závažné nedostatky. Méně dbá o pořádek na pracovišti, na dodržování předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a o životním prostředí. Porušuje zásady hospodárnosti využívání surovin, materiálů a energie. V obsluze a údržbě laboratorních zařízení a pomůcek, přístrojů, náradí a měřidel se dopouští závažných nedostatků. Překážky v práci překonává jen s pomocí učitele.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák neprojevuje zájem o práci a nemá dobrý vztah k ní, ani k pracovnímu kolektivu, ani k praktickým činnostem. Nedokáže ani s pomocí učitele uplatnit získané teoretické poznatky při praktické činnosti. V praktických činnostech, dovednostech a návycích má podstatné nedostatky. Nedokáže postupovat při práci ani s pomocí učitele. Výsledky jeho práce jsou nedokončené, neúplné, nepřesné, nedosahují předepsané ukazatele, chybí jakákoliv snaha. Práci na pracovišti si nedokáže zorganizovat, nedbá na pořádek na pracovišti. Neovládá předpisy o ochraně materiálů a energie.

Tabulka pro bodovací systém:

výborně	100 – 90%
Chvalitebně	89 – 70%
Dobře	69 – 40%
Dostatečně	39 – 15%
Nedostatečně	15 – 0%

6.3.2. Zásady pro používání slovního hodnocení

Používá se v průběhu roku před vystavením vysvědčení - kompletní hodnotící škála plyne z tabulky pro slovní hodnocení

Výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem a chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou jsou v případě použití slovního hodnocení popsány tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům formulovaným v učebních osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, k jeho vzdělávacím a osobnostním předpokladům a k věku žáka. Slovní hodnocení zahrnuje posouzení výsledků vzdělávání žáka v jejich vývoji, ohodnocení píle žáka a jeho přístupu ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon, a naznačení dalšího rozvoje žáka. Obsahuje také zdůvodnění hodnocení a doporučení, jak předcházet případným neúspěchům žáka a jak je překonávat.

Při hodnocení podle odstavce 3 jsou výsledky vzdělávání žáka a chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou hodnoceny tak, aby byla zřejmá úroveň

vzdělání žáka, které dosáhl zejména vzhledem k očekávaným výstupům formulovaným v učebních osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, k jeho vzdělávacím a osobnostním předpokladům a k věku žáka. Klasifikace zahrnuje ohodnocení práce žáka a jeho přístupu ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon.

Tento přehled zachycuje průběžné měsíční hodnocení, s kterým jsou zástupci žáka seznámeni na pravidelných konzultačních dnech, popř. jim je přehled zaslán - v případě zdůvodněné neúčasti na konzultačních dnech. Pololetní a výroční vysvědčení obsahuje následující hodnotící škálu:

žák :

je pohotový, bystrý, vyjadřuje se výstižně a přesně, je aktivní, učí se svědomitě a se zájmem, bezpečně ovládá základní učivo daného ročníku, projevuje zájem o daný předmět, samostatně si rozšiřuje vědomostní obzor,

uvažuje celkem samostatně, vyjadřuje se výstižně, při aplikaci osvojeného učiva se dopouští jen menších (drobných) chyb, učí se svědomitě, zájem o předmět je kolísavý,

je méně samostatný v myšlení, vyjadřuje se ne dost přesně, zvládá základní učivo daného ročníku s drobnými nedostatky, které odstraňuje s pomocí učitele, neprojevuje větší zájem o předmět,

je nesamostatný v myšlení, vyjadřuje se se značnými obtížemi, při zvládnutí základního učiva se dopouští podstatných chyb, které nesnadno překonává, má malý zájem o učení, potřebuje stálé podněty,

je nesamostatný v myšlení, své myšlenky vyjadřuje se značnými obtížemi, dělá podstatné chyby v základním učivu, které nesnadno překonává, potřebuje časté vedení a pomoc učitele, má malý zájem o učení, potřebuje stálé podněty,

jeho samostatnost myšlení je velmi omezena, není schopen vyjádřit samostatně bez pomoci učitele své myšlenky, základní učivo nezvládá a praktické úkoly nedokáže splnit ani za pomoci učitele, nemá zájem o učení.

Celkové hodnocení

Ovládnutí učiva předepsaného rámcovým vzdělávacím programem

Hodnocení 1. a 2. pololetí na předepsaném formuláři SEVT

- 1 - ovládá bezpečně ,
- 2 - ovládá ,
- 3 - v podstatě ovládá ,
- 4 - ovládá se značnými mezerami ,
- 5 - neovládá .

Kategorie hodnocení:

Úroveň myšlení

- 1 - pohotový, bystrý, dobře chápe souvislosti,
- 2 - uvažuje celkem samostatně,

- 3 - menší samostatnost v myšlení,
- 4 - nesamostatné myšlení,
- 5 - odpovídá nesprávně i na návodné otázky .

Úroveň vyjadřování

- 1 - výstižné a poměrně přesné,
- 2 - celkem výstižné,
- 3 - myšlenky vyjadřuje ne dost přesně,
- 4 - myšlenky vyjadřuje se značnými obtížemi,
- 5 - i na návodné otázky odpovídá nesprávně.

Celková aplikace vědomostí, řešení úkolů; chyby, jichž se žák dopouští

- 1 - užívá vědomostí a spolehlivě a uvědoměle dovedností ,pracuje samostatně, přesně a s jistotou ,
- 2 - dovede používat vědomosti a dovednosti při řešení úkolů, dopouští se jen menších chyb,
- 3 - řeší úkoly s pomocí učitele a s touto pomocí snadno překonává potíže a odstraňuje chyby ,
- 4 - dělá podstatné chyby, nesnadno je překonává,
- 5 - praktické úkoly nedokáže splnit ani s pomocí.

Píle a zájem o učení

- 1 - aktivní, učí se svědomitě a se zájmem,
- 2 - učí se svědomitě,
- 3 - k učení a práci nepotřebuje větších podnětů,
- 4 - malý zájem o učení, potřebuje stálé podněty,
- 5 - pomoc a pobízení k učení jsou zatím neúčinné.

Stupeň hodnocení	Získané znalosti, dovednosti	Uplatňování znalostí, dovedností	Myšlení	Komunikace	Snaha, píle	Práce s informacemi	Spolupráce	Samostatnost v učení
1 – výborný	Ovládá	Samostatně uplatňuje	Samostatný, tvořivý, pohotový, originální	Vyjadřuje se výstižně, souvisle, adekvátně věku, správně, přesně	Je pilný, snaží se	Dokáže pracovat s informacemi	Plnohodnotně spolupracuje	Dokáže se samostatně učit
2 chvalitebný	V podstatě ovládá	Potřebuje drobnou pomoc	Celkem samostatný,	Vyjadřuje se celkem	Celkem se snaží, většinou	Pracuje s informacemi,	Potřebuje drobnou pomoc	Dokáže se samostatně učit, vyžaduje

			pohotový, tvořivý	výstižně, souvisle	je pilný	potřebuje pomoc s třídění m	při spoluprác i	drobnou pomoc
3 – dobrý	Ovládá s problé my	Potřebuje pomoc, je méně samostat ný	Méně samostat ný, tvořivý, pohotový	Ne vždy se vyjadřuje přesně, souvisle, často dělá chyby	K práci potřebuje podnět, reaguje na něj výběrově	Při práci s informa cemi potřebuje pomoc	Při spoluprác i vyžaduje drobnou podporu nebo pomoc	Se samostatným učením má problémy, vyžaduje pomoc
4 dostatečný	Ovládá se závažný mi obtížemi	Uplatňuje se závažný mi chybami i přes pomoc	Nesamos tatný, napodob uje, často s chybami, bez souvislos tí	Vyjadřuje se nesouvisl e se značnými obtížemi	Malá píle, snaha i přes podněty	Při práci s informa cemi dělá zásadní chyby	Při spoluprác i vyžaduje podporu nebo pomoc	Se samostatným učením má značné problémy, vyžaduje pomoc
5 nedostatečný	neovládá	neovládá	Nesamos tatný, těžkopád ný	Neumí se vyjádřit, nebo jen kuse	Podněty k práci neúčinné	I přes pomoc nedokáže vybrat, utřídit informac e	Přes výraznou pomoc nedokáže spoluprac ovat	Přes poskytovan u pomoc se nedokáže samostatně učit

6.3.3. Uzavření klasifikace

Při stanovení klasifikačního stupně se vyučující řídí návrhem z Katedry (Škola online). Po přihlídnutí k dalším pedagogickým aspektům může klasifikaci upravit s tolerancí 0,75 (Aktivita v hodinách, účast v soutěžích, připravenost na výuku, apod. v globálním měřítku).

Nesplní-li žák v klasifikačním období v některém předmětu limit 75% docházky (tj. absence vyšší než 25%), má vyučující možnost žáka nehodnotit v daném předmětu. Při rozhodování o nehodnocení je povinen přihlídnout k výši absence, období, nepřítomnosti žáka při písemných pracích apod. Žák, který nebyl hodnocen, vykoná komisionální přezkoušení (viz komisionální přezkoušení).

6.3.4. Zásady pro stanovení celkového hodnocení žáka na vysvědčení

- 1 **prospěl(a) s vyznamenáním,**
- 2 **prospěl(a),**
- 3 **neprospěl(a).**

Žák je hodnocen stupněm

- **prospěl(a) s vyznamenáním,** není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu horším než 2 - chvalitebný, průměr stupňů prospěchu ze všech povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem není vyšší než 1,5 a jeho chování je hodnoceno stupněm velmi dobré; v případě použití slovního hodnocení nebo kombinace slovního hodnocení a klasifikace postupuje škola podle pravidel hodnocení žáků podle § 14 odst. 1 písm. e),

- **prospěl(a)**, není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 - nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením,
- **neprospěl(a)**, je-li v některém z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 - nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením.

Při hodnocení žáků, kteří nejsou státními občany České republiky a plní v České republice povinnou školní docházku, se dosažená úroveň znalosti českého jazyka považuje za závažnou souvislost podle odstavce 2 a 4, která ovlivňuje výkon žáka. Při hodnocení těchto žáků ze vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura určeného Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání se na konci tří po sobě jdoucích pololetí po zahájení docházky do školy v České republice vždy považuje dosažená úroveň znalosti českého jazyka za závažnou souvislost podle odstavce 2 a 4, která ovlivňuje výkon žáka.

6.3.5. Podrobnosti o komisionálních a opravných zkouškách, Komisionální a opravné zkoušky

Žáci devátých ročníků a žáci, kteří na daném stupni základní školy dosud neopakovali ročník, kteří na konci druhého pololetí neprospěli nejvýše ze dvou povinných předmětů s výjimkou předmětů výchovného zaměření, konají opravné zkoušky.

Opravné zkoušky se konají nejpozději do konce příslušného školního roku v termínu stanoveném ředitelem školy. Žák může v jednom dni skládat pouze jednu opravnou zkoušku. Opravné zkoušky jsou komisionální.

Žák, který nevykoná opravnou zkoušku úspěšně nebo se k jejímu konání nedostaví, neprospěl. Ze závažných důvodů může ředitel školy žákovi stanovit náhradní termín opravné zkoušky nejpozději do 15. září následujícího školního roku. Do té doby je žák zařazen do nejbližšího vyššího ročníku, popřípadě znovu do devátého ročníku.

V odůvodněných případech může krajský úřad rozhodnout o konání opravné zkoušky a komisionálního přezkoušení podle na jiné základní škole. Zkoušky se na žádost krajského úřadu účastní školní inspektor.

Komisi pro komisionální přezkoušení (dále jen „přezkoušení“) jmenuje ředitel školy; v případě, že je vyučujícím daného předmětu ředitel školy, jmenuje komisi krajský úřad.

Komise je tříčlenná a tvoří ji:

- předseda, kterým je ředitel školy, popřípadě jím pověřený učitel, nebo v případě, že vyučujícím daného předmětu je ředitel školy, krajským úřadem jmenovaný jiný pedagogický pracovník školy,
- zkoušející učitel, jímž je vyučující daného předmětu ve třídě, v níž je žák zařazen, popřípadě jiný vyučující daného předmětu,
- přísedící, kterým je jiný vyučující daného předmětu nebo předmětu stejné vzdělávací oblasti stanovené Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání.

Výsledek přezkoušení již nelze napadnout novou žádostí o přezkoušení. Výsledek přezkoušení stanoví komise hlasováním. Výsledek přezkoušení se vyjádří

stupněm prospěchu. Ředitel školy sdělí výsledek přezkoušení prokazatelným způsobem žákovi a zákonnému zástupci žáka. V případě změny hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí se žákovi vydá nové vysvědčení.

O přezkoušení se pořizuje protokol, který se stává součástí dokumentace školy.

Žák může v jednom dni vykonat přezkoušení pouze z jednoho předmětu. Není-li možné žáka ze závažných důvodů ve stanoveném termínu přezkoušet, stanoví orgán jmenující komisi náhradní termín přezkoušení.

Konkrétní obsah a rozsah přezkoušení stanoví ředitel školy v souladu se školním vzdělávacím programem.

Vykonáním přezkoušení není dotčena možnost vykonat opravnou zkoušku.

6.3.6. Způsob hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Vzdělávání žáků se speciálními potřebami vychází z vyhlášky MŠMT 73/2005 Sb. o vzdělávání žáků, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků, žáků a studentů mimořádně nadaných.

Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami a žáci mimořádně nadaní mají právo na vzdělávání, jehož obsah, formy a metody odpovídají jejich vzdělávacím potřebám a možnostem, na vytvoření nezbytných podmínek, které toto vzdělávání umožní, a na poradenskou pomoc školy a školského poradenského zařízení.

Při hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami se přihlíží k povaze postižení nebo znevýhodnění.

Ředitel školy může s písemným doporučením školského poradenského zařízení povolit žákovi se speciálními vzdělávacími potřebami a mimořádně nadanému žáku na žádost jeho zákonného zástupce povolit vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu.

O způsobu hodnocení rozhoduje ředitel školy, u žáka s vývojovou poruchou učení rozhodne o použití slovního hodnocení na základě žádosti zákonného zástupce žáka.

Ředitel školy může přeřadit mimořádně nadaného žáka do vyššího ročníku bez absolvování předchozího ročníku na základě zkoušky před komisí.

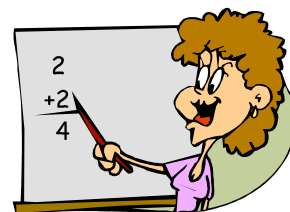
Žáci s diagnostikovanou výraznější poruchou 2., 3., 4. stupně (dle vyjádření PPP) jsou integrovány v běžné třídě. Je pro ně vypracován IVP. Je to závazný pracovní materiál sloužící všem, kdo se podílejí na výchově a vzdělávání tohoto žáka. Vzniká na základě spolupráce mezi učitelem, pracovníkem provádějícím reedukaci, vedením školy, žákem a jeho zákonnými zástupci, pracovníkem pedagogicko – psychologické poradny nebo speciálně pedagogického centra.

7. Přílohy:

7.1. Sebehodnocení 4. – 5. ročník

Už vím jak na to.

Jméno: _____

Předmět		Hodnotím se známkou
Český jazyk Jazyková výchova	a) umím b) občas chybuji	c) často chybuji d) neumím
Čtení Literární a dramatická výchova	a) umím b) občas chybuji	c) často chybuji d) neumím
Sloh	a) umím se pěkně vyjádřit b) často opakuji slova	c) obtížně se vyjadřuji d) potřebuji pomoc
Matematika Práce s čísly a početní operace	a) umím b) občas chybuji	c) často chybuji d) neumím
Geometrie	a) pracuji správně a přesně b) občas chybuji	c) nezvládám
Slovní úlohy a logické uvažování	a) řeším samostatně b) řeším s pomocí	c) často chybuji d) nevyřeším
Přírodověda	a) umím b) občas chybuji	c) často chybuji d) neumím
Vlastivěda (práce s mapou)	a) umím b) občas chybuji	c) často chybuji d) neumím

Cizí jazyk Práce s textem, poslech a čtení s porozuměním	a) rozumím ano ne	b) nemohu si zapamatovat	
Písemný projev	a) umím b) občas chybuji	c) často chybuji d) neumím	
Ústní projev	a) umím se vyjádřit b) obtížně se vyjadřuji	c) potřebuji pomoc d) domluví se: ano ne	
Výtvarná výchova	a) daří se mi b) nedaří se mi c) snažím se	d) baví mě e) nemám rád/a	
Hudební výchova	a) daří se mi b) nedaří se mi c) snažím se	d) baví mě e) nemám rád/a	
Pracovní činnosti	a) daří se mi b) nedaří se mi c) snažím se	d) baví mě e) nemám rád/a	
Tělesná výchova	a) daří se mi b) nedaří se mi c) snažím se	d) baví mě e) nemám rád/a	
Domácí příprava psaní úloh, příprava pomůcek, čtení	a) pracuji sám b) pracuji s pomocí	c) nepracuji	

Chci se zlepšit v.....
Zasloužím si pochvalu za .....

7.2. Vlastní hodnocení žáka 2. stupně

oblast	předmět	žák		učitel	
		můj komentář	známka	známka	poznámka
Jazyk a jazyková komunikace	český jazyk a literatura				
	Cizí jazyk				
	Další cizí jazyk				
Matematika a její aplikace					
Člověk a společnost	dějepis				
	výchova k občanství				
Člověk a příroda	fyzika				
	chemie				

	přírodopis				
	zeměpis				
Umění a kultura	hudební výchova				
	výtvarná výchova				
Člověk a zdraví	tělesná výchova				
Člověk a svět práce	pracovní činnosti				
volitelné předměty					

komentář:	odpověď:			
1. Téma jsem pochopil	úplně	skoro úplně	částečně	nezvládl
2. Téma se mi líbilo	vše	skoro vše	částečně	nelíbilo
3. Byl jsem aktivní	stále	převážně	částečně	pasivní
4. Můžu se zlepšit	určitě	skoro ve všem	částečně	nemůžu